י"ח סיון תשמ"ב, 9.6.1982 מיספר 2336 80 עמודים שנה 46 המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

מילחמת הלבנון

יש לך ברירה:
להרוויח או להרוויח

כח
ברירת ריבית
בכל מקרה אתה מרוויח

תכנית החיסכון החדשה של בנק לאומי מציעה לך תנאים העונים על
התפתחויות אפשריות במשק:

★ אפשרות לקבל ריבית גבוהה, ללא הצמדה. כך תבטיח לעצמך רווח, במקרה של ירידת המדד לאורך תקופת החסכון!

★ אפשרות להצמדה מלאה למדד, בתוספת ריבית צמודה של 2%. כך אתה בטוח שערך כספך יישמר, ורווח בצידו.

בכל מקרה - אתה מרוויח.
כספך והרווחים שלך פטורים ממס כבר בתום 3 שנות חיסכון.

ב"כח ברירת ריבית" אתה יכול לחסוך מ-250 שקלים ועד 1,000,000 שקלים בהפקדות חד־פעמיות, לתקופה של עד 6 שנים, ותקבל לידיך את הרווח הגבוה יותר מבין שתי האפשרויות!
אפשרות ליציאה מהתכנית עם מלוא ההטבות בתום 37 חודשים, 4.5 או 6 שנים.
פרטים בכל סניפי בנק לאומי, בנק עליה־לאומי, בנק איגוד ובנק ערבי־ישראלי.

אנשים לשרות אנשים

בנק לאומי

קורא יקר,

1. מילחמת־העצמאות, 49—1947.
2. מילחמת־סיני, 1956.
3. מילחמת־ששת־הימים, 1967.
4. מילחמת יום־הכיפורים, 1973.
5. מילחמת־הליטאני, 1978.
6. מילחמת־לבנון, 1982.

המילחמה השישית של ישראל החלה השבוע. כמו המילחמה השנייה, היא היתה כל כולה פרי יוזמתה של ממשלת־ישראל. אך בניגוד לכל המילחמות הקודמות, היתה זאת מילחמה שלא נשענה על קונסנזוס לאומי. חלק גדול של הציבור, ורוב רובו של הציבור הנאור, הסתייג מן המילחמה עוד לפני שהתחילה, כפר במטרותיה ופיקפק במניעיהם של אחדים מיוזמיה.

מעולם לא דובר על מילחמה כל־כך הרבה מראש. מעולם לא הסבירו יוזמיה בהרחבה כזאת את כוונותיהם, עוד לפני שנורה הכדור הראשון.

מילחמת־העצמאות נכפתה על המדינה היהודית עוד בטרם נולדה רשמית. זאת היתה באמת מילחמה של „אין ברירה".

מילחמת־סיני היתה פרי קנוניה בינלאומית. אך היא הוכנה על־ידי דויד בן־גוריון ומשה דיין (ראה עמודים 37—36) בקפדנות, תוך חימום האווירה במשך שנתיים, בשרשרת של „פעולות תגמול", שהוצגו כתגובות על פרובוקציות ערביות בלתי־נסבלות. כיום אין אף היסטוריון רציני אחד המטיל ספק בכך שבמשך כל התקופה ההיא היתה היוזמה בידי ישראל, לא בידי הערבים — כפי שטען העולם הזה כבר אז. אך כאשר פרץ צה"ל קדימה, האמין הציבור כולו כי אכן היתה הכוונה „לבער את קיני המרצחים," כפי שטען אז בן־גוריון — הסבר דומה מאוד לזה שניתן השבוע לפלישה ללבנון: להוציא את ישובי־הגליל מטווח המחבלים.

למילחמת ששת־הימים היה רקע מסובך יותר. לא ישראל היא שגרמה למשבר, והדאגה ששררה במדינה בשבועות ההמתנה, ערב המילחמה, היתה כנה. אך בדיעבד ברור כי קברניטי מערכת־הביטחון שמחו אז לקראת ההזדמנות שניתנה להם לחסל את הצבא המצרי, שרוכז על־ידי גמאל עבד־אל־נאצר במלכודת של סיני, ולהשתלט בהזדמנות זו על שטחים נרחבים בדרום, במיזרח ובצפון. המילחמה, שהחלה לפני 15 שנים בדיוק כמילחמת־מגן, הפכה בדיעבד מילחמת־כיבוש הרת־אסונות.

מילחמת יום־הכיפורים היתה כולה פרי יוזמה מצרית וסורית. אין כיום ספק שניתן היה למנוע אותה, אילו נענתה ממשלת גולדה מאיר, שנתיים וחצי לפני כן, ליוזמת־השלום הראשונה של אנוור אל־סאדאת. כעבור ארבע שנים נענתה ממשלת־בגין ליוזמה דומה של סאדאת, שהוצגה באופן דרמאתי יותר, תוך היענות לאותם התנאים שהציג סאדאת עוד ב־1971.

מילחמת־הליטאני נישאה על גלי הזעם הלאומי על מעשה־הזוועה בכביש־החוף, אף כי ברור כי היתה פרי תיכנון מוקדם יותר.

מאז מילחמת־סיני והלאה, הזהיר העולם הזה מפני כל המילחמות האלה, ניבא את בואן והתריע נגד המדיניות שהביאה אליהן. ובהגיע היום המר והנמהר, שבו נקרא דרור לשילטון ההרג וההרס ששמו מילחמה, ליווינו בלב כבד את המאורעות הטראגיים ואת תוצאותיהם.

כך, בפעם החמישית, עשינו השבוע. במשך חודשים ארוכים הזהרנו מפני מילחמה זו, שאת מניעיה וכוונותיה ניתחנו כבר בראש־השנה, בכתבת־השער על איש־השנה, אריאל שרון. התרענו נגדה. ניתחנו בהרחבה ובתכיפות את המגמות ואת התוצאות הצפויות. עתה לא נותר לנו אלא לתאר אותה — עוד פרק עקוב־מדם ורווי־דמעות בהיסטוריה של המדינה.

אורי אבנרי

מילחמת יום־הכיפורים
העולם הזה 1884, 9.10.73

מילחמת הליטאני
העולם הזה 2116, 22.3.78

מילחמת סיני
העולם הזה 994, 31.10.56

מילחמת ששת הימים
העולם הזה 1553, 7.6.67

כתבות השער:

המילחמה השישית
האש אחזה במיזרח התיכון. ישראל פתחה במילחמה השישית — ואין לדעת לאן יתגלגל כדור־האש. ציוותי העולם הזה, שהתלוו לכוחות צה"ל, מסקרים את מהלך המילחמה ואת המתרחש ביישובי הצפון. 7

מי נתן את ההוראה?
הקיצוניים משני הצדדים — הערבי והישראלי — שיתפו פעולה והבעירו את האש. מדוע הם מעוניינים בכך? מי עומד מאחורי הסורים וסוכניהם באש"ף? מי עומד מאחורי ישראל? על כך בהנדון של אורי אבנרי. 5

צנזור בגלימת השופט
אין דבר קל יותר מאשר לאסור על הופעת עיתון בישראל: כל מה שצריך לעשות הוא להגיש בקשה לצו־מניעה, המתברר בנוכחות התובע בלבד. על פרשת הסיכסוך בין שני היומונים הגדולים, הנוגעת ללבו של המישטר הדמוקרטי בישראל. 78

הנסיך השחור
עם פירסומו של אודי התחיל הניתוח האמיתי של אופיו של דיין. אורי אבנרי מספר על יחסו אל נסיך הכתר של ישראל — שמעולם לא הגיע לפיסגה. 37

המפונים במכונת האמת
סקופ
ראש היחידה לפיצוי מפונרימית נתן את ההוראה: לבדוק בגלאי־שקר את מקבלי הפיצויים. החקירות בוצעו בחשאיות, וחסכו למדינה מיליונים רבים. 13

האונס הראשון
פרק שלישי בסידרה על מעשי־האונס. גם בראשית ימי המדינה קרו מיקרי־אונס מזעזעים והראשון היה המזעזע ביותר. 62

הכלי שלי זה הגוף!

וידוייה המדהים של הדוגמנית סמדר דרור, על חייה עם בעלה. 55

קליין נוסע לספרד

שופט הכדורגל אברהם קליין יפרוש אחרי מישחקי הגביע העולמי בספרד. הוא מספר להעולם הזה על חייו כשופט כדורגל, ומגלה שלא אהב במיוחד את הקללות והאיומים. 74

בו דרק במאה שקל
כיצד להפוך מכנסי־עור לחצאית־מיני? כיצד להתלבש כמו כוכבת־קולנוע במחיר מצחיק? על אופנת הקיץ החשופה של 82'. 64

מדורים קבועים:

במדינה 4
הנדון 5
אתה והשקל 10
מיכתבים 14
תשבץ 16
הורוסקופ 20
מה הם אומרים — בצלאל עופר, שמואל נחושתן, אברהם לוי, דליק ולינייץ, צביקה וקסלמן, יושי שדה 22
עולם קטן — ארצות־הברית, פולין והאפיפיור בבריטניה 25
אנשים בעולם 26
אנשים 31
בלונים 35
יומן אישי — נבואות דיין, גזענות
על הכביש והאדומים 36
רחל מרחלת 43
לילות ישראל 46
קולנוע 48
שידור 50
מדריך שידורים — ישראל וירדן 53
לי לה לו 56
חשבון עובר ושב 57
איש ממאדים 60
כלבוטק 61
נמר של נייר — רואלד דאל, יונתן רטוש, נלי זק"ש ומיכאל גרובמן 66
זה היה העולם הזה שהיה 68
ספורט 71
תשקיף 77

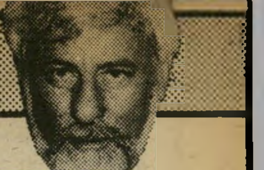

מי גרם לו? מה תהיינה תוצאותיו?

מסע הצלב

מי הפעיל את הנפץ שפוצץ את הפצצה הזאת?

מילחמת־לבנון — המילחמה השישית בתולדות ישראל — החלה בהשתלסות שכל פרטיה היו גלויים לעין. רק תעלומה אחת חבוייה בה: מי נתן את ההוראה?

מי החליט לרצוח את השגריר הישראלי בלונדון?

כל העולם ידע באותה שעה כי השלישיה הקובעת בישראל — אריאל שרון, מנחם בגין ורפאל איתן, לפי סדר זה — יושבת מזה חודשים בטאנק, וממתינה רק לתירוץ מתאים כדי לשעוט קדימה, אל תוך המיני־מדינה הפלסטינית בדרום־לבנון.

מי שהחליט להתנקש בחיי השגריר בלונדון — הוא שהחליט לספק לשלישיה את התירוץ המבוקש.

מכל הפשעים שבוצעו אי־פעם כלפי העם הפלסטיני, זהו הפשע החמור ביותר. כי התוצאה היתה בטוחה מראש. רצח הנסיך האוסטרי בעיר סראייבו ב־1914 גרם למילחמת־העולם הראשונה. רצח הדיפלומט הגרמני פון־ראט בפאריס סיפק לנאצים את התירוץ לעריכת ליל־הבדולח. האיש אשר ירה בראשו של השגריר הישראלי בלונדון כיוון את נישקו אל ראשיהם של מאות אלפי פלסטינים.

כל ההשתלשלות שלאחר־מכן היתה ידועה מראש, כמו סצינות במחזה ישן:

מי שנתן את ההוראה להתנקשות בלונדון, הזמין מראש הפצצה ישראלית מוחצת בלבנון.

מי שנתן את ההוראה להפציץ בלבנון, תוך הריגת מאות גברים, נשים וילדים, הזמין מראש הפגזה מאסיבית של הגליל העליון.

מי שנתן את ההוראה להנחית מאות פגזים על ישובי הגליל, הזמין את הפלישה של צה״ל ללבנון, שהוכנה מזה זמן רב.

זה היה סיבוב נוסף במעגל־הקסמים השטני, החולש על גורלות שני העמים מזה שנים רבות. אך מעולם לא הופגן שיתוף־הפעולה המושלם שבין הקיצוניים בשני המחנות בצורה כה חותכת.

היה זה כאילו נדברו מחרחרי־המילחמה שמשני עברי המיתרס מראש, כדי להביא על העם הפלסטיני טרגדיה נוספת וכדי להטיל את המרחב אל תוך מערבולות של דם ואש, הרג והרס.

■ ■ ■

לא יכול להיות ספק בכך שמי שנתן את ההוראה להרוג את השגריר הישראלי בלונדון התכוון לתוצאה זו בדיוק. כי שום תוצאה אחרת לא היתה כלל אפשרית.

אם כן, מי נתן אותה?

ברור לחלוטין כי ההוראה לא ניתנה על־ידי הנהגת אש״ף. המתנקשים לא היו שייכים לפת״ח, או לכל אירגון אחר הסר למרותה של הנהגת אש״ף.

אין גורם בעולם שהיה מעוניין פחות בהתלקחות זו מאשר צמרת אש״ף. יאסר ערפאת הסכים בקיץ שעבר בהתלהבות להפסקת־האש עם ישראל, שהושגה על־ידי האמריקאים. הוא עשה מאמץ כביר של לחץ ושיכנוע כדי להכריח את האירגונים המגוונים, המאוגדים באש״ף, לשמור על הפסקת־אש זו. ואכן, חרף הודעותיה של ממשלת־ישראל, שמרו הפלסטינים על הפסקת־האש במידה מפתיעה, אם לוקחים בחשבון את חוסר־המשמעת של אירגוני־הרסיס הקיצוניים. מלבד תקריות קלות־ערך, שגם אריאל שרון ויצחק שמיר לא הצליחו לנפח אותן, שמרו האירגונים של אש״ף על הפסקת־האש, לבל לתת תירוץ לפלישה ישראלית.

גם ברגע האחרון ממש, כאשר מטוסי חיל־האוויר חגו בשמי לבנון וזרעו הרג והרס, היתה תגובתם של הפלסטינים מוזרה. לדבריהם, הם המטירו מאות פגזים ופצצות על 22 יעדים ישראליים — אך באורח־פלא לא נגרם כמעט שום הרס. עיתונאים, ששמעו ברדיו את הידיעות על מוראות ההפגזה, מצאו בקושי סימנים לכך בקריית־שמונה ובנהריה — שני יעדים גדולים ופגיעים מאוד. צנחן אחד נהרג — הקורבן היחידי. נראה כאילו ביקשו אנשי אש״ף גם בשעה מאוחרת זו שלא לגרום להרג ולהרס אשר יספקו לישראל עילה בולטת לפלישה.

אך די היה גם בכך.

הטלוויזיה הישראלית הראתה את החורים בקירות, וצילמה את התושבים שדרשו „להרחיק את המחבלים". זה הספיק כדי ליצור תדמית של קונסנזוס לאומי. הממשלה „נענתה" לדרישת ישובי־הצפון, ויצאה להתקפה, שנקראה „שלום הגליל".

התהליך כולו הזכיר מאוד את התירוץ שבו השתמש דויד בן־גוריון כדי לצאת למילחמת־סיני, אשר הוכן במשך חודשים מראש, תוך שיתוף־פעולה הדוק עם צרפת ובריטניה. אז נשלח צה״ל „לבער את קיני המרצחים", כדי למנוע — כביכול — התקפות־פידאיון בדרום.

עתה נשלח צה״ל „להרחיק את המחבלים" בעיקבות הפגזה, שהוזמנה מראש.

■ ■ ■

הפסקת־האש נכפתה בקיץ שעבר על כל אירגוני אש״ף על־ידי יאסר ערפאת וחבריו, ראשי תנועת פת״ח, השולטים באש״ף.

אך היו תמיד מי שמתחו ביקורת חריפה על החלטה זו. היא תוארה כבגידה בעניין הפלסטיני, ככניעה לתכתיב ישראלי ואמריקאי. בעוד שערפאת סבר כי ניתן להשיג את היעדים הפלסטיניים באמצעים דיפלומטיים, טענו מתנגדיו כי אין מנוס מן המאבק המזויין כמכשיר להשגת יעדים אלה.

מאחרי ויכוח זה התחבא מאבק על השילטון בעם הפלסטיני. מול ערפאת וחבריו, נציגי הקו המתון־יחסית, התייצבו כוחות שרצו להפילם, כדי להשליט באירגון אנשים אחרים וכוחות אחרים.

מאחורי כל המגמות האלה עומדת סוריה, החולשת לא רק על הארגון הפלסטיני המזוהה עימה רשמית — אל־צאעיקה — אלא גם על כמה קבוצות־רסיס רצחניות.

ההתנקשות בלונדון בוצעה על־ידי אחת מאלה — האירגון של אבו־נידאל.

איש זה היה בעבר סוכן עיראקי, אך עבר בשנים

נערה בורחת עם אחיה מפני ההפצצות

האחרונות לשרות הסורים, והוא פועל עתה בחסותם. מטהו נמצא בדמשק, ומשם הוא מנהל תעמולת־זוועה נגד יאסר ערפאת, אותו הוא מגדיר רשמית בפירסומיו כ„בוגד".

אבו־נידאל אינו־שייך לאש״ף, והכריז מילחמה על אירגון זה, ראשיו ונציגיו. הוא רצח שורה שלמה של נציגי־אש״ף בעולם, וביניהם את סעיד חמאמי, נציג אש״ף בלונדון, שפתח במגעים עימי ב־1974.

בידי המתנקשים בחיי השגריר הישראלי נמצאה רשימה של מועמדים־להירצח, שכללה גם את הנציג הנוכחי של אש״ף בלונדון. על כך פירסמה מישטרת־לונדון הודעה רשמית, שבעיקבותיה הודיעה מרגרט תאצ'ר כי המתנקשים בחיי השגריר לא היו אנשי אש״ף.

הדבר לא הפריע לממשלת־ישראל להשתמש בהתנקשות זו כבתירוץ לפתיחת המילחמה באש״ף. באופן מוזר, הזכיר מנחם בגין עצמו בשעתו את אבו־נידאל כאויב של אש״ף. כאשר נטען כי ישראל הרגה את נציג אש״ף בבריסל, הכריז בגין שהאיש נהרג על־ידי אבו־נידאל, הפועל נגד אש״ף.

אנשים בכירים באש״ף הודיעו לא פעם, בראיונות לעיתונות העולם, שהם מאמינים כי אבו־נידאל מופעל על־ידי המוסד הישראלי, שהסתנן לצמרתו. הם טענו כי פעולות אבו־נידאל נגד מוסדות יהודיים, כמו בית־הכנסת בווינה ובית־היתומים באנטוורפן, משרתות במישרין את התעמולה הישראלית נגד אש״ף, ושזאת היתה מטרתן האמיתית.

אין שמץ של ספק בכך שאבו־נידאל מופעל על־ידי סוריה, וכי יש גם לסובייטים חלק בניהול אירגון זה.

אבו־נידאל לא יכול היה להחליט על ההתנקשות בלונדון, פעולה בעלת השלכות מרחיקות־לכת וצפויות־מראש, המשנות את פני המרחב כולו, מבלי שהיוזמה לכך תבוא מצד סוריה.

האצבע שלחצה על ההדק בלונדון הופעלה בדמשק.

משמע: מישהו בסוריה החליט להפעיל את הנפץ, שפוצץ את הפצצה בלונדון. מישהו זה ידע כי פצצה ישראלית זו נועדה לנפץ את התשתית הלאומית העצמאית של העם הפלסטיני.

■ ■ ■

מוכרח להיות קשר בין המעשה והתוצאה. מהו?

המישטר הקיים בסוריה פועל מזה זמן־רב לחיסול אש״ף בגילגולו הנוכחי, כאירגון הנשלט על־ידי קבוצת־המייסדים של פת״ח, בהנהגת ערפאת.

יש לו כמה סיבות לכך. בין השאר:

● סוריה מאמינה כי בסופו של דבר תקום מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. אין היא רוצה שזו תהיה מדינה עצמאית באמת, אלא שתהיה מדינת־חסות סורית, במיסגרת של סוריה־רבתי אשר תכלול את פלסטין, ירדן, לבנון, ואולי גם את עיראק.

● אין סוריה מעוניינת בהנהגה פלסטינית עצמאית, המסוגלת לתמרן בין המדינות הערביות ובין הגושים העולמיים. סוריה רוצה שההנהגה הפלסטינית תהיה מכשיר בידי המדיניות הסורית. על כן היא מעוניינת שיקום אש״ף חדש, שבו ישלטו סוכנים סוריים.

● נוכחותו המאסיבית של אש״ף, על כוחותיו המזויינים, בלבנון, מפריעה לשליטה הסורית במדינה זו.

כך נוצרה מפת אינטרסים פאראדוכסלית: לאריאל שרון ולחאפט' אל־אסד יש עניין משותף במיגור אש״ף העצמאי בלבנון.

שרון אמר לא־פעם כי הוא רוצה לכבוש את דרום־לבנון, כדי לגרש את אש״ף (ואולי גם את מאות אלפי הפליטים הפלסטיניים הנמצאים בלבנון מאז 1948) אל תוך סוריה. לפי התיאוריה של שרון, סוריה תצטרך להעביר אותם לירדן, וכך תהיה ירדן למדינה פלסטינית.

ואילו אסד שמח לקראת התפתחות אשר תסגיר בידיו את כל היסודות הפוליטיים של העם הפלסטיני, ותהפוך אותם בני־ערובה לשאיפותיו. כך יהיה, סוף־סוף, לפטרון היחידי של העניין הפלסטיני בעולם הערבי, דבר שיחזק את מעמדו ואת תביעתו למנהיגות הכל־ערבית.

שיתוף־פעולה סורי־ישראלי אינו דבר חדש, למרות השינאה המילולית הרבה בין שתי המדינות. הפלישה הסורית ללבנון, בסתו 1976, התאפשרה רק אחרי שממשלת יצחק רבין נתנה את הסכמתה המפורשת לכך, בקנוניה שאורגנה על־ידי הנרי קיסינג'ר. אז האמין רבין כי סוריה תצליח להטיל את שילטונה על אש״ף, וכי הדבר יפטור את ישראל מן הצורך לפתור את הבעיה הפלסטינית.

השבוע מתבצעת קנוניה דומה, בצורה הפוכה: סוריה היא המקווה כי צה״ל יסגיר בידיה את אש״ף.

■ ■ ■

ההתנקשות בשגריר הישראלי בלונדון בוצעה על־ידי אירגון טרוריסטי קטן, המופעל כל־כולו על־ידי סוכנים סוריים. אך אירגון זה כפוף גם, בעקיפין, לברית־המועצות.

זה מעורר שאלה אחרת, שהיא בגדר תעלומה מיסתורית עוד יותר: מהו האינטרס הסובייטי בהתלקחות זו?

שתי מעצמות־העל מעורבות עד מעל לראש בכל התפתחות חמורה במרחב ושתיהן מעורבות במילחמת־לבנון.

צה"ל אינו יכול לצאת למילחמה בקנה־מידה גדול כזה בלי אישור מוקדם מטעם ארצות־הברית. סוריה אינה יכולה לגרום למשבר בקנה־מידה כזה בלי הסכמה של ברית־המועצות.

אין מנוס מן ההנחה כי ברית־המועצות ידעה מראש על הכוונה של אירגון־הטרור, שעליו יש לה שליטה רבה, להתנקש בחיי השגריר הישראלי ואישים ישראליים אחרים בבריטניה. משום כך אין גם מנוס מן ההשערה כי האחראים לנושא זה בצמרת הסובייטית היו מעוניינים בהתלקחות של משבר גדול בשעה זו.

הסיבות לכך לוטות ערפל. ברור כי יש לסובייטים עניין רב בהסחת תשומת־הלב מן המשבר המתמשך בפולין, ומן הצרות המתמשכות של צבאה באפגניסתאן. אך נראה כי הסיבות העיקריות קשורות בהתפתחות המאבק הבין־גושי במרחב עצמו.

זה עתה נחלה איראן ניצחון מדהים על עיראק. לניצחון זה יש השלכות כבירות.

ראשי המערב השלימו עם העובדה כי איראן אבדה להם, וכי היא שייכת עתה למחנה היריב. בחדרי־חדרים של בירות המערב מקובל עתה להתייחס אל הגבול האיראני־עיראקי כאל הגבול החדש בין שתי מעצמות־העל.

איראן מאיימת עתה על הגבול הזה, והיא שואפת להתפשט בכוח הנשק ובכוח האמונה — אל תוך עיראק ואל הגדה המערבית של המיפרץ הפרסי.

מול סכנה זו אחזה אימת־מוות בכל המדינות הפרו־אמריקאיות במרחב, ובניהן סעודיה, ירדן ונסיכויות־המיפרץ. ואילו סוריה, בעלת־בריתן של איראן ושל ברית־המועצות, התחזקה ביותר.

מילחמת־לבנון משרתת את האינטרס הסובייטי, מפני שהיא מסיחה את דעת העולם הערבי מן הסכנה האיראנית, ומכריחה אותן לטפל בסכנה הישראלית. זוהי חזית שנייה, המונעת את ההתמקדות הערבית בחזית הראשונה, והפותחת את המרחב לפני ההתפשטות האיראנית.

אש"ף חש מראש בסכנה זו, ועל־כן קרא למילחמה האיראנית־העיראקית „אל־חרב אל־מג'נונה" (המילחמה המטורפת).

סביר להניח כי בעיני ברית־המועצות משמשת עתה ישראל כמכשיר להאצת ההידרדרות במרחב הערבי. בעוד איראן יוצרת איום כביר על העולם הערבי ממיזרח, מסיחה ישראל את הדעת מכך על־ידי יצירת משבר חריף על חוף הים־התיכון.

■ ■ ■

אם זהו האינטרס הסובייטי. מהו האינטרס האמריקאי? **לא יכול להיות שמץ של ספק בכך שההתקפה הישראלית על לבנון נפתחה באישורה החד־משמעי של ארצות־הברית.**

אריאל שרון רצה לפלוש ללבנון כבר כמה פעמים בחודשים האחרונים, ובכל פעם נמנע הדבר ברגע האחרון על־ידי האמריקאים. שום דבר לא קרה השבוע. לא רק שלא הופעל על ישראל לחץ סמוי ומאסיבי, שהיה מרתיע את בגין מלפתוח במיבצע, אלא שאף מבחינה מילולית לא הפליטה ארצות־הברית אלא כמה נוסחות נדושות של צער ויגון, שהתחרו בצביעותן המתחסדת בהודעות הסובייטיות.

מילחמה בקנה־מידה כזה אינה אפשרית בלי סיוע אמריקאי בכל המישורים — מדיני, צבאי ותעמולתי. שום ממשלה ישראלית לא יכלה להסתכן באפשרות של אולטימטום גרעיני סובייטי, מבלי להיות בטוחה מראש בהגנה אמריקאית טוטאלית. שום ממשלה ישראלית לא יכלה להסתכן בהתגרות כזאת בדעת־הקהל העולמית, מבלי להיות בטוחה בהפעלת הווטו האמריקאי באו"ם לטובתה, בשעת־הצורך, כל עוד נמשך המיבצע. שום ממשלה ישראלית לא יכלה לשגר את צה"ל, על ציודו היקר, למיבצע כה גדול, מבלי להיות בטוחה באספקה מאסיבית של חלפים, לפחות למחרת־המילחמה.

אמריקה אישרה מיבצע זה. מדוע?

קשה להאמין כי עשתה זאת מתוך צער על פציעתו של השגריר הישראלי. דיפלומטים אמריקאיים נהרגים ונפצעים כמעט באופן שיגרתי ברחבי העולם, ולא עלה על דעת וושינגטון לנקום את דמם אף בשיגור מפציץ אחד.

אריאל שרון ביקר בוושינגטון לפני כמה ימים. הוא התראה עם ראשי מערכת־הביטחון האמריקאית. אין ספק כי בשיחות אלה אושר המיבצע, וניתנה ההסכמה לפתיחתו בשעת־כושר, כאשר יימצא תירוץ מתאים.

על פי איזה חשבון פועלים האמריקאים?

קרוב לוודאי כי האמריקאים רוצים לנצל הזדמנות זו כדי להנחית מכת־מוות על מישטרו הפרו־סובייטי של חאפס' אל־אסד. מישטר זה הפך עתה מסוכן הרבה יותר, עם ניצחונה של בעלת־בריתו, איראן. הציר מוסקבה־טהראן־דמשק מאיים על העמדות האמריקאיות החיוניות ביותר במיפרץ הפרסי ובשדות־הנפט של המרחב. לדעת האמריקאים, עתה היא שעת־הכושר להקהות את חודו.

האמריקאים מקווים כי סוריה תיספג, אף בעל כורחה, אל תוך המערבולת, וכי צה"ל ישמיד את הצבא הסורי, ואולי אף יביא להפלת מישטרו של אל־אסד.

כך נוצר גם במישור המעצמתי מצב פאראדוכסלי: שתי המעצמות היריבות שיתפו פעולה ביצירת מצב מסויים, כשלכל אחת מהן נדמה שהוא לטובתה.

על־פי חוקיו של קארל פון־קלאוזביץ, הדבר אינו אפשרי. במילחמה, שום דבר אינו יכול להיות לטובת שני הצדדים כאחד — שהרי כל מה שטוב לצד האחד, מוכרח להיות לרעת הצד השני. אך תיאוריה לחוד ופרקטיקה לחוד. במציאות קורה לא פעם שכל אחד משני היריבים מאמין כי דבר מסויים הוא לטובתו. במיקרה כזה ברור שצד אחד טועה — ולא פעם טועים שניהם גם יחד.

■ ■ ■

הקורבן של מילחמה זו הוא העם הפלסטיני. לטרגדיה הלאומית שלו, שהחלה ב־1948, ולא מעט באשמתו, נוסף עתה פרק חדש.

בשעת־המיבחן נשאר העם הפלסטיני, הקטן והחלש, לבדו. לגמרי לבדו.

מדינות־ערב הסתפקו בהודעות שונות של קיטרוג וגינוי, שצביעותן זועקה לשמיים. כך עשו גם רבות ממדינות־העולם. אף אחת מהן לא נקפה אצבע כדי לסייע לפלסטינים — כפי שאיש לא עזר בעבר ליהודים.

החל בהתנהגותו העלובה של כוח־האו"ם, שטואטא הצידה כמו ערימה של זבל, וכלה בהצהרות של המעצמות, שהעליבו את הנייר שהן נכתבו עליהן, התגלה העולם שוב במלוא צביעותו הצינית.

אך יתכן מאוד כי מילחמה זו תחולל שינויים עמוקים דווקא בקרב העם הפסטיני עצמו.

מילחמה יוצרת מיתוס. עצם העובדה כי הפלסטינים עמדו לבדם מול אחת ממכונות־המילחמה הגדולות והמשוכללות ביותר בעולם, עמדו ולחמו, תזקוף את קומתם.

מיבצר־הבופור עשוי להיות למצדה פלסטינית לדורות הבאים.

יתכן כי אריאל שרון טעה את הטעות הקלאסית, שאנשים מסוגו שגו בה פעמים רבות בהיסטוריה. בצאתו לשבור את התשתית הלאומית של העם הפלסטיני, חיזק אותה.

כי תשתית לאומית אינה מורכבת רק ממוסדות, מכורות צבאיים, ממוצבים וממיתקנים. את אלה ניתן להרוס, והם יקומו מחדש באותו המקום, או במקום אחר.

התשתית הלאומית האמיתית של עם היא רוחו. עם שעמד במילחמה כזאת, רוחו לא תישבר. הוא ישאב ממנה עידוד ונחמה — כפי שעשו היהודים ממעשי־הגבורה של אבותיהם במשך הדורות.

■ ■ ■

נותר לבדוק: מהם ההישגים הצפויים למדינת־ישראל מפלישה זו, שהביאה הרג והרס על רבבות, ואולי על מאות־אלפים בני־אדם בלבנון, ושגם מיספר ההרוגים הישראליים מגיע לעשרות?

היא לא תוסיף הילה צבאית לבעליה.

במילחמה זו, כמו בכל מילחמות ישראל, ביצעו חיילי צה"ל מעשי־גבורה, המזכים אותם בתודת האומה. עמדו במשימות קשות ומילאו את חובתם. כמה מן המיבצעים בוודאי ייזכרו זמן רב.

אך בעיני העולם זוהי מילחמת דויד וגוליית — כאשר ישראל היא גוליית, ואש"ף הוא דויד. המעטים עומדים מול הרבים — והפעם לא א נ ו המעטים.

מכונה צבאית כבירה עלתה על כוח קטן של כמה אלפים, כשהוא נהנה מעדיפות עצומה בתיחכום, באמצעי־לחימה וברמת־אימונים, ביחס של מאה לאחד ואף אלף לאחד.

כך זה ישתקף בסיפרי ההיסטוריה, וכך זה נראה עתה בעיני העולם. האם זה היה כדאי?

■ ■ ■

המילחמה שנכפתה על המדינה על־ידי אריאל שרון ורפאל איתן, בתמיכתו של מנחם בגין, ושעלתה במחיר כה יקר של דם ודמעות, לא תוסיף לביטחונה של המדינה ולרווחתה. ההיסטוריון יקבע בבוא העת כי מילחמה זו היתה חוליה נוספת בהידרדרותה המדינית והרוחנית.

האחריות לכך אינה נופלת רק על השלישיה השלטת. ברגע עליון זה של מיבחן התגלתה גם הנהגת המערך בכל ערוותה המבחילה. היא התנהגה כפי שהתנהגו רוב הסוציאל־דמוקרטים בפרוץ מילחמת־העולם הראשונה, שפנו בפחדנות נוראה עורף לכל האידיאלים שלהם, עמדו דום ושרו את ההמנונות הלאומיים של תריסר ארצות.

ההיסטוריה מפארת את זיכרו של הסוציאליסט הצרפתי ז'ן ז'ורס, שהיה לו האומץ לקום נגד הטירוף הלאומני בפרוץ מילחמת־העולם, ושילם על כך בחייו.

שימעון פרס אינו ז'ן ז'ורס. הוא דאג לפופולריותו העלובה, לא לעתיד המדינה.

למעטים היה העוז לקום השבוע ולמחות בפה מלא נגד מילחמה עכורה, מיותרת ומסוכנת זו. רבים אחרים חרקו שן בשקט. ההיסטוריה תוכיח שהם צדקו.

■ ■ ■

כאשר הגיעו אנשי הכוח הישראלי למרומי מיבצר־הבופור, אחרי מאבק עקשני שבו הצטיינו לוחמי שני הצדדים בגבורתם, יכול היה המיבנה העתיק לעורר אותם למחשבה.

הבופור הוא סמל האפיזודה הצלבנית, שנמשכה בארץ במשך מאתיים שנה. הוא ראה את כל תהפוכות הממלכה ההיא, שחיתה על החרב, ושנפלה בחרב.

מיבצר־הבופור היה שייך לרוזן הצלבני של צידון. גם כאשר הכריע צלאח־אל־דין אל־איובי, הגיבור המוסלמי האגדתי, את ממלכת־הצלבנים הראשונה בקרב של קרני־חיטין ליד טבריה, וכבש את מרבית הארץ, לא הצליח לכבוש את הבופור. רק אחרי מצור ממושך הצליח להשתלט עליו.

אולם הצלבנים חזרו והשתלטו על חלק מן הארץ, ובשנת 1240 החזיר להם השליט המוסלמי של דמשק את הבופור. הם שלטו במיבצר האדיר במשך 28 שנים נוספות, עד שהמצביא הממלוכי הגדול, רוקן אל־דין בייבארס, כבש אותו סופית.

הערבים רגילים להשוות את מדינת־היהודים למדינת־הצלבנים, ולנבא לה סוף דומה. הצלבנים פלשו לארץ, הקימו בה מדינה, התנחלו לאורכה ולרוחבה, חיו בה במשך שמונה דורות. הם לא הסתפקו בשום גבול, אלא ניצלו את עליונותם הצבאית כדי להתרחב עוד ועוד, הרבה מעבר לכוחם הממשי. אחרי שהגיעו לשיא ההתפשטות במרחבי ארץ־ישראל, לבנון, סוריה ועבר־הירדן, החל התהליך ההפוך. הם הצטמקו ונסוגו במשך עשרות בשנים, עד שהושלכו השרידים לים.

ישראל אינה מדינת־צלבנים. אך ההיסטוריה צריכה לשמש לה מזון למחשבה. ומיבצר הבופור, שהפך סמל מילחמתו של אריאל שרון, הארכי־צלבן, הוא תמרור־אזהרה.

טנק עובר על פני בית שעליו הונף דגל לבן

מאת אורי אבנרי

וימר יעקבסון טמיר

שעה קלה לפני
כניסתם לקרב טורפים
חיילי רגלים מציות
של מנות קרב -
אין צהלה, אין
התלהבות, אך יש
נכונות לבצע תפקיד -
לרבים זהו קרב ראשון

המילחמה השישית

מצפון למטולה מושלך סימון־הגבול. כמה שעות לפני כן עברו כאן הג׳ייסות, בדרכם ללבנון

בצומת ניצבו נגמ״ש וג׳יפ. הם חסמו את הדרך צפונה, לעבר צידון. הטנקים שעטו בראש, סבבו בחריקה עזה על צירם, ופנו מערבה, לעבר צור השוכנת על חצי־אי. בעיקבותיהם באו הנגמ״שים, שבתוכם דרכו חיילי החרמ״ש את נישקם. עד מהרה התחילו להישמע קולות־הירי: המטחים העזים של הטנקים, והטירטור של הנשק הקל. השעה היתה שש בערב. תוך שעה תיכבש העיר צור. באותה שעה כבר היתה העיר צידון מכותרת, ועמדה לפני כיבוש. זה היה שיאו של יום הלחימה העיקרי בהרפתקה הישראלית בלבנון, ביום השני השבוע.

ציוותי העולם הזה התלוו אל הכוחות הפורצים של צה״ל. שלמה פרנקל וגילה רזין היו עם הכוח שפרץ לעיר צור. יוסי הימן וענת סרגוסטי היו עם הכוח היבשתי שכיתר את צידון. הם מדווחים על מה שהתרחש בזירת הלחימה.

הקרב על הליטני

● **יום הראשון, מטולה 06.00.** צה״ל חודר לתוך המובלעת הנוצרית בדרום־לבנון, הנמצאת בשליטת כוחותיו של מייג׳ור חדאד. השיריון פורץ במקומות שונים את גדר־המערכת, דורס את סימני־הגבוה ושועט קדימה. הכוחות מתפרסים בכל רחבי המובלעת.

חדאד מסתובב באיזור בריכבו, בלוויית שומרי־הראש שלו. פניו קורנות מאושר. המילחמה, שלה ייחל כבר זמן רב, מתחילה. הוא מגיע למטולה ומשוחח עם הקצינים שם. זמן קצר אחר־כך, כמעט שעולה לו המילחמה בחייו.

כמה שניות אחרי שחדאד עבר בחזרה מבעד לשער הגדר הטובה לדרום־לבנון, נפל במרחק כמה מטרים לפני ריכבו פגז, שנורה על־ידי לוחמי אש״ף. למזלם של חדאד ואנשיו לא נפגע איש מהם. מחשש שבעקבותיו יבואו פגזים נוספים, מיהר חדאד לסובב את רכבו ולנסוע בדרך אחרת.

הקרב על הליטני

● **יום הראשון, המובלעת, 08.30.** כוחות צה״ל נעים מעבר לגבולות המובלעת, אל תוך השטח הנמצא בפיקוח כוחות יוניפי״ל. כוחות אלה אמורים להבטיח אי־כניסת כוחות מזויינים לתוך האיזור. חיילי האו״ם, הניצבים במחסומים הפרוסים בשטח, מביטים משתאים בצבא הרב העובר לפניהם, אך אינם מתערבים. „זה לא תפקידנו לעצור את הצבא הישראלי,״ אומר חייל מן הכוח הצרפתי, שסירב להזדהות. „אנחנו רק מפקחים ומדווחים. הפוליטיקה לא מעניינת אותנו. אנחנו נייטרלים.״

הכוחות ממשיכים צפונה לתוך לבנון. תושבי הכפרים מקבלים את צה״ל בנפנופי ברכה. הם מקפידים להפגין אהדה כלפי החיילים, שבעבר כבר זכו בביקוריהם. „זה טוב שהישראלים באים,״ אומר איסמאעיל, בן ה־20, העומד בתוך קבוצה גדולה של צעירים, המקבלים את הכוחות בצהלה בכפר קנטרה, „הם עושים סדר ואחר־כך יהיה טוב.״

הקרב על הליטני

● **יום הראשון, מעבר לליטני, 10.30.** ראש־החץ חוצה את נהר הליטני בגשר עקייה. הוא עושה בכך היסטוריה. בפעם הראשונה חוצה כוח של צה״ל את הנהר. בעת מיבצע ליטני, שנערך ב־1978, הגיעו הכוחות עד לגדה הדרומית בלבד.

בעיקבות הכוח הקידמי מגיעים ללא הפסק כוחות נוספים, החוצים בזה אחר זה את הגשר. הם מתפרסים באיזור, שבו התקיימה עד עתה מדינה מיני פלסטינית. הסכנה להתקלויות באיזור זה גדולה, והי־

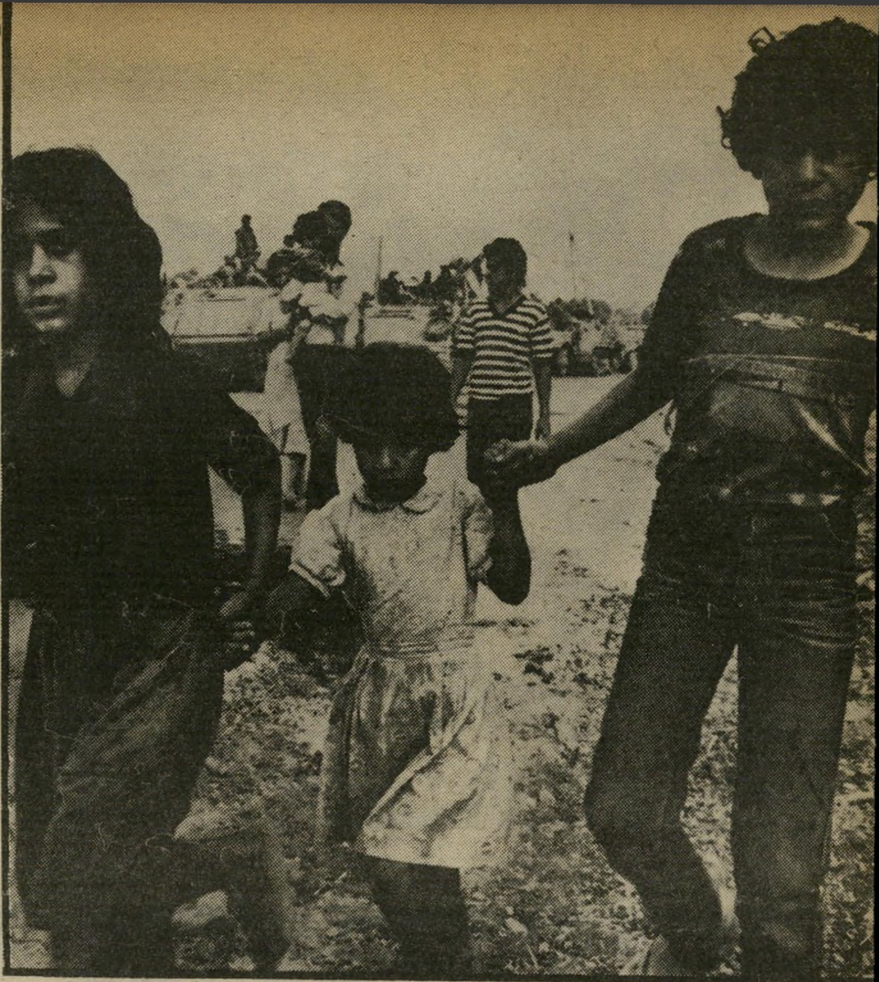

בריחה הילדים־הפליטים מתקדמים לאורך טור הנגמשים של צה״ל, כשפניהם מועדות אל עבר הבתים שנטשו לפני שהתחיל צה״ל להפציץ את העיר צור. הם אינם יודעים אם ימצאו את בתיהם במקומם, אחרי ההפצצה הכבדה.

על גדות הליטני בתמונה נראה נהר הליטני כשהוא מצולם מעל לגשר עקייה, שדרכו חצו הכוחות את הנהר. בצד ימין של התמונה נראה המשכו של הכביש המוביל מן הגשר, בצד הצפוני של הנהר. היה חשש שחיל־האוויר הסורי יפציץ את הגשר, שעליו עוברים כל העת כוחות רבים. בשל כך הובהל למקום כוח נ״מ, שתפס עמדות מסביב. גדות הליטני מכוסות בצימחי עבותה, הסכנה להתקלויות עם כוחות פלסטינים באיזור זה גדולה ולכן התקדמו הכוחות לאט.

הנפט בלהבות עשן שחור וסמיך עולה מעל בתי הזיקוק שבשפך נהר אל־זהרני שבין צור וצידון. מיכלי־הדלק במקום עלו באש כתוצאה מהפצצות מטוסי חיל־האוויר. העשן הפך עד מהרה לענן כהה, שהלך וגדל. שמי האיזור התכסו אט־אט בשחור והשמש נעלמה מן העין. האזור הנראה בתמונה נכבש על־ידי צה"ל, אך ביום השני אחה"צ, בזמן הצילום, עדיין לא היה מטוהר מכוחות אש"ף.

מאת

שלמה פרנקל ויוסי הימן

צילומים

ענת סרגוסטי וגילה רזין

הקרב על הליטני

● **היום הראשון, מבואות נבטייה, 13.00.** כוחות צבא מכתרים את הכפרים נבטייה וחצבניה, שבהם נמצא ריכוז גדול של לוחמים פלסטינים. בשל ההתנגדות העזה שהם מגלים, מתקשים הכוחות לחדור פנימה ולטהר את הכפרים. לשני הצדדים נפגעים רבים.

באותה עת עוקפים כוחות אחרים את שני הכפרים, וממשיכים לכיוון צפון מערב, לעבר העיר צידון. „שמעתי שבנבטייה הולך לחבר'ה קשה," אומר סמל אבי מהשריון, „אבל צריך להמשיך הלאה. אני רוצה להגיע לקאזינו בביירות. הבאתי אפילו כסף לשחק שם. זה בצחוק. אבל ברצינות — אני חושב שאין ברירה. היינו צריכים לצאת למילחמה הזאת. אפילו שבמילחמה נהרגים ונפצעים. גם במצב ש־היה לפני כן נהרגו ונפצעו."

הקרב על צידון

● **יום השני, אי־שם, 05.30.** ה־כוחות שנעצרו לחניית־לילה ממשיכים לנוע. בשטח שבו הם חולפים יש כוחות פלסטינים מועטים. מרביתם נמלטו לפני הגיע צה"ל אליהם.

כוחות מתקדמים בזהירות רבה. „רק לפני שבועיים הייתי אצל קוראת מכף היד," סי־פר סגן עופר מגולני. „תיארתי לעצמי שיכולה להיות מילחמה, ורציתי לדעת אם יהיה לי מזל. מה שבטוח בטוח."

ככל שהצבא חודר לעומק השטח, כן מתמעטים התושבים בכפרים שאליו הוא מגיע. רבים מהם ברחו לפני הגיע הכו־חות. בכל הכפרים בולטים מרחוק הדגלים הלבנים, המונפים על גגות הבתים. לחיי־לים ניתנו הנחיות מחמירות שלא לפגוע באנשים שאינם קשורים באש"ף. אולם למרות זאת נגרמו לאזרחים רבים נזקים כבדים. הטנקים, שפילסו את הדרך בכבי־שים ובשבילים הצרים של הכפרים, דרסו ורמסו כל דבר שעמד בדרכם. באופן כזה הרסו והפכו לגרוטאות עשרות מכוניות.

למחרת היום זוכה לטיפול דומה מכונית וולוו שכורה של אנשי רשת־הטלוויזיה ויזניוז. בעוד המכונית החדשה — שנת ייצור 1982, המונה הראה על 400 קילו־מטרים בלבד — חונה בכפר ג'ימשיט, עבר במקום כוח ישראלי. טנק שנסע בראשו מחץ תוך שניות את המכונית והוציא אותה מכלל שימוש. צלם הרשת, טלי גודר, הנציח את המעשה במצלמתו.

קדימה חיילי צה"ל בג'יפ מתקדמים אל עומק לבנון. כוחות רבים המשיכו כל העת לחצות את הליטני. הדבר גרם ליצירת פקקים ושיירות ארוכות נעו באיטיות רבה. במשך הזמן נוצרה עירבוביה. כלי־רכב הצטרפו לטורי רכב, שלא היו שייכים אליהם. היו רכבי אספקה, שפנו בטעות אל אזורים שהיו עדיין בשליטת אש"ף ואנשי יוניפי"ל סייעו בדרכם.

המשך הדיווח בעמוד 72

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

המילחמה נגד הבורסה

עצוב היה ביום הראשון בבורסה. כדי לשפר את מצב־הרוח הרי לפניכם הבדיחה האחרונה. מפה לאוזן נמסר בשעת המיסחר בבורסה, שמישהו הביא לבורסה עז. ואומנם עד מהרה הופיעה העז כשהיא מהמהמת מ...מ...מ...ם. ואומנם, ביום הראשון תפסו ה„מ״ים, „מוכרים בלבד״ 219 מישבצות ליד 219 ניירות־ערך שמחזיקיהן רצו למכור אותם, ולא נמצא להם קונה. כל ניירות הערך הנסחרים בבורסה ירדו ביום ראשון יותר מ־5%. רבים מהם יותר מ־10%, ושנים עשר לא הצליחו להימכר ונרשם להם שער מוכרים בלבד, פעם שנייה ברציפות — שפירושה המעשי, נפילת שערים נוספת וללא הגבלת שער.

נפילת השערים של יום הראשון, תיזכר בוודאי כ„מפולת של יוני״, שגרפה את כל רמות השערים שהושגו במהלך חודש מאי, אל הרמה שאחרי המיני־מפולת של פברואר.

יש אולי ברכה מסויימת בנפילת השערים. יהיה ממה להתחיל. השערים יהיו אטרקטיביים, ושוב יפקדו את הבורסה גאות ורמות־שערים גבוהות, כפי שהיה בעבר.

המעניין במפולת של יוני, הוא, במיספר ניירות־הערך ששעריהם ירדו. כמעט שלא נשאר פליס. חוץ ממניות הבנקים הגדולים, ששמרו על שערם, בגיבויים של הבנקים שקלטו את כל ההיצעים במאות מיליוני שקלים, היו רק שבע מניות ששערן לא ירד.

אני כבר יודע בעל־פה את הסיפורים שאשמע מחר, כלומר, ביום השני, כאשר כל מי שאפגוש בבורסה יספר לי שהוא יצא בזמן. הוא היה בטוח שיקרה משהו, או שהיה צריך בדיוק כסף למכונית חדשה, לטלוויזיה, למט״ח לנסיעה לחו״ל, לדירה לבת, ולאלף ואחד דברים. העיקר: הוא יצא בזמן. אפילו לא ראה את הנולד — ומי יכול היה? — הוא היה בחוץ, אחרים כמובן היו בפנים.

ועוד משהו: לאחר מפולת כזו אתה מתחיל לשאול, בעצם למה זה קרה, מה זה קשור לבורסה, ומדוע אחרי יומיים של רגיעה, המניה שברחת ממנה מתחילה שוב להיות כדאית לקניה.

ובכן, חוש העדר החש בסכנה פועל היטב. ואין זה חשוב כלל אם הסכנה יש בה ממש, או אין בה ממש. כולם מוכרים, גם אני אמכור. מחר, יתחילו לקנות, גם אני אקנה.

-69.9		-5.3	-100.0		1ח	1785.0	ø	אונ 1	דרנד 0792036
-816.9	7,496.1	-10.0	-147.0	566.6	חב	1323.0	ø	ש	הכשרתהישוב 0612010
-69.3	601.2	-9.5	-140.0	45.2	חב	1330.0	ø	ת	הכשרתהישוב 0612028
-1.2	68.7	-9.5	-1029.0	.7	חב	9821.0	ø	אובא	הכשרתהישוב 0612192
-.7	27.3	-9.9	-629.0	.7	חב	3901.0	ø	אובב	הכשרתהישוב 0612218
-118.8	753.6	-12.2	-130.0	80.6	חב	935.0	ø	אוב6	הכשרתהישוב 0612317
-4.6	105.5	-10.0	-293.0	4.0	חב	2637.0	ø	אנח4	הכשרתהישוב 6120075
-1,542.2		-5.1	-35.0		1ח	658.0	ø	0.1	חוב מקרקעין 0776013

פיסגת ורסאי - לשמור על הקיים

25 שנים נדרשו למדינות המתועשות של העולם החופשי לבנות מערכת של סחר חופשי והשקעות רב־לאומיות, שהפכה לפלא השמיני של העולם שהוביל לשפע חסר־תקדים.

נשיא רגן
אבי התורה —

היום, מאיימים על מערכת זו 30 מיליון מובטלים, שיעורי־ריבית גבוהים בלתי נסבלים, והגבלות סחר מינהליות. המשך קיומה של מערכת זו הוא הנושא של פיסגת ראשי שבע המדינות העשירות, שנערכה בסוף השבוע האחרון בארמון ורסאי.

משתתפי הפיסגה — הנשיא רונלד רגן, הנשיא הצרפתי פרנסואה מיטראן, הקנצלר המערב גרמני הלמוט שמידט, ראש־ממשלת יפאן דנקו סוזוקי, ראש־ממשלת בריטניה מרגרט תאצ׳ר, ראש־ממשלת איטליה ג׳יובני ספנדוליני וראש־ממשלת קנדה, פייר אליוט טרודו — יכוננו מכניזם חדש של התייעצויות בדרג גבוה, בבעיות של מדיניות מוניטארית והתערבות בשוקי־המטבע.

המאבק האמיתי בפיסגה זו הוא בין שתי תורות, זו של רגן והנוהה אחריו, מרגרט תאצ׳ר, תורה של שוק חופשי, וזו של יתר ראשי המדינות המצדדות בהתערבות הממשלה בנעשה בתחום הכלכלי. התוצאה תהיה כרגיל פשרה, שאת חלקה העיקרי תצטרך לשאת דווקא יפאן, שתתחייב לפתוח את שעריה לפני סחורות ומוצרים מערביים.

ראש־ממשלה תצ׳ר
— ונושאת כליו

רגן ותאצ׳ר מאמינים שלמרות המיתון בארצותיהם, הדרך היחידה להגיע לצמיחה כלכלית היא להקטין את מעורבות הממשלה, תוך כדי ביצוע מדיניות מוניטארית קשוחה.

לשניים . אלה מתנגדים בחריפות ספנדוליני האיטלקי, מיטראן הצרפתי וטרודו הקנדי. הם טוענים ששיטתם של רגן ותאצ׳ר הביאה למיתון. הם סבורים שעל הממשלות להתערב בצורה פעילה בשווקים, לעודד צמיחה על־ידי תמיכה מאסיבית בתעשיה.

באמצע ניצב הקנצלר שמידט. הוא מתרחק ממדיניות מוניטרית קשוחה בשל האבטלה הגבוהה השוררת בגרמניה. הוא מצדד בהתערבות מתואמת בשוקי הכספים וטוען שאין אפשרות להגיע להתאוששות אלא אם תוריד ארצות־הברית את שיעור הריבית.

סוזוקי היפני מעוניין בעיקר בענייני מיסחר. הוא רוצה שהדולר לא יתחזק יתר על המידה. הירידה בערכו של היאן הגדילה את העודף המיסחרי של יפאן עם שאר מדינות העולם. יפאן מהווה מטרה לתביעות של ארצות־הברית וארצות אירופה לפתוח את שוקיה בפניהם.

למה צריך את שריר

אני חייב התנצלות לשר־התיירות. לפני כחודש וחצי, בגליון העולם הזה 2330, מיום 26.4 כתבתי שאין צורך בשר־תיירות. יש צורך. עובדה. הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה פירסמה זה עתה נתונים על התיירות בחודש מאי, שהסתיים לפני שבוע.

מתברר שבחודש זה הגיעו ארצה 89 אלף תיירים לעומת 104 אלף במאי 1981. מיספר התיירים, שהגיעו בדרך האוויר ובדרך היבשה, היה קטן במאי בשיבעה אחוזים מזה של מאי אשתקד. בדרך הים באו 20% פחות.

בחמשת החודשים הראשונים של השנה הגיעו ארצה פחות תיירים מהתקופה המקבילה אשתקד. שוב ב־7% פחות.

עכשיו אתם בוודאי מבינים מדוע צריך שר־תיירות. פשוט, כדי לעודד תיירות. אגב אותו הגיון אומר, שככל שקטן מיספר התיירים גדל הצורך בשר לענייני תיירות.

ובאמת למה לא? עליה אין, שר לקליטת עליה יש, אבל אצלו זו רק מישרה חלקית. לעומת זה, מישרד לקליטה יש בתקן מלא, ובמקביל לו גם מחלקה לעליה בסוכנות. אז מה אנחנו רוצים משר־התיירות?

טלפון על היד

אם היו מספרים לכם, רק לפני 10 שנים, שבעוד 10 שנים, ב 1982, אנשים יענדו מחשבים על פרק היד, מה הייתם אומרים? לא חשוב. היום מסתובבים אלפים ורבבות בארץ עם שעון־מחשב על ידם. מה תאמרו היום אם נגלה לכם שבעוד 10 שנים ואולי פחות יענדו אנשים על פרק־ידם שעון־מחשב־טלפון. דמיון? לא, מעבר לכל דמיון; מציאות שהולכת ומתרקמת, היום, עכשיו.

צעד ראשון לקראת פיתוחו של טלפון־יד־אלחוטי, הנענד כמו שעון, נעשה בימים אלה בארצות־הברית.

אחת הבעיות העיקריות של טלפון אלחוטי היתה עד לאחרונה מיספר התדרים והצורך בתחנות מימסר בעלות עוצמה להעברת שיחות־הטלפון האלחוטיות. בעיר ניו־יורק למשל, אפשר היה להקצות רק 700 תדרים למכשירי־טלפון אלחוטיים. היום, לאחר פיתוח טכנולוגי ופריצת דרך בשטח זה, אפשר יהיה להתקין 250 אלף טלפונים מאולחטים נישאים ביד, בינתיים, עד לייצורו של הטלפון־שעון־יד.

ההמצאה החדשה הקרויה טלפון־תאי (מלשון תא), מבוססת, במקום על משדר אחד רב־עוצמה, על מערכות תאים של משדרים בעלי עוצמה נמוכה וטווח קצר. כאשר מכונית המצויידת בטלפון אלחוטי נעה ממקום למקום, היא חולפת על פני משדרים קטנים־תאים, המאפשרים מעבר מהיר בין תדרים פנויים.

כבר עתה מייצרים טלפון תאי למכוניות או לנשיאה ביד, שמשקלו הוא כ־850 גרם, 20 ס״מ, גובהו ו־5 ס״מ רוחבו, שאפשר בקלות להכניסו לתיק־יד. אפשר להתהלך עם המכשיר בתוך העיר ולטלפן לכל מקום.

האמריקאים, כדרכם, בדקו ומצאו שטלפון היד התאי הוא עסק שמחזורו עשוי להגיע לשישה מיליארד דולר ב־1990. כבר עכשיו יש 30 חברות שפנו לוועדה הפדרלית לתיקשורת לקבלת רשיון להפעלת מערכות טלפון אלה. חברה שיצאה לשוק מחכירה כל טלפון במחיר של 140 דולר לחודש.

נוסע לחו"ל?
יש לך ויזה -
הרווחת!

אם אתה עומד לנסוע בקרוב לחו"ל וחשבון הבנק שלך הוא בקבוצות בנק לאומי או בנק דיסקונט - הרווחת!

אתה יכול להצטייד ככרטיס אשראי "ויזה" ולהפטר מהצורך לשאת סכומים גדולים של מטבע זר. אינך צריך אף להחליט מראש לכמה כסף תזדקק. את כרטיס ה"ויזה" שלך ישמחו לכבד יותר משלשה מליון(!) בתי עסק ונותני שרותים בכל העולם ובאמצעותו תוכל למשוך מזומנים מידי יום ביותר ממאה אלף סניפי בנקים ברחבי העולם.

אם אתה נוסע לטייל בעולם - סע כ"איש העולם הגדול" כשבכיסך הכרטיס "הקטן" של "ויזה".

יש לך ויזה? הרווחת!

ויזה - יותר טוב מכסף

ויזה — כרטיס האשראי והמחאות הנוסעים של קבוצות בנק לאומי / בנק דיסקונט

פעם וולוו,
תמיד וולוו!

VOLVO

"מאיר"
חברה למכוניות
ומשאיות בע"מ
מאיר קז ובניו,
תל אביב,
רח' קרליבך 23, טל. 289191

ראש היחידה לפיצוי מפוני־סיני, שמואל אלבק (מימין)

נתן את ההוראה: לבדוק במכונת־אמת את מקבלי־הפיצויים

גלאי שקר נגד מפוני ימית

„האם ב־30 בספטמבר 1978 כבר גרת באופן קבוע בסיני?”

זאת היא השאלה שעליה נאלצו כמה מ־מפוני סיני לענות, בעת שנבדקו בגלאי־שקר (פוליגרף).

בדיקות הפוליגרף מבוצעות בהזמנת משרד ראש־הממשלה, במסגרת חקירה נרחבת של כל מגישי תביעות הפיצויים, שהתפנו מסיני בעקבות הסכם־השלום עם מצריים. במיקרים שבהם מתעורר חשד שהתביעה היא שיקרית, נשלח התובע ל־היבדק בגלאי־שקר.

קיום החקירה בכלל, ובדיקות הפוליגרף בפרט, נשמרים בסודיות רבה, על־פי הוראה אישית של ראש־הממשלה, מנחם בגין, החושש שמא יאשימו אותו בכך שהוא מתייחס אל המפונים כאל גנבים.

בחוק פיצויי מפוני סיני, שנוסח בהתאם למיסמך עקרונות משנת 1979, נקבע כי יקבלו פיצויים רק אלה שהיו בסיני החל מסוף ספטמבר 1978, המועד שבו נחתמו הסכמי קמפ־דייוויד. על כן זהו התאריך הקובע לגבי כל התביעות. אולם, מכיוון שלא כל תובעי הפיצויים שינו את כתובתם בתעודת־הזהות מייד עם מעברם ל־סיני, התגלו מיקרים שבהם על־פי הרישום לא התגורר האיש במקום בתאריך הקובע, אך הוא טען שהיה שם. לכן הוחלט להשתמש במיקרים מסויימים בגלאי־שקר.

מנכ"ל שמואלביץ
כל החומר אליו

זיופים ותצהירי־כזב

מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, מתי־תיהו (מתי) שמואלביץ, שהוא הממונה על עניין הפיצויים, סירב להגיב על השאלה אם אכן מבוצעות בדיקות פוליגרף למפוני סיני. הוא היפנה את העולם הזה לראש־היחידה לפיצוי מפוני סיני, שמואל (שמוליק) אלבק. יחידה זו מסונפת למישרד ראש־הממשלה. אלבק לא הכחיש שאכן משתמשים בגלאי־שקר, „כדי לחקור אמיתות”. הוא הסביר שכל מיקרה נבדק ל־גופו, ואם מתגלה חשד לאי־אמירת אמת, מבוצעת הבדיקה.

על החקירה הכללית סביב התביעות ש־הגישו המפונים מופקד החוקר הפרטי יהודה זוהר, המשרת את מישרד ראש ה־ממשלה במשימה זו כבר שלוש שנים. בעת שהשטח היה עדיין בידי ישראל, הוא ביצע את חקירותיו בעיקר שם, כדי ל־אסוף מידע על התושבים ורכושם. היום משתמשים במידע זה, כדי לקבוע למי מגיע פיצוי וכמה.

במיסגרת חקירתו גילה זוהר זיופים ב־רישומים בתעודות־הזהות, ובמיסמכים אח־רים, תצהירי כזב ועדויות־שקר, שכולם היו מכוונים להונות את המדינה. היו גם מיקרים שבהם הביאו התובעים את שכניהם, כדי שיעידו שגרו במקום לפני ה־תאריך הקובע, וגם בעדויות השכנים נמצא כזב.

חקירת מיקרים שבהם לא הצליח זוהר לגלות מעשי הונאה, אך התעוררו חשדות, הועברה למישרד החקירות של טוביה אמ־סל בתל־אביב. במישרד זה בוצעו בדיקות הפוליגרף.

אמסל החל מבצע את הבדיקות לפני חצי שנה. הבדיקה האחרונה שביצע היתה לפני חודש. תחילה היתה כוונה להעביר אליו כמות גדולה של מיקרים, אולם בשל החשש לתגובה נזעמת מצד המפונים, הוח־לט לבסוף לצמצם את השימוש בגלאי־שקר עד כמה שאפשר.

במהלך ביצוע הבדיקות אכן גילה אמסל מיקרים שבהם תובע הפיצוי דיבר שקר. מיקרים אלה, ביחד עם כל המיקרים ה־פליליים האחרים שנתגלו, הועברו על־ידי מישרד ראש־הממשלה לטיפולה של ה־מישטרה, שפתחה בחקירה. כמה ממגישי התביעות, שביצעו מעשי־הונאה, קיבלו כבר מיקדמות על־חשבון הפיצויים, ש־כביכול היו זכאים להם. בעיקבות חשיפת שיקריהם הם יאלצו להחזיר את הכספים שקיבלו.

עד היום העבירה היחידה לפיצוי מפוני סיני כ־60 עד 70 אחוז מתוך הסכום ה־כולל של 2 מיליארד השקלים, שבהם הוערכו הפיצויים. חלק הארי מן הסכום הנותר ישולם במהלך החודשיים הקרובים.

מפעיל גלאי־שקר אמסל
מיקרים של אמירת שקר

רק קבוצה שולית

היחידה לפיצוי מפוני סיני הוקמה ב־1979. היא כוללת 15 עובדים. עלי־הם מתוספים יועצים ועוזרים, כגון יועץ כלכלי ורואה־חשבון, המקבלים שכרם לפי שעות.

החוקר יהודה זוהר עבד כבר בעבר עבור מישרדי־הממשלה, ולכן הוחלט להע־ביר לו גם את הפרוייקט הזה. מבצע בדי־קות הפוליגרף, טוביה אמסל, אינו קשור למישרד ראש־הממשלה או ליחידה לפי־צויים. הוא הופעל על־ידי זוהר.

שמוליק אלבק עומד בראש היחידה החל מאוגוסט 1981. קודם הוא היה מנהל מחוז תל־אביב והמרכז במישרד־השיכון. עיקר תפקידו הנוכחי הוא לנהל את ה־משא־ומתן עם המפונים. בקרוב, כאשר יסתיים המשא־ומתן, הוא עומד לפרוש מתפקידו.

„הנושא כולו הוא די חסוי,” הודה אלבק, „יש רגישות רבה לחקירות ולבדיקות, משום שהדביקו למפונים כל מיני תווים ותגים, שבמרבית המיקרים לא היו מוצד־קים וגרמו להם עוול. אני רוצה להדגיש כי רובם של מקבלי הפיצויים הם בסדר גמור. יש רק קבוצה קטנה ושולית ביותר, שאיתה יש לנו בעיות.

לא לפגוע בנחקרים

„לחקירה שלנו יש שתי מטרות: האחת היא לאמת באופן כללי את הנתונים לגבי הנוכחות בשטח, ולגבי היקף הרכוש והציוד. אימות זה נעשה לגבי כל התביעות, ללא יוצא־מן־הכלל. המטרה השניה היא לחקור חשדות של זיופים ותצהירי־כזב באותם המיקרים השו־ליים.

„מרבית הבעיות התעוררו סביב החוד־שים ספטמבר אוקטובר 1978. מכיוון ש־היה צריך לקבוע תאריך מסויים, שהוא יהיה הקובע לגבי הפיצויים, התעוררו ספ־קות לגבי אנשים שהגיעו למקום בסמוך לתאריך זה. בישובים חקלאיים, שם מת־בצעת ההתיישבות בתיאום ובסיוע המוס־דות המיישבים, לא היתה בעיה לוודא, על־פי המיסמכים, מתי בדיוק הגיע המת־יישב למקום. אולם לא כך הדבר בערים ימית ואופירה, לשם יוכל היה כל אחד לעבור ללא כל פיקוח מצד המוסדות. לכן התגלו קשיים לקבוע מתי בדיוק הגיעו אנשים מסויימים לשם.

„החלטנו באופן עקרוני, שאסור ש־מישהו יקבל כסף שלא מגיע לו. לכן נעזרנו בחוקרים פרטיים. כשהתגלו ספ־קות, שאותם לא יכולנו לחקור באמצעים הרגילים, נתתי הוראה לבצע בדיקות פולי־גרף. בדרך־כלל איני מתערב בחקירות. מה שחשוב לי הם הדו"חות שאני מקבל. כל החומר מועבר למתי שמואלביץ, המעו־רב ובקיא בנושא כולו.

„החקירות בוצעו בחשאיות רבה, תוך הקפדה שלא לפגוע בנחקרים. יש כאלה שאפילו לא ידעו שחוקרים אודותם. כמובן, כשגילינו מיקרים פליליים העברנו מייד למישטרה. העברנו גם מידע על אנשים נוספים, שסייעו למגישי התביעות במעשי־ההונאה. כל החקירה הזאת חסכה למדינה כמה מיליונים טובים. זאת לא היתה רק זכותנו לבצע את החקירה, אלא גם חובתנו!”

יוסי הימן

נבואות שחור

הקורא מרגיע את הציבור וקובע שהעולם לא יחרב.

מפת השמים מפזרת את נבואות השחור. על־פי מצב השמיים ב־1982, נראה כי רק ב־16 במרץ 1984 צפויה התייצבות של כוכבים לזמן קצר (שעה בערך), אשר עלולה להיות מסוכנת. אחרי־כן שיווי־המישקל חוזר לעצמו והחיים יתנהלו כרגיל.

שמעון אכרתי, חיפה

● ● ●

האם האמיתית

מיכתב גלוי לראש־הממשלה, מנחם בגין:

אדוני ראש־הממשלה. מאוד אשמח לכל התקדמות שתביא לסיום המשבר ברמת־הגולן, וזאת מתוך דאגה וחרדה לגורל שני צדדי המשבר.

מצד אחד — אחינו ברמת־הגולן, שכאבם כואב בליבנו וצרתם צרה לנפשנו. מצד שני — מדינת ישראל, שאנו תושביה ומשרתיה. וכואב לנו מה שנעשה בשמה לאחינו ברמת־הגולן.

משברים גורליים דורשים איש חזק, וכבר הוכחת שאתה החזק בין החזקים. עיני כל אלה הרוצים

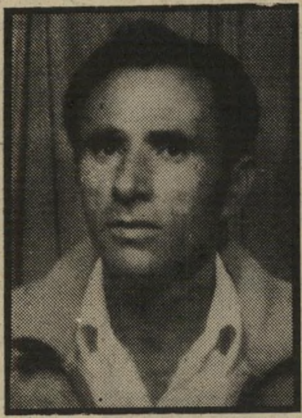

קורא ח׳יר אל־דין
„אני ערבי!״

את טובת מדינת ישראל וטובת אחינו ברמה כוונו אליך וחיכו לתשובתך, שתשים נקודה לפרק הכואב. והינה באה תשובתך. אדוני ראש־הממשלה, והיא יותר כואבת ויותר מאכזבת.

דרישת אחינו היא לרשום בסעיף הלאום בתעודות־הזיהוי שלהם: „ערבי״. לדרישה זו כבודו לא הסכים. האם זה, אדוני ראש־הממשלה, מהווה אסון למדינת־ישראל? האם רישום אדם בלאומיותו האמיתית מזהה אותו בצורה לא אמיתית? האם כבודו היה מסכים לוותר על לאומיותו?

אני יודע שכל אדם גדול, הדורש שיכבדו אותו ואת זכויותיו, מתחיל בכך שהוא מכבד את זולתו ואת זכויותיו.

אדוני ראש־הממשלה, הייתי שמח אילו קיבלת אותי כמו שנולדתי. הייתי שמח אילו קיבלת אותי כשביד ימיני נאמנותי למדינת ישראל, ובידי השמאלית השתייכותי לאומה גדולה, ששורשיה עמוקים, אומה בעלת רקע תרבותי עשיר, המונה יותר ממאה מיליון ערבים.

אדוני ראש־הממשלה, מי כמוך יודע כמה יקר הלאום, ואלה שברמת־הגולן, הם אנשים בעלי הכרה לאומית עמוקה. אבותיהם נלחמו נגד התורכים למען סוריה ערבית. חלקם, ועודנו חי, נלחם נגד הצרפתים לצד סולטאן אל־אטרש, והרווה את אדמות מג׳דל־אל־שמס בדם מאות הרוגים. בניהם הם חיילים ומפקדים בצבא הסורי כיום.

אני מסכים איתך שסוריה אינה מספיק מפותחת, ואפשר לומר הרבה על הדיקטטורה השלטת שם, אבל סוריה היא אמם האמיתית וישראל היא אמם החורגת, ובאם אמיתית אין מתביישים אפילו היא מכוערת, ואין שוכחים אותה, אפילו היא נמצאת מעבר לגדר מחושמלת. כך בדיוק היהודים לא שכחו, במשך אלפיים שנה, את אמם האמיתית, והעדיפוה על פני כמה אמהות שהוצעו להם.

מה רע בכך שירשם בתעודת הזיהוי „ערבי״? מה שפת האם

סולידריות

משלוחי מזון למזי־חרעב בפולין:

הוועד הציבורי להבעת סולידריות עם העם הפולני, אשר קם ביוזמה של קבוצת אזרחי ישראל כגוף וולונטרי, שם לו למטרה הגשת עזרה הומניטרית לאזרחי פולין הנמצאים במצוקה, על־ידי איסוף תרומות למישלוחי מזון, ביגוד ותרופות. הוועד נרשם על־ידי רשם העמותות והוכר על־ידי נציבות מס־ההכנסה כמוסד ציבורי.

תרומות המועברות לוועד יאושרו כהוצאה מוכרת לחישובי מס־הכנסה.

אנו פונים לציבור הישראלי בקריאה לעזרה למען האחים הפולניים הנמצאים במצוקה. נא להפנות תרומותיכם לחשבון מס׳ 33694/62 בבנק לאומי, סניף המגינים בחיפה.

סניף תל־אביב של הוועד מזמין מתנדבים לעזרה בפעולתו. המעוניינים יפנו לבוהדן קילצ׳ינסקי, טלפון 03־901526.

הוועד המרכזי,
ת״ד 9065, חיפה

שלהם? שפת הדת שלהם? מהם מנהגיהם והילכותיהם בשמחות ובימי אבל? לא עלה על דעתנו שכבודך יתעלם מכל זאת. כי אם אתה לא שכחת מה אתה ומי אתה, הרי גם אני ואחיי חרטנו בתת־ההכרה שלנו מי אנו ומה אנו.

בדבר אחד הרשה לי, אדוני ראש־הממשלה, לסיים: נהיה מאוד גאים בתעודת־זיהוי, שתזהה אותנו בצורה אמיתית ונכונה. הרי גם אדוני רוצה בזה.

אמין ח׳יר אל־דין, חורפיש

● ● ●

„אני פאשיסט!"

פני חדוקטור כפני הכלב.

בתגובה על כמה ממיכתבי למערכות העיתונים, קיבלתי תגו

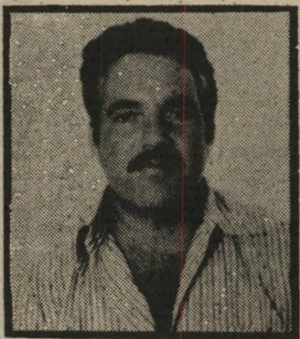

קורא יהב
„יש דם ויש דם״

בות טלפוניות ומיכתבים, שאת אחד מהם ברצוני לפרסם.

תגובותיו של הכותב אלי, אחד בעל תואר דוקטור, נסובו בעיקר על טענותי כנגד ירי והרג נערים, נשים וטף בגדה־המערבית. הרי כמה מפניניו:

„אני אנטי־דמוקרט. בדעותי ובהשקפת עולמי אני פאשיסט (שומו שמים!), ואינני מתבייש בכך. אני

(המשך בעמוד 16)

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-31 יום.
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 22-31 יום.
★ המזרח הרחוק – 23-30 יום.
★ דרום אמריקה ומכסיקו – 31 יום.
★ דרום אפריקה – 16 יום.

● 10% הנחה למשלמים 75 יום לפני הנסיעה.
● 40% בתשלומים לא צמודים וללא ריבית.
● 10% הנחה למשתתפים בטיולינו, בכל טיול נוסף של אירופה טורס עד סוף 1985.

הארגון התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס, רח׳ בן יהודה 100, ת"א טל. 243227 (03)

חוברת עם פרטים מלאים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

אירופה טורס
EUROPA TOURS
הטיול הטוב ביותר בע"מ
51 שנות נסיון לשרותך!
בתנאים הסבירים ביותר!

קול המפרסם

Roberto מולמצית מיץ
Italy-Style
יצרני ויבואני חולצות לגברים בסטייל איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת"א, רח׳ לוינסקי 24
טל. 820635

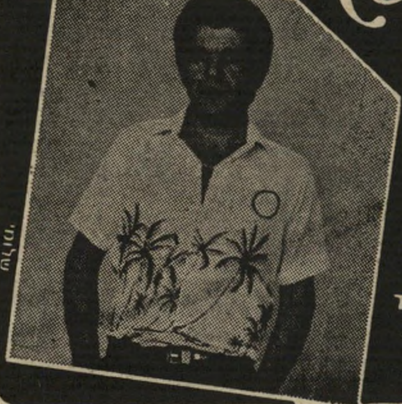

תן טרמפ לחייל

מבצע טמפו

חפש את הפרס

20 מיליון לירות במזומן

כולל 2 פרסים בסך מיליון לירות כל אחד

חפש את הפרס שבפקק ותוכל לזכות בסכום כספי גבוה מיד ובמזומן!

איזה פקקים משתתפים במבצע?

במבצע משתתפים פקקים של בקבוקי "ליטר פלוס" משפחתיים בכל הטעמים, בקבוקי מיץ ליטר בכל הטעמים וסודה "מי־עמי"

איך זוכים בפרסים?

פשוט. מסירים את דיסקית הפלסטיק מהחלק הפנימי של הפקק ומגלים את הפרס המודפס על החלק הפנימי של הדיסקית. זכית בסכום של מליון לירות או בסכום של 2000 שקל ומעלה? צלצל אל מטה המבצע ב"טמפו" – טל: 03־800131 לתיאום קבלת הזכיה. או פנה ישירות למטה המבצע במח' הפרסום של "טמפו" – אזור התעשיה–חולון, ותקבל בו במקום את סכום הזכיה. זכית בפרס כספי עד סכום של 200 שקל? מסור את דיסקית הפלסטיק הזוכה במקום שבו קנית את המשקה ותקבל מיד את סכום הזכיה.

זהו זה.

עשרים מליון לירות פרסים. מעל רבע מליון פקקים זוכים שביניהם הפרסים הגדולים – פעמיים מליון לירות במזומן. חפש את הפרס. כדאי לך.

* המבצע מתנהל בפיקוח רואה חשבון החברה.
* בבואך למסור את הדיסקית הזוכה צרף את פרטיך האישיים(שם. כתובת ומס' טלפון) והשלם את הסיסמא: "טמפו – משקה ....".
* עובדי מפעל "טמפו". עובדי משרד הפרסום "יואל אביטל" ומשפחותיהם אינם רשאים להשתתף במבצע.

יואל אביטל

טמפו
משקה לעניין

(המשך מעמוד 14)

מתגאה בכך. צריך להיות יחס של איפה ואיפה לדם. יש דם ויש דם. יש דם יהודי ויש דם ערבי. המדינה הזאת, שכעת ישראל שמה, נוסדה עבור יהודים.

„כאשר הערבי הוא עדיין ילד, הוא מיידה אבנים, וכאשר הוא יגדל, יקח נשק לידיו. לכן צריך לירות בילדים הערבים. כל ילד ערבי יגדל ויהיה ערבי גדול. הקם להרגך — השכם להרגו!

„הטעות שראש־הממשלה עושה היא שאיננו חורג די ערבים בבת אחת, ונותן לרישעות שביהודים להתמשך. די עם כל דברי ההבל כ,אחדות עמים', ,שוויון', ,צדק', ,דו־קיום' ועוד דברים מסוג זה."

בסיום „משפטי מפתח" אלה מכ־נה אותי בעל המכתב בכינויים: „עוכר ישראל", „מחבל", „ממיט צרה" ו„משחית". הוא חותם על הכתוב: „דרישת שלום לערבים שלך ולגדי אלגזי."

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

בידאר הכנסת

ליצנות זולה.

במיסגרת צימצום הוצאות רשות־השידור, אני מציע להוריד כמה תוכניות־בידור. תחת זה אפשר להעביר יותר שידורים ישירים מהאולפן בכנסת. כך לא יהיו הוצאות על תשלום לאמנים. כי הליצנים, נבחרי המיפלגות, לא יעזו לדרוש תשלום נוסף עבור הופעותיהם המצחיקות. הם כבר עולים לעם הזה די!

רלף הלינגר, תל־אביב

● ● ●

הצגת האבסורד

מיכתב גלוי לנשיא־המדי־נה, יצחק נבון:

נשיאי היקר. על רקע מעשי ומחזות התעתועים, המוצגים חד־שות לבקרים על־ידי ראש־הממ־שלה ושר־הביטחון, מהוות הופעו־תיך בציבור משב־רוח רענן מול שרב מחניק.

כי על כן מכאיב היה לראותך בהשתתפותך, ולו האילמת, בהצגת האבסורד הנלעגת, שערכו ראש־הממשלה וכוהניו על מצוקי מידבר יהודה.

רבים וטובים בעם רואים בך

נשיא נבון
גבול לחובות

ובדרכך כנשיא פתח תיקווה ו־תמרור של שפיות־הדעת מול ה־שילטון הבלתי־שפוי והמשתולל של בגין ואנשיו, המובילים אותנו אל האסונות והחורבן. כלום אין גבול לחובות טקס הנשיא?

דב ירמיה, נהריה

● ● ●

הסירוב

בעיקבות מאמרו של אורי אבנרי ב„הנדון" („העולם הזה" 2333), שדן בשאלה: לשרת או לא לשרת ב־שטחים הכבושים?

נכון שיש צורך בעדים על ה־זוועות, אך עדיין יש פליטים. הם בוודאי יספרו על כך, כפי שמס־פרים הפליטים באל־סלבדור, למ־של. אולם, לעומת זאת, אדם ה־הולך לצבא כדי לעצור את הזוו־עות, בהכרח שישתתף בהן, לפחות פעם, עד שיעיד על־כך, ונמצא שלא רק שאינו מונע זוועות, אלא עוד מסייע להן בעל־כורחו ובלי ידיעתו הישירה.

הסגידה לחייל, לחיילות, לצב־איות („הטהורה" כמובן), לעומת ה„בהמיות", היא תעלול מילולי־

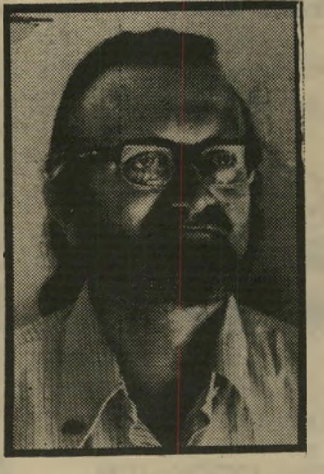

קורא שי"ק
אי־אלימות

תעמולתי, הנותן את אותותיו ה־מסוכנים בימים אלה. המושג „בי־טחון" משמש לטיהור כל שרץ, ובשמו מעזים הכל לעשות הכל.

אין הסירוב או אי־הסירוב עניין של הגיון בלבד, אלא קודם כל, ובעיקר, עניין של אמת. אם נכון להסתמך על קאנט — מדוע לעצור בחלק, הרי הוא דורש כלליות! לפיכך צריך לסרב לשרות צבאי בכלל. אין לחייל כל מכשיר וכל אפשרות לבחון את אשר הוא עו־שה, כאשר הוא פועל לפי פקודות העוברות דרגים שונים בשיטה הירארכית נוקשה, כשאין לו רשות ואפילו פנאי להרהר אחריהן.

לכן יש להחליט לפני שהנך מעורב, לפני שהנך במיסגרת נוק־שה, ולו רק משום שאפילו מוצב אדם בעורף, אין הוא אלא חלק מן המנגנון הפועל בכל מקום.

מי שרואה את צדק הזולת, נמנע מעשיית העוול — ראשית כל אישית, על־ידי משיכה ודחיפה של הקבוצה להימנע מעוול. ומצד אחר, הוא מציע למי שהעוול נעשה לו לנקוט באמצעים בלתי־אלימים להשגת צידקו. לוא הכל היו נוה־גים כך, היתה המדיניות משתנה מאליה, היחסים היו משתנים ו־התוצאה היתה מבורכת.

אי־אלימות איננה תורה של קב־לת העריצות ושל התאבדות. היא איננה „קידוש השם". אי־אלימות גורסת קודם כל אי־כניעה לערי־צות, על־ידי הימנעות מפחד, ש־באמצעותו שולט העריץ. גם ה־מתקומם מנסה את כוחו בהפחדה, כשהוא נוקט באלימות. אי־אלימות מבוססת על אמת, הכורכת יחד עובדות פיסיות ונפשיות, ועל אה־בה, דחיינו על רצון לסייע ולהו־שיע, לשתף פעולה ולהיות יחד כבסיס ליחס כלפי הזולת. מעשהו של הזולת לחוד ועצמו לחוד. שלום היא הדרך בטוב ובצדק.

אני תפילה שהן היהודים הישר־אלים, המעורבים בדיכוי, והן ה־ערבים הפלסטיניים, המדוכאים,

(המשך בעמוד 18)

תשבץ העולם הזה 2336

מאת אביגיל ינאי

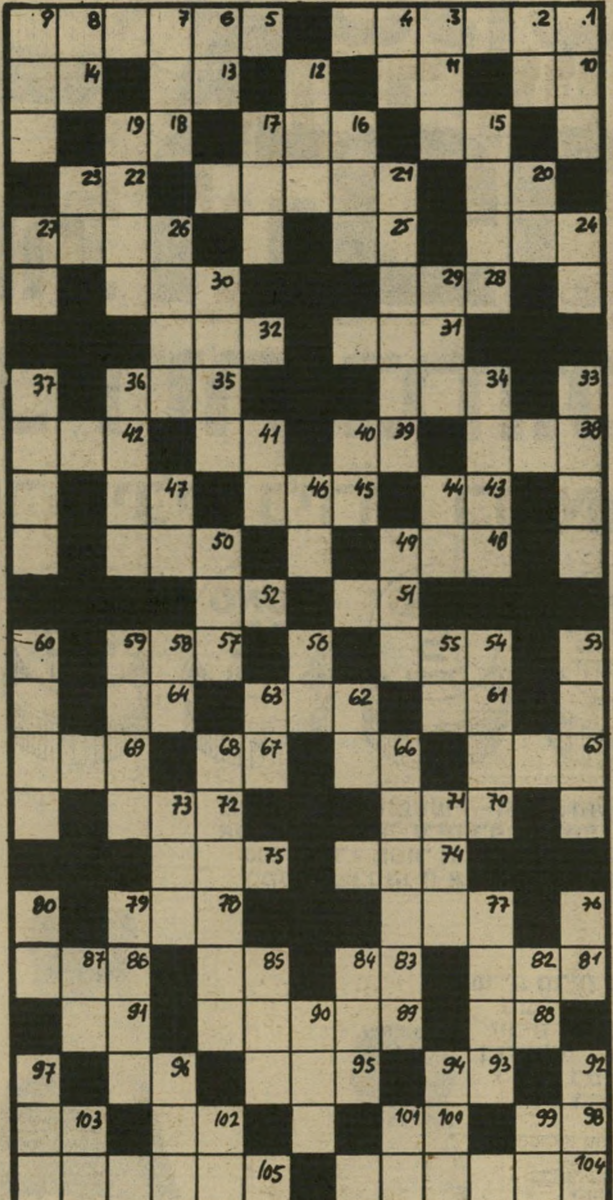

מאוזן:

1) ספרו של קרל מרכס; 5) מצבורים של זבל; 10) ט.הר; 11) חבה בקוצר רוח; 13) מושבו של השופט; 14) צעירים; 15) מכס; 16) עמוד נישא; 18) ידיעות ממרחקים; 20) משענת; 21) מצב ללא מוצא וללא שינוי ביחסים; 22) תנועה זוליטית שהתאחדה עם המערך; 24) גאווה, רום־לב; 25) אוי; 26) של ימים שעברו; 28) מצוקה, נטל; 30) כינוי ליין ישרף (כ"ח); 31) שאינו נותן פרי; 32) דרך; 34) תפס, החזיק; 35) דרגא במשטרה; 38) שחק עד דק; 39) מכללה בנכר; 41) משקה עלים; 42) פיזר; 43) מרחף; 47) שיטה; 48) אחת מאבני הריחים; 50) פרי הבננה; 52) יסוד התור־שה; 54) דבר שמור בלב; 57) מיסד כת הקראים; 61) קיר של נוזלים; 62) ערימה. גל (שמות ח' ט־י'); 64) לחץ, צרה (כ"ח); 65) בעל חיים בעל כושר חיקוי; 66) פרד (בראשית ל"ו כ"ד); 67) מילת בקשה; 69) גבול, תחום; 70) אחד החושים; 72) כלי גריפה; 74) מכלאה; 75) בז; 77) הפכפך, נפתל; 79) החזיק ב־חובו; 80) מידה קטנה; 82) נמצא; 84) ר"ת מטבע ישר־אלית; 85) פרי שאיננו ראוי עדיין למאכל; 87) אותיות ה־נוספות ליד שמו של נפטר; 89) חיבור נתונים לקביעת כל־ליס; 91) מראשי האילים ב־בבל; 93) אחרית; 95) שוקת; 96) באופן כזה; 98) אביון; 100) צי הנמצא בכיוון ההפוך; 102) אבן מחצב; 103) בן ה־משפחה; 104) אלה המקפידים ביותר; 105) אחד משמותיה של ירושלים.

מאונך:

1) לא כאן (ארמית); 2) אויב; 3) זיקה מסוימת, שייכות; 4) אגלי בוקר; 6) קוץ על גבעול; 7) חתיכה; 8) יחידת חשמל; 9) מקום המוקד בגיא־בן־הנום; 12) ערוד; 15) שסוע; 16) סוג אקדח; 17) אש; 19) צעיר, טירון; 20) ידית; 21) נכון, הגון; 23) הוראה; 24) עיר עתיקה בכנעת בימי יהושע; 26) בעל חיים כבד־גוף ועבה־עור; 27) בושם (כ"ח); 29) קרא בקול; 30) מחצב המכיל מתכת מסויימת; 33) פקום, חסר חריפות; 34) משקה האלים; 36) זה לעומת זה — ביטוי פרלמנטרי; 37) קפה תורכי או ערבי; 40) רענן; 41) בדרגה אחת פחות; 44) מורח; 46) להסוטן; 47) דוך; 49) חסר השכלה; 50) עכוב, עצירה; 53) רשות; 54) נקודת הקדקד; 55) קצה בלתי מחודד; 56) מילת רבוי; 58) עוף טרף פרלמנטרי; 59) גמול על מעשה רע; 60) אחת מ־האחזויות הנחל בבקעה; 62) אבי הבעל; 63) שירה; 66) בקצהו האחד הבוספורוס, ובר שני — הדרדנלים; 68) גיבורת כואמות של טשרניחובסקי; 71) מגע ומשא; 73) שמח מאד; 76) סבב בשמים; 77) שבט צוררים קדמון, אב טיפוס לצוררי ישראל; 79) 10,000; 80) גמל קל רגלים; 82) דבר סתר; 84) משקה משכר; 85) מעמודי התווך בסדום העתיקה; 87) טנא; 90) בהשאלה — התרגשות רבה; 92) נדוי; 94) כאב; 96) חפר; 97) שטף של אדמה ומים; 99) כבש רך; 101) שיירת אניות; 102) זה אשר קורה לשומן על פני המים; 103) מילת ברירה.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, סיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* גננת גלוון *
· מחירים עממיים · שרות מעולה ·

תל־אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

למה הארכיטקט אבי רסקין עוזב את צפון תל-אביב ועובר לראשון-לציון אל "גן הברושים"?

עובדה דירת 3 חדרים בשכון בבלי החלה להיות קטנה על ה"רסקינים". הם רצו לעבור לדירה גדולה ומרווחת בלי להוסיף סכומי עתק. מישהו ספר להם על "גן הברושים".
פרויקט חדש של אברהם גינדי ובו דירות 5 חדרים דו־מפלסיות ו־7 דונם גן צמוד במחירים פנטסטיים. אבי החליט ששוה לבדוק את הענין. לקח לו בדיוק רבע שעה להגיע לשכונת אברמוביץ שבמרכזה נבנה הבית. השכונה המטופחת הנחשבת לשכונת היוקרה של ראשון מצאה חן בעיניו.
הגן הענק הצמוד לבית מבטיח הרבה נוף ירוק שישתקף מכל חלון. אבי רסקין מכר דירת 3 חדרים קטנה בשכון בבלי ובאותו מחיר קנה דירת 5 חדרים עם גן צמוד בשכונת מגורים מקסימה "גן הברושים" הוא יודע שעשה את עסקת חייו.

מה תקבל כדייר ב"גן הברושים"?

- ג'אקוזי – אמבטיה מיוחדת המעניקה עיסוי מרענן ובריא ע"י זרמים תת מימיים (בכל דירה).
- טלוויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך.
- 3 כיווני אויר לכל דירה.
- דירות דו מפלסיות.
- חדר ארונות.
- 2 חדרי רחצה עם ריצוף קרמיקה.
- ארונות מטבח בסגנון אמריקאי (6.80 מ' רץ).
- שיש גרניט איטלקי.
- מרצפות שיש גדולות בסלון (3 דוגמאות לבחירה).
- שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.
- אפשרות 2 כניסות לכל דירה (מתאים לרופא או לבעל מקצוע חופשי).
- לובי מפואר עם חדר מדרגות רחב במיוחד.
- חדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים
- תאורה דקורטיבית בחזית.

5 חדרים
2 מפלסים
7 דונם גן

פתוח במוצ"ש

לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל־אביב וראשון־לציון פתוחים במוצ"ש החל מצאת השבת.

מבצע ל־10 דירות
הנחה של 409,500 ש'

5 חדרים מ – 1,638,000 במקום ~~2,047,500~~ ש'.

דירת יוקרה-5 חדרים ללא מזומנים

שיטת TRADE-IN אנו נקבל את דירתך הנוכחית במחיר מלא, ונאפשר לך לגור בדירתך הנוכחית עד שהדירה ב"גן הברושים" תהיה מוכנה.
היתרה תשולם באמצעות משכנתא עד 600,000 שקל.

בטחון מלא לכספי הרוכשים. * המחירים אינם כוללים מע"מ.

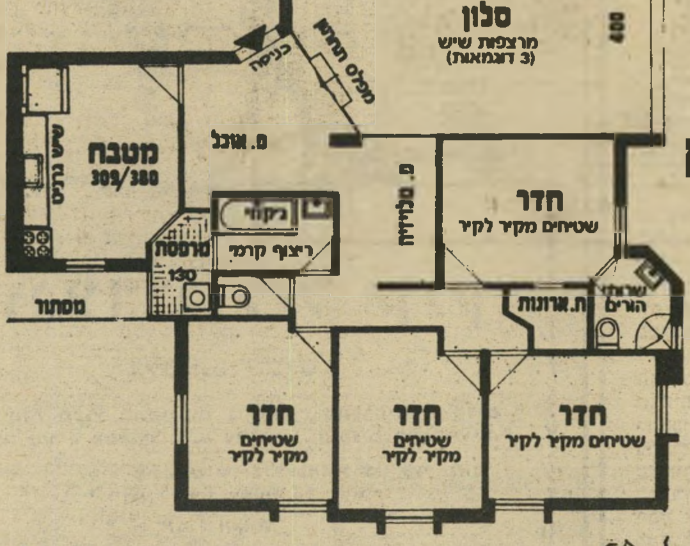

אברהם גינדי

תל־אביב – ככר המדינה ה באייר 10
פתח־תקוה – חיים עוזר 28
רמת־השרון – סוקולוב 84
נתניה – הרצל 18
ראשון־לציון – הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

מכתבים

(המשך מעמוד 16)

יבינו, כי הזכויות אינן ל„ישר־אלים" ול„פלסטינים", כי אם ל־אדם. כי להיות „ישראלי" או „פלסטיני" זה רק חלק מהחיים, ובהקשר מסויים מהמוות... ואילו אדם כולל הכל, ובעיקר את ה־חיים.

ישעיהו־תומא שי"ק, תל־אביב

● הכותב הוא מזכיר סניף יש־ראל של התנועה הבינלאומית ל־סרבני־מילחמה מטעמי־מצפון.

● ● ●

זיכרון נעים

הקוראת השתתפה במיב־צע, שהוזכר ב„זה היה ה־עולם הזה שהיה לפני 25 שנה" („העולם הזה" 2329).

קראתי בעיתונכם על מיבצע תי־קון צינור־הנפט, שנעשה בעזרת מדריכים וחניכים מבאר־אורה. אני הייתי אחת המדריכות באותה תקו־פה. המיבצע זכור לי היטב: מפ־קד הבסיס, הקרוי בכתבה אלי, הוא אליהו הכהן, המוכר לכם בוודאי. האם ידעתם זאת? ה"א, אגב, מופיע בתמונות שסוקרו ב־אותה עת.

טוב היה להיזכר.

ליאורה אורן, גבעתיים

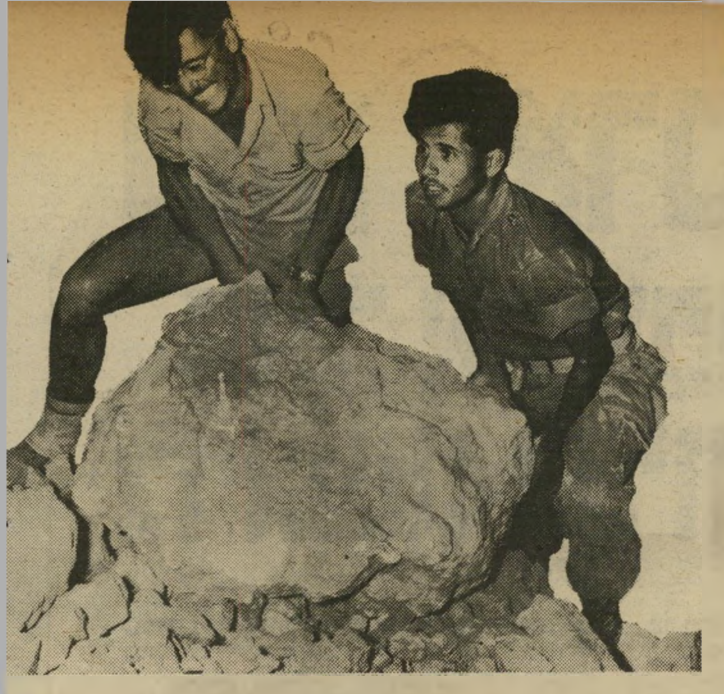

מיבצע תיקון צינור הנפט

האם האיש משמאל בתמונה הוא אליהו הכהן?

● ● ●

אוכלי העוגות

הקורא מתרעם על הפיכת חג היובל למוסיאון תל־אביב לאירוע אכסלוסיבי למוזמנים בלבד, בעוד ש־הציבור הרחב נשאר בחוץ.

בארץ שאהבתי יש עיר שאהבתי עוד יותר, ובעיר ליד בית־הצדי־קים שוכן מוסיאון, שחוגג שלא בדרך המיקרה 50 שנות חיים פעי־לים ותוססים. לרגל היובל מוצגת בו תערוכה, שהדים לה בקרב ה־ציבור הרחב.

בבוקר יום ראשון לשבוע שכולו טוב, ושתאריכו נקבע זה מכבר, החליטו בבית־ישראל נשים, זקנים וטף, להתקבץ ולבוא מכל קצוות הארץ ולחזות במו עיניהם בפלא שצופן יובל. מעטים מצפת, מעטים מעיר הקודש, בודדים מאי־שם, מישפחות מניו־יורק והמונים מ־אוכלוסי־העיר. ואמנם, הפלא ופלא, המוסיאון במקומו ניצב היה, אך דלתותיו נעולות לפני רודפי־הדעת.

לכל המעוניין להבין כיצד נעלם הדבר מבינתו, שידע כי לדובר המוסיאון עיסוקים כה רבים, עד כי אין לו דקה מיותרת כדי להש־תמש בהמצאתו של אלכסנדר גרהם בל, ולהודיע בחדרי־המערכת של כמה עיתונים ידועים, או אף במכשיר המפזם על חצאי־אגרות, למוזמנים בלבד, בעוד ש־הציבור הרחב נשאר בחוץ.

כי בערב ה־30 במאי חוגגים ו־משתתפים בשימחת גילו המופלג של המקום מוזמנים שונים (מעניין לדעת מה שמותיהם ובכספי מי אכלו את עוגת־הגבינה ופירות ה־תאווה), ועל האחרים להימנע מ־להטריח עצמם למקום.

אמיר בן דב, גבעתיים

● ● ●

„משורר החצר"

מוקדש לחיים חפר:

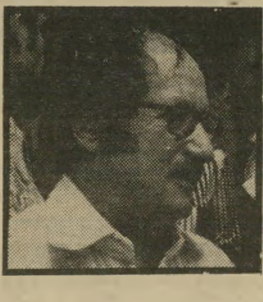

משורר חפר

מי טיפש?

חמש שנים קשות עברו על „משורר חצר" / בהן עדיין לא עיכל כי שילטון המערך גם הוא עובר / ומשוררנו איש־פלמ"ח מלא מרירות / כי הרי לא יוכל עוד לקבל מישרה בשגרירות.

ומה נעשה ומשוררנו כועס שבעתיים / כי העם בחר בליכוד לא פעם אלא פעמיים / זו דרכה של דמוקרטיה אך למשוררנו לא נעמה / ולכן את תסכולו ימשיך להביע במקמה.

מדי יום ששי במחצית העמוד / ינגח, יתקוף ישמיץ ויעלה עוד איש ליכוד על ה„שיפוד" / אם זה בגין אריק שמיר או ארידור / משוררנו לתסכולו נותן דרור.

בתקופת המערך הכל היה צחור / ואילו אצל הליכוד שחור משחור / בימי המערך שחיתות? מה פיתאום / ואם תרצו, המערך גם הביא את השלום!

רבין לעומת בגין או שרון הוא נקי ישר ומוצלח / רק ממשוררנו נשכחו הרצאות בשכר... וחשבון קטן של מט"ח / בימי הליכוד כמובן העם רעב, אין עבודה וקיים סיכון / אך אולי כדאי למשוררנו להזכר שבתקופת המערך היו מלחמות והיה גם ה„מיתון".

כל האמצעים כשרים להשגת מטרתו / ולא מספיק להתקיף רק את אריק, כדאי גם ל„רדת" על אשתו / לועגים לבגין, ארידור דויד לוי ושמיר / שלעומת גאוני המערך אלמוזלינו קו בר־לב ופרס זוהרם יחוויר.

משוררנו משוררנו מחלומך התעורר ונסה לנחש / אולי העם הוא הפיקח ורק אתה הוא הטיפש.

מוטי לנצינר, תל־אביב

גילגוליו של שיר

בת־שבע היא כבר בת שלושים ושמונה.

הופתעתי לקרוא במדור מכתבים (העולם הזה 2333) את השיר הנא־הבים, שחובר, כך נכתב שם, על־ידי „חיילת משועממת בתורנות".

מכיוון ששיר זה מוכר לי עוד מתקופת לימודי בתיכון, לפני 20 שנה, הרי אין מנוס מהמסקנה שהוא חובר אז, בעת שרותה של החיילת בשרות־חובה, הופץ מפה לאוזן והתפרסם רשמית רק עתה, כשאותה חיילת משרתת בקבע ו־היא לפחות בת 38 (למרות שהיא חתומה למטה כבת־שבע).

רגע, רגע, יכול להיות שבת־שבע היא בת 18 כיום, משרתת בצה"ל ופשוט העתיקה את השיר, למרות טענתה שהוא חובר על־ידה? לא, לא יתכן. לא חיילת בצה"ל.

משה כנען, רמת־השרון

● ● ●

המיוחסים

על איסור פירסום שמו־תיהם של חשודים מיוח־סים:

בתי־המישפט אמורים לנהוג כלפי כל אדם באופן שווה, ללא איפה ואיפה. אולם מיום ליום אני הולכת ומשתכנעת, שהצדק אינו שורר תמיד בהיכל־הצדק.

מסתבר שיש כאלה השווים יותר בעיני בית־המישפט. בעוד שחשו־דים „רגילים", המבקשים מבית־המישפט לאסור את פירסום שמו־תיהם, אינם נענים, אלא אם כן מצליחים למצוא לכך הצדקה על־פי אחד הסעיפים הקבועים בחוק, הרי שקיימים חשודים „מיוחסים", שלגביהם אין צורך בנימוק חוקי כלשהו. השופטים נוהגים לאסור את פירסום שמותיהם באופן שרי־רותי, כאשר ההחלטה משרתת אך ורק את האינטרס הפרטי של אותם מיוחסים, שאינם מעוניינים ש־דימויים הציבורי ייפגע.

החשודים הזוכים ליהנות מאנו־נימיות זאת, הם בדרך כלל עורכי־דין, רופאים, רואי־חשבון ושאר בעלי מיקצועות חופשיים. לפעמים זוכה לכך גם שכיר כלשהו, כאשר שמו הוא ברקוביץ', למשל. אולם לסתם חשוד בעל שם כמו מועלם, למשל, אין סיכויים רבים להכלל בין המיוחסים.

ברוריה כהן, תל־אביב

לידיעת הקוראים

המערכת אינה נוהגת להחזיר כתב־יד וחומר הנשלח אליה. הכותבים למדור זה מתבקשים לכ־תוב בקיצור, על צד אחד של הדף, ברווחים גדולים — רצוי במכונת־כתיבה.

לא עוד לעשירים בלבד!

„זודיאק"

האסטרולוג הפרטי שלך!
הישר לביתך!!!

★ מהו תחום העתיד שלך?
★ במה את/ה מוצלח/ת?
★ האם בן/בת זוגך מתאים־לך?

תשובות לשאלות אלה ואחרות תקבל/י בעזרת ניתוח אסטרולוגי אישי המבוצע בידי צוות מומחים מקצועיים — שישלח לביתך תוך 14 יום בלבד!

כל שעליך לעשות הוא למלא את **כל הפרטים,** לגזור ולשלוח בצרוף צ'ק/המחאת דואר ע"ס 200 שקל בלבד לפקודת „זודיאק".

לכבוד: „זודיאק"
ת.ד. 48166, תל־אביב. 61480

תאריך לידה: .... ארץ ושעת לידה ....
תאריך לידת בן/בת הזוג: ....
ארץ ושעת לידה של בן/בת הזוג: ....
מצ"ב שיק ע"ס 200 שקל

קונצרט ליל קיץ

בלב הפרדסים

משך עונת הקיץ מתקיימים ב„פרדס" קונצרטים מיוחדים באוירה כפרית פסטורלית — עם טובי האמנים הישראליים.

קונצרט ליל הקיץ מתקיים סביב שולחנות בין עצי ההדר, בכל מוצאי שבת בשעה 10 בלילה.

אמני העונה:

מתי כספי, יהודית רביץ, אריק סיני, מוטי גלעדי, דני סנדרסון, אריק לביא, דני ליטני, שלמה גרוניך, חוה אלברשטיין ואחרים...

(כל קונצרט בביצוע אמן אחר)

להתראות באוירה הנכונה ובלבוש מתאים לבילוי תחת כיפת השמים...

הפרדס — לב הפרדסים. נס ציונה

הזמנות לארועים משפחתיים ומסיבות 054-73751

רעים לתורת נישואין

שרות הוגן, יחס אישי ומסור, אמינות ומספר חתונות רב.

20 שנות נסיון והצלחה!

תל אביב בן יהודה 58 טל. 03-282932

משרד התיירות בשיתוף התאחדות המלונות באילת

אין גבול באילת

לישראלים בלבד

הכל ב־½ מחיר!

נסיעה·טיסה·מלונות·מסעדות

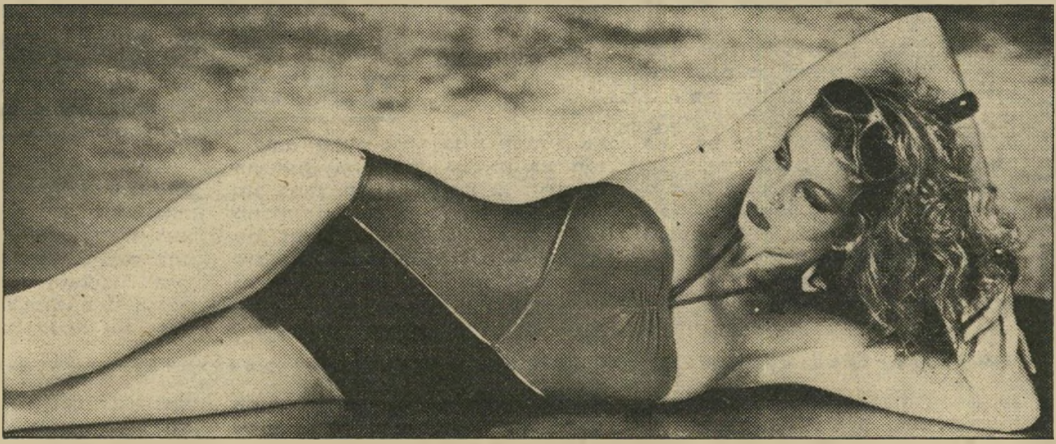

עם מחירים כאלה – מי צריך חו״ל?

	טלפון	$	מחיר המיבצע $	מחיר המיבצע שקל
כוכב אחד				
בלו סקיי	059־73953	~~16.20~~	8.20	185.-
מפרץ השמש	73105	~~18.40~~	9.20	207.-
הדקל	73191	~~19.30~~	9.65	217.-
שני כוכבים				
דליה	059־75127־8	~~21.60~~	10.80	243.-
סנפיר	73188־9	~~22.55~~	11.30	254.-
בל	76121־3	~~22.55~~	11.30	254.-
קרואן	73145־7	~~23.20~~	11.60	261.-
עדי	76151־3,5	~~22.75~~	12	270.-
הים האדום	72171־2	~~27.40~~	13.70	308.-
שלושה כוכבים				
מלוני קלאב	059־73181־5	~~25.50~~	12.25	276.-
מלוני טאור	75135־6	~~24.50~~	12.75	287.-
בקעת הירח	75111־8	~~26.40~~	13.20	297.-
עציון	74131־3	~~27.00~~	13.50	304.-
אייל	76111	~~29.60~~	14.80	333.-
אמריקנה	75176	~~31.90~~	15.70	353.-
סנטר	73176־8	~~35.75~~	17.90	403.-
ארבעה כוכבים				
מלכת שבא	059־72121־6	~~33.50~~	16.75	352.80
גלי אילת	73121־5	~~43.80~~	21.90	493.-
נפטון	73131	~~43.80~~	21.90	493.-
גני שולמית	75151	~~43.80~~	21.90	493.-
מוריה	72151	~~43.80~~	21.90	493.-
הסלע האדום	73171	~~45.10~~	22.55	506.-
קיסר	76161	~~47.50~~	24	535.-
לרום	74111	~~51.50~~	25.75	579.-
טיסה בארקיע:		~~114~~	57.-	1,286.-
נסיעה בצ׳רטרבוס טיולי הגליל:		~~16~~	8.-	180.-
נסיעה באגד תיור — כולל הדרכה וביקור באתרים בדרך:		~~84~~	42.-	948.-

שכירת רכב אוויס: בהתאם לסוג הרכב, מינימום 3 ימים

כל המחירים לנסיעה הלוך ושוב.

הזמנת מקומות טיסה ונסיעה:

טיסה וחבילות נופש בארקיע:
03־233285, 03־413222/5, 02־225888,
04־643371, 053־23644, 067־35301
אגד: 03־242271
טיולי הגליל: 03־221372, 03־220819
אוויס: 03־337761

השנה אנחנו תיידים בישראל

הכל ב־½ מחיר

½ מחיר בארקיע
½ מחיר באגד־תיור
½ מחיר בצ׳רטרבוס של טיולי הגליל
½ מחיר באוויס
½ מחיר במלונות – על בסיס חדר וארוחת בוקר
½ מחיר במסעדות
½ מחיר במסעדת 5:5 במצדה (שרות עצמי)
½ מחיר בסיורים באזור אילת

בנק המזרחי המאוחד

½ מהוצאות החופשה (עד 5,000 שקל) בהלואה נוחה, לכל פותח חשבון בבנק המזרחי המאוחד בכל מקום בארץ – בתקופת המיבצע.

הזמנות מקומות באילת:
ישירות במלונות המשתתפים במיבצע

ניתן להשיג את חבילות הנופש אצל המובילים ואצל סוכני הנסיעות.

איך מקבלים את ההנחה?

בחר את המלון המתאים לך באילת והזמן בטלפון את שהותך בו ל־3 לילות לפחות. מיד יישלח אליך, באמצעות הדואר, שובר המיבצע המזכה אותך בהנחה של 50% בכל הדרכים המובילות לאילת: ארקיע, אגד תיור, צ׳רטרבוס טיולי הגליל, אוויס. עם הגיעך למלון תקבל שובר נוסף, המזכה אותך בהנחה בבתי עסק באילת, על פי רשימה שתקבל במלון. נוסף על ההנחה של 50% במלונות – לילדים עד גיל 12 בחדר ההורים 50% הנחה נוספת ולילדים עד גיל שנתיים בחדר ההורים – השהיה ללא תשלום.

כל המחירים לאדם בחדר זוגי על בסיס לינה וארוחת־בוקר וכוללים מע״מ. ההנחות (בתוקף עד 1.7.82, לא כולל חג שבועות מ 27/5 עד 30/5) הן מהמחירון הרשמי ואינן מבטלות הסכמים קודמים.

AVIS · טיולי הגליל · אגד תיור · arkia ארקיע · בנק המזרחי המאוחד

הזמנת מקומות לאילת

קל – שירותי נופש
ת״א: נורדון 28, 03-222042, אבן-גבירול 140, 450683, 03-450359; **ר״ג:** הרצל 75 א, 723487; **ראשון לציון:** רוטשילד 37, 03-997965; **חולון:** סוקולוב 86, 03-882305, **באר שבע:** הרצל 90, 057-78108; **כרמיאל:** מרכז מסחרי, 04-987390; **נתניה:** ככר העצמאות 10, 053-38757; **ירושלים:** רח׳ פינס 5, 02-227943; **טבריה:** אלחדיף 1, 067-21284

כל ישראל – תיירות ונופש
ת״א: ההנהלה, אלנבי 95, 03-286186; **הרצליה:** רבי עקיבא 2, 052-50479. **עפולה:** הכנסת 10, 067-93123. **נתניה:** הרצל 4, 053-43562, **חיפה:** ירושלים 6, 04-667658, **רחובות:** הרצל 163, 054-50625. **ירושלים:** יפו 38, 02-227223, **אשקלון:** מרכז נפתי, 051-23651; **נווה אביבים:** אופנהיימר 11, 03-424141, **חדרה:** הרברט סמואל 46, 063-31587.

און
ת״א: אלנבי 111, 612567, 612610; ריינס 4 (ככר דיזנגוף), 229554, 248306; ז׳בוטינסקי 131, (ככר המדינה), 255741; גבעתיים, עליית הנוער 27, 313159. **חיפה:** נורדאו 5, 645403/4; שד׳ הנשיא 126, 82277, 88882 **חדרה:** הנשיא 71, 063-24670. **ירושלים:** דורות ראשונים 1, 02-234006. **ב״ש:** הרצל 116, 057-72067. **נתניה:** הרצל 3, 053-40374. **רעננה:** חנקין 5, 052-23984. **קרית-מלאכי:** גושן 13, 055-92643. **אשדוד:** רוגוזין 11, 055-22520. **רחובות:** בית הפועלים 7, 054-53189. **נהריה:** הרצל 73, 04-928874-6.

אשכול

מרים בנימיני

מזל החודש:

תאומים

מה צפוי לבני מזל תאומים בשנה הבאה

עבודה

בני מזל תאומים יתרכזו יותר בעבודתם. מצב הכוכבים מצביע על אפשרות להתקדם. הזדמנויות לתפקידים חדשים, או לשינוי מקומות עבודה, יהיו במחצית השנה הקרובה. חלק מבני המזל ישלחו להשתלמויות בתחום המעניין אותם. אחרים יסעו לארצות שונות, נסיעותיהם תהיינה קשורות גם הן לתחום המיקצועי.

במקום שבו הם עובדים הם יהיו יותר פופולאריים, יכירו בכישרונותיהם ויתייעצו עימם. רעיונותיהם המקוריים והמבריקים יוכרו על־ידי הממונים והעמיתים בעבודה.

החל בחודש דצמבר ישתנה המצב. במיוחד יש לשים־לב שלא להתייחס להצלחות העבר כאל דבר מובן מאליו. כוכב שבתאי, שמעצם טבעו גורם להגבלות ועיכובים, עלול להשפיע בצורה לא קלה בתחום שבו הוא ישהה.

מדצמבר בערך הוא יימצא בבית הששי, המסמל את תחום העבודה. מצד אחד הוא יביא לקביעות וימסגר את ההישגים שהושגו בשנה האחרונה, אך מצד שני, אלה שעדיין לא מצאו את מקומם, ימצאו את עצמם בעבודות שאינן לרוחם, ויחד עם זאת יצטרכו להשקיע מאמץ רב עבור שכר לא גבוה והישגים איטיים.

מה שעשוי לשפר את המצב, זו נטייתם לעסוק בשני מיקצועות בעת ובעונה אחת. אלה שלא יהיו שבעי רצון יוכלו לגוון את חייהם בעיסוק נוסף שיגרום להם הנאה ויהיה קשור ליחסי־ציבור, תיקשורת כתיבה ונסיעות רבות. כושר הביטוי ישתפר והצורך החזק לבטא את עצמם יביא חלק מהם לעסוק בשטח אמנותי כלשהו.

בריאות

כוכב יופיטר שוהה בבית המסמל את הבריאות. בני המזל, גם אם לא חשו טוב במשך השנה, התגברו במהירות על מחלותיהם בגלל שהותו של כוכב יופיטר שם. בסך הכל עד דצמבר הם ירגישו די טוב, ואם ירגישו פחות טוב, הם יתגברו במהירות על כל משבר או הרגשה לא טובה.

מדצמבר ואילך הם ירגישו הרגשה יותר מכבידה. איזור הבטן יהיה רגיש יותר. טוב יהיה אם הם ישגיחו יותר על תזונה נכונה. דיאטות צימחוניות וטבעוניות מומלצות. הגפיים יהיו פגיעים יותר והם יצטרכו להישמר ממעשים אימפולסיביים העלולים לגרום להם לשברים.

כספים

כשנה וחצי חשים בני תאומים שהכסף מהווה בעיה עבורם. שלא כבשנים עברו, הם אינם יכולים להרשות לעצמם לבזבז וליהנות כהרגלם. עוד כחצי שנה הם ירגישו הרגשת מחסור מעין זו, ולא יוכלו לבצע תוכניות המצריכות הוצאות גדולות. לאחר מכן המצב ישתנה והם יוכלו להשתחרר מההגבלה.

מקורות המימון יהיו בטוחים ויציבים יותר. העבודות שמהן הם מתפרנסים תהיינה ממוסדות, והשכר יהיה בהתאם, דברים שלא הרשו לעצמם לרכוש, יוכלו להימצא ברשותם, וסוף סוף יוכלו להפנות את מחשבותיהם ודאגותיהם לתחומים אחרים.

אהבה

בחצי השנה האחרונה עברו בני תאומים משברים לא קלים בחיי האהבה שלהם. אכזבות, ניתוקים, חוסר יציבות, הרגשה שמנצלים אותם, ופסימיות חזקה ליוותה אותם. כבר כעת המצב מתחיל להשתפר, אם כי הוא עדיין רחוק מלהיות אידיאלי. כעת יש להם לפחות הכוח לבצע את החלטותיהם, ולומר לבני הזוג את דעתם בלי לחזור בהם.

חוסר היציבות והניתוקים עדיין נמשכים, אך למרות זאת המצב כבר אינו כה קשה. תוך חצי שנה תהיה השתפרות. הם יכירו אנשים חדשים שיבנו איתם מיסגרת שונה מזו המוכרת להם. הצעות נישואים תושמענה באוזניהם. כמו כן יתבקשו על־ידי בני הזוג להתלוות אליהם לנסיעות רחוקות לארצות שונות. בני הזוג יעשירו אותם מבחינה רוחנית, יפתחו לפניהם אופקים חדשים ויתרמו לפיתוח אישיותם.

במקום העבודה מורגשת מתיחות שקשה להסבירה, חילוקי־דעות ביניכם ובין עובדים אחרים עלולים לגרום לוויכוח סוער או אפילו למריבה. רצוי להימנע מלהביע בגלוי את הביקורת המוצדקת. תוך שבועיים־שלושה יתברר לכולם שהצדק עימכם. בבילויים שאתם מתכננים עדיף לוותר על נסיעות וטיולים, ולהתרכז בדברים אחרים. נטיה להסתכן בעת נסיעה לא מביאה עימה ברכה.

* * *

על השוורים עוברת תקופה לא קלה, אך חשובה וקובעת לגבי העתיד. ההחלטות שנעשות כעת ישפיעו מאוד על חייהם בשנה הקרובה. בענייני הרגשות המצב עדיין אינו יציב. השבוע תהיינה יותר הזדמנויות לפגישות חדשות ומחודשות. עדיין כדאי להיזהר ולצפות לשינויים מפתיעים בתחום זה. טיול או נסיעה קצרה עם ידיד קרוב יוסיפו מצב־רוח טוב ויקרבו לבבות. מבחינה כספית לא כדאי להוציא כספים.

* * *

תקופה מלאת אירועים. חלק מהם מעוררים שימחה וציפיה, אחרים גורמים אכזבה ועוגמת נפש. התנודות במצב־הרוח אינן קלות וגורמות לאי־שקט. בסך־הכל המצב יותר טוב משהיה. הבריאות משתפרת וניכרת התקדמות בשטח העבודה. הנסיונות שעברתם בשנה האחרונה לימדו אתכם דברים חשובים, כעת אתם שולטים יותר במצב וזה מוסיף לביטחון העצמי. בקרוב צפויה נסיעה.

בימים אלה רצוי להתרחק מידידים ולהישאר יותר בבית. בין כה וכה קשה להשתחרר מהעייפות שמאפיינת את התקופה. אינכם חזקים כתמיד, ולא קל להתמודד עם חיי היום־יום. כדאי לצבור כוח ולהתכונן לעתיד. אלה הנמשכים לעיסוקים אמנותיים, יוכלו לבטא את עצמם בצורה יותר טובה וברורה. יש כעת יותר סיכויים להצליח. מצב הבריאות אינו משביע רצון. רגישויות שבדרך כלל מסתדרים עימן, מציקות.

* * *

אריות חושבים על תחילת קריירה חדשה ומתכננים לשנות את דרך החיים. תוכניות שנעשות בעצת ידידים קרובים ובעזרתם, עלולות לאכזב. יש להמתין כשבועיים־שלושה, ולבחון היטב את הרעיונות החדשים. כל דבר שבו אתם מתחילים ברגע זה, עלול להיפסק בצורה פיתאומית. אל תבנו דבר בגלל התלהבות ריגעית. במקום העבודה עשוי להתפתח קשר מרתק. מבחינה כספית צפוי שיפור.

* * *

הקאריירה והמעמד הציבורי מעסיקים אתכם בימים אלה. זו תקופה להתקדמות למרות שלא מעט קשיים בלתי צפויים צצים בכל רגע, ומעכבים את התוכניות שנראו לגמרי בטוחות. תוך כמה שבועות הכל יהיה יציב יותר ואז תהיו שקטים בקשר לעתיד. יתכן שתיאלצו להקדיש יותר זמן לילדים. הם מעוררים בכם דאגה. קשה לשכנעם לראות את הדברים בצורה הגיונית. מסיבות ואירועים יביאו הפתעות רומנטיות.

תקופה זו קריטית במיוחד, מכיוון שעליכם לקחת על עצמכם אחריות נוספת. זו מביאה לקידומכם וחשובה מאוד לעתידכם בשנה הבאה, ובכלל. יתכן שאתם מבודדים בגלל דעות שונות משל אחרים. אלה העובדים או לומדים איתכם לא יסכימו עם דעותיכם המוזרות. אל תאבדו את הביטחון. כושר השיכנוע שלכם יעזור לכם להראות לכולם שגישתכם נכונה. מעט חוצפה מצידכם תביא תועלת.

* * *

קרובי מישפחה גורמים לכם עצבנות, חוסר שקט ודאגות. אין ברירה, אי־אפשר להתעלם מהאחריות שמוטלת עליכם. יש לדאוג היטב לעניינים הכספיים שקשורים לבני המישפחה. רצוי להימנע מלסכן כספים אלה בתקופה זו. למרות שבורכתם באינטואיציה מצויינת, כעת אסור לסמוך על שיפוט מסוג זה, בייחוד אם הדבר קשור לענייני כספים. לקראת סוף השבוע צפויה התפתחות מעניינת מאוד בשטח הרומנטי.

* * *

שינויים חשובים מתרחשים בחייכם בימים אלה. רובם קשורים לחייכם המשותפים עם בני זוג או עמיתים לעבודה. למרות שאתם מרגישים יותר ביטחון מבעבר, והרגשת שיחרור וחופש מקלה עליכם, עדיין צפויות בעיות. מבחינה כספית עליכם להיות מאוד זהירים. יתכן שהמצב נראה די טוב ברגע זה. טיול שתכננתם יצליח ויתן אפשרות להתרחק מהכל ולראות לקראת מה אתם שואפים.

בתקופה זו יש לחשוב בכובד ראש על שינויים בעבודה. בקרוב תהיה הזדמנות לשפר את המצב שבו אתם נתונים. תוכניות שאתם מכינים כעת יהיה אפשר לבצע יותר מאוחר באופן מפתיע ובלתי צפוי. למרות שכרגע אין לכם מושג מהו הכיוון הרצוי לכם, ברגע שזה יהיה אקטואלי הכל יהיה ברור ומוצלח. חיי האהבה מוסיפים טעם לחיים. שימו לב לסובבים אתכם. בני המין השני מעוניינים בקשרים.

* * *

דליים חוגגים חודש של בידור, שעשועים ורומנים. למרות שהכל נשמע כל־כך ורוד, לא הכל מתאים לציפיות. חוויות ריגשיות חדשות גורמות להתרגשות, אך חוסר היציבות ביחסים גורם אפילו להם להרגשה של חוסר שקט. יחסים שנמשכו זמן רב ללא מוצא וללא דרך, עשויים או עלולים להסתיים בימים אלה. תוך זמן קצר יתחיל קשר נוסף. בעניינים כספיים דרושה התייעצות עם מומחים.

* * *

אורחים בלתי צפויים עשויים להגיע. כדאי להתכונן ולהכין מלאי של כיבוד מבעוד מועד. אם תכננתם מסיבה לסוף השבוע אל תתפלאו אם יבואו הרבה יותר אנשים. הפתעות בתחום זה מאפיינות את השבוע. המצב הכספי משתפר — יתכן שעדיין אי־אפשר לראות זאת, אך תוך זמן קצר תוכלו להיות מרוצים. טיול שבו אתם אמורים להשתתף יביא לפגישה רומנטית. קשר חדש עשוי להתפתח.

ORIENT MEMORY ALARM

שעון עם מזכירה צמודה...*

דגם 751101

כולו פלדת אל-חלד. זכוכית קריסטל. נגד מים.
*זכרון חזותי מעורר. שעון עצר, 12/24 שעות.
תזכורת כל שעה שלמה. תאריכון מתוכנת.
במחיר הפתעה: 1,575.- שקל

דגם 820304

עם
סוללת ליתיום
ל-7 שנים.

פלדה, נגד מים,
זכוכית קריסטל.
שעון עצר, מעורר,
12/24 שעות וטיימר.
תזכורת כל שעה שלמה.

1,199.- שקל בלבד

דגם 820303

עם
סוללת ליתיום
ל-7 שנים.

פלדה, נגד מים,
זכוכית קריסטל.
שעון עצר, מעורר,
12/24 שעות וטיימר.
תזכורת כל שעה שלמה.

1,199.- שקל בלבד

מהפכני!

דגם 830305–לנשים

פלדה, נגד מים,
זכוכית קריסטל.
שעון עצר, מעורר,
12/24 שעות וטיימר.
תזכורת כל שעה שלמה.

1,465.- שקל בלבד

מבצע הפרסים הענק-נמשך!

• פרס ראשון
מכונית נוסעים רנו 5
(לא כולל מיסים)

רנו 5
המכונית הנמכרת ביותר באירופה.

• פרס שני טיסה ליפן

• פרס שלישי וידאו טייפ (תוצרת יפן)

להשיג בחנויות ברחבי הארץ וברשתות שקם והמשביר לצרכן.

אוריינט–בדיוק בזמן הנכון.

שעון מעולה ללא בעיות• יבוא שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ•
סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN

בצלאל עופר:

„אנחנו לא יושבים על השאלטר של המדינה!"

רק לפני כמה שבועות ערכתי ראיון־ענק עם יושב־ראש ועד צוותי־האוויר של „אל־על", קברניט בצלאל עופר, וכבר אני חוזרת אליו. אין ברירה, „אל־על" בחדשות.

● **צוליק, בעיקבות השעייתם של שלושת הקצינים הראשונים, מה יהיה צעדכם הבא?**

לא יודע לאן כל זה יוביל. יש לי רק הסבר אחד לכל הפרשה. בגין רוצה לסגור את חברת אל־על. חד־וחלק.

● **מה קורה עם שלושת הקצינים הרא־שונים?**

הם כרגע מושעים.

● **תשבתו?**

יתכן. היום אחרי הצהריים צריכה לצאת טיסה לבו־קרשט. אחד המושעים, אורי יערי, צריך להיות על הטיסה. אם לא יחזירו אותו לתפקידו, הטיסה לא תצא.

● **למה לא יחליף אותו קצין ראשון שאינו מושעה?**

חבר נופל במערכה, אז מזניחים אותו? צריך לתת לו גיבוי. מה, צריך לקדם אחרים על גופתו?

● **האם לדעתך לא צריך היה להשעות את הקצינים? האם היה צריך להענישם באופן אחר?**

תראי, יש תקדימים לדברים האלה. שאלתי את יושב־ראש ועד עובדי חברת־החשמל מה היה עושה אילו מישהו, היושב על השאלטר, היה מושעה מעבודתו. הוא אמר לי: היינו עושים כזה רעש, שהמנכ"ל היה עף לשמיים! אבל מה לעשות, אנחנו לא יושבים על השאלטר של המדינה. אנחנו רק מטיסים אווירונים.

שמואל נחושתן:

„פנו מאחורי גבנו לאיציק בן־נר!"

הראיון שערכתי במדור זה עם איש קול־ישראל, גבי גזית, שחזר ממסע „שנור" במיסגרת ה„שירותרום" אצל היהודים והיורדים בארצות־הברית, הרגיז כמה אנשים בגלי־צה"ל. במיוחד הרגיזה אותם העובדה שהת־קבל הרושם כאילו אנשי קול־ישראל הועדפו על־ידי האגודה־למען־החייל על פניהם. שרהל'ה דורון, דוברת גלי־צה"ל, התקשרה וביקשה להעמיד דברים על דיוקם. גם צבי שפירא, מפקד גלי־צה"ל, חשב שחשוב שהציבור יידע את הסיפור האמיתי, לדבריו, על מה בדיוק קרה עם ה„שירותרום" בארצות־הברית. שוחחתי על כך עם שמואל נחושתן, העורך זו השנה הרביעית את ה„שירו־תרום" ושאלתי אותו:

● **מה כל־כך חשוב במסע שנור לארצות־הברית, שכולכם בגלי־צה"ל קופצים עליו?**

יש שתי נקודות שהיינו רוצים להבהיר. נקודה אחת קטנה ונקודה אחת גדולה.

● **נתחיל בקטנה?**

אני לא יודע דרך מי השתרבבה ההערה, שאנחנו חושבים שהמצאנו את השירותרום. לא המצאנו את השירותרום. הוא קיים בארצות־הברית כבר 20 שנה.

● **והגדולה?**

האגודה באה אלינו ואמרה שהיא רוצה לארגן שירות־רום בניו־יורק. אמרנו שאנחנו לא מוכנים להתרים כס־פים. אנחנו לא רוצים לפנות אל היהודים והיורדים דרך הכיס, אלא דרך הלב. לבוא אליהם ולומר: חבר'ה, פעם בשנה תאזינו לנו. לא רוצים כסף. לא רוצים שדרך כסף תצדיקו או לא תצדיקו את ישיבתכם באמריקה. אנחנו רוצים שביום־העצמאות של מדינת־ישראל פשוט תשמעו מה שיש לנו להגיד. הצענו לאגודה להביא למישדר אישים מכל הקשת הפוליטית של מדינת־ישראל, החל מאורי אבנרי וכלה בגאולה כהן. רצוני להביא את אריק איינשטיין שיתן קונצרט בסנטרל פארק. האגודה למען החייל לא רצתה את זה ואנחנו לא רצינו לשנורר כסף. ועל זה התפוצץ כל העסק.

● **אתה מדבר על פרוייקט יקר מאוד. מי היה מממן את זה?**

רצינו להגיע למצב שבו רוב הדברים יתנהלו בהתנד־בות. רצינו שאריק איינשטיין יתן הופעה חינם.

● **דיברתם איתו?**

לא הגענו לזה בכלל. האגודה אמרה שהיא רוצה להתרים כסף. כשאמרנו להם לא, הם פנו מאחורי גבנו לאיציק בן־נר, והוא סירב. אז, ורק אז, הם פנו לקול־ישראל. הם היו מוכנים לשנורר כסף מיורדים.

● **אתה נשמע ממורמר.**

אני לא ממורמר. אני מאוכזב. יש לי תחושה שאפשר היה לעשות בניו־יורק משהו גדול, לא דרך הכיס אלא דרך הראש.

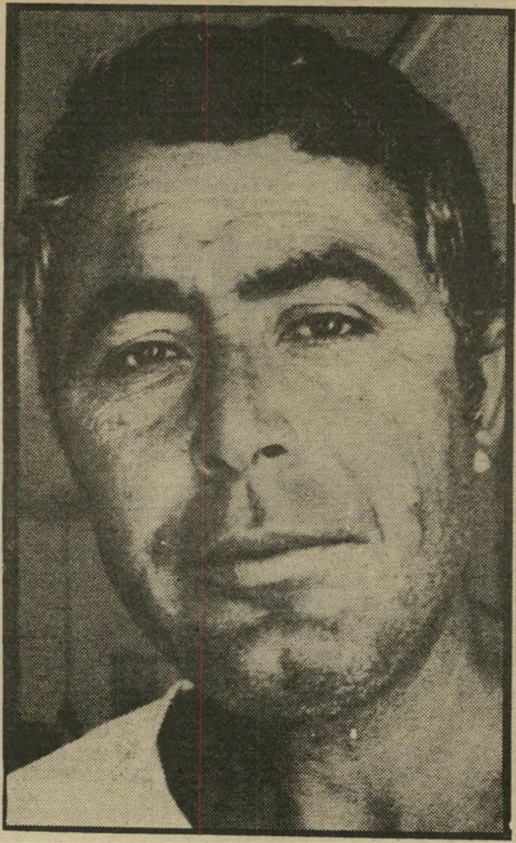

אברהם לוי:

„אני חושב שצ'יצ' אינו יודע לשחות!"

13 מיקרי טביעה אירעו בשנה שעברה בחופי תל־אביב, כתוצאה מהסיכסוך המביש שבין ראש העיריה, שלמה להט, ומצילי תל־אביב. השנה ירדתי לחוף גורדון. התיישבתי ליד הסוכה של המציל, אברהם לוי, וראיתי כיצד הוא ומלמד, גם כשהם מדברים איתי, נמצאים עם העיניים על הים, ויכולים לומר לי בשנייה כמה אנשים נמצאים בתוך המים. אני לא יודעת מה עם צ'יצ', אבל אני סומכת על המצילים. בלי מציל אני לא נכנסת לים. כשהם שם, שזופים ובוטחים בעצמם, יושבים על המיגדל ומסתכלים במשקפת, אני יודעת שהילדה שלי יכולה להיות במים ואני יכולה לקרוא עיתון בשקט. אם קיוויתי כי השנה הזו נפתח עידן חדש ביחסי צ'יצ' והמצילים, הסתבר לי כי טעיתי. אברהם לוי, המציל גבה־מקומה, העמיד אותי על טעותי.

● **עוד לא התחילה עונת הרחצה וכבר אתם מסוכסכים עם צ'יצ'?**

הוא לא עומד בהתחייבויות שלו. סיכמנו איתו בשנה שעברה על 12 תחנות־הצלה, והוא פתח רק שמונה. אנחנו לא מסכימים לזה. זה לא הוגן. ועד־המצילים הלך אל צ'יצ' לפגישה. ישבו המצילים, חיכו לו בלישכה, ואז נכנס צ'יצ' וראה אחד מהם במכנסיים קצרים. אמר לו: איך אתה לא מתבייש לבוא לפגישה עם ראש־העיריה במכנסיים קצרים! אמר לו המציל: אם זה פוגע בכבודו, אני אלך להחליף. פתאום קם השני גם הוא היה במכנסיים קצרים. גם השלישי היה במכנסיים קצרים. קמו כולם והלכו. למה? כי לא היה נאה לראש־העיריה לשבת עם המצילים כשהם במכנסיים קצרים.

● **אתם עובדים כעת לפי צו של בית־מישפט?**

הביאו אותנו לפני שופט בבית־מישפט לעבודה. השופט ביקש במפגיע לשאת ולתת איתנו ברוח טובה. אנחנו אוהבים את הים, אבל אנחנו לא מוכנים לשאת באחריות של מתים נוספים. לא הספיקו 13 הגוויות של השנה שעברה? את יודעת לאן הוא חותר, צ'יצ'? הוא חותר לזה שיהיו חופים בלי מצילים.

בשבת אחת הוא הגיע לכאן עם אוטובוס מלא תיי־רים. זה היה בזמן השביתה, והוא אמר לתיירים: „הנה עם ישראל שוחה בלי מציל. תראו איך שיחררתי את עם ישראל מהעול של המצילים!" באותו יום טבעה ילדה. אני לא מבין את הראש שלו. באמת לא מבין. יש לי הרגשה שהוא לא יודע בכלל לשחות, הצ'יצ' הזה.

דליק ווליניץ:

„טוליפ איבד את האמון בנשים!"

הייתי מוכרחה לשאול את כוכב הילדים, דליק ווליניץ, מה עובר בימים אלה על טוליפ, הכלב המגיש איתו את „שמיניות באוויר". דליק, המשחק כעת בתפקיד מרכזי בסרט „אות קיין", הוא האליל של כל הילדים בשכונה שלי, ואני מודה שגם אני צופה באופן קבוע בתוכנית „שמיניות באוויר", שבה הוא מגלם דמות של סופרמן, היודע לעשות הכל.

● **דליק, יש לי הרגשה שטוליפ לא מרגיש כל־כך נוח כמנחה טלוויזיה. הוא כל הזמן מסתובב על הכיסא בחוסר מנוחה ולפעמים הוא מפחיד את הילדים שמתארחים באולפן.**

יש לו דרישות, לטוליפ. זה לא כל־כך פשוט. קודם כל, צריך להיות צוות קבוע באולפן. אם מתחלף צלם, יש בעיה. צריך לעשות איתו חזרה, אחרת זה לא הולך.

● **בשביל מה אתה צריך אותו? אתה לא יכול להנחות לבד?**

באתי לשמיניות באוויר מצא מזה. שם הנחיתי עם עוד שניים. פחדתי להנחות לבד. אמרתי למפיקים שאם אני בא להנחות את התוכנית, אני לא בא לבד. אני בא עם טוליפ.

● **שאלת אותו אם הוא רוצה לבוא?**

ועוד איך! אני תמיד שואל אותו. תראי, זה שנדמה לך שהוא לא מרגיש נוח, זה בגלל שבשלב מסויים הוא מתחיל להשתעמם, ואז הוא מתגרד וגם נושך אותי ואז אני נוזף בו. כשהוא רואה שאני מושך תשומת־לב, הוא מתרגז. הוא אוהב להיות במרכז העניינים. הוא שחקן אמיתי! הוא שיחק בסרט עם גילה אלמגור. ארבעה כל־בים נכשלו בתפקיד, והוא בא ועשה את זה צ'יק־צ'אק! אלוף אמיתי.

● **כשהופיעה בתוכנית הילדה העיוורת, הוא הפחיד אותה עד מוות.**

סיפרו לילדה על טוליפ. היא ציפתה לכלב בגודל חתול, ליטפה אותו, ופיתאום הסתבר לה שהוא ענק והיא נורא נורא נבהלה. אז קשרנו אותו. קשרנו אותו, הוא נבח, וזה היה בשביל הילדה זעזוע נוסף.

● **אני מוכרחה לשאול שאלה אישית על טוליפ. אני מקווה שהוא לא יתנגד. תגיד לי, איך הוא עובר את הגירושין שלך מאשתך?**

הוא איבד אמון בנשים.

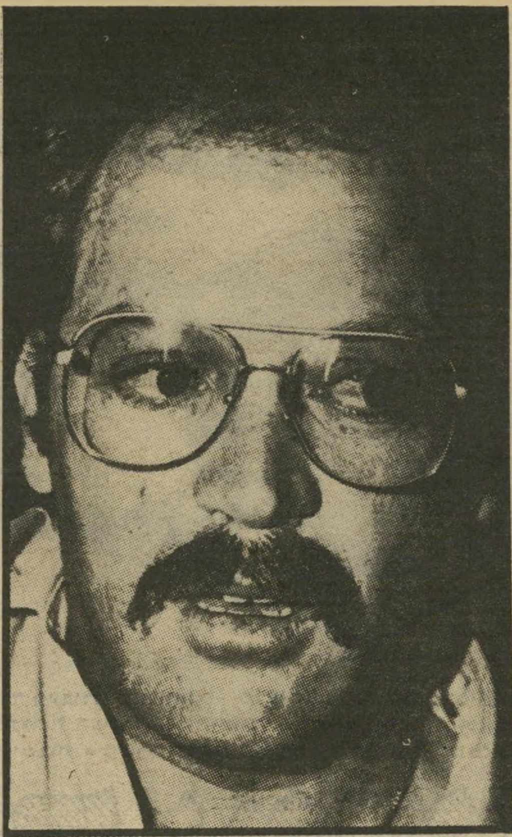

צביקה וקסלמן:

„הקולנוע כענף מיסחרי - לא כפילנטרופיה!"

צביקה וקסלמן הוא קבלן צעיר בן 31. פגשתי אותו במסיבת־עיתונאים לרגל תחילת צילומי סירטו החדש של אורי ברבש, שייקרא „אות קיין". מסיבת־העיתונאים נוסח הוליווד היתה מפתיעה. בניגוד לצניעות השחקנים — עופרה וויינגרטן, ארנון צדוק, דליק ווליניץ ועזרא כפרי — שישבו בשקט בצד, בניגוד לצניעות של התסריטאי עירן פרייס והמפיק בפועל מיכה שרפשטיין, שכמעט לא זוהו על־ידי העיתונאים, היתה המסיבה עצמה ראוותנית, במלון מפואר, עם כיבוד של גבינות ויין. אנחנו על המפה, אין מה לדבר, אנחנו על המפה.

● **צביקה, של מי הרעיון להתחיל צילומי סרט חדש במסיבת־עיתונאים במלון נוצץ?**

שלי. אני חושב שהגיע הזמן להעניק לסרטים את הכבוד המגיע להם. בארץ מתייחסים לסרטים כמו אל דבר של מה בכך. אני חושב שהעובדה שאנחנו מתחילים צילומים במסיבת־עיתונאים שעולה הרבה כסף, מראה שאנחנו מתייחסים לסרט ברצינות.

● **אתה קבלן. איזה עניין יש לך להשקיע בסרטים?**

אנחנו, אבי אחי ואני, נמצאים בענף הקולנוע מזה עשר שנים. יש לנו בית־קולנוע ברמת־גן. במשך השנים האלה הגיעו אלינו המון הצעות. התסריט של אות קיין נראה לנו, אז החלטנו להשקיע.

● **אתה מעורה ממש בהפקה?**

ניסיתי ליישם מסקנות שיש לי מתוך נסיוני כבעל בית־קולנוע. אני מעורה בחלק העליון של ההפקה. לא ירדתי לנושא התפאורה.

● **עמדת להשקיע כסף בסירטו של יהודה ברקן, „מילואים באירופה", ויצאת ברגע הר אחרון.**

יצאנו בגלל שבאיזשהו מקום הבנו שנושא הסרט לא טוב. אנחנו לא פילנטרופים. אנחנו רוצים לעשות רווחים על ההשקעה שלנו.

● **האם אביך, שהוא בעל החברה הקבלנית שאתה ואחיך עובדים בשבילה, הסכים בקלות להשקיע כסף בסרט?**

אבי הוא איש־עסקים ותיק, ובדיוק כמונו הוא רואה בענף הקולנוע עתיד מיסחרי. זהו העקרון שעליו אנחנו עובדים. הקולנוע כעסק מיסחרי ולא כפילנטרופיה. כמובן שבנוסף לכך ישנם גם הסיפוקים הקטנים.

יושי שדה:

„הדם עלה לנו קצת לראש!"

כמו ילדים מבויישים הם עמדו מול סוללה של כתבי־בידור שירדה עליהם. חמישה ילדים נחמדים שההצלחה עלתה להם קצת לראש ושירדו בתוקף הנסיבות מהאולימפוס אל האדמה. חברי להקת „תיסלאם" מנסים לחדש ימיהם כקדם. אחרי ההצלחה המיטאורית שהיתה להם בתחילת השנה שעברה, הם נחתו נחיתה קשה מאוד ואז באה האכזבה.

בתקופת ההצלחה הם נחשבו לשחצנים ולטמבלים. אני ייחסתי זאת לגילם הצעיר ולהצלחה הפיתאומית. השבוע, במסיבת־עיתונאים, הם ניסו לחזור בתשובה. פניתי אל יושי שדה, שהוא, בעיני, טיפוס של כוכב, שגם אם לא יצליח ב„תיסלאם", יוכל בוודאי להצליח לבד, ושאלתי אותו:

● **כיצד אתה מסביר את ההתנהגות של „תיסלאם", את העובדה שהתחצפתם לעיתונאים ועניתם בגסות להצעת איגוד־אמני־ישראל, שביקש לצרף אתכם אל שורותיו. מה עבר עליכם?**

אלה היו קטעים של שיגעון. אני לא יודע אם אני רוצה לדבר בשם כולם, כי לכל אחד יש הראש שלו, אבל אני יכול להגיד שעברה עלינו חצי שנה קשה לאללה. אני לא יודע אם היינו חוצפנים. אולי נפלה עלינו איזו רוח שטות. כל העניין עם אמ"י נופח מעבר לכל פרופורציה. אני לא פסיכולוג, אבל הכל קרה כל־כך מהר בתיסלאם. הפירסום העצום — הרי על אף אחד מאיתנו לא שמעו קודם. היינו אלמונים ובן לילה הפכנו כוכבים. לא ידענו מה לעשות, לא ידענו איך לדבר עם עיתונאים. שאלו אותנו מה הסיגנון שלנו ולא ידענו. פתאום נפל עלינו מבול של מיליון מיכתבי מעריצים, הופעות עם ליווי מישטרה. מה אני יכול להגיד? יכול להיות שהדם עלה לנו לראש. פיסית הוא בטח עלה.

● **כעת, אחרי הנפילה וכשאתם מנסים לכבוש שוב את הקהל, עשיתם רגע חושבים על מה שהיה?**

זהו תהליך שבא מעצמו. האנשים בהלהקה כל־כך התבגרו בשנה האחרונה, שזה יותר מדי. היו התפרצויות, היה לחץ. עשינו דינאמיקה קבוצתית עד לדקיוויות הכי קטנות, וכל אחד שפך את מה שיש לו על הלב.

● **הירידה בפופולריות לא הפחידה אותך?**

לא יודע אם הפחידה, אבל זו היתה הרגשה מאוד מאוד לא נעימה. כל הזמן לחצו עלינו להיות בעניינים. לחצו ולחצו. אמרו: אלה יותר טובים, אלה מכרו יותר. היתה מין הרגשה של חוסר־ודאות. אני לא אוהב את זה. לא היה בסיס כלכלי, וצריך לשכור דירה. מה אני אגיד לך? הייתי כל־כך לחוץ, שהייתי חייב לנסוע לחוץ־לארץ. אני יודע שאם עד עכשיו להקת תיסלאם לא נשברה, אז סימן שאנחנו ביחד ושום דבר לא ישבור אותנו.

שרית ישי

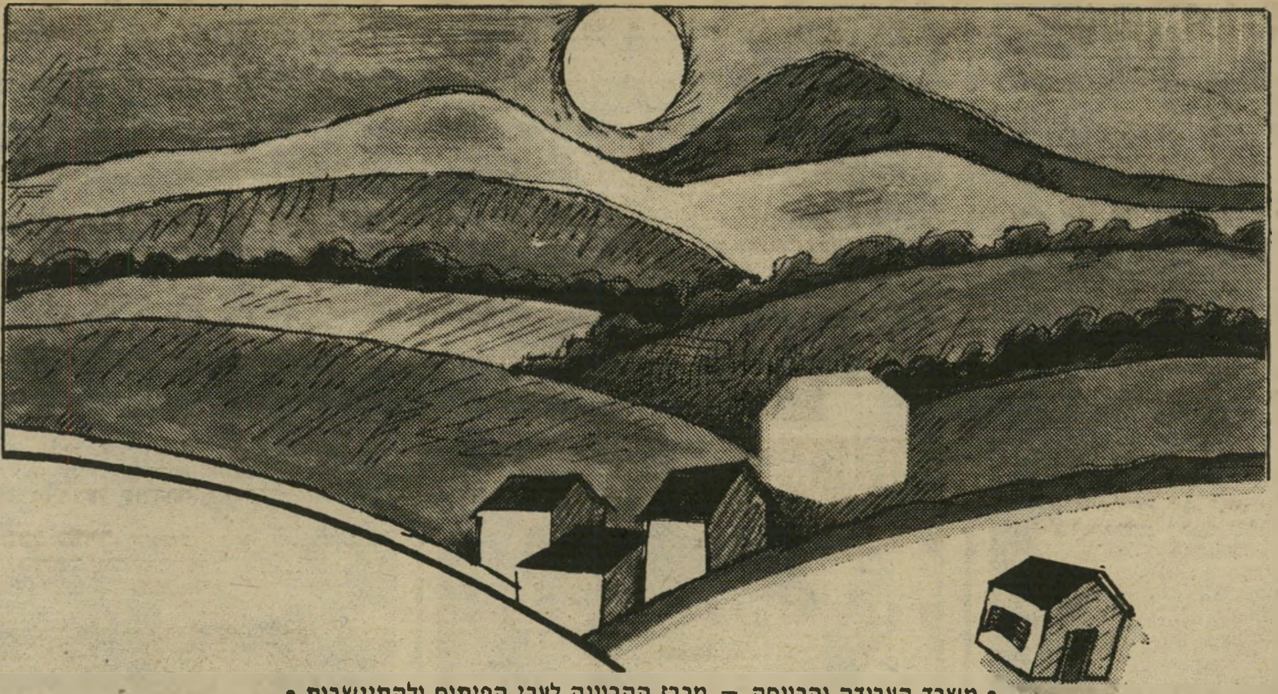

• משרד העבודה והרווחה — מרכז ההכוונה לערי הפיתוח ולהתיישבות •
• ההסתדרות הציונית — החטיבה להתיישבות • המועצה האיזורית גולן •
• התנועות המיישבות • משרד הבינוי והשכון — המינהל לבניה כפרית בישובים חדשים •

לחיות איתנו בגולן

כדי לגלות את הגולן צריך לחיות בו
בגולן — המושב על רמה

בואו להתיישב במושבי הגולן

המושב הוא שילוב של חיים פרטיים באורח חיים כפרי, באגודה שיתופית
במושב תקדם את עצמך ואת החברה בה אתה עובד ויוצר
במושב אתה תקבע את רמת החינוך והתרבות של משפחתך וחברתך
במושבי הגולן תוכל להתפרנס מעבודה בחקלאות בתעשייה ובתיירות
הנוף המקסים והאויר הנפלא — ניתנים לך במתנה!

התיישבות במושבי הגולן — אתגר לאומי
תתקבלנה רק משפחות מתאימות עד גיל 35 עם או בלי ילדים

קבלת קהל והרשמה תיערך:

בתל אביב, בבית בני ברית, רחוב קפלן 10
ביום שלישי כ״ד בסיון תשמ״ב 15.6.82 וביום רביעי כ״ה בסיון תשמ״ב 16.6.82
בשעות 10:00 בבוקר עד 5:00 אחה״צ.
רקע חקלאי לא נדרש. תינתן הדרכה מתאימה

המושבים הקולטים:

הר אחים — מושב שיתופי המשלב חיים פרטיים במשק משותף.
נוה אטיב — מושב עובדים המשלב חקלאות עם תיירות.
קלע (קדמת צבי) — מושב בהקמה. היעד — מושבה ראשונה בגולן.
שעל — מושב חקלאי צעיר.
אניעם — מושב תעשייתי חקלאי.
נאות גולן — מושב חקלאי מותיקי היישובים בגולן.

סיורים מאורגנים למושבי הגולן ייערכו למועמדים המתאימים.

• מבצע ״רבבותיים״ בגולן •

לשכת הפרסום הממשלתית

ארצות־הברית: הקשר האירופי

בפעם הראשונה מאז בחירתו של רונאלד רגן לכהונת הנשיא, יצאה מערב־אירופה מגידרה כדי לחלק לו שבחים נלהבים. מערב־גרמניה, בריטניה ואפילו צרפת ואיטליה, התחרו ביניהן בהודעות המעלות על נס את מדיניותו החדשה של רגן. למשקיפים אירופיים לא היה ספק ש־הנשיא מחזר בגלוי אחרי מנהיגי אירופה, ואינו זונח גם את מעצבי דעת־הקהל ביבשת, שהתייחסו אליו עד כה באיבה גלוייה.

גם הסיבה לצעדיו של הנשיא היתה שקופה: משבר פוקלנד מילכד את ארצות־הברית בעימות מוזר ובלתי צפוי והעניק לסובייטים יתרונות גלובאליים ללא כל מאמץ מיוחד מצידם. סיכסוך פוקלנד חשף, אולי יותר מכל נושא אחר בשנים האחרונות, את אי־הרלוונטיות של הגישה האיזורית לסוגיות בינלאומיות. הדברים קשורים זה בזה, ועימות מסורף בדרום האוקיאנוס האטלנטי, שמקורותיו נעוצים בהיסטוריה ובסיגנון הפעילות של המאה הקודמת, הביא את רגן ליזום צעדים לפירוק נשק אסטרטגי עם ברית־המועצות, והעניק נצחון גדול לגישתו הפרו־אירופית של שר־החוץ האמריקאי, אלכסנדר הייג.

עליונות בכל מחיר. השבוע הודיע רגן, בטקס ה־מסורתי בבית העלמין הלאומי בארלינגטון, על חידוש השיחות עם הסובייטים לצימצום נשק גרעיני אסטרטגי.

שר־חוץ הייג
ניצחון לגישה האירופית

הסכמי סאלט 2 לא אושרו מעולם על־ידי הקונגרס האמריקאי, בעטייה של הפלישה הסובייטית לאפגניסתאן ב־1979. ג׳ימי קארטר הישעה את השיחות בעל כורחו. רגן, שהחליף אותו בבית הלבן, ראה בכל הסכם כזה עם הסובייטים תבוסתנות, וכל מדיניותו הגלובאלית נשענה על עיקר אידיאולוגי שגרס עליונות אסטרטגית אמריקאית, יהיה המחיר אשר יהיה, תחת החתירה לשיוויון בתחום זה שאיפיינה את קארטר. עתה, בלחץ האירועים בארגנטינה, החליט הנשיא לאבטח לפחות את אגפו האירופי. הנשיא הודיע שבסוף חודש זה יפגשו נציגי מעצמות־העל בג׳נבה ויפתחו בכך מעגל משא־ומתן חדש, שיקרא סטאר״ט, ראשי תיבות באנגלית ל״שיחות לצימצום נשק אסטראטגי״.

רגן דיבר בטון פייסני יחסית, והמסר שלו כלל התבטאויות מאוד בלתי־אופייניות על שאיפה לשלום ורצון עז למנוע קורבנות שווא ששואה גרעינית מיותרת עלולה להמיט על האנושות. עם זאת הוא לא שבח, כמובן, להזהיר מפני מגמות ההתפשטות הסובייטיות, וטען שלשתי המעצמות יש גישות מוסריות שונות לחלוטין. רגן העלה, כדוגמה, את פרשיות פולין ואפגניסתאן, אבל שכח להז־כיר את גווטמלה ואל־סלבדור.

שינוי טוטאלי. עד כה זוכה רגן לתמיכה כללית. אינטרנשיונל הרולד טריביון מדווח שחבר ועדת הסינאט לענייני הצבא, סנאטור ג׳ון ורנר הרפובליקאי, קרא לכל העם האמריקאי להתייצב מאחורי הנשיא. חבר ועדה נוסף, גארי הארט, דמוקרט וליברל, ראה בהצהרת רגן שינוי טוטאלי במדיניות ארצות־הברית. הארט טען שעתה יש לגשת מייד לאישרור הסכמי סאלט 2, כדי לבנות בסיס מוצק ואמין לאקלים חדש ביחסים הבינלאומיים בכלל, ובצימצום הנשק הגרעיני בפרט.

וושינגטון עדיין פועלת בקדחתנות לחיסול המילחמה באיי פוקלנד, ומודאגת במיוחד מהאווירה הפרו־ארגנטי־נית השוררת באמריקה הלטינית. תחושה זו של אובדן שליטה על החצר האחורית, הצלחתה הגדולה של תנועת השלום באירופה ובארצות־הברית עצמה, והכורח המוחלט בגיבוש חזית מערבית פחות או יותר הומוגנית, הביאה את רגן לסוף קמפ־דייוויד משלו. הוא פשוט נאלץ לנקוט במדיניות גלובאלית מציאותית יותר, אפילו במחיר של התנגשות עם תומכיו המובהקים ביותר, המתנגדים לכל מחווה יונית כלפי הסובייטים.

אלכסנדר הייג חוגג את ניצחונו. הוא אמנם רחוק מאוד מלהיות יונה, והרקורד שלו בענייני קאמבודיה מציג אותו כפושע מילחמה מובהק. עם זאת, הוא רכש ניסיון דיפלומטי רב בזמן שירותו כמפקד נאט״ו, ונחשב

עולם קטן

כמדינאי בעל־יכולת ופרו־אירופי. שלומניקים רבים בארצות־הברית גורסים שבעצם מעז יצא מתוק, ומילחמת הדמים הנואלת בפוקלנד הביאה גם לתהליך גלובאלי חיובי ומיוחל.

פולין:
הסעודה האחרונה

שום דבר לא יכול להמחיש יותר את כישלונו הצורב של הקומוניזם הפולני. 100 אלף פועלים לקחו השבוע חלק באירוע שאורגן על־ידי הכנסיה הקאתולית הפולנית. בעיירה שלזית קטנה, ליד קאטוביץ׳, נערכה תפילה שנ־תית מסורתית (לגברים בלבד!), שהפכה להפגנה אדירה למען סולידאריות ונגד המישטר.

החוק הצבאי, שהונהג בדצמבר, אוסר אומנם כינוסים מסוג זה, אבל ראשי המישטר לא העזו לפגוע באירוע דתי, המעוגן מזה דורות במסורת הפולנית. כוכב האירוע היה הבישוף של קאטוביץ׳, הרברט בנדורץ בן ה־74, שחגג 50 שנה להסמכתו ככוהן דת. בנדורץ, שביקר לאח־רונה את האפיפיור ברומא, דיווח להמונים המריעים שיוחנן פאולוס השני הבטיח לו לבקר אישית את כל עצורי סולידאריות בביקורו הקרוב בפולין, ב־26 באוגוסט. לקול תשואות אדירות הצהיר הבישוף שהוא מקווה שהאפיפיור לא יצטרך לממש את הבטחתו. ״עד אוגוסט,״ קרא הבישוף, ״אנו מצפים לשיחרורם הסופי של כל העצו־רים.״

הצהרות פוליטיות. הבישוף לא נרתע מהצהרות פוליטיות גלויות. הוא לעג לפער בין הדוקטרינות הקומו־ניסטיות ובין הביצוע בשטח והצדיק את תוארו כ״בישוף העובדים״ במינוח סוציאליסטי מובהק: ״פעילותם של איגודים מקצועיים ריבוניים וחופשיים מהווה הכרה מע־שית בתפקיד המוביל של מעמד הפועלים, עליו מכריזה המפלגה הקומוניסטית מאז היווסדה.״ מישפט זה זכה לא רק לתשואות סוערות, אלא גם לרעמי צחוק שביטאו את ההתייחסות האמיתית של פועלי פולין למפלגה המתיימרת לייצג את האינטרס שלהם.

ראש הכנסיה הקאתולית בפולין, הארכיבישוף יוזף גלמפ, נקט בטון חגיגי ורציני. הוא שלח ברכה לכל עצורי סולידאריות והסביר את הקשר בין המסר הנוצרי ובין תמיכתו בחופש. הוא הישווה את כנס היסוד של סולידאר־יות בגדאנסק לסעודה האחרונה של ישו הנוצרי לפני צליבתו בירושלים. ״על שני האירועים ריחפה רוח האלו־הים, והם ביטאו שאיפה לצדק, לשלום ולאמת.״

גם מי שאינו מתלהב במיוחד ממסרים בעלי נופך דתי, עשוי להבין את העוצמה האדירה, הגלומה בשיתוף הפעו־לה בין סולידאריות ובין הכנסיה. רבים רואים בכנס הדתי בשלזיה פתיחה לחידוש המאבק בפולין, עד להכרזה על שביתה כללית, בדרישה חד־משמעית לשיחרור כל העצירים הפוליטיים.

צילום השנה

ביקור של האפיפיור יוחנן פאולוס השני בבריטניה, היה הפעם בעייתי במיוחד. ההיבט ההיסטורי המרתק, ביקור ראשון של ראש הכנסיה הקאתולית מאז הקרע של אנגליה מרומא לפני מאות שנים, היה כמעט מישני. העובדה שהביקור נערך בעיצומה של המית־די שיגרתית וצדקנית על נושאים כמו טהרת המישפ־חה, נגד מתירנות מינית, נגד הפלות מלאכותיות, נגד עישון סמים, והריעו בהתלהבות רבה. פרשן הרדיו העיר בציניות שאילו הצליח האפיפיור לשכנע את המריעים לו לנהוג בהתאם לכללי המוסר שהיתווה,

קפה הבריטית באיי־פוקלנד נגד מדינה קאתולית כארגנטינה, הכתיבה את מהלך הביקור, את תוכן ההצהרות ואת המתיחות הכללית שאפפה אותו.

עם זאת הקסים האפיפיור את האנגלים. אישיותו הקורנת, אנושיותו (אפילו לא כדאי לחשוב בהקשר כזה על הרבנים שלנו, כמו שלמה גורן, למשל) משכו המונים לכל הופעותיו. האפיפיור משך לאיצטדיון ומבלי בצפון־לונדון 118 אלף צופים, יותר מאשר גמר הגביע האנגלי בכדורגל! ההמונים הקשיבו לדרשה היו סוחרי הפורנוגרפיה מסביב לאירועים בוומבלי פושטים את הרגל.

מעבר לבדיחות הגניב הביקור את הצילום של השנה. צלם סאנדיי־טיימס קלט במצלמתו נזירה אנג־לית חסודה, הפורצת לעבר האפיפיור כאילו היה כדורגלן אהוד שזה עתה הבקיע שער מכריע. האווירה מסביב, תגובת הקהל, התנהגות השוטר — כל אלה יכולים להתרחש אך ורק באנגליה.

חיים ברעם

אנשים בעולם

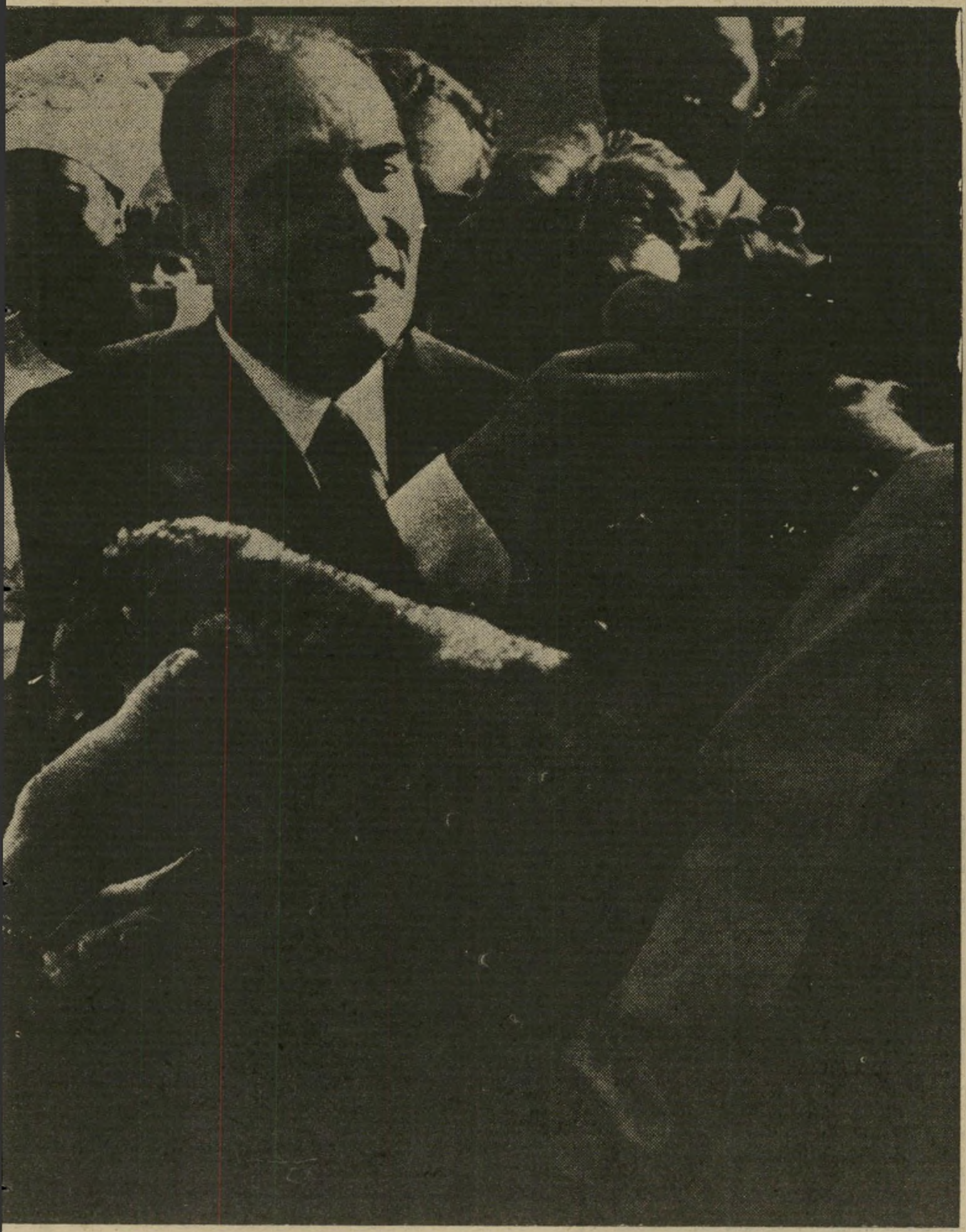

פראנסואה מיטראן: לתת ולקחת

פרנסואה מיטראן, נשיא צרפת, מרבה לטייל בעולם: הנה הוא מבקר באפריקה השחורה דוברת הצרפתית (בתמונה השמאלית), וכבר הוא נוסע לעודד את גברת הברזל בלונדון. באפריקה בא הנשיא להציע ידידות. „נוכחות צרפתית כן, התערבות לא!” כך הכריז וכבש את לב שומעיו, שהעניקו לו במתנה גור־אריה בשם פאריס. באנגליה נתן את כל התמיכה המוסרית למאבק באיי פוקלנד, אולם בה בשעה טירפד נציגו יוזמה בריטית לשינוי המחירים של מוצרים חקלאיים בשוק האירופי.

ג׳רלדין צ׳פלין: חבר חדש לאזני השופטת

מעולם לא נראתה **ג׳רלדין צ׳פלין** מאושרת כל־כך — זאת לא רק דעתם של אורחי הפסטיבל, כי אם גם דעת מומחה — הצלם **ליאו מירקין**, המלווה את פסטיבל קאן מיום היווסדו, ושהוא שצילם גם את התמונה הזאת. השנה לא הגיעה ג׳רלדין לקאן כשחקנית, כי אם כחברה מכובדת בחבר השופטים — שמנה גם את הבימאי האיטלקי **ג׳ורג׳יו סטרלר**, את הסופר והמשורר הקולומביאני **גבריאל גארסייה מארקס**, והבימאי האמריקאי **סידני לומט**. אם כי נפוצו שמועות עקשניות בדבר חילוקי־דעות חריפים, שלא היו דוגמתם בתולדות הפסטיבלים, קרנה ג׳רלדין מנחת. הסיבה: היא באה לקאן בלוויית החבר החדש שלה, **פאטריסיו קאסטיליה** שתפס את מקום הגבר הקודם בחייה, הבימאי **קארלוס סאורה**. סאורה הביא למשבר בחייה, אחרי שעזב אותה לטובת השמרטפית של ילדיהם המשותפים.

גלנדה ג'קסון: „הקהל מפתיע אותי!"

גלנדה ג'קסון לא אהבה אף פעם להיראות כמו כוכבת ולהתלבש כמו כוכבת. לכן, כשהופיעה בפסטיבל קאן על סיפון היאכטה המפוארת, השתדלה לעשות זאת בקיצור נמרץ. כדי שלא תהיה טעות, לבשה חליפת צמר אפורה, שלא דמתה כלל למראה האופנתי הקייצי והזוהר ששלט בסביבה. תחת לדבר על הסרט החייל חוזר, התפעלה מהקהל הבריטי, שאליו התכוונה לחזור כבר באותו הערב במחזה ועידת פיסגה (שתיאטרון באר־שבע העלה אותו לא מזמן). „משום מה אהב הקהל דווקא את החלק המסובך!" הכריזה.

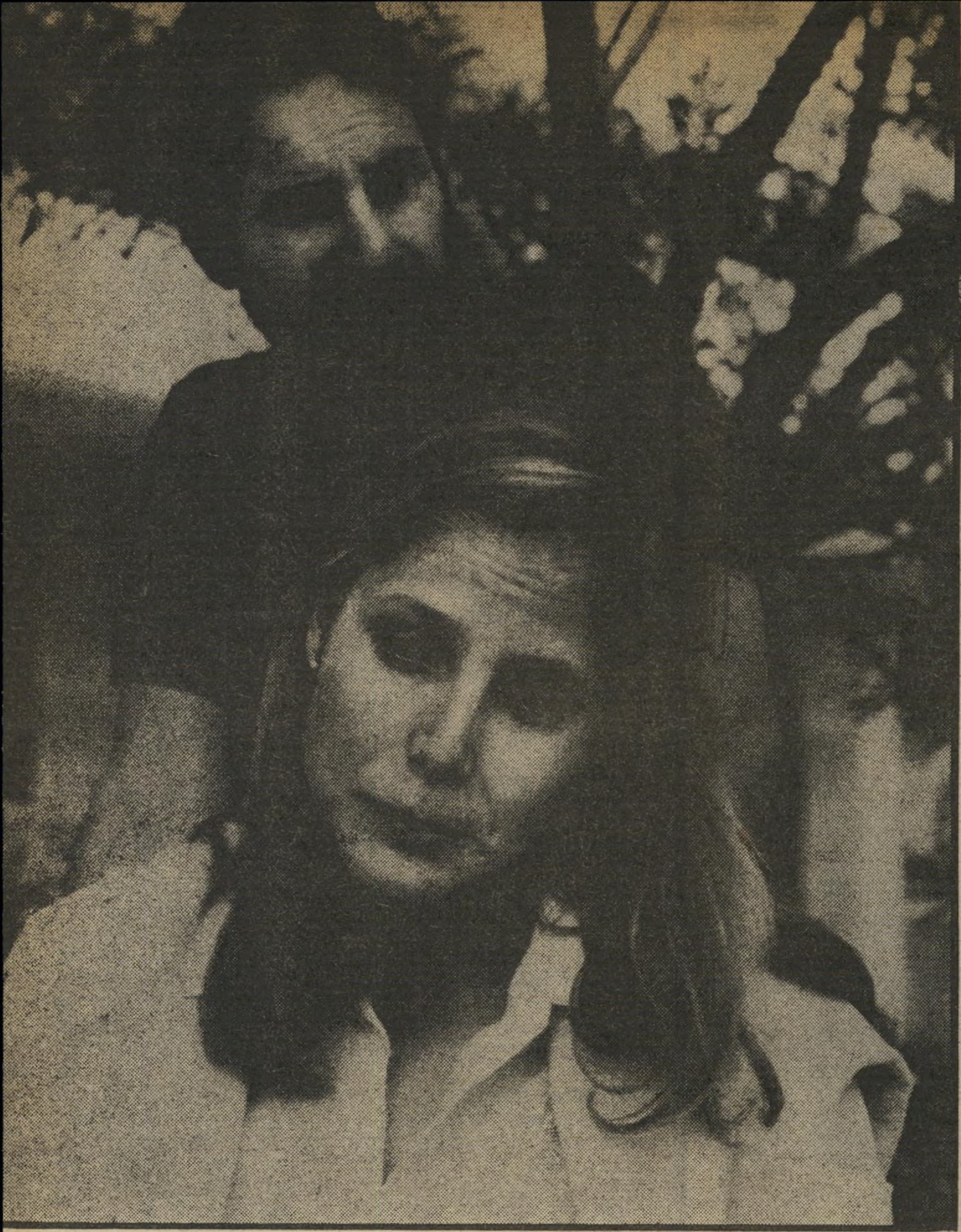

דבורה רפין: הוליווד טובה לעסקים, התיאטרון יפה לנשמה

דבורה רפין היתה מאז ומעולם הילדה הטובה וההגונה של הוליווד — מעולם לא ראו אותה בתפקידים של לוליטה אכזרית או תינוקת מפתה. ואמנם, גם במציאות היא שומרת על הופעה נקייה להפליא: לבושה בלבן, כמעט לא מאופרת, עיניים בהירות, שיניים צחורות ומילים מדודות במיבטא מדוייק. אי־אפשר להסתיר: אין זאת ילדה הוליוודית טיפוסית. „אני מנסה לחלק את חיי בין הוליווד לוורמונט (שבניו־אינגלנד). הוליווד טובה לעסקים, ולא תמיד יש לזה קשר עם כישרון," התוודתה השחקנית. „לעומת זאת, בתיאטרון טמון התענוג האמיתי — שם אני מוצאת לי עניין בין ניל סיימון לברנארד שאו."

רפין הגיעה לקאן כדי לפרסם סרט שהפיק בעלה, **מייקל ויינר**, שניאות להצטלם עם רעייתו על מירפסת מלון מאז'סטיק. מי שצילם תמונה זו הוא עיתונאי יהודי מצ'ילה בשם **הנס אהרמן**, שתמונותיו מלוות את כל הכתבות של העולם הזה מן הפסטיבל. לאחר שהזוג העלה זיכרונות מביקורו בישראל — כאן יש לשניים מישפחה — גילתה דבורה כי בעלה עומד להסריט את המשך קורותיה של מישפחת טראפ (צלילי המוסיקה) בארצות־הברית.

רוברט פוסטר: לגלם כל תפקיד אפשרי

רוברט (בוב) **פוסטר** היה אחד האנשים הבודדים שלא הסתיר את העובדה, שבא לפסטיבל קאן בפעם הראשונה בחייו, למרות שתחילת הקאריירה שלו כבר ממנו והלאה. מי שזכור מהופעתו המשכנעת בעין ערומה עבר מאז כמה גילגולים — בלשונו: „שלושה נישואין, שלושה גירושין, ארבעה ילדים. כמי שיש לו בן בגיל תיכון בלוס־אנג'לס, ר שלוש בנות בגיל שמונה, שתים־עשרה, ארבע עשרה בניו־יורק, עלי להסכים לכל דבר, גם אם זה לא תפקיד חיי. הייתי כבר מורה־מחליף, מניח יסודות ברזל לגורדי־שחקים והספקתי לביים בקולג' את קן־הקוקיה — האמינו או לא, זה היה הסיפוק הגדול מכל עבודותי עד כה."

קורט יורגנס: טיפול אישי

בן 66, חולה ורזה מאוד, כך נראה היום נער־השעשועים לשעבר ואחד השחקנים האוסטריים הדגולים שידעו הבד והתיאטרון — **קורט יורגנס**. בביתו שבאנספלד, כ־50 קילומטר מווינה, הוא מחלים מחולשה פיתאומית שתקפה אותו לאחרונה. כשאשתו הצעירה ממנו ב־26 שנים מטפלת בו יומם ולילה, מאז שעבר ניתוח־לב לפני כשנתיים. לרופאו שהוא גם הרופא האישי של הקאנצלר האוסטרי **ברונו קרייסקי** אמר: אני רוצה למות בביתי שבאוסטריה ולהיקבר בקאפרא, בלילה, לאור זרקורים — ממש כמו על בימת הצילומים.

אן ארצ'ר וטרי ג'אסטרו: החלום שהתגשם

בדיוק לפני שנה באה לפסטיבל־קאן השחקנית **אן ארצ'ר** למסע־הפירסום לסירטה החדש — קרחון ירוק. בווידוי להעולם הזה סיפרה בגילוי־לב כי מאחר שאינה ג'יין פונדה או בארברה סטרייסנד, אין היא זוכה לקבל את השמנת של התפקידים. לכן — הסבירה — היא חייבת לדאוג לעצמה. חלומה הגדול, כך סיפרה אז, הוא לשחק לצד בעלה, השחקן **טרי ג'אסטרו** בסרט שיפיקו בעצמם, על־פי רעיון שלהם ועשוי לפי מידותיהם ולפי טעמם. אבל, הוסיפה, מי יודע אם בהוליווד הקשוחה אפשר עוד להגשים חלומות מסוג זה.

והנה, כפי הנראה בתמונה זו שצולמה לפני שבועיים בפסטיבל־קאן האחרון, החלום התגשם: אן ארצ'ר ובעלה הגיעו לקאן כדי למצוא קונים לסרט שהפיקו בחברתם החדשה והעצמאית, אסטר, ששמו ואלס במרחבי מכסאס. והעלילה: סיפור־אהבה בין נערה עצמאית לאליל־נפט בעל יוזמות מקוריות, אבל להבדיל מג'יי־אר — איש ישר. ולהבדיל מהרפתקנים רבים, המבטיחים ולא מקיימים, הזוג ארצ'ר־ג'אסטרו ניסה והצליח.

קליאו גולדשמיט: הנערה היהודיה מלונדון שעשתה קארייה בצרפת, התחתנה באיטליה כשהיא הרה

הרוצה לדעת באמת מה כוחו של הקשר היהודי, יביט נא בתמונה זו — היא צולמה בשבת, 22 במאי, בגנואה שבאיטליה. הכלה המאושרת **קליאו** לבית **גולדשמיט** נישאה לבחיר־ליבה **קארלו פורי** בשמלת אורגאנדין לבנה, שתוכננה על־ידי האופנאי ואלנטינו.

לא תהיה זו הגזמה לומר שמאז שימלת הכלולות של ליידי די לא היתה שימלה מפורסמת ומצולמת יותר מזו של קליאו. היא זכתה לתיאור נרחב ומדוקדק בכל שבועוני־הנשים באירופה, והשבועון אל הקדיש לה כמעט מהדורה מיוחדת. אלא שלמען האמת, מזה שנתיים ימים שקליאו היפהפיה מקשטת את שערי אל וווג כמעט מדי שבוע. מאז התגלתה בסירטו של **אלבאט לטאודה** החתיכה. ראו בה המשך ישיר לרקל וולש באמריקה, **אורסולה אנדרס** או **קלאודיה קרדינלה** באירופה. הצרפתים אימצו אותה כדוגמניתם החביבה ביותר, אך את האישור הסופי למקומה בצמרת נתן ההימנון הקולנועי של יהודי צפון־אפריקה, שבכורתו נצרכה השבוע בישראל — הקשר היהודי.

קליאו שלא הגיעה לישראל, כמתוכנן, נישאה לחברה מזה שלוש שנים, קארלו פורי, שהוא בעל רשת של תחנות־טלוויזיה פרטיות באיטליה. עם שושביניה נימנו בימאי סירטה הקודם, **מישל לנג**, ו**קלאודיה קרדינלה**. מתנת הכלולות שקיבלה קליאו, לדבריה: התינוק עומד להיוולד בקרוב.

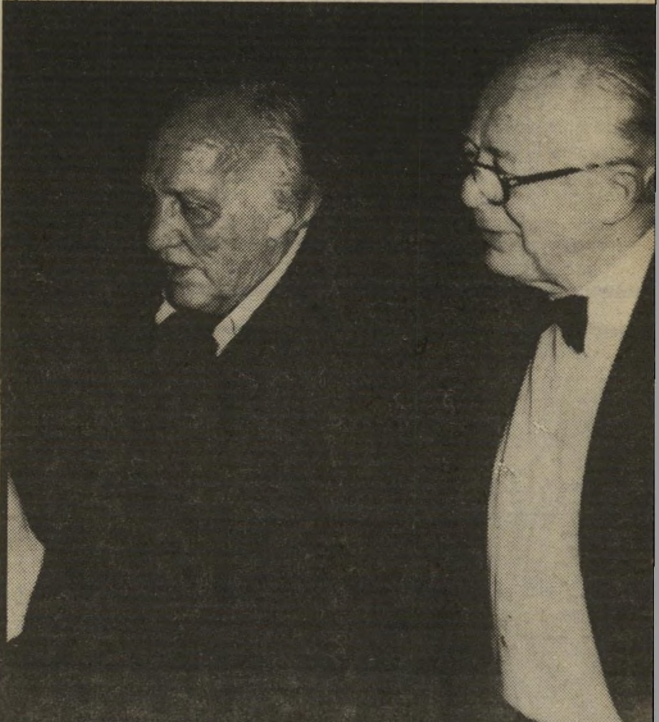

בילי וילדר וג'וזף לוזי: עיטור כבוד

תענוג היה להסתכל בזוג המוזר הזה, שטיפס במדרגות ארמון הפסטיבל בערב־הפתיחה החגיגי של הפסטיבל ה־35 בקאן: ניצוחים, רגועים ומחייכים, כפי שלא נראו כאן מעולם. הסיבה: **לבילי ויילדר** ולג'וזף לוזי, שני הבימאים המהוללים, לא היה כל סרט בתחרות — הם פשוט באו לקבל עיטור־כבוד, שהעניקה ממשלת צרפת לכ־20 בימאים על פועלם במרוצת השנים.

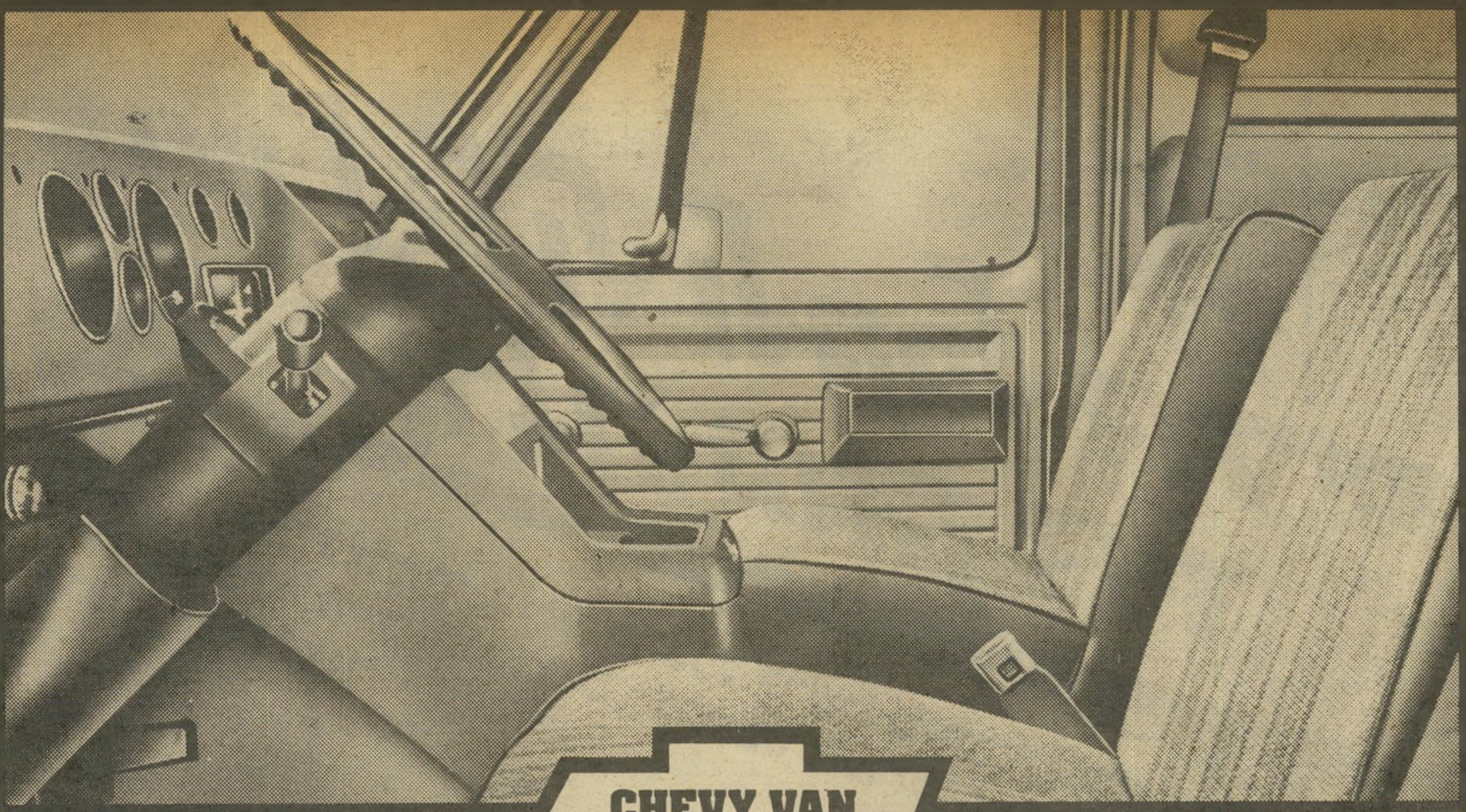

CHEVY VAN

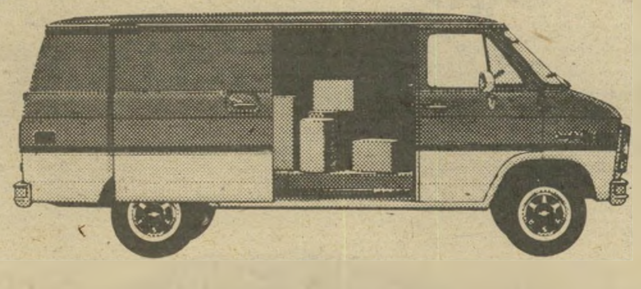

מי שרוצה רכב-עבודה
יעיל אמין ונוח באמת-קונה
CHEVY VAN

הרכב המסחרי של שברולט מאפשר לך תנאי עבודה יוצאים מן הכלל,
בזכות מבחר יתרונות חשובים:

- תא נהג מרווח ונוח – מקטין את הסיכוי לעייפות ומגביר את היעילות והבטיחות.
- לוח מחוונים משוכלל ומודרני.
- שטח מטען של כ־8.4 מ"ק.
- דלתות אחוריות הנפתחות בזווית של 180° והיוצרות פתח ברוחב של 1.38 מ' ובגובה של 1.24 מ'; רוחב פנימי של תא המטען כ־1.80 מ' ואורך של 2.60 מ' או 3.21 מ' (שני דגמים).
- דלת הטענה ופריקה (הזזה) בצד ימין.
- שטח חלונות נרחב לראות טובה ביותר + 2 מראות גדולות ב־2 צידי הרכב.
- מערכת מתלים ובולמי זעזועים, מלפנים ומאחור, התורמים להקטנת זעזועים ומאפשרים נסיעה "רכה" עם רכב עמוס או ריק.

אספקה מהירה

תכונות מיוחדות אלה ואחרות עושות את "שברולט" לרכב מסחרי מבוקש ביותר והשומר על איכותו לאורך זמן.
דגמי "שברולט־ואן" מתאימים למגוון מטרות ולסוגי עבודה והובלה שונים.
עוד לא היה לך מקום עבודה טוב כל־כך.

CHEVY VAN הקשוחה והנוחה

THE NEW AMERICANS FROM GENERAL MOTORS

GM

ליאו גולדברג בע"מ

משרד ראשי: ת"א דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86 טל. 284111;
חיפה: דרך יפו 132; **י-ם:** שלומציון המלכה 15; **סוכנים: חיפה:**
בית המכונית, יפו 19; **נתניה:** מכוניות נתניה, סמילנסקי 24;
נצרת: בישארה יוסף סרוגי, רח' פאולוס השישי 56

בואו לזלזל ולקבל פרסים בלי הגרלה במק דויד

מבצע החודש

עכשיו, יותר מתמיד, כדאי להכנס לרשת מסעדות מק דויד ולזלזל את ההמבורגרים הנהדרים, הצ'פס הפריכים והטריים ושאר מעדני מק דויד.

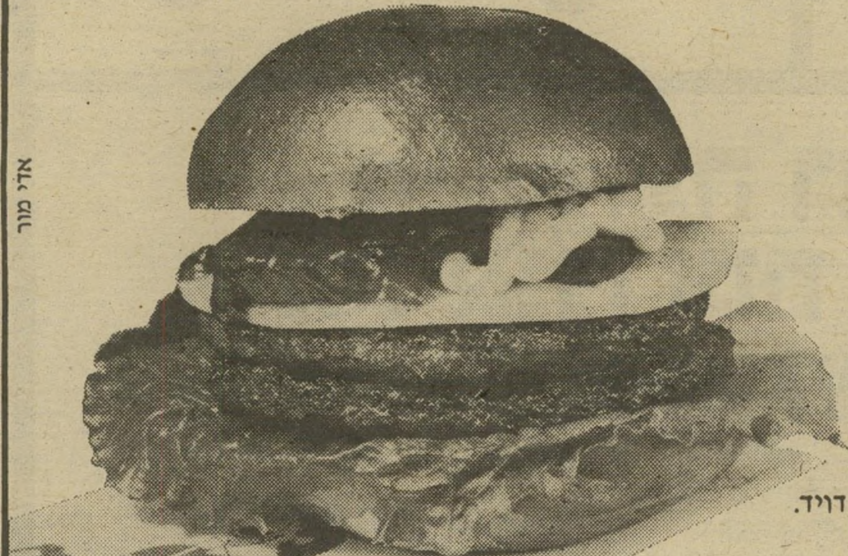

אדי מור

למה אתה מחכה?
קח את החֲבֵרָה, החֶבְרָה
או את המשפחה
ובואו למסעדות מק דויד.

אכלת ב-70 שקל? קח בלון או מחזיק מפתחות מק דויד.
זללת ב-100 שקל? זכית בעט מק דויד.
טרפת ב-150 שקל? יש לך מצית או מצחית-ים מק דויד.
חטפת ב-200 שקל? קח המבורגר נוסף חינם.
היית רעב באמת ואכלת ב-500 שקל? תקבל חולצת ד מק דויד.

החודש במק דויד נהנים ומקבלים פרסים-בלי הגרלה.

המבצע כפוף לתקנון שבכל סניפי מק דויד.

מק דויד זה מה שמתחשק לי!

תל-אביב-דיזנגוף/פרישמן-אבן-גבירול 22-מקוה ישראל 4 ○ חיפה-מרכז הכרמל-נוה שאנן ○ הרצליה-נוה אמירים ○ נתניה-הרצל 19
בקרוב: יהוד ○ מפרץ חיפה — **ניתן להזמין בסניפינו כיבוד לארועים.**

אנשים

■ יושב־ראש חטיבת־חרות בכנסת, **רוני מילוא,** רגז למראה הח״כים הרבים שעזבו את המישכן ביום הרביעי, ולא המתינו לסיום הדיונים: ״צריך לבטל את הקיזוז, ואז שום עכוז לא יזוז.״

■ באיתו יום הציע **ירוחם משל** הצעת־חוק פרטית לתיקון פקודת מס־ההכנסה, בעניין דמי־ההבראה. הקואליציה החליטה להסיר את ההצעה, אך חסרו לה ח״כים כדי להצליח בהצבעה. לפני ההצבעה ביקשו ח״כי־הליכוד שימונה מונה לספירת־הקולות. נבחר **אלי קולאס** והוא התחיל לצעוד ממקומו באיטיות בלתי־רגילה לעבר הרחבה שלפני שולחן הממשלה. אנשי־המערך צעקו לו שימהר, אך הוא ענה: ״אני לא יכול למהר, אני צולע.״ קולאס עיקם את רגלו באותו בוקר. בעודו מדדה, באו לאולם חבריו־למיפלגה, סגן־ראש־

גולדשטיין את המערך בעניין צבאי. ח״כ המערך **מרדכי** (״מוטה״) **גור,** שנכח במליאה, העביר פתק לגולדשטיין ובו כתב: ״הודע לי מהם כישוריך הצבאיים לפני שאני תוקף אותך.״ גולדשטיין השיב לו, בכתב, שהוא בוגר הפנימיה הצבאית, היה סגן מפקד־גדוד בשיריון והשתחרר מהצבא בדרגת רב־סרן. ענה לו גור: ״אני מכבד אותך. לא מתקיף!״

■ ח״כ חד״ש, **צ׳ארלי ביטון,** שאיים לפרוש ולא פרש לבסוף משותפותו עם הקומוניסטים, טען, בין השאר, שרק״ח אינה מקדישה די תשומת־לב לבעיות הפער העדתי. מתברר שביטון ממעט להופיע לישיבות ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, שבה הוא חבר, ובאותו שבוע שבו איים בפרישה, לא הופיע לישיבת הוועדה שדנה בהגדלת הסכום שמוקצה לקיצבות־ילדים.

שום עכוז לא יזוז בלי קיזוז. וגם ארליך יכול לדבר אמת

הדיפלומטיים המקובלים. הוא שלח לשם שליח מתל־אביב, **ישעיהו** (״שייקה״) **דן,** שהיה ידיד אישי של טיטו במילחמת־העולם השניה. דן יצא באופן פרטי, נפגש עם טיטו, ומסר לו את מיכתבו של בן־

את מידותיה כדי להכין עבורה שמלות. יובל לא היססה ובחדר צדדי לקחה את מידות אשת־הנשיא.

■ בדיון בכנסת על גירוש תלמידים מבית־ספר דתי, מ־

בינם לבין עצמם.״ ענה לו ח״כ המערך **מנחם הכהן:** ״אם ח״כים מדברים איש עם רעהו, אתה צריך לשמוע.״

■ לאחר־מכן עלתה לדוכן סגנית שר־החינוך, **מרים**

שאול בן־שימחון נוטל ענב מאשכול הענבים שמחזיק אייבי נתן. בן־שימחון, שצפה גם הוא בסרט ״הקשר היהודי״, העוסק בכנופיה היהודית הצפון־אפריקאית שהתמקמה בפאריס, ידע להסביר מדוע אמם של אנשי החבורה היתה שופכת כוס־מים על מכונית בנה, לפני שהוא היה יוצא למשימה. בן־שימחון טען שזהו מינהג ידוע, ושפיכת חמים, המסמלים טוהר, נועדה להביא מזל. הגיב על כך אייבי נתן: ״תמיד אמרתי שמים זה בריא!״

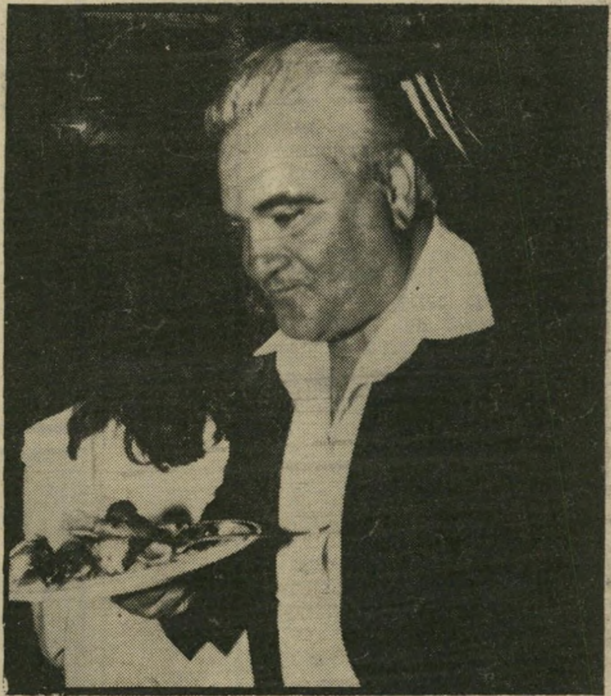

ז׳אק אמיר היה אחד המוזמנים להקרנת־הבכורה של הסרט, ״הקשר היהודי״. אחד מכוכבי הסרט, רוז׳ה הנין, ניגש אליו בתום ההקרנה ואמר לו שהוא מכיר אותו. אמיר המופתע התעניין לדעת מתי הם נפגשו, והשחקן הצרפתי סיפר לו שהוא ראה אותו בטלוויזיה הצרפתית לפני שלושה חודשים. אמיר נזכר שהוא רואיין אז ערב ביקור הנשיא הצרפתי, פרנסוא מיטראן בארץ, והנין אמר לו שמיד זיהה אותו.

הממשלה **שימחה ארליך,** וסגנו **פסח** (״פייסי״) **גרופר,** והיטו את הכף.

■ בדיון שהתקיים בבית־המישפט המחוזי בירושלים בין אגודת־הסטודנטים החדשה ובין זו שנשלטת על־ידי חברי־קסטל הימניים, נחקר אחד מפעילי האגודה החדשה, הסטודנט **אייל ארליך,** מקבוצת אופק. עורך־דינם של אנשי קסטל, הד״ר **יעקב רובין,** אמר לו: ״אדון ארליך, אני מקווה שאתה תפתיע לטובה, ולמרות שמך תאמר אמת!״ כל הנוכחים באולם פרצו בצחוק, ואפילו השופט, **עלי נתן,** לא יכול היה להסתיר את חיוכו.

■ לח״כ הליברלים, **פינחס גולדשטיין,** שיחליף בחודש הבא את חברו לחטיבה, **דרור זייגרמן,** בוועדת־החוץ־והביטחון, יש הכשר לתפקידו החדש מרמטכ״ל לשעבר. באחת מישיבות הכנסת, תקף

■ מסיבת־העיתונאים שערך ביטון משכה תשומת־לב רבה. לחדר הציץ דובר סיעת־מפ״ם בכנסת, **אמנון לוי,** והכתבת לענייני־מיפלגות של ידיעות אחרונות, **בינה ברזל,** שאלה אותו אם אינו מקנא בביטון. ענה לוי: ״אני עומד להודיע על הצטרפות מפ״ם לגוש חדש עם אגודת־ישראל.״

■ כאשר פגש **יצחק נבון** בחברי המישלחת המצרית מטעם המיפלגה הלאומית הדמוקרטית השלטת, הוא סיפר להם על ניסיונות סודיים של **דויד בן־גוריון** לנהל משא־ומתן עם נשיא מצריים, **גמאל עבד אל־נאצר.** בשיחה עם הד״ר **מוצטפא חליל** ושר־המדינה המיצרי לענייני־חוץ, הד״ר **בוטרוס בוטרוס־ע׳אלי,** הוא גילה שב־1956 עמד נאצר לפגוש את המרשל **יוסף טיטו** ביוגוסלביה. בן־גוריון החליט לשלוח מיכתב אישי לטיטו, אך לא בצינורות

נתן יונתן מיישר כרזה על דופן מכונית. יונתן היה בין קומץ המפגינים שעמדו מול מישרד־הביטחון והפגינו נגד מדיניות שר־הביטחון, אריאל שרון, בשטחים הכבושים. יונתן הצנוע, שהיה במקום עוד מלפני תחילת הפגנת מישמרת־המחאה, הסתפק בפתיחת הכרזות והעדיף לעמוד מאחורי מחזיקי השלטים. אך הוא בלט בגלל ההיענות הדלה להפגנה.

גוריון, אך לא יצא מכך כלום.

■ רעיית הנשיא, **אופירה,** באה לתערוכת הבובות הרוזנת צ׳פצ׳ולה של **תמרה יובל.** היא כל־כך התרגשה מהעבודות, עד שהיא ביקשה מיובל, שהיא אופנאית, שתיקח

שום שהם אמורים לצאת לשירות נח״ל בקיבוץ חילוני, נכחו במליאה ח״כים מעטים. העיר יושב־ראש הכנסת, **מנחם סבידור:** ״אני רוצה לציין שמתוך 14 ח״כים שנוכחים באולם, עשרה מדברים

תעסה־גלזר, להשיב למתווכחים. ח״כ המערך, **יעקב גיל,** הפריע לה והיא אמרה לו: ״אתה אמרת שיש לך אלרגיה לסגני־שרים, ולא לסגניות־שרים. אך לי יש אלרגיה אליך.״ באולם קמה מהומה. גלזר ביקשה שדבריה לא יירשמו בפרוטוקול, וגיל טען שזה אינו ביטוי פרלמנטרי. ענה סבידור: ״אולי זה לא נעים, אך זה מאוד פרלמנטרי.״

■ אבחנה עצובה על מצב מחנה־השלום בישראל מצא העיתונאי **דני רובינשטיין,** במסיבה שערך **רפיק חלבי** בירושלים, בצאת סיפרו החדש סיפור הגדה המערבית. למסיבה באו חבריו של חלבי, המסקר את הנעשה בשטחים הכבושים בשמונה השנים האחרונות, כתבי־חוץ, עיתונאים ירושלמיים וחבריו לתא העיתונאים שמסקר את הנעשה בשטחים. רובינשטיין, כתב־השטחים של דבר, העיר: ״מה שצריך לעשות כדי לחסל את השמאל הישראלי זה לשים כאן פצצה. כולם מרוכזים פה. זה מזכיר לי את הבדיחה המפורסמת שכל בתולות פאריס עשו אסיפה בתא־טלפון.״

■ השר ללא־תיק, **יצחק מודעי,** ידוע במצבי־הרוח שלו. בישיבה האחרונה של מרכז הליברלים הוחלט ברגע האחרון לשנות את נושא הדיון, למורת־רוחו של השר **גידעון פת.** הוא ורבים עזבו את האולם, והותירו את מודעי באולם ריק ודומם. מודעי המרוגז החל מדבר ולפתע צרח: ״אם לא יהיה פה שקט, אני אפסיק לדבר!״ באולם נכחו כמה עשרות אנשים, שלא פצו פה כלל. אחרי אתנחתא הוא חזר להרצאתו.

הקבלן בן ה

טוען כי סוד

החיים הארוכים

הוא נשים,

אוכל ותענוגות,

ועל כן אינו

סוציאליסט

■ **יצחק רבין,** שהיה רמטכ״ל במילחמת ששת־הימים, סוען שבניגוד לגירסה המקובלת כיום, המילחמה לא היתה מתוכננת וכיבוש הגדה המערבית נכפה על ישראל. הוא סיפר שכאשר הוא היה שגריר בארצות־הברית, פגש שם את השגריר האמריקאי שהיה בירדן ביוני 1967. רבין שאל אותו עם האמריקאים אכן העבירו למלך **חוסיין** את השדר הישראלי שאם הירדנים יישבו בשקט, ישראל לא תפלוש לגדה. השגריר ענה לו: „ועוד איך. אך חוסיין הרים את ידיו ואמר ש,הפור נפל. אנו במילחמה!׳ לא היה לי מה לעשות שם יותר.״

■ **לאיתמר,** בנו בן ה־6 של עיתונאי על המישמר, **אבשלום קווה,** נשברה הרגל. אחרי שגיבסו אותה, הוא נשאל איך הוא מרגיש. תשובתו: „בשבר גמור!״

■ בדיון בוועדת־הכספים על ההקצבות לחינוך הקיבוצי, הציע ח״כ הליכוד **יגאל כהן** ממושב תל־עדשים לבטל את החינוך הקיבוצי העצמאי, ולצרפו למיסגרת החינוך הכללית. העיר לו על כך ח״כ מפ״ם, **אימרי רון,** מקיבוץ מישמר־העמק: „יגאל, אתה מקולקל לחלוטין. תן לי את ילדיך, ואני מבטיח לך לעשות מהם בני־אדם.״

■ הקבלן הקשיש, **אהרון רובינשטיין** (76) טוען שהוא גילה את הסוד לאריכות ימים. רובינשטיין, שהוא אלמן כבר

רפאל קלצקין השחקן הוותיק הוזמן לערב בסיגנון רוסי שנערך בתל־אביב. כאשר החלה התזמורת לנגן מוסיקה רוסית, תפס מיקרופון והתחיל לשיר.

כ־20 שנה, טוען שהסוד הוא „נשים, אוכל ותענוגות״. למרות גילו הוא מנהל חברה קבלנית הנושאת את שמו, מנהל 13 חברות־בת, וזיכרונו מפתיע גם את מקורביו. רובינשטיין, אביו של ח״כ שינוי, **אמנון**

יותר סנפרוסט פחות משקל

אגודת שומרי משקל ממליצה על הירקות הקפואים של ״סנפרוסט״, ומגישה דפדפת מתכונים מיוחדת להקניית הרגלי אכילה נכונים.

שלחו 2 שקיות ריקות של מוצרי ״סנפרוסט״, ותקבלו לביתכם חינם את הדפדפת.
הכתובת למשלוח
״סנפרוסט״
ת.ד. 40020 ת״א

לאינפורמציה נוספת
על ״הרגלי אכילה נכונים״
ניתן לפנות
לאגודת שומרי משקל
רח׳ ארלוזורוב 23 ת״א
טל׳ 222131.

SF סנפרוסט

שומרי משקל

גזע השנה

האם תהיו בין הראשונים לגדל את הכלבים היפים ביותר בעולם?

אנו כלבים מבני גזע הסמוייד, כלב המזחלות המעולה.

בין יתר תכונותינו (חוץ מיופיינו הנדיר), אנו מאוד חזקים, נאמנים ונקיים.

מיותר לציין שאנו בעלי תעודות. הורינו הינם אלופי קנדה ואנו מהטובים בעולם.

דרך אגב, כך בערך אנו נראים.

לפרטים נוספים התקשרו לטל. 052-72884.

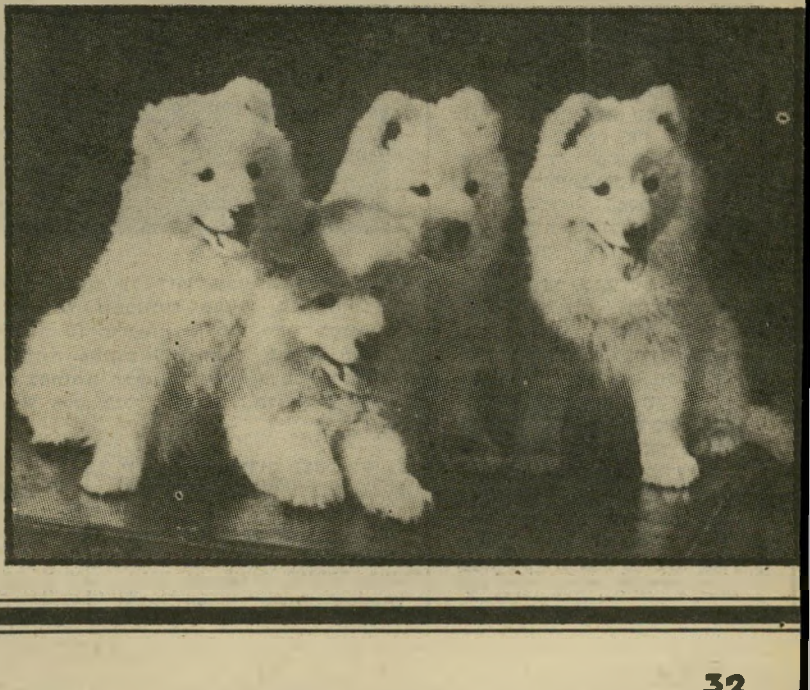

רובינשטיין, מספר שהוא החל את דרכו בבניין כטפסן. הוא בנה את הבית שבפינת רחוב אלנבי ושוק הכרמל, והיה סוחב 60 לבנים על גבו לגובה של ארבע קומות. „אך אף פעם לא הייתי סוציאליסט. גם לא אז.״

■ עיצומי פקידי בית־המישפט, מצאו את השופט המחוזי בתל־אביב, **עמוס זמיר**, ללא פקיד־עזר שיקח את התיק משולחנו. הוא אמר למפקח **יעקב פלג**, קצין־מישטרה מהמדור המרכזי, שהעיד במישפט שהתנהל בהיכל המושבת כמעט לחלוטין: „אני ממנה אותך לארכיבר שלי. אחרי העיצומים תחזיר לבית־המישפט את החומר. בינתיים עשה שירות לסניגור וצלם לו בבקשה את התיק.״

■ הסופר **אברהם** („א. ב.) **יהושע** טוען שיש חשיבות לפעילותם של אנשי־רוח בעיתות־משבר מוסריות. לדעתו הפסקת היריות בילדים בשטחים נובעת מהתארגנות אנשי־רוח לסוגיהם. על חשיבות פעילות זו הוא הביא משל מארץ אחרת: „האם היה מישהו מעלה על דעתו שתו־**מאס מאן** לא ייצא נגד המישטר הנאצי בגרמניה?״

■ אורחים יוצאי־דופן בקבלת־הפנים שערך הבנקאי **בנו גיטר**, לחבר־הנאמנים של אוניברסיטת תל־אביב, וסגל המרצים, במוסיאון תל־אביב, היו **אריק לביא** ו**שושיק שני** כאשר החלה הופעת תלמידי הגימנסיה הרצליה הובררה סיבת נוכחותם. השניים באו לחזות בבתם, **נועה**, שהופיעה בלהקת בית־הספר.

■ לא רק **דן בן־אמוץ** חתם על ספריו בשבוע הספר. עשו כך גם **ייגאל מוסינזון**, שחתם על סיפרי חסמבה, **יורם קניוק**; **יורם טהרלב** שחתם על סיפרי שיריו; **יהודה אטלס**, שחתם על סיפרי־הילדים שלו; **מאיר שלו**, שחתם על סיפרו, מישכב ליצים; העיתונאי **שלמה נקדימון**, שחתם על סיפרו הפוליטי סבירות נמוכה; ואפילו **צביקה פיק**, שחתם על ספר פיזמוניו. העיתונאי והסופר **יגאל גלאי** המשיך במסורת בת 10 השנים, שבה הוא נוהג לבלות בכיכר מלכי־ישראל במשך כל שבוע־הספר, ולחתום על ספריו. לצידו עמדה, באחד הערבים, השחקנית **חגית בן־עמי**, ומכרה את ספריו. בן־עמי היא חברה ותיקה של גלאי, והיא ניצלה חופשה מההצגה בובה, שיצאה לפגרה של חודש, כדי לעזור לו. תור ארוך של ממתינים לחתימה השתרך ליד הדוכן שבו נמכרו סיפרי־הבישול של **רות סירקיס**, שאף היא חתמה על ספריה.

■ עורך־הדין **יעקב כ״ץ** הוא חובב־כדורגל מושבע. כשהיה סטודנט הוא נהג לבלות באנגליה רק כדי לחזות במישחקי־הכדורגל שם. באחרונה הוא חזר מסיור באירופה, שאותו ניצל, כהרגלו, לצפייה במישחקי־כדורגל. הוא חזה בגמר הכפול שנערך בלונדון בין קווינס פארק ריינג׳רס וטוטנהאם, ובגמר אליפות אירופה לקבוצות־אלופות שנערך ברוטרדם בין באיירן מינכן ואסטון וילה. כ״ץ, בעלה של העיתונאית ידיעות אחרונות **אורלי אזולאי**, שנסע הפעם בלעדיה, סיפר שרוטרדם, ערב המישחק, היתה מלאה באורחים שבאו לחזות במישחק. כל הפאבים והבארים בעיר היו מלאים חוגגים, שצהלו עוד בטרם נודעו התוצאות.

■ הפרופסור **דויד סר** רופא־הנשים, פתח את דלת ביתו, וזקן שהקיש בה ביקש ממנו לתרום אלף לירות לאגודה למילחמה בשחפת. אמר לו סר: „עד כמה שאני יודע, אין שחפת בארץ.״ הזקן לא התבלבל: „אבל מס־הכנסה יש? התרומה היא פטורה ממס!״

■ עיתונאית פגשה את **אברהם** („בומה״) **שביט** באירוע חברתי ושיבחה אותו על דבריו על הנעשה באל על. היא אמרה לו שטוב שהוא מניח את כל הקלפים על השולחן. ענה לה בומה: „אולי זה טוב, אבל הצרה היא שאין שולחן.״

■ לצרות נקלע **מאיר ברנר**, מייבא משקה קל דרום־אמריקאי. שותפו לעסק היא **יוסי זאינץ**, חותנו של ח״כ אגודת־ישראל, **אברהם שפירא**. ברנר נתן את חסותו למשקה, שלטענתו מחזק את כוח־הגברא, לחברי הלהקה הברזילית שביקרה בארץ, והסתכסך עם זאינץ. זה החרים את כל אירועי הלהקה, בטענה שחברות הלהקה הופיעו בלבוש בלתי־צנוע.

■ ל**צבי וילדר**, איש יחסי־הציבור של **שמואל פלאטו־שרון**, יש משהו משותף עם מלכת אנגליה, **אליזבט**. שניהם נולדו ב־12 ביוני. וילדר שלח מיכתב לבית־המלוכה הבריטי וביקש לחגוג עם המלכה את יום־הולדתם המשותף. הוא קיבל בתשובה הזמנה לטכס שייערך בחצר־הבית, במוצאי־שבת. „תמיד חלמתי לחגוג את יום־הולדתי כמו מלך. אך אתפשר לחגוג כמו המלכה.״ וילדר לא ידע כי המלכה כלל לא נולדה ביום זה, שבו נחגגים ימי־ההולדת של כל מלכי בריטניה. הוא נקבע מטעמים של מזג־האוויר.

■ ל**עוזי** ו**רותי פרס**, ילדיו של הקבלן **גרשון** („גיגי״) **פרס**, אהבה משותפת — הקולנוע. השניים, המתגוררים בדירה אחת, עוסקים במשותף ובנפרד בקולנוע. את הסרט אהבה ראשונה נדונה לכישלון שעוזי ביים, הפיקה רותי. שניהם היו בפסטיבל קאן, וכשיחזרו לארץ יתחילו — כל־אחד מהם בנפרד — לעבוד על תסריטים חדשים. עוזי מבלה חלק מהשנה בדירתו שבפאריס.

פינצי מור

משתכשכת במים. מור (במרכז) השתתפה בתצוגת־אופנה שנערכה בבריכה בנווה־אמירים. בין הופעה להופעה היא ירדה עם שאר הדוגמניות, נירה פרבר (משמאל) ואילנה שושן (מן הגב), למים. הדוגמנית הרביעית, סיגלית אס (מימין) העדיפה לשבת בחוץ.

אמנון דנקנר

מגלגל את עיניו, קורץ ופוער את פיו, בצורה היתולית מול המצלמה. דנקנר, בעל טור פוליטי סאטירי בעיתון „הארץ״, התגלה כבעל חוש־הומור. כשראה שהצלם עומד לצלם אותו, הוא הפגין כושר־הבעה, ועיוות את פניו בצורות משעשעות. דנקנר, שהיה בעבר קאריקטוריסט וכתב בעיתון הסטודנטים, גילה השבוע כי ניסה פעם להתקבל לעבודה בטלוויזיה כדובר, אך נדחה על־ידי דן שילון, שלא טרח בזמן הראיון להוריד את רגליו מעל השולחן.

הנצחון על ברית־המועצות

מארגן יעקב חודורוב

נסיעות לשם

■ כשקיבל **ביעז טפר**, בירושה מסבו, פרדס ובית־אריזה בין פרדסי נס־ציונה, הוא ויתר על הרעיון להיות דור שלישי של פרדסנים. ספר, שאחד משיגעונותיו הוא טיו־לים בחו״ל, מצא דרך להרוויח מהפרדס. במשך חודשי הקיץ הוא הפך את בית־האריזה ל־פאב, עם במה להופעות, והקהל יכול לשבת בתוך בית־האריזה או בין עצי־התפוזים. בחורף המקום סגור, וספר מבלה בטיולים מסביב לכדור־הארץ. לפני חודשיים הוא חזר מסיור במיזרח הרחוק, כשתחנתו האחרונה היתה הודו, ועם

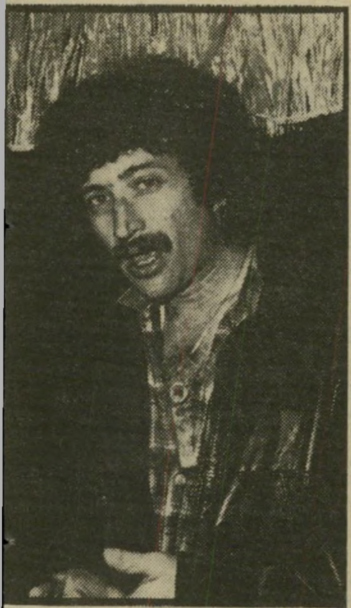

דני ליטאני

הסיר את זקנו. הזמר־מיסעדן, המוכר כבעל־זקן, החליט להיות מגולח בחודשי־הקיץ החמים. בתצלום הוא נראה כאילו גם הוא תמה על כך.

תום העונה הוא מתכוון לצאת לסיור ממושך באוסטרליה.

■ שוער־העבר של נבחרת ישראל, **יעקב חודורוב**, ש־פתח מישרד־נסיעות בראשון־לציון, הזמין לפתיחת המקום מוזמנים יוצאי־דופן. הוא אירח את חבריו למישחק הכדורגל ההיסטורי שנערך נגד ברית־המועצות, לפני 26 שנים בדיוק.

פסוקי השבוע

● **ח״כ צ׳ארלי ביטון:** „אינני קומוניסט ואינני מארכסיסט, אני חש קירבה יותר גדולה למנחם בגין ולדוויד לוי.״

● **העיתונאי אמנון דנקנר**, על הנ״ל: „מסתבר שחנטרישים אינם מתים. הם רק עושים הפסקה.״

בעלי החלטה מהירה ירויחו החודש הרבה כסף

בשל הביקוש הרב, אנו נענים לבקשת הקהל ובעלי החנויות וסופגים את עלית המחירים, עד ה־11.6.82.

SHARP
ענק האלקטרוניקה מיפן

בסוף קונים שרפ

היבואן: מ. פרוסמן בע״מ, ירושלים, טל. 02-534121
להשיג: בחנויות החשמל והאלקטרוניקה המובחרות בכל רחבי הארץ, בשק״ם, במשביר לצרכן, במת״מ ובארגון הקניות של הקבוצים.

לשירות לקוחותינו רשת מעבדות שרפ פרוסמן המשוכללות. ת״א - טל. 03-337035/6, חיפה - טל. 04-229837, ירושלים - 02-537636. אילת - טל. 059-74852, באר־שבע - טל. 057-33272. ● בקרו במרכזי התצוגה והשיווק: בית-שרפ פרוסמן. ת״א דרך השלום 22 טל. 03-337035/6. באר־שבע, רח׳ הדסה 53, טל. 057-38668. ירושלים, רח׳ יהודה המכבי 5, טל. 02-244623. חיפה, רח׳ התיכון 19, טל. 04-229837.

טוס וסע — לנוסעי „בואינג״

רומא -.350 $
פריז -.420 $ אמסטרדם -.420 $
ורכב חינם לשבוע

ללא הגבלת ק״מ
המחירים כוללים טיסות הלוך וחזור
בחברות תעופה סדירות,
רכב „הרץ״ סוג „A״ (לא כולל ביטוח מקיף ומסים מקומיים,
עפ״י תנאי ההשכרה של „הרץ״).
מינימום 2 נוסעים.
תוקף המבצע עד ל־30.6.82

פרטים והרשמה:

בואינג נסיעות ותיירות בע״מ

שלמה המלך 3, ת״א. טל. 283729

אנשים

● **יועץ ראש־הממש־לה לענייני תיקשורת, אורי פורת:** „המסמר בעצם גורם יסורים רבים לראש־הממ־שלה, ואין הוא יכול לשבת ב־ישיבות יותר משעתיים.”

● **העיתונאי עמוס בן־ורד** על הודעת ראש־הממש־לה שהוא לא יוכל לבוא לישי־בות ועדת־החוץ־והביטחון עד שיחלים: „אולי יש לערוך את ישיבות הוועדה במערת בר־כוכבא. לשם הוא מסוגל להגיע.”

● **המחזאי יהושע סי־**

שבמערך רוצים להדיחו מכהו־נתו: „איני מתחשב בעקיצות יתושים.”

● **סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי,** על שר־הביטחון אריק שרון בספר חדש: „אני ואריק שרון לא מאותו הכפר. אנחנו שונים ביחסנו לבני־אדם ובהקפדה על דיוק במסי־רת עובדות.”

● **שימחה ארליך,** כא־שר התבקש להביע את דעתו על לוי באותו ספר: „מה יש לכתוב עליו ספר? הוא הרי כל־כך צעיר!”

● **מרים, אלמנתו של**

יוסף בזיל

גרפיקאי־קריקטוריסט, החליט לצאת נגד המילחמה באיי־פוקלנד בדרך מקורית. בזיל, שעבד בעבר ב„העולם הזה”, מצא תיאור גרפי למתחולל שם. האריה הבריטי בועל את הלביאה הארגנטינית. אך בשולי הכרזה קרא בזיל למייצגי שני בעלי־החיים לעשות אהבה, ולא מילחמה.

ישראל גוריון

שרוע על הריצפה בתנוחה היתו־לית עם הזמר אריק לביא. השניים נפגשו במסיבה, וכטוב ליבם ביין יצאו במחול, השתטחו על הריצפה ונראו כאילו הם שני מתגוששים בסיומו של קרב אגרופים סוער.

בוך: „לא ישא גוי אל גוי חרב, אלא טיל גבריאל.”

● **הנ"ל,** על פרשת אודי דיין: „מה צריך לעשות לאבא שמשאיר אחריו שלושה שרי־דים נכלמים ומיליונרית אחת? זבנג וקברנו!”

● **הסאטיריקן אפרים סידון:** „אודי לה' כי טוב.”

● **מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל** על השמועות

לוי אשכול, בראיון ליעקב אגמון, על יחס ממשלת הלי־כוד לבעלה: „לפני שנה הגיע ראש־הממשלה, מנחם בגין, ל־קריית־שמונה. שם היתה שכו־נה על שמו של לוי אשכול. החליפו את שם השכונה ל־(זאב) ז'בוטינסקי. והרי לך תודה של ז'בוטינסקי ללוי בן־דבורה, על שהעלה את עצ־מותיו לישראל.”

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

טיול של נערות ישראליות בכריתים

עם פירסומו של אודי התחיל הניתוח האמיתי של אופיו ומעשי

את חותמו על המדינה - בעמודים אלה מספר אורי אבנרי על

הנסיך השחור

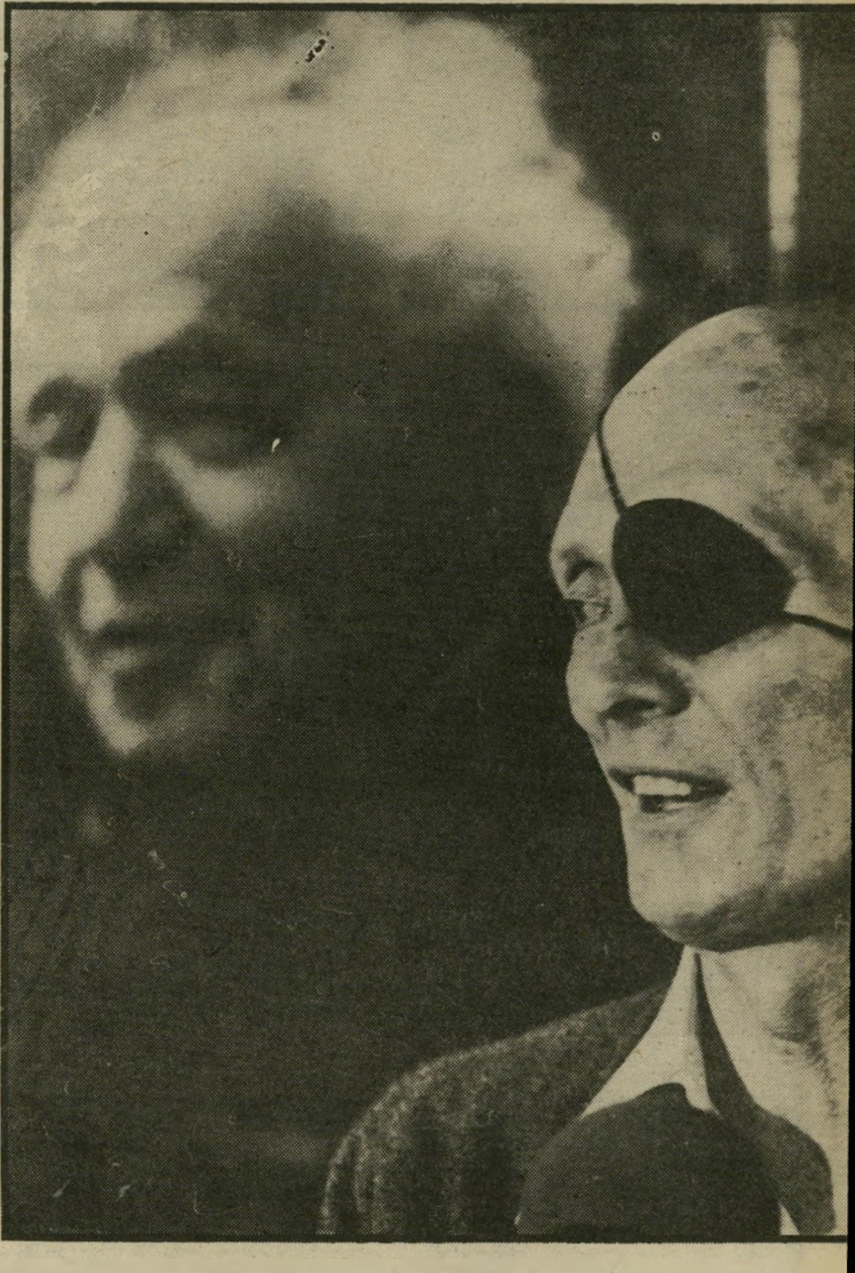

דיין ליד תמונת בן־גוריון
בן־טיפוחים ומכשיר־ביצוע

זה היה ביום הראשון שלי בכנסת, בנובמבר 1965.

החלטתי להפגין את נוכחות הסיעה החדשה בבית כבר ביום הראשון, ולכן נקטתי יוזמה בלתי־רגילה כבר בדיון הפורמלי הראשון. הצעד הזה עורר ויכוח. כשהסתיימה הישיבה דיברתי על כך ב־מיסדרון עם היו״ר, קדיש לוז.

בעודי מחליף עימו דברים, הרגשתי שמישהו ניגש אלי מאחורי ונוטל את ידי. הסתובבתי ונדהמתי. היה זה משה דיין. הוא חייך אלי את חיוכו המפורסם ואמר: „לפי המסורת בבית הזה, אני מברך אותך.״

גימגמתי תודה.

המעשה היה בלתי־שיגרתי, כי באותו מועד כבר היינו אויבים מושבעים במשך 15 שנים ויותר.

במשך כמה חודשים שררו בינינו יחסים קורקטיים, אם לא ידידותיים. קראנו איש לרעהו קריאות־ביניים, ועגינו להן. (פעם התנגד יו״ר־הישיבה, יצחק נבון, לפנייתי אל פינחס ספיר בתואר „שר־הטימיון״. הסברתי לו כי המילה „טימיון״ היא, ב־מקורה, יוונית, ואין פירושה אלא קופת־המדינה. דיין קרא ממקומו: „אם נגיד זה לזה מה שאנחנו חושבים האחד על השני, לאן נגיע?״).

היינו אז שני חברי־כנסת אופוזיציוניים, הוא מטעם רפ״י הכושלת ואני בשם תנועת העולם הזה — כוח חדש, שנחלה זה עתה ניצחון חסר־תקדים והקימה סיעה חדשה בכנסת. הצבענו לא פעם ביחד.

האינטרמצו הגיע לסיומו כאשר יצא דיין למסע־הפירסומת שלו לוויאט־נאם. היה זה מעשה דייני אופייני. האמריקאים גייסו אותו כדי לחבב את המילחמה על יהודי אמריקה, שהתנגדו לה ברובם המכריע. דיין השכיר את עצמו למטרה זו. אין לי ספק שהאמריקאים שילמו לו עבור שבצע זה בכסף רב, בצורה כלשהי. המסע גם נתן לו פירסומת רבה, אחרי חודשים ארוכים ומתסכלים באופוזיציה חסרת־מעש. (פעם אמרה לי רות דיין, כשהייתה עדיין נשואה לו: „אם משה לא רואה את שמו בעיתונים במשך שלושה ימים רצופים, הוא חולה פיסית.״)

עליתי על דוכן הכנסת ותקפתי אותו בחריפות על מסעו, שבו קשר בעקיפין את שמו של צה״ל למילחמה מזוהמת לא־לנו, אחרי שממשלת־ישראל הצליחה להשאיר את ישראל מחוץ למילחמה זו.

נראה כי דיין התרגז, כי אחרי זה שוב חדל לברך אותי לשלום. מאז ועד הסוף לא דיברתי עימו עוד מילה אחת.

„הוא מסוגל לכל!״

כתבתי על משה דיין בימי חייו הרבה רבבות מילים, ונאמתי על מעשיו עשרות נאומים בכנסת. הפרק שהקדשתי לו בסיפרי מילחמת היום השביעי הוכנס — כך מסרו לי בוושינגטון — לרשימת חומר־הקריאה שחובה היא על טירוני מישרד־החוץ האמריקאי לקראו.

במאמרו של אודי דיין, שפתח מחדש את הוויכוח על אישיותו של אביו, לא היתה מילה אחת שלא הופיעה קודם לכן בהעולם הזה. אודי עצמו סיפר לי השבוע שעל חלק מהדברים נודע לו לראשונה מעל עמודי העולם הזה.

עיסוקנו זה במשה דיין גרם, במשך הזמן, לתיאוריות שונות ומשונות. היו שאמרו שאני מקנא בסתר ליבי בדיין, שאני אוהב אותו אהבה תת־הכרתית, שאני שונא אותו מפני שאנחנו דומים זה לזה, וכיוצא באלה הסברים פסיכולוגיים.

העניין שלי בדיין החל על רקע שונה לגמרי.

זה היה ב־1949. זה עתה התפרסם סיפרי בשדות פלשת 1948, שהיה מעין יומן מילחמה, ושהפך בין־לילה רב־מכר. הייתי לפתע (בפעם הראשונה והאחרונה) לנער־טיפוחים של המימסד.

החלטתי לנצל את ההזדמנות ולכתוב ספר שני, שיהיה גם הוא רב־מכר: ספר אשר ישרטט את דיוקניהם של מפקדי תש״ח — יגאל אלון, שימעון אבידן, חיים לסקוב, ייגאל ידין, משה דיין, יצחק שדה וחבריהם. תחת זאת כתבתי את הצד השני של המטבע, שהוחרם מייד, וכך הפכתי שוב מנודה.

לקראת כתיבת הספר הזה, שלא נכתב, שוחחתי עם יצחק שדה על האלופים שהיו חניכיו ובני־טיפוחיו, ובראשם אלון ודיין. שדה דיבר בחיוב על אלון, כפי שאב מדבר על בנו־בכורו וממשיך־דרכו המיועד. על דיין דיבר כמו על בן־זקונים סוטה, בשלילה המהולה באהבה. (דיין היה מבוגר בשלוש שנים מאלון, אך תמיד נראה כאילו נכון ההיפך).

שדה יצא מגידרו כדי להזהיר אותי מפני דיין. „זהו האיש המסוכן ביותר במדינה,״ אמר לי זמן מה לפני מותו. „יש לשים עליו עין, ולא להסירה ממנו לעולם. זהו אדם המסוגל לכל, חסר כל מעצורים. אין הוא מוסרי ולא בלתי־מוסרי. הוא פשוט א־מוסרי — אדם חסר מוסר כלשהו.*״

כדי להדגים את כוונתו, תיאר שדה מעמד דמיוני: „יום אחד יכנס בן־גוריון את כל אלופי צה״ל, ויודיע להם שאחד מהם צריך לאסור את יצחק שדה. כל אחד מן האלופים ימצא תירוץ כדי להתחמק מזה. אחד יגיד שהוא לא מוסמך, השני יזכיר כי שדה היה מדריכו. בסוף יישאר רק משה דיין. הוא יקום ויגיד: בסדר, אני אעשה את זה.״ אחרי הירהור קל הוסיף שדה: „כשיהיה צורך, אני גם אאסור אותו.״ הוא האמין שצורך זה אכן יתעורר.

במילים דומות דיבר עליו ישראל בר, יועצו הצבאי של בן־גוריון, שהיה מודיע סמוי וחשוב של העולם הזה בימים ההם. „בן־גוריון לא יסכן לעולם את הדמוקרטיה,״ אמר לי, כאשר הבעתי באוזניו את החשש שמא המישטר הבן־גוריוני גולש במידרון זה. „יש לו מושגים ברורים, יש לו השקפת־עולם מגובשת, מוסר קבוע. אפשר לשלול את כל אלה, אבל הם קיימים אצלו, והם ימנעו ממנו להקים דיקטטורה.

„לדיין, לעומת זאת, חסרים כל המעצורים האלה. אין לו השקפת־עולם. אין לו מוסר מגובש. הוא מסוגל לכל. הוא הרפתקן. הוא האדם היחידי המסוגל להרוס את המדינה במו ידיו.״

תאוות במקום התאוה

כל זה נאמר לפני 30 שנים. הרבה מים זרמו מאז בנהרות. כיום אנחנו יכולים לנסות ולשפוט: האם הערכה זו היתה נכונה? האם חששות אלה היו מוצדקים?

ובעיקר: האם היתה אי־פעם קיימת הסכנה שמשה דיין יהיה לדיקטטור?

במשך שנים רבות פעלנו על סמך הנחה זו. כאשר יצאנו בהתקפת־מצח על „קבוצת נערי־החצר״ של בן־גוריון, וחשפנו את מזימותיה הנסתרות, ראינו במשה דיין את הדמות המרכזית במערכת זו, וייחסנו לו חשיבות הרבה יותר גדולה מאשר לאהוד אבריאל, לשימעון פרס, לטדי קולק, לאיסר

מאת

אורי אבנרי

הראל ולשאר האנשים, שהשתלטו בהדרגה על מוקדי־הכוח במדינה בחסות בן־גוריון. אלא שאת דיין לא יכולנו לרוב להזכיר בשמו, מפני שכיהן אז כרמטכ״ל ושלט בצנזורה הצבאית. זו מחקה כל התייחסות שלילית אליו. העולם הזה בוודאי תרם תרומה נכבדה — וגם יחידה, במשך כמה שנים — לקיצוץ כנפיה של קבוצה זו, שהקימה כעבור שנים את רפ״י.

כיום נראה לי שחששות אלה היו מוגזמים. גם שדה וגם בר הפריזו בהערכת דיין. נעלמו מעיניהם חולשותיו של האיש, שהתגלו יותר ויותר בהמשך חייו.

פעמים אין־ספור איים דיין בהפיכות, בפרישות, בפילוגים ובמעשים נוראים אחרים. פעמים אין־ספור הגיש אולטימטומים. אך בסופו של דבר נרתע, בצורה לא־מודעת, מן האחריות העליונה. היה נדמה לו שהוא שואף להיות מס׳ 1. אך למעשה רצה להיות מס׳ 2. גם הוא היה שייך לדור הצברי המסורס שצמח בתנועת־העבודה, דור שסורס מילדות על־ידי אבות התנועה ואמותיה. מבחינה זו, ההבדל בינו ובין אלון היה יותר חיצוני מאשר פנימי.

הוא היה מס׳ 2 נאמן לבן־גוריון, ללוי אשכול, לגולדה מאיר, למנחם בגין. הוא

* הזכרתי שיחה זו בפרק על דיין בספר שהזכרתי.

משה דיין — בראשית חייו ובסופו
פגם נפשי חמור

של האיש שהטביע

יחסו אל האיש

רימה את כולם, עשה להם „פוילע שטיק", פעל מאחורי גבם, מירר את חייהם באין־סוף תעלולים. אך ביסודו של דבר קיבל את מרותם. הוא היה משועבד לבן־גוריון, שירת את אשכול, התגמד לצידה של אשה פרימיטיבית ושתלטנית כמו גולדה, וקיבל עליו את מרותו של בגין, שנראה לו כעולה חדש מפולין.

הוא פחד מפני האחריות העל־יונה, כי חסר בו משהו. כרבים מן העסקנים הצברים בנרדורו, רדף אחרי הכבוד, הפירסומת הזולה, ה־כסף והנאות־החיים. כל אלה אינם אלא תחליפים לתאוות־השילטון האמיתית, הגסה, הברוטאלית, ש־ישנה — למשל — באיש כמו אריאל שרון.

כל אותם שהזהירו אז מפני סכנת־הדיקטטורה של דיין היו חוזרים כיום על אזהרות אלה לגבי שרון. הם טעו לגבי דיין. חוששני שלא היו טועים לגבי שרון.

האליל וההמונים

דיין לא הקים דיקטטורה, וגם לא הפך ראש־ממשלה.

אבל הוא הטביע את חותמו על המדינה במשך שלושים שנותיה הראשונות יותר מכל אדם אחר, מלבד בן־גוריון עצמו.

לדעתי, היתה זאת השפעה שלי־לית בעיקרה.

קשה, כמובן, לקבוע באיזו מידה היה דיין המשפיע, ובאיזו מידה היה המושפע. האם האליל כופה את עצמו על ההמונים, או שההמונים יוצרים את האליל? האם מצליח המנהיג להשחית את המידות של הרפובליקה, או שהוא עולה לצמרת מפני שמידותיה של הרפובליקה כבר הושחתו?

האם הדוגמה האישית השלילית של דיין השחיתה את הערכים של בני־דורו, או שדיין הפך אליל הצי־בור מפני שהוא גילם את הערכים המושחתים של הדור שרצה לקטוף את פירותיה של מילחמת־העצמ־אות?

שאלה מרתקת נוספת היא באיזו מידה השפיע דיין על בן־גוריון, ובאיזו מידה הושפע ממנו.

דיין היה יציר־כפיו של בן־גוריון. בן־גוריון מינה אותו ב־1953 כרמטכ"ל, אף שנחשב אז כאלוף כושל וחסר־אחריות. הוא נבחר מפני שהיה היחיד מבין אלופי־תש"ח הצעירים שלא היה איש מפ"ם (שכללה את אחדות־העבודה), אלא איש מפא"י מבטן ומלידה.

יתכן שהיחסים בין השניים היו עמוקים יותר. יתכן שבן־גוריון ראה בדיין את התגלמות החלומות והתפיסות שלו, מכ־שיר־ביצוע למדיניות שהיתווה למדינה.

דיין רימה את בן־גוריון לא פעם בדיוו־חים על פעולות, פעל בניגוד לפקודתו ותוך עיוות הנחיותיו. אך בסופו של דבר ביצע את המדיניות הבן־גוריונית. אם משך את בן־גוריון קדימה, הרי היה זה בדרך שבן־גוריון עצמו חתר אליה.

היה זה דיין — בהשראת בן־גוריון, אך לא תמיד בעצה אחת עימו — שכפה על המדינה את המדיניות של „פעולות־התג־מול", שלא היו מעולם פעולות־גמול אמי־תיות, אלא פרובוקציות מכוונות כדי לג־רור את הערבים למילחמה. היא יצר היס־טריה של משבר (שכולנו נפלנו לה קור־בן, בצורה זו או אחרת), פיברק תקריות־גבול, גירה במתכוון את הסורים, הירדנים והמצרים, ולבסוף הצליח להטיל את המ־דינה אל תוך מיבצע־סיני.

(כל זה קורה כיום, כריבוע, ב־השראת אריאל שרון. השלישייה בגין־שרון־איתן היא מעין מהדורה שניה, גסה ופרימיטיבית יותר, של המשולש בן־גוריון־דיין־פרס דאז.)

אני מאמין שמיבצע־סיני, והפעולות ש־קדמו לו, היו אסון לאומי, שהעלה את המדינה על דרך־חתחתים שלא הסתיימה עד היום, למרות השלום עם מצריים. ה־השתלבות המוחלטת באינטרס של המעצ־מות הקולוניאליות, ההתנגשות החזיתית עם מדינות העולם השלישי, יצירת התד־מית של ישראל התוקפנית ושואפת־ההת־פשטות, כחרב־להשכיר של המערב — כל אלה נוצרו כבר אז. בגין לא הוסיף על כך דבר, מלבד ירידה נוספת במידת התיחכום.

להזיז את החביות

דיין לא האמין בשלום, ולא רצה להאמין בשלום. גם השלום עם מצ־ריים, בסוף ימיו, לא היה בעיניו — כמו בעיני בגין — אלא מכשיר לחיסול חזית אחת, כדי להתרכז ביתר שאת בחזיתות האחרות.

אם בכלל היתה לדיין השקפה בסיסית, הרי היא כלולה בשני ה־נאומים החשובים ביותר (ואולי ה־חשובים היחידים) שנאם בחייו.

על קברו של רועי רוטברג אמר, ביום־הולדתו ה־41, ערב מיבצע־סיני: „דור התנחלות אנו, ובלי קובע־הפלדה ולוע־התותח לא נוכל לטעת עץ ולבנות בית... זו גזירת דורנו, זו ברירת חיינו — להיות נכונים וחמושים, חזקים ונוקשים, או כי תישמט החרב מאגרופנו, וייכרתו חיינו."

אחרי מילחמת ששת־הימים נאם את נאומו המפורסם על ההתפשטות וההתנח־לות באוזני נוער הקיבוצים ברמת־הגולן: „אל יימצא יהודי שיאמר — סוף פסוק. אל יימצא איש שיאמר — אנו מתקרבים אל סוף הדרך. בשום פנים ואופן לא... זהו תהליך שטרם בא אל סיומו. זה תהליך שנמשך מאה שנים. אנו חייבים לתת את חלקנו בו במידת האפשר, אבל לא לומר: עד כאן, וסיימנו... אל־נא תתעייפו ואל תקפלו את הדגל. תאמינו בריכוז העם היהודי פה ובהמשכת ההתנחלות..."

תמונה זו של מדינה כובשת, מתפשטת ומתנחלת בלי הרף, ש־אין לה גבולות, הלוחמת בעולם הערבי לנצח — היא שהפכה ב־תקופת־דיין לתפיסה השולטת ב־מדינה.

דיין לא המציא אותה. הוא קיבל אותה, בעיקרה, מבן־גוריון, כשם שהוא הוריש אותה לבגין, לשרון ולגוש־אמונים. אך איש לא גילם תפיסה זו יותר מדיין, איש לא פעל יותר כדי להנחילה להמוני העם והנוער, איש לא הפעיל כאריזמה כה רבה במשך תקופה כה ארוכה כדי להטביע אותה על המדינה כולה.

בליבי קראתי לו לא־פעם „הנסיך הש־חור" של ישראל, על שמה של דמות ידו־עה בהיסטוריה הבריטית. ולא רק בשל הרטייה השחורה שהיתה סימלו המיסחרי. הוא היה נסיך־הכתר של בן־גוריון, נער־השעשועים של האומה כולה. אך בניגוד להשפעת אחיו ואויבו, יגאל אלון, „הנסיך הלבן", היתה השפעתו הרסנית.

גם מבחינה אחרת הה דיין סמל המדינה ומתווה דרכה.

יותר מכל אדם אחר הוא שימש דוגמה אישית להריסת כל הנור־מות המוסריות.

חיי־המין הפרועים שלו, שהיו נחלת־הכלל, היו רק צד אחד — ולא השלילי ביו־תר — להתפרקות זו. תאוות־הכסף, שהע־בירה אותו על דעתו, גדלה עם השנים והו־בילה אותו לעשיית מעשים שלא ייתכנו במדינה תקינה. הוא הדביק בהם גם רבים וטובים מעמיתיו, שהחלו להמיר את אח־ריותם הלאומית, את תפקידיהם הממלכ־תיים ואת סודות המדינה בדולרים מזומ־

(המשך בעמוד 78)

משה דיין במסעו בוויאט־נאם
תשלום כבד

לצודקים, הידד!

אנשים תמימים יכולים לחשוב כי להיות צודק זה עניין אובייקטיבי. שני אנשים עורכים תחזית של מזג־האוויר ליום־המחרת. האחד אומר שיירד גשם. השני מנבא שהשמיים יהיו כחולים במשך כל שעות היום. אם יורד גשם, משמע שהראשון צדק והשני טעה.

בחיים אין זה כך. יש אנשים הצודקים תמיד, ולא חשוב מה הם אמרו ומה התרחש לאחר־מכן. ויש אנשים הטועים תמיד, גם כאשר כל נבואותיהם מתגשמות.

קח, למשל, את משה דיין.

משה דיין צדק תמיד.

הכל יודעים כיום כי משה דיין היה שוחר־שלום מושבע. הוא רצה למתן את בגין, ומשלא הצליח, התפטר. הוא רצה להגשים את האוטונומיה החד־צדדית. אף אחד אינו יודע מה זה, אבל הכל יודעים שזה דבר טוב ומתון.

חודש וחצי אחרי החזרת שארית־סיני ופינוי ימית (הטראומה! הטראומה!) אולי כדאי להזכיר כמה פסוקים של דיין, כדי להיווכח עד כמה צדק תמיד. למשל:

דיין

„אני מעדיף את שארם־אל־שייח' בלי שלום על שלום בלי שארם־אל־שייח'". (1970, שלוש שנים לפני מילחמת יום־הכיפורים.)

„גבולות המדינה יישארו כפי שהם ב־10 השנים הבאות. אינני צופה מילחמה רצינית בשנים אלה. ישראל מוכנה לסגת מאיזור התעלה אך לא משארם־אל־שייח'. (יולי 1973, שלושה חודשים לפני מילחמת יום־הכיפורים, שש שנים לפני חתימת חוזה־השלום, תשע שנים לפני החזרת שארית־סיני, עד המילימטר האחרון.)

„אם השטח (של העיר ימית) יישאר ריק ולא מיושב יהודים, עלול הדבר לפעול נגד מדינת־ישראל, בעת הדיונים על גבולות־הקבע עם מצריים." (אוגוסט 1973, חודשיים לפני מילחמת יום הכיפורים, שעליה החליט אנוור אל־סאדאת בעיקבות ההחלטה להקים את ימית, ושש שנים לפני שהגבול הבינלאומי בין ישראל ומצריים נקבע בחוזה־השלום כאילו העיר ימית לא היתה קיימת כלל.)

„אני מעדיף היעדר שלום על חזרה לגבול הישן. מצריים יכולה לצפות להחזרת תעלת־סואץ, אך לא תקבל חזרה את מיצרי־טיראן, שארם־אל־שייח' וחלק מהשטחים שנכללו בגבולותיה בעבר. לא אעמוד על פירוז סיני. אעדיף הצבת כוחות מצריים בקירבת הכוחות הישראליים. (מאי 1973. כל מילה מהצהרה זו הופרכה על־ידי חוזה־השלום, שמשה דיין עצמו היה אחד ממנסחיו. החוזה החזיר את מצריים לגבול הישן, החזיר לה את מיצרי־טיראן ואת כל השטחים שנכללו בגבולותיה בעבר. הוא פירז את מרבית סיני.

„לא רק משא־ומתן בז'נבה יקבע את גבול־ישראל, אלא קודם־כל מה שנבנה כאן. לכן יש להקים את ימית ואת שדות." (דצמבר 1973, חודשיים אחרי מילחמת יום־הכיפורים.)

„על ישראל להחליט כבר עכשיו כי לא תהיה נסיגה משארם־אל־שייח' ומפיתחת־רפיח, ולנהל במשך ארבע השנים הבאות את מדיניותה — בעיקר בענייני התנחלות — לפי החלטה זו. (ספטמבר 1976, שנה לפני ביקורו של אנוור אל־סאדאת.)

דיין לא היה, כמובן, המדינאי היחידי שנבואותיו והערכותיו התאשרו בצורה כה חותכת.

מנחם בגין, למשל, אמר בכנסת ביום ה־9 ביוני 1971 (ישיבה קצ"ד, דברי הכנסת כרך 61, עמוד 2673 והלאה): „הבוקר יש לפתוח בתשובה לשליט מצריים, סאדאת... יורשו של נאצר, הרודן המצרי... לא יהיה זה נכון לטעון כי סאדאת הקשיח את עמדתו. רק מי שלא עיין כראוי במיסמכים בהודעות ובהצהרות יכול היה להשלות את עצמו ביחס לעמדתו של הרודן המצרי דהיום. האיש הזה, אשר הוכרז על־ידי גורמים מסויימים כשואף־שלום... עשה אמש רושם כמוכה ייאוש וסירוף."

כאחד מאותם „גורמים מסויימים", שטענו אז כי אל־סאדאת הוא שואף־שלום, ושהסתמכו על מיסמכים והודעות והצהרות של אל־סאדאת, אני עומד מבוייש. איזה חוש נבואי היה אז לבגין! איזה כושר־אבחנה! איזו ראיית־הנולד!

בגין גם אמר כי „כוח צבאי ישראלי יחזיק בשארם־אל־שייח'" (דצמבר 1977), ו„כאשר אפרוש מהממשלה יהחיים הציבוריים אתגורר בנאות־סיני (ספטמבר 1977, חודשיים לפני בוא אל־סאדאת לירושלים).

אין לקפח גם את יצחק רבין, שאמר: „כאשר דיברתי על המשך השליטה הישראלית באופירה לא אמרתי ,עשר שנים', אלא ,עשרות שנים'." (1975, שבע שנים לפני הנסיגה הסופית).

וגם אריק שרון: „במשא־ומתן יש להיות ריאליים ולהודיע בדיוק על מה מוותרים ועל מה לא. על ישראל להודיע ששארם־אל־שייח' תישאר בידיה. (1976).

כל האנשים האלה מוחזקים כאנשים צודקים. הם צדקו אז, והם צודקים כיום — הן הז"לים, הן אותם שייבדלו־לחיים־ארוכים. ואלה האחרונים ממשיכים לצדוק כאשר הם חוזרים כיום על אותו התרגיל עצמו בגדה המערבית, ברצועת־עזה וברמת־הגולן. והם יצדקו גם כאשר יפרקו את כל ההתנחלויות האלה, וידברו על הטראומה הנוראה.

ורק חבריי ואני נגזר עלינו לטעות תמיד. כשם שטעינו כאשר אמרנו כי ישראל תחזיר את סיני עד המילימטר האחרון, וכי כל גרוש המושקע בהתנחלויות שם מבוזבז לריק.

זהו זה. צריכים לדעת לצדוק. כאשר אתה יודע לצדוק, שום דבר רע אינו יכול לקרות לך. אתה פשוט „פרגמטי". אתה „מתאים את הערכותיך לנסיבות המשתנות."

בקיצור, אתה צודק, כמו שצודקים אותם שהחליטו השבוע על הפלישה ללבנון.

אשה מטומטמת ומאניאק אשכנזי

שמואל ליבוביץ נוהג בפיאט שלו בכביש. מרצדס חולפת על פניו ו„חותכת" לו את הדרך.

שמואל אינו רואה את הנהג. „אידיאוט! דרק! חמור!" הוא ממלמל לעצמו.

זהו נוסח שיגרתי. אבל כאשר ליד הגה המרצדס יושבת נהגת, הנוסח הוא שונה: „בטח, אשה! אף אחת מהן לא יודעת לנהוג!"

כאשר ההגה הוא בידי אדם בעל חזות מיזרחית בולטת, הנוסח הוא: „צ'חצ'ח מחורבן!"

ואם המרצדס נושא, חלילה, תווית של עיר ערבית בשטחים הכבושים, הנוסח יהיה: „ערבוש מלוכלך, ימח שמך!"

אותו הדבר קורה כאשר בעל הפיאט אינו שמואל לייבוביץ, אלא יצחק אמזלג. בשינוי אחד: אם נהג המרצדס הוא בלונדי תכול־עיניים, התגובה תהיה: „כוס אימך, יא אשכנזי מאניאק!"

אם קורה הדבר לריבקה כהן (העדה בלתי־ידועה), והנהג־החותך הוא גבר, התגובה היא: „גבר! חושב שהוא חזק!"

וכן הלאה.

כל התגובות האלה הן נורמליות לגמרי. כל אחד מאיתנו מכיר אותן — מנסיונו של עצמו.

הוא אשר אמר ז'אן־פול סארטר: כל אדם הוא גזען. קיים הבדל רק בין מי שמודים בכך ומנסים להאבק בגזענותם, ובין מי שאינם מודים ו/או אינם נאבקים בה.

כאשר מעצבן אותך אדם שאינו ניתן לזיהוי עם שום קבוצה חיצונית, אתה מתייחס אליו — ומקלל אותו — כאדם. אך כאשר המעצבן ניתן לזיהוי קבוצתי: אשה, גבר, מארוקאי, יהודי, ערבי דתי, בעל־כיפה, היפי מגודל־שיער — אתה מתייחס אליו ומקלל אותו כחבר הקבוצה.

כאותו איש שאמר שהוא שונא שני סוגי בני־אדם: גזענים וכושים.

קום התנערה עם חלכה

מה היו כיום פניה של מדינת־ישראל, אילו קמה בשלום? אילו קיבלו הערבים ברצון את החלטת האו"ם מכ"ט בנובמבר, והבריטים היו מעבירים את השילטון לשתי המדינות — היהודית והערבית — בצורה מסודרת?

ייתכן שישראל היתה כיום מדינה ללא צבא מפואר, בעלת שטח מצומצם מאוד. יתכן שהיתה מרכז רוחני ומדעי גדול, שבו היה כל הכישרון הלאומי מתנקז באוניברסיטות ותעשיות מתוחכמות, והיתה חיה בשלום עם המדינה הפלסטינית השכנה. מי יודע?

חשבתי על כך כאשר ראיתי השבוע (במאוחר) את הסרט אדומים, סרט קצר מדי הנמשך כשלוש שעות ורבע.

מה היו כיום פניה של ברית־המועצות, אילו קמה בשלום? אלמלא היו תריסר צבאות פולשים לרוסיה מכל העברים כדי להחניק את המהפכה באיבה? אלמלא בוצעו על־ידי כל הצדדים מעשי־זוועה נוראים (ובכללם הפוגרומים שערכו ה„לבנים" ביהודים)?

הסרט מתאר את חייו של העיתונאי האמריקאי ג'ון ריד, שהיה עד־ראייה למהפכה בפטרוגראד (לשעבר סאנט־פטרסבורג, ולעתיד לנינגראד). סיפרו, 10 ימים שזעזעו את העולם, הוא אחד הספרים הקלאסיים על מאורע היסטורי זה. הוא מנציח את חדוות־המהפכה, את התרוממות־הרוח שאחזה במיליונים, את האידיאליזם הנשגב של המחוללים. הסרט מתרגם רגשות אלה לשפת־הצלולויד. הוא משחזר את הרגעים הגדולים ההם, את האמונה הלוהטת של רבים וטובים סביב כדור־הארץ כי הנה גולד עולם חדש, עולם שכולו טוהר וצדק ואושר.

קטע נהדר: המהפכה כולה מתחוללת בלי אומר, כאשר נשמעים באולם צלילי האינטרנציונל הנהדר.

ואחרי החדווה, האכזבה. ההרגשה שמשהו התקלקל, שהעולם החדש אינו זה שעמד לנגד עיני החולמים, שנולדה עריצות חדשה, ביורוקרטיה חדשה, כנסיה חדשה.

יש הסבורים שכל זה היה טמון בזרע הקומוניזם, ושחזונו של קארל מארכס לא יכול היה אלא להוליד מיפלצת רודנית זו, שהגיעה לשיאה בימי סטאלין.

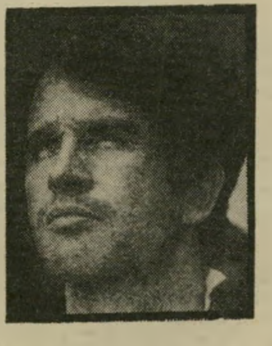

ריד (בסרט)

ויש המאמינים כי החזון הקומוניסטי היה הומאניסטי ביסודו, וכי המסר התעוות תחת מהלומות המילחמה הנוראה. בשם המילחמה דיכאו לנין וטרוצקי את מרד ימאי קרונשטאט, הבנים הנאמנים של המהפכה, וכך שמו קץ אחת ולתמיד לאפשרות של חרות־האדם וחופש־הדיעה במישטר הסובייטי. בשם המילחמה הוקמה הצ'קה, המישטרה החשאית שהיא אם הקג"ב, ונפתרו בעיות־המדינה באמצעות כיתת־היורים. הטרור האדום היה התשובה לטרור הלבן, וברבות הימים עלה עליו בהרבה.

המסר המרכזי של הסרט הוא צער — צער על חלום שנגוז, על אידיאל שהוליד גולם, על האנשים הטובים שחוללו את המהפכה ושנאכלו על־ידה.

לנין, טרוצקי, זינובייב, ראדק וחבריהם קמים לתחייה בסרט זה, בצורה כמעט מדהימה. לנין הוא כה אמיתי, עד כי נדמה שזהו יומן מימי המהפכה, ולא סרט משוחק.

אחד הקטעים היותר משעשעים מתאר את הוועידה האנטי־קולוניאלית שקיים המישטר הסובייטי החדש בעיר בקווקוז. באוזני הקהל המוסלמי המשולהב נואם שם ריד נאום חוצב־להבות נגד הקאפיטליזם המערבי ובעד מילחמת־המעמדות, והמתרגם מעביר את דבריו למושגים של ג'יהאד נגד הכופרים המערביים.

לפני שנים שמעתי בדיחה על אותה ועידה: זינובייב (שמו האמיתי היה גריגורי ייבסיוביץ אפלבאום) וראדק (שמו האמיתי היה קארל סובלסון) עומדים על מירפסת וסוקרים את המיצעד הססגוני של המישלחות מכל עמי אסיה ואפריקה המדוכאים. כל מישלחת לובשת את לבושה הלאומי. בסוף פונה ראדק אל זינובייב: „מדוע אין כאן מישלחת של העם ההוטנטוטי?"

משיב זינובייב: „איפה תמצא תריסר יהודים שיסכימו שיעבירו טבעת באף שלהם?"

אתרים בני אלפי-שנים,
ואתה מטייל בתוכם

יוון היא ארץ בעלת עבר מפואר והיסטוריה עשירה.

הפארתנון שעל האקרופוליס, נתיבי הימים שבהם ערך אודיסאוס את מסעותיו, מרתון, דלפי, אולימפיה, אתונה העתיקה.

השנה - טוס ליוון עם "אולימפיק" ותהנה משרות מצוין, ממטוסים חדישים, מלוח־זמנים נוח, ממועדי טיסה קבועים, מצוות מקצועי ומארוח עם כל הלב.

סוכני הנסיעות ואנשי "אולימפיק" בקיאים היטב ביוון, וישמחו לספק לך כל מידע שתבקש

OLYMPIC AIRWAYS

אולימפיק-דרך נעימה לטוס. יוון-מקום נפלא לחופשה.

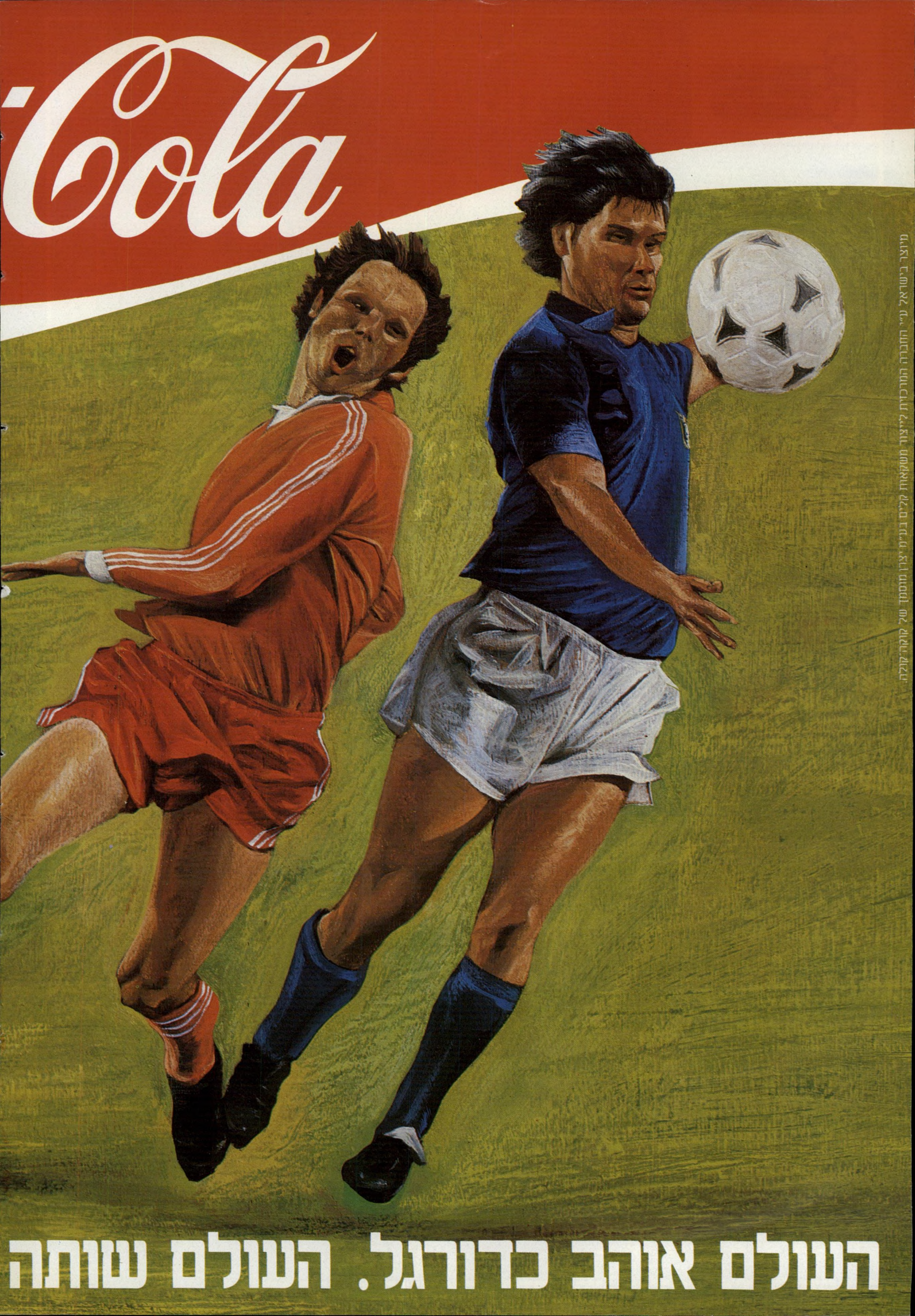
Cola
מיוצר בישראל ע"י החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ יצרן מוסמך של קוקה-קולה.
העולם אוהב כדורגל. העולם שותה

Coca
נבחרת איטליה־אלופת העולם ב־1934 ו־1938,
חייבת להצדיק את מקומה בצמרת.
יעקבו אחריה מיליוני אטלקים שאוהבים כדורגל.
קוקה-קולה.
המרענן הרשמי
במשחקי
גמר הגביע
העולמי
ספרד 1982
Enjoy
Coca-Cola
ESPAÑA 82
קוקה־קולה.

שלמות ושמה

Opel Ascona

ל״אופל אסקונה״ יתרונות מיוחדים
המדברים בעד עצמם.
״אסקונה״ היא המכונית המרווחת ביותר מסוגה.
הפאר הפנימי והחיצוני שלה, הפך לשם דבר.
האמינות שלה היא האמינות
האופיינית ל״אופל״.
העיצוב המהודר שלה - מרהיב עין.
אין זה פלא שירחון רכב יפני בחר בה
לאחרונה כ״מכונית הטובה ביותר בעולם״.

לבחירתך דגמים עם מנוע 1300 או 1600 סמ״ק
ועם הילוכים רגילים או אוטומטיים.

GM
OPEL

ליאו גולדברג בע״מ

משרד ראשי: ת״א דרך פ״ת 65; דרך פ״ת 86 טל. 284111;
חיפה: דרך יפו 132; י״ם: שלומציון המלכה 15;
סוכנים: חיפה: בית המכוניות, יפו 19; נתניה: מכוניות נתניה,
סמילנסקי 24; נצרת: בישארה יוסף סרוג׳י, רח׳ פאולוס השישי 56.

רחל מרחלת על כל העולם

שני סיפורים מעופפים

אני לא כל־כך אוהבת לספר סיפורים בלי שמות הגיבורים והגיבורות, אבל אני לא יכולה להתאפק. הנה יבול חדש — שני סיפורים מן החיים, כמו שאומרים.

סיפור א': 200 דולר ללילה.

מעשה בדיילת חדשה, צעירה ויפה, שהצטרפה אל צוות־האוויר של המוביל הלאומי. ומעשה בקברניט ותיק, שדווקא אוהב דיילות כשהן חדשות, צעירות ויפות.

כנאה לאיש־אוויר נמרץ, בלי חוכמות, הציע הקברניט לדיילת, יעני דוגרי, לבוא עימו למיטה בבית־המלון בעיר־היעד.

הוא הופתע מן התשובה: „בסדר, בשביל 200 דולר ללילה."

הקבריט חשב שזוהי בדיחה, אבל הוא לא התעקש. כאשר להט־הכיבוש אוחז בגבר, זה לא הזמן לעמוד על המקח. הוא הוציא 200 דולר, והלילה היה שלו.

איני יודעת מה קרה במשך אותו לילה, ואני רק יכולה לקוות שתיקוות הקברניט לא התאכזבו. העיקר הוא ההמשך.

בבוקר, בעת הארוחה המשותפת בחדר, השמיע הקברניט ציחקוק עליז ואמר: „בסדר, מספיק עם הבדיחות. תחזירי לי את המאתיים דולר."

„איזו בדיחה?" תמהה הדיילת. „עשינו עסק, וזהו זה!"

הקברניט סבר שזהו לא זה. קברניטי אל על הם אנשים נהדרים, אחד־אחד, אך קמצנותם הפכה שם־דבר. וחוץ מזה, גבר ישראלי גא ישלם בשביל זה?

הדברים הגיעו אל ההנהלה, ונערך בירור סודי בחדרי־החדרים של אל על. הקברניט והדיילת התבקשו להשמיע את גירסותיהם.

והסוף — פה אני צריכה להודות: איני יודעת. אני רק יודעת כי סיפור זה משמש מאז שהתרחש — לפני כמה שבועות — נושא לשיחות רבות יותר במטוסים מאשר הסיכויים לסגירת אל על.

סיפור ב': היא, הם והכלב.

הסיפור השני דומה לראשון בפרט אחד: הוא התחיל במטוס של אל על.

שלושה אנשי־עסקים צעירים ועליזים, המרבים לטוס אנה ואנה, פגשו במטוס בצעירה שמצאה מאוד חן בעיניהם, כלומר בעיני כל אחד מהם לחוד ובעיני שלושתם גם יחד. כי הבחורים הנחמדים האלה רגילים לעשות דברים ביחד.

הם חיזרו אחרי הצעירה, ודווקא הלך להם. בהגיעם לניו־יורק שוכנעה הצעירה לבוא עם השלושה למלון שבו הם רגילים להתאכסן בו בכרך הגדול.

ואז התגלתה בעייה בלתי־צפוייה. לצעירה היה כלב. בבית־המלון הזה, בלב מנהאטן, יש איסור חמור על הכנסת כלבים. איך מכניסים צעירה לחדר ולמיטה, כשאין היא מוכנה להיפרד מהכלב, ולכלב אין כניסה?

ברוך השם, יש תושיה לישראלים. בתימרון מבריק של הסחה והטעייה, כפי שלמדו בצה"ל, הצליחו השלושה להתגבר על ערנותם של אנשי־המלון. הכלב הוכנס בחשאי לחדר.

עד כאן הכל טוב ויפה, ולכל החמישה — האחת, השלושה והכלב — ציפה לילה ארוך ועליז. אלא שבחצות התעוררה בעייה נוספת. הכלב רצה לעשות מה שכלבים עושים בשעה זו. הוא גם התחיל לייבב ולנבוח, וזה עלול היה להזעיק למקום את שומרי הסדר והביטחון במלון.

מה עושים? אחד מהשלושה — איני יודעת אם בהתנדבות או על פי זריקת מטבע — קיבל על עצמו להוריד את הכלב לרחוב, לשם עשיית צרכיו.

הכל עבר בהצלחה. הכלב ירד, עשה מה שעשה, ומלווהו התכונן לחזור לחדר. ואז נתקבל במחסום: אין כניסה לכלבים.

„אבל אני מתאכסן פה!" זעק הישראלי.

„אתה יכול היכנס, סר," אמר שומר־הלילה באדיבות. „אבל הכלב לא."

הבחור לא העז להפקיר את הכלב לבדו בכרך, כי זה היה מקפיץ את גבירתו מן המיטה. צער־בעלי־חיים וצער־חובבי־אשה התערבבו בנישמתו, והוא חיפש מוצא.

ואז באה לעזרתו התושיה הישראלית המפורסמת. תן לישראלי בעייה מעשית, והיא יפתור אותה צ'יק־צ'ק. סמוך עליו. יהיה בסדר.

בעומדו לפני השער הנעול של בית־המלון הסתכל הצעיר סביבו, ומבטו נתקל במיגרש־החנייה שממול. הוא ניגש אל השומר ושאל כמה זה עולה להחנות במקום מכונית.

השומר אמר את המחיר, ואז הציע לו הישראלי הצעה: אם חניית מכונית עולה כך־וכך דולרים, כמה יכולה לעלות חניית־כלב?

השומר לא נבהל, ודרש מחיר כפול. הישראלי שילם, הכלב נקשר בסוכת השומר, והישראלי הצטרף אל חבריו.

ולולא הפציע השחר, יכול היה הלילה העליז להימשך עד עצם הרגע הזה.

הבלש של יפה כפיר

לפני כמעט חצי שנה דיווחתי לכם על כך שהדוגמנית **יפה כפיר** עומדת להתגרש מבעלה, יצרן האופנה **אמנון מס**. הגירושין אמנם יצאו אל הפועל לפני חודשיים, ואני כבר יכולה לבשר לכם שלחתיכה המשגעת הזאת יש חתונה חדשה באופק.

בזמן האחרון היו כל מיני רינונים בעיר על כך שליפה יש איזה מהנדס, שמנחם אותה מאז נפרדה מבעלה. המהנדס הזה הוא לא אחר אלא **דני קורן**, שהוא אחיו של הרופא־פיזמונאי, ד"ר **גידי קורן**. אבל זה לא זה. הסיפור איתו נגמר. ועכשיו אנחנו מגיעים לסיפור הנוכחי, המריח מחתונה.

מזה זמן יש לדוגמנית היפהפיה הזאת רומן עם בלש, העוסק בעבודות מאוד סודיות במישרד־חקירות. לבלש הזה קוראים **אריק הלר**. הוא בן 33, גבוה, בעל מראה מאוד מרשים ומיוחד ומשוגע לריקודים. לראות אותו רוקד בדסיקוטק זה ממש תאווה לעיניים. הוא מסוגל להזיע במשך שעות על רחבת הריקודים, כשכל תנועה שלו מהממת יותר מקודמתה. חוץ מזה, הבחור הזה הוא גרוש. בעבר היה לו סיפור אהבה ארוך עם הדוגמנית **חוי נץ**, שעימה כמעט שהתחתן.

יפה כפיר בת ה־31 שינתה את אורח־חייה מאז הכירה את אהובה החדש, חיפאי שאינו אוהב את הזוהר והפירסומת. „יפה חיה עד היום בסטייל מסויים," סיפר לי אריק, „היום יש לה בראש משהו אחר לגמרי. אני לא אוהב להיכנס לפה של האנשים."

הכי חשוב: הם מאוד־מאוד אוהבים, עד כדי כך שהם מתכננים להתחתן עוד הקיץ. הבלש המאוהב הבטיח לי שהחתונה שלהם תהיה מאורע שירעיש עולמות: „זה יהיה מעהו מאוד מיוחד. עוד לא היה דבר כזה. אני לא מוכן לפרט כרגע, אבל זאת תהיה חגיגה לעיניים!"

יפה כפיר
סיגנון אחר

קול הבכי

רחל דיין־זקס, אשתו של הפרופסור לספרות אנגלית, **אריה זקס**, נמצאת בחודש השמיני להריונה. השניים הודיעו כי אם יוולד להם בן זכר, יקראו לו **חנן**. לזקס, שרחל היא אשתו השלישית, יש כבר ילדה בת 12 מאשתו השנייה, **גבי אלדור**, שהיא שחקנית ורקדנית. אשתו הראשונה היתה **שושנה להב**, שעמה התחתן כאשר השתחררה מהצבא בעוד הוא היה עדיין סטודנט.

עם רחל התחתן הפרופסור, הנמשך לנשים צעירות ויפות, לפני שנה. הוא הכריז אז כי אלה הם נשואיו האחרונים. ידידיו וחבריו הרבים מקרב הבוהמה בארץ, ערכו אז לבני־הזוג סידרה של חגיגות בירושלים ובתל־אביב. אחרי שנגמרו ההילולות הודיע זקס, שהוא גם משורר ובימאי, כי הוא רוצה מעט שקט לצורך כתיבה רצינית, אך „בכי של תינוק בלילות בהחלט לא יפריע לי."

בינתיים הספיק להוציא ספר חדש, שנהפך לרב מכר, בשם הספר הוורוד. נושא הספר הוא נשים. אלא מה? רבות מיצירותיו עוסקות בנשים, ואינן מבטאות דווקא יחס חיובי אליהן. זכור לא כל־כך לטוב שירו אשה משוררת. בשיר הוא התגאה בהצלחתו בזרועותיה של הסופרת־עורכת־דין **הדסה מור**, אך הודיע כי „קם מתוסכל" ואף העיר אי־אלה הערות על הקמטים בצווארה — כאילו שלא הביט מעולם בראי.

רחל ואריה זקס
חתונה שלישית

חתונה כפולה

בבית מישפחת הוד בצהלה נחוגה בשבוע שעבר שימחה כפולה. האלוף (מיל') **מוטי הוד**, מפקד חיל־האוויר לשעבר, ואשתו **פנינה**, השיאו במכה אחת את בתם **נורית** ואת בנם **יוסי**.

לא, הם לא נישאו זה לזו. נורית בת ה־20 נישאה ל**הוד פז** בן ה־22, שהשתחרר לא מכבר משירות חובה בנח"ל ומתכוון להתחיל בלימודי מישפטים. הוריו הם גרושים. אמו היא הציירת היפואית, **נורית פז**, אביו הוא מנהל מיגרשי הטניס של הפועל תל־אביב, השוכנים מול מוסיאון הארץ.

יוסי בן ה־27 התחתן עם **איריס יעקובי** בת ה־24, בת קיבוץ גיבעת־ברנר, שהיא סטודנטית באוניברסיטת תל־אביב.

במסיבת־החתונה, שנמשכה עד השעות הקטנות של הלילה, השתתפו 700 מוזמנים. זכויות הראשונים על כך יש לנורית, שהיא הראשונה שהחליטה להתחתן. יוסי הלך בעיקבותיה.

תחילה התנגד האב לנשואי בתו. „השבתי שיותר טוב שקודם ילמדו ויסתדרו קצת," אמר לי מוטי הוד. „היתה בינינו מחלוקת לגבי העיתוי של החתונה. לבסוף הם שיכנעו אותי. החלטנו שאם כבר פוגרום, אז שיהיה גדול, וחיתנו גם את יוסי באותה הזדמנות."

הנמרה

העתונאית מירית שם־אור, אשתו של צביקה פיק, באה לפתיחה של ג׳ניפר בר־לב בשימלה מנומרת ומלווה באחיה יונתן.

לא נעים, לא נעים מה שנשאר מתנועת הפנתרים השחורים. עוד לא הספקתי להתאושש מבגידתו המחפירה של **צ׳ארלי ביטון**, וכבר נחתתי על **כוכבי שמש** — עוד פנתר לשעבר, שהפך לאיש חברה תל־אביבי וכמעט שאין אירוע בעיר שהוא אינו מכבד בו את נוכחותו. כמו כל בורגני הגון, הוא הודה לפני שהוא נופל מהרגליים.

לא רק הוא נופל מהרגליים — כל העיר נופלת מהרגליים מרוב חגיגות. אחרי הפתיחה הססגונית שהתקיימה לתערוכתה של האמנית **ג׳ניפר בר־לב** נשבעו לי כולם שהם זקוקים לשביע של התאוששות. ג׳ניפר המיוחדת, שהיא רעייתו של אמן הגרפיקה **דוד טרטקובר**, מציגה עבודות ענק בגלריה דלסון ריכטר ביפו. את הפתיחה כיבד בנוכחותו כל מי שהוא משהו בעיר הזו ומה שאמור היה להיות פתיחה של עוד תערוכה, הפך במהרה לאירוע חברתי ממדרגה ראשונה. היו שם **מארק שפס** ממוסיאון תל־אביב, **גילה אלמגור, אסתי זבקו** ו**אהרונה דיין**, שגנבה את ההצגה בזכותו של האקסגיס שלה **אודי דיין**.

תקרית קטנה ארעה כאשר למקום נכנסה בחורה שחומת־עור והעיפה לטרטה את המשקה שהחזיק בידו. „התימניה הזאת שפכה עלי את הוויסקי שלי,״ אמר טרטה, שעודכן בו במקום, על־ידי **יונתן שם־אור**, שבא לפתיחה בליווית אחותו **מירית**. „זאת לא תימניה, זאת התחת של

לא פיקשש

„היינו כל־כך עניים, שבחורף אמא שלי היתה מציירת לי על החזה ציור של סוודר. כשהייתי רעב, בארוחת הצהריים הייתי קורא ספרי־בישול. הייתי פחדן עד כדי כך שבצהריים הייתי ישן עם אור דולק.״

בדיחות מסוג זה, שמספר **דני סנדרסון** בתוכניתו החדשה, אופייניות מאוד להומור המיוחד שלו, שבא כבר לידי ביטוי בתוכנית של לחקת כוורת. ההומור האנגלו־סאכסי המכונה הומור נאונסס (שטויות, אי־הגיון), המעובד בידי דני לעברית, עובד מצויין על קהל הצופים הישראלי.

הכוכבים המפורסמים לא הגיעו לבכורה

הומור מעולה של שטויות ✱ הפנתר

אוכל דליקאטסים ומבלה במסיבות

גאלה ברגע האחרון

המאפיה

השחקן רוז׳ה האנין (משמאל), המגלם בסרט **הקשר היהודי** את דמותו של ראש המאפיה בפאריס. לידו: השחקן ז׳אן פייר באקרי, המגלם בסרט את תפקיד הסרסור.

מה קורה כאשר חייבים לארגן הצגת־בכורה חגיגית ברגע האחרון לכבוד סרט חדש, ואין די זמן? בבעיה זו נתקלו מפיצי הסרט הקשר היהודי בישראל, כאשר הודיעו להם כוכביו, כי הם מגיעים לביקור בארץ דווקא בחודש מאי כשהבכורה מתוכננת לאוגוסט. השחקנים דרשו, כמובן, בכורה חגיגית, וקבלת־פנים עם כל הגינונים. מה עושים? פונים כמובן ל**אייבי נתן** שיציל את המצב. אייבי, שיש לו כבר נסיון רב באירגון אירועים כגון אלה, נתן למפיצי הסרט עצת זהב. רוצים בכורה חגיגית נוצצת? בבקשה. הבה ניפנה לאירגונים, נתרום להם את הכנסות הסרט, והם יעניקו את חסותם לבכורה. „פנינו תחילה לבית־התפוצות״, סיפר לי **משה אדרי**, ממפיצי הסרט, „ונתקלנו בסירוב. בית־התפוצות טען שאין מספיק זמן כדי לארגן את האירוע. אז הציע אייבי לפנות לכמה בתי־חולים, ולבדוק מי מהם יקבל את הצעתנו.

„לבסוף הסכים בית החולים אסף הרופא להעניק חסותו לבכורה, בתנאי שנארגן להם פירסומת גדולה. פירסמנו מודעות גדולות בעיתונים, הזמנו את כל מי שצריך, אירגנו מסיבה חגיגית למשתתפי הסרט וגם הצלחנו להשיג תרומות לבית־החולים בסך 40 אלף שקל. הסכום אינו גביה, כי חילקנו הרבה הזמנות.״

הסרסור והאחיין

השחקן ג׳רר ד׳ארמון (משמאל), המגלם בסרט את דמותו של האחיין במישפחת המאפיה הצפון אפריקאית, מתחבק עם ידידו השחקן ג׳אן פייר באקרי, המגלם בסרט את תפקיד הסרסור.

אני חייבת להידות שהעסק באמת עבד לא רע. באי הבכורה, שציפו לראות את השחקנים המפורסמים של הסרט — **ז׳אן לואי טרינטיניאן** והשחקנית **קליאו גולדשמידט** — הסתפקו בכוכב המקסים של הסרט, **רוז׳ה האנין**, שהוא גיסו של **פרנסואה מיטראן** נשיא צרפת, המגלם את תפקיד ראש המאפיה היהודית בצרפת, ובשחקני־המישנה של **ג׳רר ד׳ארמון** ו**ז׳אן פייר באקרי**.

במסיבת קבלת־הפנים שנערכה לאורחים במלון תל־אביבי, הזמין חבר־הכנסת **ז׳אק אמיר** את כוכבי־הסרט לבוא לדימונה, כדי ללמוד מקרוב על הקהילה הצפון אפריקאית, שעליה מדובר בסרט, ולהראות להם שאותה קהילה היא תפארת ישראל ולאו־דווקא פושענית, כפי שהצטיירה בסרט זה. **שאול בן־שמחון** ניצל את המסיבה כדי לערוך מסע התרמה פרטית משלו, והצליח לשכנע את מפיצי הסרט לתרום הצגת סרט אחד לטובת בית־זקנים בנתיבות.

גונב ההצגה

הוא הילד ג׳ון אלכסנדר, המשתתף בסרט **הקשר היהודי**. מאחוריו: בימאי הסרט, ארקדי אלכסנדר. ארקדי היהודי היה בעבר בישראל ושהה בקיבוץ יחיעם במשך שנתיים, שבו הוא מתכוון לבקר השבוע.

כולם נפלו מהרגליים

המדינה." מבט מקרוב בתחת הוכיח, כי בניגוד לשדיים של המדינה, הרי שהוא ראוי בהחלט לתואר המחייב שהוענק לו. בעלת התחת **אניטה פללי**, שחקנית הצגות עירום, זכתה בתואר בזכות היצר האקסביציניסטי שלה, להציג אותו לראווה בכל מקום. לי הספיק לראות את התחת מבעד למכנסי הג'ינס, וגם כך הוא נראה טוב.

אחרי שכולם התנשקו, התחבקו ובירכו את ג'ניפר על שהצליחה למכור כמה עבודות, התקיים דיון על הנושא מה הלאה? אחרי שהושג קונסנזוס, הצפינו כולם לנווה־צדק וירדו על כבד אווז ועל גראנש לבן. למה לא? לא בכל יום ג'ניפר פותחת תערוכה.

האמנית והפנתר

ג'ניפר בר־לב בחברתו של הפנתר השחור לשעבר, כוכבי שמש, המככב לאחרונה בכל האירועים החברתיים בתל־אביב.

האופנאית והצלמת

יובל, באה לפחיחה כהרגלה לבושה בבגד מיוחד במינו. אורלי ז'בין (משמאל) לבשה בגדי ליצן.

הצייר ואשת הצייר

הצייר היפואי גידי לוי צוחק בחברתה של עדה ליפשיץ, רעייתו של הצייר אורי ליפשיץ. עדה ביקשה למסור באמצעות התמונה ד"ש לבעלה, השוהה בניו־יורק. לוי סיפר כי גם תערוכת הציורים הקרובה שלו תיערך בגלריה היפואית **דלסון ריכטר**.

בכורה ללא תקציבים

„באתי להיווכח במו עיניי אם יונתן כרמון הצדיק את החופש שנתתי לו," אמרה **פולט קוקאטרים**, מנהלת אולם אולימפיה, היוקרתי בפאריס, שיונתן משמש כיועצו האמנותי מזה כ־20 שנה.

אותה גברת ועוד נכבדים אחרים הגיעו לבכורה החגיגית של להקת ירושלים, בניהולו של כרמון. הרקדנים והרקדניות הצעירים והרעננים, המופיעים בערב זה בהתנדבות בגלל היעדר תקציבים, הלהיבו את הקהל הירושלמי בהפקה יקרה ומרהיבה ביופיה, שעלתה עשרות מיליוני לירות.

לאחר הבכורה התקיימה מסיבה באולם־הכניסה של התיאטרון ונכחו בה חברי־כנסת רבים, **שושנה ארבלי־אלמוזנינו**, **אורה נמיר**, שר החינוך לשעבר **אהרון ידלין** וז'**אק אמיר**, ראש עיריית־דימונה, שסיפר כי אף הוא היה רקדן, שרקד בלהקת עמק־הירדן בשנת 1954. נעדר מאותו ערב חגיגי ראש עיריית ירושלים, **טדי קולק**, שהעניק ללהקה את רוב תקציביה, שמימנו את הופעת הלהקה.

נשיקת הוותיקות

הכוריאוגרף יונתן כרמון מחייך באושר, כשהוא זוכה לנשיקות מפיהן של הזמרות שושנה דמארי (מימין) ויפה ירקוני (משמאל). שתי הזמרות הופיעו בעבר עם להקתו של כרמון בפאריס.

סנדרסון מתגלה בתוכניתו החדשה כבדרן מעולה. מי שציפה לתוכנית שיש בה שירים בלבד, צפויה לו הפתעה, בצורת ערב־בידור של ממש. הוא מעווה את פרצופו, צוחק על הפסטיבלים, מלגלג על תוכנית הטלוויזיה נקודת־חן ומבטיח שבשבוע הבא תיוחד התוכנית לנקודת חן על ביטנה של **פנינה רוזנבלום**.

כיצד גילה סנדרסון את כישרון המשחק הקומי שלו? הוא הסביר: „הופעתי באילת, בערב־ראיונות עם **מנחם זילברמן**. במשך הערב נכנסתי למונולוגים, שהמצאתי באותו הרגע. הקהל צחק, וזה היה בשבילי האות שהדבר אפשרי ושאוכל להחזיק ערב מלא ללא להקה."

עוד הפתעה נכונה לקהל, בצורת שירים ביוונית, בסיגנון **טריפונס**. על כך גילה: „לפני כמה שנים ראיתי את הזמר טריפונאס בהופעה. כמה שהבחור הזה היה טוב ומלהיב! עמוק בתוכי כנראה שמרתי לו פינה, והנה היא יצאה, כאשר החלטתי לשלב בתוכניתי קטע יווני שהזכיר לי את טריפונאס."

סנדרסון

דני, זוכה לנשיקה מפיה של השחקנית מיקי קם, שבאה לברכו מאחרי הקלעים.

במדינה

משטרה

המ׳ברק שלא הגיע

האזרח אלי סלמה כמעט ונכנס לכלא על אי־הופעה בבית־מישפט כאשר הוא שירת במילואים

הבקשה לעיכוב הליכים שהגיש עורך־הדין חיים שטנגר ליועץ ה מישפטי לממשלה היתה דומה לרבות אחרות, אך היא מציגה, למרות הנוסח היבש שלה, את היחס הגס של המימסד לאזרחים, עד כדי כך שלא ברור מי משרת את מי.

אלי סלמה (30), תושב בת־ים, העובד בחברה למזגני־אוויר, הואשם שבחודש אוגוסט בשנה שעברה, תוך כדי בירור לאן נגרר רכב שלו מנמל־התעופה בן־גוריון, הוא העליב את השוטר קלוד ברבי.

סלמה הודה שהוא אכן אמר ש„זו מדינה חרא.״ אך בכתב־האישום נאמר, שהוא התפרץ וקילל את קלוד. הוא הופיע לישיבה אחת בבית־מישפט השלום ברמלה ללא עורך־דין, שבה העידו שלושה שוטרים על אירועי אותו היום. השוטר הרביעי שהוזמן להעיד לא הופיע. והישיבה נדחתה.

חיוני ביחידה. סלמה, שמעולם לא הסתבך עם החוק, התכוון להופיע לישיבה הבאה. אך בחודש דצמבר הקודם הוא גוייס לשירות מילואים, אחרי שבצה״ל הוכרזה כוננות. הוא לא הופיע לדיון: באותו זמן שהה בצפון הקר.

למרות שגם הוא, גם אשתו וגם קצין־הקישור שלו שלחו מיכתבים רשומים לבית־המישפט והודיעו כי הוא בשירות מילואים ואינו יכול להופיע משום שהוא חיוני ביחידתו, לא הובא הדבר לידיעת השופט. הדיון התקיים

נאשם סלמה
תלאות הבירוקרטיה

בהיעדרו של סלמה, שבסיומו הורשע.

הטיעונים לעונש נידחו לחודש ינואר השנה. אז באו לביתו של סלמה לעצור אותו, כדי להבטיח את הופעתו בבית־המישפט בשעת גזירת־הדין. סלמה, שידע על מועד המישפט, אחרי שהלך לברר למתי נדחה הדיון, הופתע, והצליח להשתחרר בערבות, למחרת המעצר, ולא נשאר עצור עד מועד הדיון בבית־המישפט.

כשהופיע בבית־המישפט טען השופט בייזר, שסלמה ביזה את בית־המישפט בגלל אי־הופעתו, ושהוא מרשיע אותו.

סלמה התפרץ והוכיח שהיה באותה מגוייס באותה תקופה, וביקש כי עדות השוטר שהעיד נגדו, בהעדרו, תישמע מחדש, בנוכחותו, כדי שיוכל לחקרו, להשמיע את גירסתו ואף להביא עדים מטעמו.

השופט ביטל את הכרעת־הדין וקבע שהוא ישמע מחדש את עדות השוטר הרביעי, ואילו עורך־הדין שטנגר, שאליו פנה סלמה, פנה ליצחק זמיר, שיעכב את ההליכים המישפטיים, ולו משום שלכאורה נוצר עיוות־דין נגד סלמה, כשהדיון בעניינו נערך ללא נוכחותו.

כרגע ממתין סלמה להחלטת זמיר. אזרח שמעולם לא הסתבך עם החוק, למד פרק מרתק של הילכות מימסד ובירוקרטיה ישראליים על בשרו.

חוק

בג״ץ לחחרות

סרט־הסברה על הבג״ץ נבחר לייצג את ישראל בתחרות במינכן

השופטים בתחרות הנערכת בחודש יוני במינכן ילמדו בין היתר גם את שיטת הבג״ץ הישראלית. סרט־הסברה על נושא זה, שנעשה על־ידי הטלוויזיה הלימודית, נשלח לייצג את ישראל.

בסרט, שהופק על־ידי תמר לוטן ושבויים על־ידי דני צחובל, מודגם העיקרון כי גם לאזרח הקטן, מוכר הארטיק בחוף־הים, יש אפשרות להילחם באי־צדק שנגרם לו על־ידי המימסד — עיריית תל־אביב — על־ידי פניה לבג״ץ.

גבי עמרני, מוכר־הארטיק שרש־

אילו הורשע,

עציר שוורץ
מעל לכוח־הסבל

אילו היה בנו שוורץ (37) מורשע בדין ונענש, היה במיקרה הגרוע ביותר נשלח לחמש שנות מאסר. זהו עונש־המכסימום הקבוע לעבירה של מירמה שבה נאשם הגבר נעים־ההליכות. אבל הוא לא זכה להגיע למישפט. שלושה חודשים אחרי ששוחרר ממעצרו, מת בנו שוורץ מהתקף־לב פיתאומי.

בית־המעצר של מדינת־ישראל הוא מקום קשה אפילו לעבריינים קשוחים וותיקים. אבל הם רואים אותו כחלק מסיכוני־המיקצוע, ומתרגלים אליו. אדם מן היישוב, הנכנס למעצר בפעם הראשונה לחייו, נתקל בתופעה העלולה להרוס אותו לחלוטין. המשמעת, החברה, היחס ובעיקר ההשפלה והבושה הם לפעמים מעל לכוח־הסבל של אדם רגיש.

הטעות שעלתה בחיים. לשוורץ לא היה עבר פלילי. הוא היה אזרח מכובד בעל מיקצוע מהוגן ומכניס. שנים רבות היה סוכן־נסיעות שהתמחה בעיקר ביבוא תיירים בחבילות־תיור. לפני

תחבורה יבשתית באדיבות אוויס AVIS

היה נשפט למאסר. תחת זאת נשלח למוות

עונש מוות

השופט בן־ארי (מימין)
עד תום ההליכים

שנים אחדות נכנס לשותפות עם חברת מדינה טורס, חברת־נסיעות תל־אביבית. היה הסכם בין הצדדים באשר לחלוקת הרווחים ביניהם, אולם לדבריו מעולם לא נעשה מאזן ממשי, והוא תמיד קיבל את חלקו „על חשבון".

בשלב מסויים, אומר, שנדמה היה לו כי מתחמקים מלתת לו דין־וחשבון מדוייק על רווחי החברה, עלה בו חשד כי החברה עומדת להתמוטט והוא החליט לפרוש ממנה לפני שיסבול הפסדים גדולים.

הוא הודיע למדינה־טורס, כי יפרוש מהעסק ויפתח חברת־נסיעות פרטית שלו. הודעתו זו גרמה לאווירה עכורה ומלאה חשדות בחברה שבה עבד. כל איש הסתיר את מהלכיו הבאים מיריבו, והכל חשדו בכל. אז עשה בנו שוורץ את הטעות האחת שעלתה לו בחייו.

הוא חשב כי הדרך היחידה להציל חלק מכספו היא ליטול מהחברה כרטיסי־טיסה, ושוברים (ואוצ'רים) ולנסוע מהארץ. מה היתה מטרתו בנסיעה אחרונה זו — על כך יש חילוקי־דעות. שותפיו לעסקים חשדו כי הוא התכוון לברוח מהארץ לצמיתות. הוא עצמו טען כי התכוון לנסוע לספרד ולארגן שם כמה חבילות־תיור ולחזור מייד. כראיה, סיפר שבאותם ימים היתה אמו גוססת בישראל, והוא לא היה לעולם משאיר אותה למות ערירית.

בכל אופן, הוא לא הצליח לברוח רחוק. באופן מיקרי התגלתה נסיעתו לשותפיו עוד באותו בוקר, והם פתחו בהליכים שונים. הם התלוננו במישטרה וביקשו להכריז עליו כעל עבריין נמלט. תוך שעות ספורות, בעזרת האינטרפול, נעצר בנמל־התעופה של ציריך. כאשר ישב במעצר בשווייץ עמדה אמו למות בכל רגע, והוא התחנן שיחזירוהו ארצה. לבסוף מימן בעצמו את כרטיס־הטיסה לישראל והגיע ביום שבו נפטרה אמו.

הוא נעצר מיד ל־15 יום והפרקליטות הגישה נגדו כתב־אישום על מירמה. הסכום הכולל של השוברים שלקח היה 10 אלפים דולר, אך מתוכם השתמש רק ב־2,000 דולר, שבהן מימן את טיסתו. יתר הכספים הוחזרו לידי הפרקליטות. ובכל זאת, בגלל בריחתו לכאורה מן הארץ, ביקשה הפרקליטות כי הוא ייעצר עד תום ההליכים נגדו.

כמו בימי הביניים. „ראיתי אותו נמק בכלא. הוא היה אדם תרבותי, בוגר הסורבון, דובר שפות. אבו־כביר היה בשבילו כמו צינוק של ימי־הביניים," אמר סניגורו, דני שיינמן. הסניגור לא חסך מאמץ כדי לשחררו מהכלא. השופט אריה אבן־ארי שמע את כל הטיעונים והבין כי לפניו אדם בעל עבר נקי שאין לו קשר לעולם הפשע. בכל זאת החליט לשולחו למעצר עד תום ההליכים.

„הוא היה אדם גבוה וזקוף, אך קומתו הלכה ושחה, רוחו נפלה, והוא ראה את עצמו בדימוי חדש, דימוי של אסיר," אמרו מכריו. סניגורו עשה מאמץ אחרון ועירער לבית־המישפט העליון. טיעונו היה כל־כך מלא רגש ושיכנוע שבית־המישפט נעתר לו. אחרי חודשיים מעצר שוחרר בנו שוורץ בערבות ויצא מאבו־כביר.

הוא המשיך בתוכניותיו להקמת החברה. התייעץ בעורכי־דין וטיפל בתביעה אזרחית נגד חברת מדינה־טורס על סך 80 אלף דולר, שאמנם לפי דבריו היו חייבים לו, אבל הוא המשיך להציג את עצמו כ„אסיר לשעבר".

שלושה חודשים אחרי צאתו מבית־המעצר הודיעה מודעת אבל בעיתון על מותו ללא עת. בן 37 נפטר מהתקף־לב. מחלה שממנה לא סבל טרם נכנס לכלא. אי־אפשר להוכיח באופן מדעי כי המעצר הרג אותו, אבל מוות אינו מדע מדוייק.

מישפטן לויתן ומוכר־שלגונים עמרני בסרט
בג"ץ על שפת־הים

יונו נשלל ממנו שלא כחוק, פונה לעורך־הדין, שאותו משחק המישפטן עמיקם לויתן, וזה מסביר לו מה עליו לעשות. הוא עורך לו סיור בבית־המישפט העליון, ומחזיר לו את הרשיון, אחרי מאבק מישפטי.

בסרט שצולם על שפת־הים בתל־אביב משתתפים גם השחקנים אריה מוסקונה ונחום שליט.

מישפט

שלא נדע מקרובים

קללת הרצל אביטן רובצת על אחיו.

„הנני מצהיר כי ניצב־מישנה שימעון סביר הציע לי, ימים ספורים אחרי שנעצרתי, וכן כמה פעמים נוספות לאחר־מכן — שאודיע לו בכל דרך שהיא היכן נמצאים התכשיטים שנשדדו מקרן אור, והבטיח לי שאם אעשה זאת, ישחרר אותי, ואיש לא יידע מהו מקור המידע." כך כתב אהרון אביטן, אחיו של הרצל, המוחזק בצרפת. הוא הצהיר על כך בפניה לבג"ץ.

ועדת השיחרורים ביטלה את רשיונו של אהרון להתהלך חפשי, אחרי שריצה כבר שני שלישים מעונשו, על חלקו בשוד בל"ל ברמת־אביב. בגלל שוד זה ישב גם הרצל אביטן, עד שברח ממאסרו.

לדברי סניגורו של אהרון, עורך־הדין דויד יפתח, נשלל רשיונו של שולחו להתהלך חופשי אך ורק כאמצעי־לחץ ומנימוקים פסולים, שאינם רלוונטיים כלל. הדיון בוועדה התקיים בסודיות מוחלטת, וקציני־המישטרה הביאו את ראיותיהם לפני הוועדה ללא נוכחות הנאשם ועורך־דינו.

„מר סביר אמר לי שאם לא אמסור לו היכן התכשיטים, הוא ידאג להחזיר אותי לכלא... ואמר לי שלא תהיה כל בעיה לעשות זאת, מכיוון שוועדה איננה בית־מישפט," הצהיר אביטן. בבג"ץ זה על החלטת הוועדה ידון בית־מישפט, ואהרון אביטן מצפה כי התוצאה שם תהיה אחרת.

מבצע אביב 82

3

שלש אריזות ויטו

במחיר של שתים
vito ויטו
קרם מעולה להרחקת שערות
להשיג בכל בתי מרקחת, פרפומריות ורשתות שיווק.

2

קבוצות לשכלול
יכולת התנועה
בשיטת פלדנקריי
מתקיימות באבן־גבירול 103 תל־אביב
קונסרבטוריון „רון" מול השקם
בימי שני וחמישי — בוקר ואחה"צ
פרטים: טל. 03-232182 — אלי ודלר

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

דרושה דחוף
דירה בת 5—6 חדרים
רצוי עם גג (מעלית, הסקה)
באיזור מגורים שקט בתל־אביב.
לפנות לטל. 246276 בערב (ללא מתווכים)

עדנה פיינרו מסכמת את פסטיבל הסרטים ה־35 בקאן

אינפלציה של פרסים

זכורני יממה אחת בקאן שהכל היו מיואשים: „שממה, הכל שממה. אין חדש תחת השמש, גמרנו עם הקולנוע,״ כך אמר לי עיתונאי אדום־עיניים, שעבד בפרך מזה עשרה ימים בחפשו אחרי הסקופ הקולנועי הגדול של השנה. הוא חיפש תגליות — ולא מצא; שפה חדשה — ולא מצא; סרט מהפכני — ולא מצא; שערוריה מינית — ולא מצא. אפשר היה לחשוב שאולי האיש נמצא במילחמה פר־טית עם העולם, אילמלא גם האחרים, זאבי פסטיבלים ותיקים, ביכו את אכזבתם: על הנייר זה היה נראה נפלא כל־כך — ובמציאות? הנה הבטיחו לנו כמעט את כל השמות הגדולים החיים עדיין — טאוויאני וגודאר, אנטוניוני והרצוג, סקו־לימובסקי וסיברברג, ונדרס ואנדרסון, אך למה הכל כל־כך בסדר, ולא יותר מבסדר?

באותו היום נראה היה שעמיתי למיקצוע צדק: שום דבר מלהיב באמת, שום דבר ובול של אילמז גוני. עד כמה קשים היו חילוקי הדעות בתוך חבר השופטים כתבו עיתונים צרפתיים, וסיפרו כי הסופר ה־קולומביאני גארסייה מארקס הטיח בפני נשיא הפסטיבל, פאבר לה ברה, כי הסרט הקובני ססיליה (המספר על נסיונה העגום של בת־תערובת לחדור לחברה הלבנה בקובה, במאה שעברה כשהכושים היו בבחינת עבדים והמטיסים סבלו ממעמד חברתי נחות) לא זכה להזדמנות נאותה. לפי עדות זו, טען מארקס, כאילו נדחה הסרט בכוונה ליום הלפני אחרון וכי לא נותר זמן מספיק כדי לשפוט אותו כראוי, ואילו תשובתו של לה ברה היתה כי מספיק פרסים ניתנו כבר לסרטים שמאלניים.

לא די בזה, וחבר השופטים החליט להעניק פרס מיוחד של 35 שנות הפס־טיבל לאחים טאוויאני, הידועים כמארק־סיסטים, על סרטם הלילה של סן לורנצו. אך במיקרה זה היו שטענו, שאם היתה בסרטו החדש בימאי־קולנוע המאמין ש־ימצא קשר לחברה האנושית דרך האשה האידאלית. ואמנם, אין מנוס מן המסקנה שתומאס מיליאן, גיבורו של אנטוניוני, הוא בן־דמותו הרוחני, כשם שהוא דומה לו דימיון פיסי מפתיע — גם בתווי־הפנים וגם בגוון הכהה של עורו. אמנם, להפתעת כולם טען אנטוניוני שהסרט הזה הוא אופטימי לעומת הפסימיזם הרב שהיה ב־סירטו אוונטורה.

אם היה מישהו אחר שחבר השופטים רצה מאוד להעניק לו פרס כלשהו, ולו של הזדהות, הרי זה הבימאי הפולני יז׳י סקולימובסקי. למרות הנבואות כי מי ש־יקבל את פרס המישחק עשוי להיות ג׳רמי איירונס, המשחק את התפקיד הראשי ב־סירטו של סקולימובסקי, קיבל את פרס המישחק ג׳ק למון, ואילו לסקולימובסקי הוענק פרס התסריט.

קדחת האופטימיזם

בשנה שעברה הוצג בקאן סרט בשם ידיים למעלה. סקולימובסקי, שהוא שחקן שהתפתח לבימאי, סיפר ב־שעתו כי הסרט נעשה על־ידו לפני 12 שנים ושכב מאז בצנזורה. בקיץ 81׳ הופיע בסירטו של פולקלר שלנדורף, זהות מזו־ייפת, שהוסרט בביירות, ואז קיבל הודעה מן הבית שסירטו הישן הותר להצגה.

המום מן המראות בביירות ומתחושת הסרטים בגדנסק, ו„מתוך 25 פרסים ש־העניקו השופטים ל־20 סרטים שהיו בפס־טיבל, לא מצאו עבורי שום פרס. מבקרי הקולנוע שזעמו על כך, העניקו לי את פרס הביקורת, אבל אני הרגשתי שלי אין יותר מה לעשות ברגע זה בפולין.״

בלב כבד חזר סקולימובסקי ללונדון, מקום מגוריו. בהשפעת המאורעות כתב תסריט על בחור פולני בשם נובק, הנשלח על־ידי בוס עשיר כדי לשפץ את מעון־הקייט שלו בלונדון. בראשו של סקולי־מובסקי כבר ניקר זה זמן רב הרעיון לכתוב על כוח העבודה הזול של פולנים, המסתובבים באירופה והמוכנים לעשות הכל בחצי מחיר, כדי להביא כמה פרוטות הביתה, ועל תגובותיהם של האנגלים נגד הזרים, העובדים בארצם. הוא היה בעיצו־מה של הכתיבה, כאשר הושלט המישטר הצבאי בפולין.

נרעש ממה שקרה במולדתו, לא היה מסוגל לכתוב יותר, ובערב חג־המולד מצא עצמו שותה באחד הפאבים בחברת כמה פולנים, שמצאו עצמם חסרי־בית בלונדון, מבלי שיבינו בדיוק את כל הנא־מר ברדיו ובטלוויזיה. „הם עמדו שם, שתו ובכו, שתו והדמעות שוטפות את עיניהם המביטות במסך הקטן, מבלי ש־מוחם קולט את כל שאירע. אחד מהם הבאתי לישון בביתי, ומצאתי את עצמי מרכך עבורו את החדשות כדי לעודד אותו, המיסכן. ברגע זה ידעתי שאני חוזר לעבודה.״

גופות כפסלים

תמונות מדהימות ביופיין של גופות בצבעי הציורים והפסלים של האמנים הפלמיים במאה ה־15 יצר במצלמתו הצלם הוותיק ראול קוטאר, ששב לעבוד עם ז׳אן לוק גודאר בסרט פאסיון.

שיציב תמרור־דרך חדש באמנות הקול־נוע לא נראה השנה. לא היה כאן משהו שיזכיר את הזלילה הגדולה את האם וה־זונה, או את זיכרון הצדק — סרטים שבי־זכותם זוכרים את הפסטיבלים של השנים שבהם הוצגו.

מי שהודו בכך היו חבר השופטים, שאם כי שמרו על כל כללי האתיקה, לא השמיעו ציפצוף קל שבקלים, ומילאו פיהם מים (במיקרה זה יין) — הרי לפי הפרסים שהעניקו ובצורה שבה חילקו אותם — הצביעו על כך שכמעט חצי הסרטים היו ראויים לפרסים, לפחות אלה שבתחרות הרישמית, מה שרק מוכיח שהרמה היתה אחידה מדי. לא היו מפלות אדירות, אבל גם לא היו המראות לשחקים.

„יותר מדי שמאלנים״

חבר־השופטים, שמנה את הבימאי סידני לומט והשחקנית ג׳רלדין צ׳פ־לין, את הסופר גבריאל גארסיה מארק והבימאי ג׳ורג׳יו סטרלר, לא הצליח להגיע לתמימות־דעים עד לרגע האחרון. כך יצא שעל הפרס הגדול, דקל־הזהב, רכבו שני סרטים, שניהם אינם גאוניים ואין לחשוד שיעמדו לעד, נעדר של קוסטא גאבארס

יצירה הראוייה לפרס הגדול הרי זה דווקא הסרט הזה, בלי להתחשב בצבעים הפולי־טיים ובזהות הפוליטית של מחבריו. אלא שהענקת פרס לאחים טאוויאני היום, זה בערך כמו להודיע ברבים שצ׳פלין היה גאון. אין בכך כל חידוש. לעומת זאת, ליגלגו כולם על העובדה שחבר השופטים רצה להעניק פרס לאנטוניוני, אבל לא ידע איזה, ולכן המציא פרס חדש על כלל פעילותו בקולנוע עד היום. שכן הסרט שהביא אנטוניוני לפסטיבל זה עורר תגובות מעורבות ביותר.

מי שעשה בזמנו את אוונטורה, הלילה וליקוי חמה, והציג בקאן בפעם האחרונה את זהות גנובה, מי שנחשב לממציא תי־אוריית הניכור וחוסר הקומוניקציה של החברה המודרנית בקולנוע, הציג השנה סרט ושמו זיהוייה של אשה. סרט זה הוא אולי הדוגמה הטובה ביותר כדי להבהיר, שאם כי לא היו בפסטיבל קאן 82׳ כל מהפיכות גדולות או תפניות בקולנוע, הרי שהיו בו הרבה סרטים מעניינים, בעלי רעיונות, בעלי איכות אסתטית גבוהה ויצי־רות שיספקו חומר רב למחשבה.

זיהוייה של אשה, טענו המקטרגים, הוא חזרה לאוונטורה. אבל אם שם תיאר אנטוניוני את הניוון של השיכבה האינ־טלקטואלית באיטליה, הרי בסרט זה הוא חוזר אל הניוון הפרטי, וזו לדעת רבים פשיטת הרגל של הבימאי. אנטוניוני מציג

אל תתנו להם למות!

השחקן ג׳רמי איירנוס בתפקיד נובק הפולני בסירטו של סקולימובסקי, על רקע כרזה של סולידריות האומרת: „אל תתנו להם למות, חסלו את הבלוק הסובייטי!״

הפסימיזם העמוק, שליוותה אותו לגבי העולם, צילם פרולוג בן כחצי שעה על ביירות ההרוסה, והוסיף אותו לסירטו הישן על פולין חסרת־התיקווה.

„ביקרתי בפולין בנובמבר השנה,״ סיפר סקולימובסקי, „והייתי האוייב המושבע של הפולנים, אחוזי קדחת האופטימיזם. הלכתי כנביא חורבן אחוז תעתועים בתוך עמי, ששקע בטירוף חסר־שחר. מה קרה להם, האם שכחו את מפת אירופה? האם שכחו היכן נמצאת פולין?״

סירטו ידיים למעלה זכה ליחס תואם: הוא הוצג בהקרנה אחת בלבד, בפסטיבל

סקולימובסקי השלים את המלאכה. ה־תוצאה: מונלייטינג, שפירושו עבודה בצד, או עבודה בסתר (מושג שהומצא על־ידי יצרני הוויסקי באמריקה בתקופת היובש). הסרט מספר על ארבעה פולנים, שרק אחד מהם מבין אנגלית, ועל עבודת־הבנייה שלהם בלונדון, ושבעיצומה פורצת היחיד המבין ויודע על המתרחש, מחליט המהפיכה בפולין. נובק (ג׳רמי איירונס), להעלים מחבריו את המידע על הקורה בבית, כדי שלא לפגוע בקצב הבנייה וכדי להמשיך ולנצלם בזול. הם יודעים רק שככל שיחישו את העבודה, כך יקדימו

להגיע הביתה עם מיצרכי מזון שאגרו, שהם משאת נפשו של כל פולני.

אפשר להבין על נקלה שהארבעה אינם אלא אלגוריה על אירגון סולידריות. מאחר שסקולימובסקי אינו מנתק מגע עם פולין, אם כי אומר בבירור שאינו אישיות רצוייה שם היום, הוא לא העז לסיים את הקומדיה השחורה שלו בסיום קאטגורי. הפולנים נשארים עיוורים, מנוצלים וחסרי־ישע, הם אינם מתמרדים כי אם מסיימים את העבודה בזמן, מבזבזים את כל שארית כספם על שעוני־היד, שעליהם חלמו כל העת.

הגיבור — חלום

עוד פרס — פרס הבימוי. שוב סרט שחבר־השופטים לא היה שלם עמו כדי להעניק לו את דקל־הזהב. היו שאמרו כי מאחר שהובטח לבימאי פרס כלשהו, ולו על המיבצע האדיר שהיה כרוך בביצוע הסרט שלו, הוענק לו, לוורנר הרצוג, הפרס על בימוי פיצקארלדו.

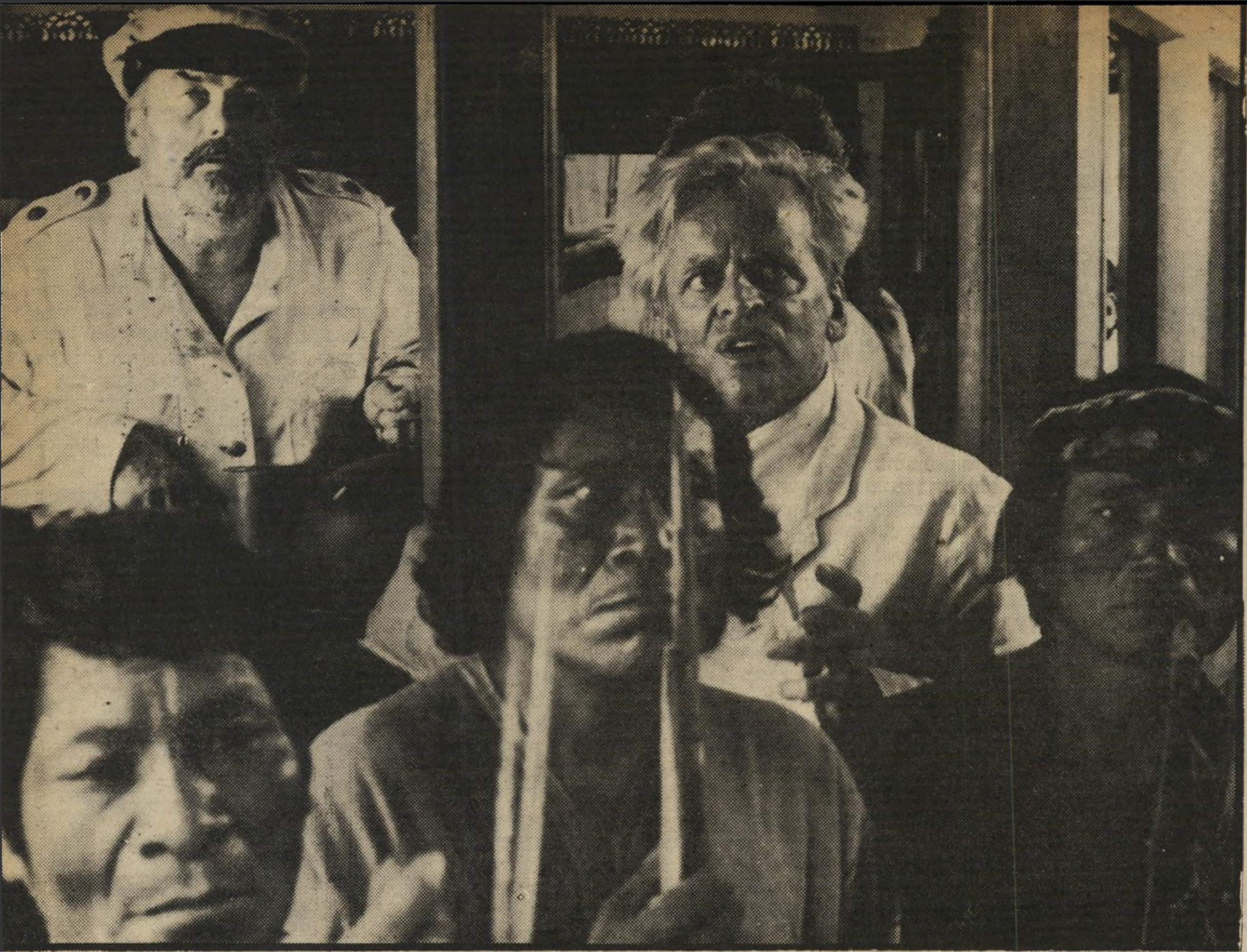

פרס הבימוי השחקן קלאוס קינסקי באוניה שנועדה להביאו אל מטעי הקאוצ׳וק בלב הג׳ונגל בפרו. הוא מעצב את תפקיד פיצקארלדו, גיבור תימהוני, ההוגה תוכנית מטורפת לבנות בית־אופרה במרכז הג׳ונגל. הבימאי ורנר הרצוג בילה שנתיים וחצי בפרו, ועמד לא פעם בסכנת־חיים כשהוא נקלע למריבות ולחיכוכים בין שבטי האינדיאנים השונים באיזור. קלאוס קינסקי ירש את תפקידו בסרט זה, מהשחקן האמריקאי ג׳ייסון רובארדס, שחלה ונפטר.

אופרה בג׳ונגל קלאוס קינסקי בתפקיד פיצקארלדו וקלאודיה קארדינאלה כאהובתו, בסירטו של וורנר הרצוג.

שנתיים וחצי שהה הבימאי הגרמני וורנר (סטרושק) הרצוג בג׳ונגלים של פרו, כדי להגשים את חלומו: סרט על גיבור מטורף למחצה, איש־חזון המחליט לבנות בית־אופרה במרכז הג׳ונגל. כדי לבצע את תוכניתו, הוא קונה שטח של עצי קאוצ׳וק, ומתכוון להרוויח הון־תועפות מן הגומי שיפיק מהם. כדי להגיע אל השטח, הנמצא מאחורי שפך האמזונס, הוא בונה אוניה. במיבצע, ששותפים לו אלפים מתושבי הג׳ונגל, מעביר את האוניה על היבשה לצידו השני של הנהר, מאחר שהשפך האחד שלו צר מכדי שאנייה תוכל לעבור בו.

לכאורה, גיבורת הסיפור היא האוניה, למעשה גיבור הסיפור הוא החלום, החלום שעליו מוכנים אנשים לתת את חייהם ולא מעט חיי אחרים.

אפשר לומר גם, שלמעשה זהו סרט על וורנר הרצוג עצמו, כי כל מה שעבר עליו במשך ההסרטה דומה ביותר למסע אל הטירוף, באשר המשוגע הוא בעצם הבימאי בעצמו. אין ספק שפיצקארלדו הוא ניסיון קולנועי מרתק.

ההפתעה הגדולה של הפסטיבל נפלה בחלקו של מי שנשאר עד הסוף המר. בבוקר האחרון, כשכבר הסתיימה התחרות והמזוודות נארזו, הוצג בארמון הפסטיבלים סרטו של סטיבן (מיפגשים מן הסוג השלישי) שפילברג אי־טי (אקסטרא טרס־טריאל, שפרושו יצור מן החלל החיצון).

מישהו אמר שזהו בדיוק הסרט שאולפני וולט דיסני היו צריכים לעשות, ולא עשו. ואמנם, ההמשך לסיפור של סירטו הקודם של שפילברג על המיפגשים עם גופים לא מזוהים, הוא לא רק מקסים, משעשע ומבדר מאין כמותו, אלא יש בו אפילו חידוש רעיוני: בני־האדם נוטים לראות ביצורים מן החלל החיצון דבר מאיים ומפחיד — הגיע הזמן לחשוב באהדה על העולמות שאינם ידועים לנו.

המנה האחרונה תמונה מתוך סירטו של סטיבן שפילברג **אי־טי**, שהוצג כמנת הקינוח לפסטיבל, אחרי שהסתיימה התחרות הרישמית. יצור מן החלל החיצון שהושאר בטעות על פני כדור־הארץ, אחרי שירד מחללית הבית שלו, מבקר בבית אמריקאי טיפוסי ומתיידד עם שלושה ילדים וכלב.

בימאי מחפש אשה תומאס מיליאן ודניאלה סילבריו, בסירטו של מיכאלאנג׳לו אנטוניוני **זיהויה של אשה**. נושא הסרט הוא בימאי קולנוע שהתגרש מאשתו, המחפש אשה כהשראה ליצירתו.

שידור

צל"ג

בעיקבות הכותרות

● לכתב המישטרה של הטלוויזיה **דן סממה** על כתבתו בהשבוע — יומן אירועים על פירסום זיכרונותיו של **אודי דיין** על אביו **משה דיין**. כתבה זו של סממה ממחישה יותר מכל דבר אחד את מצבה הירוד של הטלוויזיה הישראלית בימים אלה, מצב שבו פוסעת הטלוויזיה בסיקור החדשות בעיקבות העיתונות היומית. כתבה זו שודרה לאחר פירסום זיכרונותיו של דיין־הבן, וכמה ימים לאחר שהעיתונות והשבועונים לעסו את כל שניתן ללעוס בפרשיה זו.

כתב סממה
נרומה חדשה

מחקר מקיף שנערך בארצות־הברית גילה, כי שני שלישים מעמוד שער ממוצע של הניו־יורק טיימס, המופיע מדי בוקר, הידיעות המצויות בו שודרו לילה קודם לכן בטלוויזיה. הטלוויזיה הישראלית יוצרת נורמה חדשה בתיקשורת האלקטרונית, כאשר חדשותיה וסיפוריה באים בעיקבות כותרות היומונים והשבועונים.

הסלאמי של לפיד

מנכ"ל לפיד
האב הקשיש וחבילת־הזרדים

כאשר נחת המטוס שהחזיר את **יוסף לפיד** ארצה מחופשתו בדרום־אפריקה במחצית השבוע שעבר, דומה היה שהטלוויזיה הישראלית נמצאת על סף התמוטטות כללית. מזה שבועיים ערכו טכנאי הטלוויזיה השבתת־צבע, העובדים המינהליים של רשות־השידור ערכו סנקציות, וכתבי מחלקת־החדשות איימו בהשבתת דיווחי־הטלוויזיה.

מנמל־התעופה נלקח לפיד לבניין כלל בירושלים, לישיבה של הנהלת רשות־השידור, שבה נכחו המישנה־למנכ"ל **שלמה עבאדי**, מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, מנהל הרדיו, **גידעון לב־ארי**, ויועצו של לפיד, **נקדימון רוגל**. הנוכחים דיווחו ללפיד על המתרחש, כאשר רובם היו תמימי־דעים שעל המנכ"ל להשתמש במנדט שניתן לו, לעשות השבתת־מנע של הטלוויזיה.

אלא שלפיד העדיף לפעול ב„שיטת הסאלאמי", ולטפל בכל קבוצת־שובתים בנפרד. בוזמנית פנה לפיד אל השר הממונה של רשות־השידור, **זבולון המר**, ולשר־האוצר **יורם ארידור**, כדי להבטיח לעצמו גיבוי מלא, במיקרה ויחליט להאפיל את המסך.

ביום הרביעי בבוקר נערכה אסיפת עובדי חדשות־הפקה של הטלוויזיה, שבה הוקרא מיברקו של **מנשה רז**, שציטט את יועצו של ראש־הממשלה, **יחיאל קדישאי**, ששאל אותו: „מה אתם עושים בעניין לפיד? תפעלו כבר למען הדחת לפיד!" עיתונאים אחרים הטיחו במהלך האסיפה כי רשות־השידור מעשירה את אולפני הרצליה ב־172 מיליוני לירות לשנה, בהקלטות של תוכניות באולפנים. עובדי הפקה־חדשות סיכמו את האסיפה בקריאה להדחתו של לפיד מתפקיד מנכ"ל הרשות.

ממש באותו זמן פנה לפיד אל **זלמן שנקמן**, מזכיר הסתדרות הטכנאים, וזימן פגישה עימו ועם נציגי הטכנאים לאותו יום אחרי־הצהריים. במיפגש זה החל המשא־ומתן בין הנהלת רשות־השידור לטכנאים. ביום החמישי בצהריים נפגש לפיד עם ועד העובדים המינהליים ונציג מועצת־פועלי־ירושלים. בסופה של הפגישה הוחלט על הפסקת עיצומי העובדים המינהליים ועל כניסה למשא־ומתן מסודר.

ביום החמישי אחרי־הצהריים, נפגשו לפיד, עבאדי וסער בתל־אביב עם נציגי הסתדרות הטכנאים וועד־הטכנאים בטלוויזיה. הפגישה נמשכה עד לבוקר היום השישי, בשעה 3.30, ובסופה הוחלט על הפסקת העיצומים וכניסה למשא־ומתן מסודר.

ביום השישי לפני־הצהריים התאסף בתל־אביב הוועד־המנהל של רשות־השידור, בהעדרם של ח"כ **מאיר שיטרית** ו**אהרון פאפו**. הוועד־המנהל סמך את ידיו על ההסכמים שעליהם חתם לפיד. המנכ"ל וטוביה סער הודיעו לוועד המנהל שכל שנותר עכשיו הוא להיכנס למשא־ומתן עם ועד עובדי הפקת־חדשות.

בשעה 3.30 ביום השישי התקשר חבר ועד עובדי־הפקה־וחדשות, **פיטר מילק**, אל לפיד, ואמר לו: „אם הנהלת הרשות לא תקיים שישה תנאים עקרוניים, מנוי עם העובדים להפסיק את שידורי־הטלוויזיה בשעה 9 בערב." בין תנאי העובדים: ביטול מינויו של **צבי שפירא** למישרת מנהל מחלקת־התוכניות, ביטול ההקלטות באולפני הרצליה, וביטול מינויו המחודש של **דויד הירשפלד** למישרת ראש שירותי המינהל וההפקה בטלוויזיה.

לפיד הודיע למילק כי הוא מסרב לקבל את תביעות העובדים, ועל כן יש בכוונתו להפעיל את המנדט שניתן לו, וכי יש בכוונתו לסגור לחלוטין את שידורי־הטלוויזיה. מאוחר יותר, כאשר התברר לעובדי הטלוויזיה כי המצב הביטחוני מחמיר, התקשרו נציגיהם ללפיד והודיעו על הסרת איומם לרגל המצב הביטחוני.

על מהלכי השבוע החולף אמר אחד מבכירי העובדים בטלוויזיה: „זהו שוב סיפור האב הקשיש וחבילת הזרדים. לפיד מחסל את הוועדים השונים, אחד אחד. אילו היו כל הוועדים מתלכדים ביחד — לפיד כבר היה השבוע מנכ"ל־רשות־השידור־לשעבר."

מאחרי הקלעים

מצב בלתי־אפשרי

המאבק המתנהל בימים אלה בין עיתונאי הטלוויזיה לבין הנהלת רשות־השידור ויוסף לפיד, אינו מאבק על חמאה או שמנת, אלא מאבק עקרוני על דמותה של הטלוויזיה הישראלית. בשיחה עם העולם הזה אמר אחד מבכירי הכתבים בטלוויזיה:

„ההשתלטות של **יוסף לפיד** על לוח־המישדרים, מפופאי ועד למוקד, הפכה את התחנה לתחנת־טלוויזיה של מדינה מפגרת. על־ידי סידרת־מינויים בלתי־מתאימים גרר לפיד אליו את כל סמכויות־ההחלטה בטלוויזיה. המינוי האחרון שלו, **טוביה סער**, הפך את תפקידו של מנהל־הטלוויזיה לתפקיד של מקשר בין העובדים לבין המנכ"ל. סער מאמין באמונה שלמה, שעליו להעביר כל החלטה, תהא אשר תהא, אל הממונים עליו. הוא היה כזה כאשר שימש ככתב, והוא כזה כמנהל־הטלוויזיה.

„מחלקת־החדשות של הטלוויזיה הפכה, במהלך השנה האחרונה, דומה יותר ויותר לסניף חרות ברמלה. מכתבים בכירים במחלקה מונעים לצאת אל השטח, או במילים אחרות, ניטרלו אותנו. בעוד הכתבים המאומנים מנוטרלים, נעשה ניצול של כתבים מסוגם של **אבי גוט** ו**בני לים**, שהם מספקים את רצון ההנהלה.

„התוצאות של המצב הבלתי־אפשרי הזה מאפיינות את הטלוויזיה כולה. כתבים מעולים מעדיפים להיות באבטלה־סמוייה, לקבל משכורת ולא לעבוד. יוסף לפיד השתלט על המדיום הזה ברישעות ובזדון. לזכותו ייאמר שהוא הצליח להרוס את הטלוויזיה עד הייסוד. כאשר מישהו ממנה מנהל שאינו מיקצוען, יש מי שמשלם את המחיר. כך הפסיקה הטלוויזיה הישראלית לתפקד כטלוויזיה מיקצוענית. היום המוטיבציה של מחלקת־החדשות בטלוויזיה, כאשר מכינים כתבה, היא אחת: מה יגידו לפיד ו(**אהרון**) **פאפו** עליה.

„הבעייה העקרונית בטלוויזיה היא יוסף לפיד. אם אתה נותן לו קצה של חבל, הוא יחנוק אותך. לא ניתן ליצור איתו דיאלוג כלשהו, תהא הרמה אשר תהא. אישית, אני, ורוב עובדי מחלקת־החדשות, מעדיפים שימנו במקומו את יועץ ראש־הממשלה לעניני תיקשורת, **אורי פורת**, איתו יהיה אפשר ליצור לפחות דיאלוג. תראה לאן הגיעה הטלוויזיה! הצופים אינם מרוצים ממנה, השילטון אינו מרוצה ממנה וגם עובדי־הטלוויזיה אינם מרוצים ממנה! לכן יש צורך מיידי לפטר את יוסף לפיד!"

מנהל־לשעבר הלפרין
למרות שהדוד הוא בגין

צלופחד והידרה

כאשר נעשתה פנייה למנהל־הטלוויזיה ומנהל חטיבת החדשות בפועל, **טוביה סער**, כדי שהטלוויזיה תדווח ב„מבט" על כנס אנשי־הרוח מארצות הים־התיכון שנערך ביוון בחסות שרי־התרבות של יוון וצרפת, אמר סער: „אין זו חדשה בעלת חשיבות מדינית."

סער טיפח, מאז שקיבל לידיו את ניהול חטיבת החדשות, ואחר־כך את ניהול הטלוויזיה כולה, מדיניות של צלופחד, המחליק ומתפתל בין הגורמים השונים, כדי לשמור על שלמות עצמו ותפקידו.

בשבוע שעבר, כאשר מתוך מהדורת חדשות בת שמונה דקות, הובאה כתבה של קרוב לשלוש דקות מאת כתב־הטלוויזיה **בני לים**, שעסקה בטקס פגאני, טקס פטר חמור ושה, שנערך בידי אנשי העדה החרדית בירושלים, היה מי שפטר במחלקת החדשות: „זו חדשה בעלת חשיבות מדינית. ח"כ **אברהם שפירא** מאגודת־ישראל, המשמש גם כראש־הקואליציה, יעניק צל"ש לטוביה סער!"

רדיו

עימנואל יוק!

מישרת מנהל חטיבת־החדשות של קול־ישראל לא זכתה באורך ימים של מנהליה בשנים האחרונות. לפני שנה ויותר התפטר ממישרה זו איש הטלוויזיה **יאיר אלוני**, שהעדיף לשוב לעבודה בטלוויזיה. את מקומו של אלוני בניהול החדשות של קול־ישראל קיבל במיכרז בן־אחותו של ראש־הממשלה, **עימנואל הלפרין**.

בשבוע שעבר נתגלעו חילוקי־דיעות בין הלפרין ומנהל הרדיו, **גידעון לב־ארי**. הסיבה לחילוקי הדיעות: מינויו של עורך התוכנית יומן מדיני, **דויד ויטסטום**, במיכרז ככתב הרדיו והטלוויזיה במערב־אירופה. הלפרין חפץ למנות במקומו של ויטסטום את כתב־הרדיו **גידעון רמז**. לב־ארי התנגד למינוי זה. עם סירובו של לב־ארי, הודיע הלפרין „אני מתפטר!" בעוד לב־ארי משיב לו „התפטרותך התקבלה!"

בימים אלה מתחיל בין כתבי ועורכי החדשות ברדיו מירוץ על תפקיד מנהל החטיבה שהתפנה. המועמד המועדף ביותר הוא **יגאל רום**, המשמש כיום כמזכיר מערכת החדשות. מועמדים נוספים, בעלי סיכויים פחותים, הם: **יואל ניר**, המזכיר הקודם של מערכת החדשות, שדר הרדיו והטלוויזיה **גבי גזית**, **אבנר תבורי**, המשמש כיום כעורך יומן השבוע, וכתב־הרדיו **יורם אבגר**.

פסקול

לא רק טמפונים

אחת מן ההגדרות הקולעות ביותר למצבה הנוכחי של הטלוויזיה הישראלית קבע כתב הטלוויזיה וחבר ועד עיתונאי הטלוויזיה, **יואל אסתרון**, שנשאל מדוע חדלה הטלוויזיה לחשוף סקופים כלשהם: „הטלוויזיה כבר אינה חושפת דבר מילבד את ערוותה..." ● ● כאשר נחת, ביום שלישי שעבר, מטוס אל־על, שהביא את מנכ"ל רשות־השידור **יוסף לפיד** ואת רעייתו, הסופרת **שולמית לפיד**, מחופשתם בדרום־אמריקה, המתינה ללפיד בנמל־התעופה **רוחמה אילון**, ראש לישכתו, שהובילה אותו מיד לירושלים, כדי שיתחיל להתמודד עם מערכת העיצומים והשביתות, שאיימה על שידורי הטלוויזיה. כאשר החל לפיד לזמן ללישכתו את הגורמים השונים, בדקו עובדי ועד העובדים הלא־ייחודיים של רשות־השידור מדי כמה דקות, אם לפיד מרים את אפרכסת הטלפון שלו — או שמרימה אותה רוחמה אילון, המנועה לעבוד, בשל הסנקציות שהוטלו במערכת רשות־השידור. ● ● במסיבה שנערכה בירושלים לרגל צאת המהדורה האמריקאית לסיפרו של הכתב לענייני השטחים הכבושים **רפיק חלבי**, העיר עורך מבט לשעבר, ושדר הטלוויזיה **דן שילון**, הנמצא בחופשה ללא תשלום: „במשך שנתיים וחצי בהן מנהל לפיד את רשות־השידור, הוא הספיק ללמוד ש־o.b. זה לא שם חברה של טמפונים, אלא מיכשור לטווזיוני!" אגב, באותה מסיבה בלטו לא רק הנוכחים בה, אלא דמויות ממחלקת החדשות וצמרת הטלוויזיה, שלא הוזמנו אליה.

עם משפחת פנטסטיק אין בעיות!

מבצע פרסים טיסה לארה"ב!

כל בעיות הניקיון הביתי נפתרו עם משפחת פנטסטיק, משפחת הניקיון.

א. לניקוי והברקת שמשות, מראות וזכוכית — תכשיר מרוכז ויעיל. מתאים גם לתוספת למיכל ניקוי השמשות במכונית.

ב. תרכיז שמפו לכלים — ריחני, מקציף ומרוכז ביותר, ממיס שומנים רב עצמה. מגן על עור הידיים.

ג. לניקוי, חיטוי והברקת אסלות, כיורים וברזים.

ד. תכשיר מרוכז לניקוי שומנים מתנורים, כיריים, גריל, מחבתות, סירים ושאר כלי המטבח.

ה. תכשיר מיוחד לניקוי המכונית. מכיל וקס. מסיר במהירות לכלוך ומגן על צבע המכונית.

ו. תכשיר חדשני! נוזל לכביסת אריגים עדינים. מתאים לכל סוגי כביסת יד או כביסת מכונה.

ז. עוד תכשיר חדשני מעולה! מסיר לכלוך וכתמים לפני כביסת היד או כביסת מכונה.

זהו את בני המשפחה וטוסו לארה"ב ועוד מאות פרסים!

עיינו בתאור המוצרים, שייכו כל הגדרה למוצר לו היא מתאימה, מלאו את התלוש, שילחו אותו — והשתתפו בהגרלת הפרסים:

★ פרס ראשון: 2 כרטיסי טיסה לארה"ב (זוגי, הלוך וחזור — 45 יום באמצעות גנים תורס — דיזנגוף 146 תל־אביב).

- 5 זוגות אופניים.
- 100 מערכות מטקות לשפת־הים.
- 500 חבילות שי — ממוצרי משפחת פנטסטיק.

לכבי קדם כימיקלים, בע"מ ת.ד. 165 אשדוד 77101
זיהיתי את מוצרי משפחת פנטסטיק!

שם ______

כתובת ______

______

______

הגדרה	מתאימה למוצר מס'
א.	______
ב.	______
ג.	______
ד.	______
ה.	______
ו.	______
ז.	______

בהגרלה ישתתפו כל התלושים שיגיעו עד לתאריך 30.6.82 ההגרלה תערך ב־1.7.82

קדם KEDEM

משפחת פנטסטיק הקסם שבנקיון!

מוצרי משפחת פנטסטיק — ברשתות השיווק, בחנויות המכולת ובחנויות לחמרי נקיון.

קדם כימיקלים בע"מ - ת.ד. 165 אשדוד, טל: 055-33533

אדי מור

אוניברס בשיתוף עם חב' בלקנים מציעים:

מיזוג מושלם של אירופה והבלקנים בטיולי חוויה נפלאים ובמחירים ללא מתחרים - שרק חב' "בלקנים" יכולה להעניק!

* כל הנרשם עד 10.6.82 ומשלם את הטיול יזכה בהנחה של $55

15 יום - יוון, יוגוסלביה	*1155 $ בלבד!
15 יום - יוון, יוגוסלביה, אוסטריה	*1255 $ בלבד!
22 יום - יוון, יוגוסלביה	*1355 $ בלבד!
22 יום - בולגריה, יוגוסלביה, יוון	*1455 $ בלבד!
22 יום - יוון, יגוסלביה, אוסטריה, מינכן	*1555 $ בלבד!
22 יום - יוון, יוגוסלביה, אוסטריה, איטליה, מינכן	1555 $ בלבד!
15 יום - יוון - סיור מקיף	888 $ בלבד!
8 ימים - יוון - טיול מאורגן	555 $ בלבד!
8 ימים - יוון - נופש בפורטו-קראס	555 $ בלבד!
טיסות צ'רטר לסלוניקי (כולל אכסון) החל מ-	299 $ בלבד!

לראות, ליהנות ולשלם פחות - רק בטיולי "בלקנים"!!

כל מחירי הטיולים הנ"ל, כוללים: טיסות, איכסון במלונות "דה לוקס", דרגה א' ו"תיירות מעולה", פנסיון מלא בבולגריה וחצי פנסיון ביוגוסלביה, אוסטריה איטליה ויוון.

פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות

תל-אביב: רמב"ם 17 טל. 03-622976
נחלת בנימין 15 טל. 03-622976
דיזנגוף 190 טל. 03-241163,224427
חיפה: דרך העצמאות 88 טל. 04-522228

ועכשיו... חופשת "חצי חינם"

ארקיע מזמינה אותך לבלות עכשיו חופשת "חצי חינם" באילת. במבצע "אין גבול באילת" — בתוקף עד 30 ביוני — אתה משלם רק חצי מחיר: טיסה – 50% הנחה. מלון – 50% הנחה. חבילת נופש הכוללת טיסה הלוך ושוב ואירוח 3 ימים (2 לילות) במלון 3 כוכבים באילת כולל ארוחות בוקר תעלה לך החל מ-‏**1,754.-** ש' בלבד ($83,5). ובמלון 4 כוכבים רק **2,111.-** ש' ($100,5). ועוד פיתוי לנופשי ארקיע: יום שייט באכטה, כולל ארוחת צהריים, ב-1/3 מחיר — 210.- ש' במקום 630.- ש'.

נצל את המבצע חסר התקדים ובוא עכשיו לחופשה משגעת באילת.

המחיר למשתתף בחדר זוגי (מינימום 2 מבוגרים) לפי שער דולר = 21 שקל.

תוכפת לטיסה מחיפה 252 ש' (12 דולר)

arkia ארקיע
קוי תעופה ישראליים בע"מ

ת"א נופש: 03-413222-3-4-5. עסקים: 03-426262. ירושלים: 02-225888. חיפה: 04-643371. נתניה: 053-23644. ראש פינה: 067-35301 ובכל סוכנויות הנסיעות.

רק ברהיטי "דירון"

מבחר ענק של רהיטים מרהיבים ביופיים מתוצרת חוץ ומתוצרת מקומית.

תכניות רכישה באשראי:
עד 8 תשלומים חודשיים

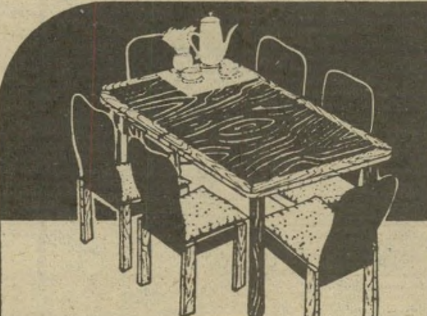

פינת אוכל
דגם TIMOTY – תוצרת I.C.M. איטליה
שולחן להגדלה + 6 כסאות
8,500 שקל במזומן (כולל מ.ע.מ.)

מערכת ישיבה
דגם TIVOLI – עודפי יצוא
תלת מושבי + דו מושבי
כולל בדים מתוצרת איטליה
16,500 שקל במזומן (כולל מ.ע.מ.)

בית האופנה לריהוט מודרני
דירון

תל אביב- אבן גבירול 30 03-252470
ירושלים- יד החרוצים 14, איזור תעשיה תלפיות 02-716368/9
חיפה- טרומפלדור 54/56, נווה שאנן 04-229238
הרצליה- ויצמן 20 052-88365

בוא לדברים היפים שבחיים בוא לדירון.

יום רביעי

9. 6

● סידרה: החץ השחור (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). החץ השחור וראש השודדים עורכים ביניהם תחרות בירי חיצים, שבסופה מי שינצח יזכה לקבל את הכסף והזהב והשריד הקדוש. התחרות מסתיימת בתיקו, ולאות הערכה נותן ראש השודדים לחץ השחור את השריד הקדוש ומקבל מידיו את הזהב.

● סידרה דרמטית חדשה: הדוכסית מרחוב דיוק (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). ג'ון הוקסוורטס, מי שהפיק את הסידרה על אדונים ומשרתים, הפיק את הסידרה החדשה וגם כתב כמה מהתסריטים שלה. ההשראה לסידרה לקוחה מסיפורה של רוזה לויס, שהחלה

ג'ונס: הדוכסית מדיוק
יום רביעי, שעה 8.03

דרכה כשוטפת רצפות, הפכה לפילגשו של הנסיך מוויילס ולבעלת מלון. זוהי סידרה בריטית נוספת, עמוסה בכירכרות רתומות לסוסים, מנורות גז, בתים ויקטוריאניים ושאר אבזרים המאפיינים את החברה הלונדונית של סוף המאה שעברה וראשית המאה העשרי. בחברה זו בולט הפער בין העוני לעושר. שחקנית הבימה ג'מה לואיס מגלמת את דמותה של הדוכסית מרחוב דיוק. בפרק הראשון, לאות הערכה, מתחילה לואיזה, לעבוד בביתו של הלורד הנרי נורטון, שם היא פוגשת בנסיך מוויילס ואת צ'רלס טירל.

● סרט קולנוע: נשיקיני קייט (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). מחזמר מצולם של קול פורטר, המבוסס על מחזהו של ויליאם שקספיר, אילוף הסוררת, כהצגה בתוך הצגה. פורטר מספר על להקת תיאטרון שמכינה ביצוע מוסיקאלי למחזהו של שקספיר, על קייט הסרבנית ופטרוקיו המאלף אותה. נרקם כאן סיפור מקביל, על כוכב ההצגה הנמצא בחיכוך מתמיד עם הכוכבת, שהיתה זוגתו לשעבר. סיבוך נוסף נוצר ברגע שמסתבר כי מפיקי המחזה לוו כספים מן העולם התחתון. בימאי הסרט הוא ג'ורג' סידני. בתפקידים הראשיים: קאתרין גרייסון והווארד קיל.

יום חמישי

10. 6

● מגזין למדע: חידושים והמצאות (6.45 — שחור־לבן, מדבר ערבית + תרגום עברי). שלוש כתבות על חידושים במדע: גשם גשם בוא — המטאורולוג נעזר במחשב ומנבא סופת גשמים שעתיים לפני התרחשותה; המחשב בחינוך — על סיפריה חינוכית בבריטניה הנאגרת במחשב; משאבת חום — משאבה מיוחדת המצליחה לחמם מים ביעילות של פי שלושה ממשאבות רגילות, תוך חיסכון של 200 אחוז.

● תעודה: עודד קוטלר — תיאטרון אחר (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית). עודד קוטלר, שחקן בימאי ומנהל אמנותי, מהדמויות הבולטות והמשפיעות על עיצוב התיאטרון בישראל, עורר מחלוקת לאורך כל הדרך. הסרט סוקר את דרכו האמנותית של קוטלר, דרך השלב הנוכחי שלה, שהוא התיאטרון הניסיוני בנווה־צדק. הסרט מנסה לברר לשם מה נחוץ עוד תיאטרון, מהי חשיבותו של התיאטרון הרלוונטי, מה חושבים המבקרים המקטרגים על הדרך שבה פועל קוטלר ומה אומרים אלה הרואים באהדה דרך זו.

יום שישי

11. 6

● סרט קולנוע: הנשר נחת (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סרט המבוסס על סיפור מתח של מחבר רבי־המכר, ג'ק הייגינס, אודות ניסיון גרמני נואש, בשלהי מילחמת־העולם השניה, לחטוף את ראש־ממשלת בריטניה, וינסטון צ'רצ'יל, כאשר זה התכונן לבקר בכפר־קיט קטן. הסרט מטפל בנושא ברצינות גמורה, כאילו מדובר בעובדות של ממש, והצלחתו נמדדה במידת המתח שהוא יצר בקהל, למרות שהכל ידעו מראש את סופו של הסרט. בין השחקנים הראשיים בסרט: מייקל קיין, דונאלד סאתרלנד, רוברט דובאל, אנטוני קואיל, לארי הגמן, דונלד פלזנס וג'ני אגוטר. הבימאי הוא ג'ון סטרג'ס, שביים סירטי־פעולה רבים כמו דו־קרב באו־קיי קוראל והבריחה הגדולה.

שבת

12. 6

● סידרה: ידיד לעת צרה (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק טיול מסוכן, שבו הכלב הובו עוזר לשני ילדים, אח ואחות, שיש חשש לחייהם אחרי שאכלו נקניק מורעל ויצאו לפיקניק הרחק מביתם. הובו עוזר לגלות את מקום הימצאם ולהביאם למקום שבו יוכלו לקבל טיפול.

● מותחן: בלש על הגל (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק הקשיבו אלי, ובו עוד מעלילותיו של הבלש־שדרן החביב, המפענח את מיקרי הפשע באמצעות שידורי רדיו.

● סידרה קומית: האצילות מחייבת (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק אחרון בסידרה הקומית המעולה, תחת הכותרת סיבה למסיבה. בפרק זה מסופר על הטירה, המחליפה בעלים, שינוי שהוא הגורם למסיבה. השאלה היא, האם תינשא האצילה שאיבדה את טירתה לבעל החדש של טירתה.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 9. 6

● קומדיה: המעביד (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). סידרה חדשה על המאבק עתיק־היומין בין פועלים ומעבידים. העלילה מתרחשת בבית־חרושת קטן באנגליה של ימינו. את הדמות

מק'לוסקי: דאלאס
יום רביעי, שעה 10.15

הדומיננטית בסידרה מגלם השחקן ראסל הנטר, בתפקיד הבעלים של המיפעל, איש הדור הישן, בורגני היודע להתאים את עצמו למציאות של היום. הוא מתמרן בהצלחה בין הגורמים השונים בתוך המיפעל ומחוצה לו, ויוצא מכל מאבק כאשר ידו על העליונה.

● סידרה: דאלאס (10.15 — ערוץ 6, שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). הגילוי המרעיש על אימוצו של בנו של ג'יי־אר מאהובתו וגיסתו־לשעבר קריסטין על־ידי בובי, מטביע את רישומו על כל גיבורי הסידרה היודעים את הסוד. סו־אלן, הנותנת את הסכמתה לאימוץ, זועמת מחדש על בעלה־לשעבר בגין מעלליו, ונוקמת בו על־ידי חידוש קשריה הרומנטיים עם קליף ברנס. בובי עושה כל מאמץ כדי להסתיר את סוד הילד המאומץ מפני אחיו, אשתו ואמו, ומקבל הבטחה מסו־אלן שלא תגלה את הסוד. פגישותיו של בובי עם סו־אלן, שדווחו לג'יי־אר בלשים המוצבים מול דירתה של גרושתו, מעוררים את זעמו של ג'יי־אר, המאשימו בהסתת סו־אלן נגדו. בעקבות שיחה טלפונית מפרקליט בקליפורניה, מתחיל ג'יי־אר לחשוד שבנו המאומץ של בובי אינו אלא בנו שלו מקריסטין.

יום חמישי 10. 6

● דראמה: קינג קרוסינג (9.10 — ערוץ 6, שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). דרמה מישפחתית על זוג אמריקאי ממוצע, שתי בנותיו המתבגרות ולבטיהן הרומנטיים, על רקע עיירה אמריקאית קטנה ושקטה.

יום שישי 11. 6

● סידרה פופולרית: החבובות (12.45 — שני הערוצים — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). פרקים חדשים במעלליהם של קרמיט, מיס פיגי, פוזי וכל היתר, המארחים בכל פרק זמר או שחקן ידוע.

● מאזני צדק: „משפטי הכתר" (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 75 דקות, מדבר אנגלית). סידרה המשחזרת מישפטים מפורסמים באנגליה, עם שופט ומושבעים, תובע סניגור ועדים, ועלילה מרתקת הנפרשת אט־אט ומסתיימת עם הקראת פסק־הדין.

יום שבת 12. 6

● בידור: המופע של מוצאי שבת (9.25 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 35 דקות, מדבר אנגלית). שירים וריקודים בהשתתפותם של אמנים ידועי־שם.

● ספורט: היאבקות (9.35 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 40 דקות, מדבר אנגלית). תחרויות היאבקות בזוגות ורביעיות לפני קהל משולהב, בהשתתפות אלופי היאבקות מאירופה וארצות־הברית. הפסקול באנגלית, אך קולו של הקריין בערבית עולה מפעם לפעם, כדי להסביר תנועות ומהלכים למי שאינם דוברים את שפתו של שקספיר.

יום ראשון 13. 6

● ספורט: כדורגל (7.30, שידור בצבע, כשעתיים ורבע, מדבר אנגלית וערבית). שידור ישיר מברצלונה של טקס פתיחת מישחקי הגביע העולמי בכדורגל, ושל מישחק הפתיחה בין אלופת העולם, ארגנטינה ובלגיה. המישחק עצמו יתחיל ב־8.00 הטלוויזיה הירדנית הודיעה כי תעביר את מרבית מישחקי הגביע העולמי בשידור ישיר ובצבע מספרד, עם קריינות בערבית מן האולפן. רוב המישחקים יועברו בערוץ 3 ומיעוטם בערוץ 6.

יום שני 14. 6

● מדע בדיוני: האשה הביונית (6.35 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). בעיקבות הצלחת הסידרה האיש השווה מיליונים בכיכובו של לי מייג'ורס, הופקה סידרה מקבילה שבמרכזה אישה נאה (לינדסי וגנר), אשר עברה אף היא טיפול ביוני שהעניק לה עוצמה וכוח על־אנושיים.

● ספורט: כדורגל (9.00 — ערוץ 3 — שידור בצבע, כשעה וחצי, מדבר אנגלית וערבית). שידור ישיר מסוויליה של מישחק הכדורגל בין נבחרות ברזיל וברית־המועצות במיסגרת תחרויות גביע העולם בכדורגל.

יום שלישי 15. 6

● קומדיה: בנסון (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). פרקים חדשים בסידרה המוכרת.

יום ראשון

13. 6

● סידרה: בית קטן בערבה (5.40 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק אהבה וכאב מספר על לורה ואלמנזו הרוצים להינשא, אבל נתקלים בהתנגדות. אלמנזו נחוש בהחלטתו ומבקש מלורה לבחור בינו ובין אביה.

● ספורט: טקס פתיחת מישחקי הגביע העולמי (7.15 — שידור בצבע, פרשנות בעברית). טכס הפתיחה ומישחק הפתיחה, בין ארגנטינה ובלגיה.

● סידרה: דאלאס (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). ניסיונותיו של ג'יי־אר לשם צבירת כוח נמשכים. אשת יחסי־הציבור מתקנת את תדמיתו בקרב בני דאלאס, המתיחות בין בובי ופאמלה נמשכת.

יום שני

14. 6

● סידרה: הטירה המכושפת (5.50 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק נוסף בסידרה המבוססת על סיפור ילדים מפורסם של אדית נסבית.

● קומדיה: הרולד לויד (6.20 — שחור־לבן, מדבר אנגלית). קטעים קומיים מתוך סרטיו של כוכב הסרט האילם, מלווים בדברי קריינות.

● כדורגל: גביע העולם בכדורגל (9.00 — שידור בצבע, פרשנות בעברית). סיקור המישחק בין נבחרות ברזיל וברית־המועצות.

● דראמה טלוויזיונית: אופנהיימר (10.45 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק שביעי ואחרון בסידרה הבריטית הנהדרת, המספרת על ממציא פצצת האטום.

יום שלישי

15. 6

● קומדיה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק נוסף

הרפר: רודה
יום שלישי, שעה 8.05

בסידרה הקומית המספרת על תלאותיה של גרושה טרייה בעיר ניו־יורק.

וידוייה האישי של הדוגמני[ת]

פני שבועיים פירסם העולם הזה את ההאשמות החמורות, שמטיחים זה בזו הדוגמנית סמדר דרור ובעלה, המיסעדן אבי ארביב, במהלך ההתדיינות המישפטית ביניהם. בעיקבות הפירסום פתחה הדוגמנית את סגור ליבה, כדי שהציבור יבין את מצבה לאשורו. במהלך הראיון חושפת האשה בת ה־33, הנמצאת בתהליך גירושין ארוך ומסובך, את כאוויה וסודותיה הכמוסים ביותר.

סיפרה סמדר דרור:

אני מוכנה לגלות הכל, כי אני חושבת שהכתבה שפורסמה על בעלי ועלי הציגה אותי באור שלילי. אני יודעת שהציבור מתייחס בסלחנות כלפי מעשים של הבעל, בעוד שלגבי התנהגות האשה מחמירים.

הטענות שהעלתי נגד בעלי בבית־המישפט, שצוטטו בכתבה, הן אמנם חמורות. אולם המעשים האלה נראים, בעיני הרבה אנשים, הגיוניים מאוד. על־פי הצורה שהוא תיאר אותי בבית־המישפט, וכפי שהדברים צוטטו בעיתון, בוודאי שיהיו כאלה שיחשבו שמה שהוא עושה לי זה מוצדק.

התדמית שהוא הדביק לי היא איומה. אבל זה לא משנה לי. אני יודעת מי אני באמת, וכל החברים שלי ואלה שמכירים אותי מקרוב יודעים מהי האמת. לכן אין לי במה להתבייש. אילו היה לי מה להסתיר, לא הייתי מוכנה להתראיין. אני עושה את זה, כי אני גאה בעצמי ובטוחה בצידקתי. היא, בסופו של דבר, תצא לאור.

אם כבר מדברים עלי וכותבים עלי, אני רוצה שהציבור, שקרא עלי בעיתון, יידע מי אני באמת. אני רוצה שיכירו אותי כמו שאני. שיבינו מה עובר עלי ומה אני מרגישה. אחר־כך שישפטו אותי איך שהם רוצים. זהו המסר שאני רוצה להעביר בדברים אלה.

> **כל מיני פלייבויים ניסו להתלבש עלי - הם חשבו שאני עצם שאפשר להרים**

נולדתי למישפחה מרוקאית מרובת ילדים. יש לי תשעה אחים ואחיות מבוגרים, שבלי עין הרע כולם מסודרים בחיים. הורי עלו ארצה ב־1954 והתגוררו תחילה במושב בית־שיקמה. אחר־כך עברו לחדרה. אבי התחיל לעבוד כפועל במיפעל הצמיגים אליאנס. היום הוא מנהל־מחלקה שם.

„רציתי להתפתח"

רציתי להתפתח. בגיל צעיר גיליתי שאני מוכשרת מבחינה בימתית. הבנתי שהכלי שלי זה הגוף שלי. באמצעותו ביטאתי את עצמי והתקדמתי. בגיל 16 נבחרתי לסגנית מלכת הים־התיכון. אחר־כך נבחרתי לסגנת מלכת־היופי ולנסיכת ים־הכינרת של העולם הזה.

חלמתי תמיד להיות משהו על הבימה. בתחילה רציתי להיות זמרת. עשיתי אפילו תקליט ניסיוני. אחר־כך רקדתי בלהקת כרמון ובי־ג'אז פלוס. לבסוף, כשמצאתי את דרכי בעולם הדוגמנות, החלטתי להקדיש את כולי למיקצוע, כדי להתקדם ולהצליח. הייתי צריכה להתמודד ולעמוד בתחרות קשה עם דוגמניות־הצמרת, עד שהגעתי למעמדי.

הדוגמנות פתחה לפני גם את הדרך לעולם הסרטים. שיחקתי בהשכונה שלנו של אורי זוהר, בפרובוקציה עם ז'אן מרה ומריה של, בבלומפילד עם היצ'רד האריס ורומי שניידר ובבץ וקרסו של מנחם גולן. בכל הסרטים שיחקתי בתפקידים שוליים. אני לא חושבת שאני שחקנית ואין לי יומרות כאלה. הייתי דוגמנית ונשארתי דוגמנית. אולי, אילו הקדשתי לכך יותר, הייתי מסוגלת להגיע רחוק יותר.

בגיל 19 התחתנתי עם אבי ארביב. הוא היה אז בארמן בדיסקוטק מנדיס 77 של רפי שאולי. היכרנו באמצעות חבר משותף. יצאתי עם אבי שלוש שנים לפני החתונה. אהבתי אותו מאוד. תליתי בו תיקוות רבות. ראיתי בו גבר חזק עם שאיפות חזקות. הוא גם נראה כזה. על מה שקרה בינינו אחר־כך איני רוצה לדבר. זה פורט כבר מספיק, בשתי גירסות, בכתבה שפורסמה לפני שבועיים. בית־המישפט הוא שיפסוק בעניין הזה.

אני מוכנה לדבר על עצמי. על מה שעובר עלי מאז שאני נמצאת בריב ובהתדיינות מישפטית עם בעלי. ועובר עלי הרבה.

כל חיי מתנהלים כיום מסביב

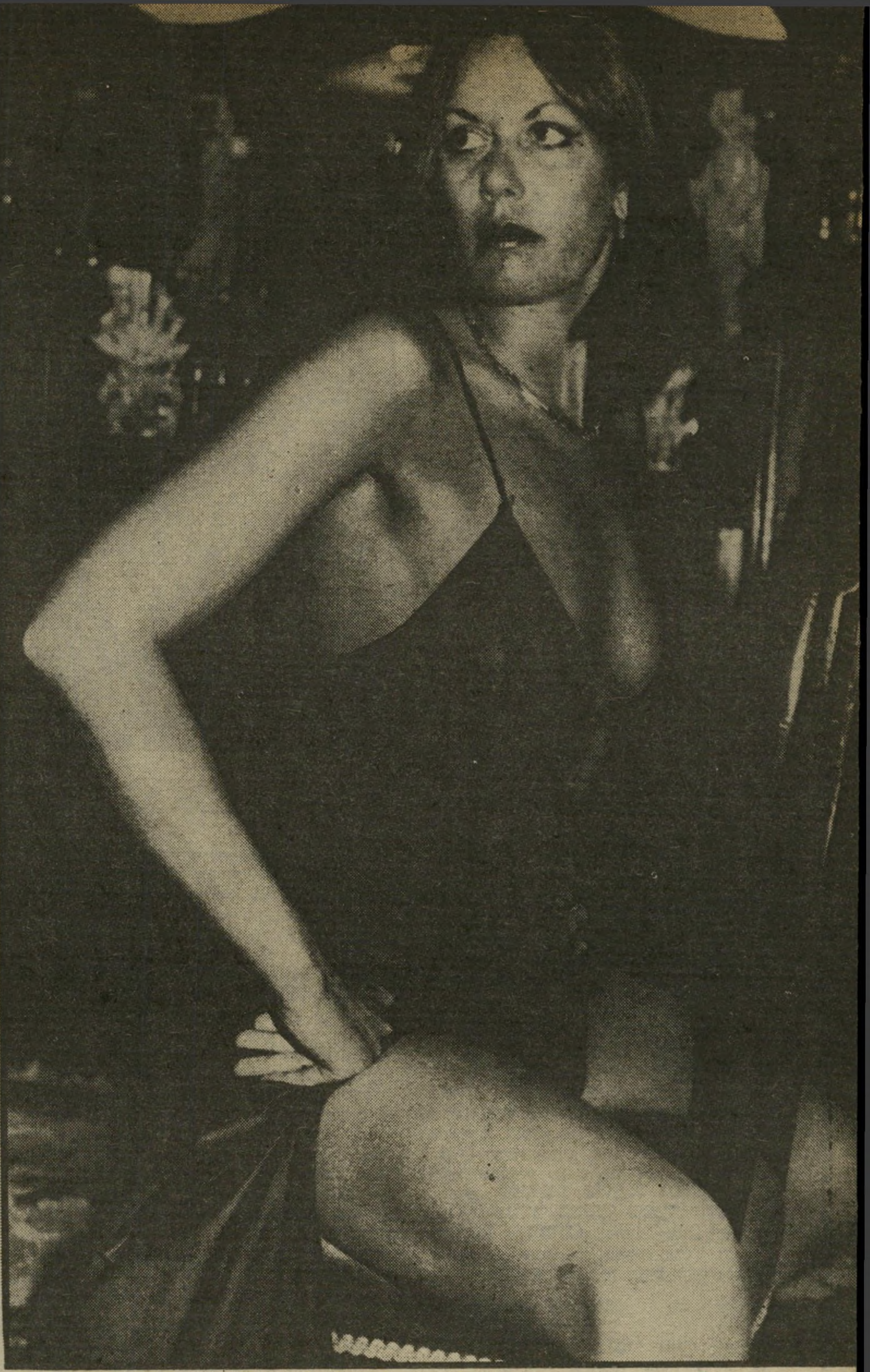

„כזאת אני!" אומרת סמדר דרור, הנראית בתמונה מן העבר מדגמנת בגדים תחתונים לעיני קהל נלהב. סמדר סיפרה שמאז ומתמיד אהבה סיגנון לבוש נועז ופרובוקטיבי.

„הוא הלביש!" סמדר דרור ובעלה אבי ארביב בעת שהיו עדיין זוג אוהבים. לדבריה, בעלה הוא שקנה את בגדיה הנועזים, שאיתם היא נראית במועדונים.

אהבה אחרי הגירושין

למישפט. אני חיה, נושמת, ישנה וחושבת עליו 24 שעות ביממה. שום דבר אחר כבר לא מעניין אותי. יש לי מטרה אחת: להוכיח את טענותי. במשך כל הזמן אני חוזרת וטוחנת את הדברים. אני יודעת שזה לא בריא, וזה גם נוגד את האופי שלי, אבל כשאני נמצאת לבד עם עצמי, זה פשוט משתלט עלי, מבלי שאוכל לעמוד בכך.

יוצאת לבלות כדי לשכוח

כדי לברוח מהסיוט הנוראי הזה, אני יוצאת לבלות. ניסיתי לקחת ספר ביד ולקרוא. ניסיתי להעסיק את עצמי בכל מיני צורות. זה לא הולך. אני תמיד חוזרת לאותו דבר שמטריד אותי. לכן, אין לי ברירה. האפשרות היחידה להתאושש קצת מן המשבר שאני עוברת, היא לצאת מן הבית. אני הולכת למסיבות ולאירועים חברתיים. שם, כשאני מוקפת באנשים שמחים וחוגגים, אני שוכחת מעט מהצרות שלי.

אנשים הרואים אותי רוקדת ומבלה במועדונים ובדיסקוטקים, חושבים שאני מנצלת את המצב כדי להתפרפר. אני יודעת, שכל מיני אנשים שלא יודעים מי אני, מרכלים מאחורי גבי ומספרים עלי כל מיני סיפורים. אבל האמת היא שאני רחוקה מכל זה. זה גם לא סיגנון החיים שלי. זאת רק תקופה שאני עוברת. וגם מה שאני עושה בתקופה הזאת הוא שונה לגמרי ממה שחושבים.

כל מיני פלייבויים ניסו להתלבש עלי בכל מיני הזדמנויות. הם חשבו שנזרקה אליהם איזו עצם, שהם רק צריכים להרים אותה. יש מין דעה קדומה כזאת, שאשה גרושה, או אשה שנמצאה בהליכי גירושין, היא טרף קל. אני, כדוגמנית וכאשת־חברה, התלבשתי בדיוק לתוך הדמיונות הכי נועזים שלהם. הם לא היו מסוגלים להבין, שאני בכלל לא בכיוון הזה.

פתאום התחלתי להרגיש שאני מבוקשת. גם כשהייתי עם אבי ניסו להתחיל איתי. אבל אז זה היה בצורה מאוד עדינה ואפילו הססנית. מאז התחילו השמועות על מה שקורה ביני ובין אבי, החיזורים אחרי הפכו ממש לכפייתיים. הרגשתי שהמצב מתחיל להיות די מטריד. תחילה זה בא לידי ביטוי רק כשיצאתי. אחר־כך התחילו גם להתקשר אלי הביתה כל מיני אנשים, שאני אפילו לא מכירה. אין לי מושג מאיפה הם השיגו את מיספר הטלפון שלי.

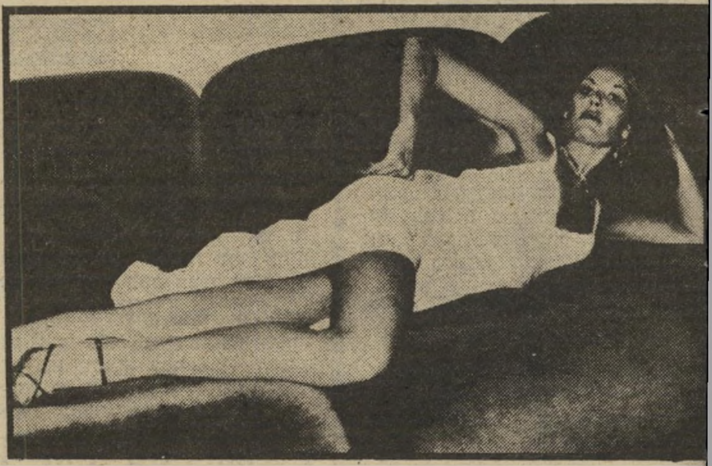

"אני תוססת!"

מכריזה האשה בת ה־33. היא הבטיחה שעוד תצא מן הבוץ, שבתוכו שקעה. לדבריה יש לה עוד מה לעשות, "חוץ מלשמש חומר לכל החרמנים".

"עדיין קשורה אליו"

זה אולי יישמע לכמה אנשים לא הגיוני, אבל אני לא קיימתי יחסי־מין כבר שמונה חודשים. אני אמנם מתלבשת באופן נועז ובצורה פרובוקטיבית, אבל זה סיגנון הלבוש שלי מאז ומתמיד. את הבגדים האלה קנה לי בעלי בפאריס, בלונדון וברומא. היום, אפילו אם הייתי רוצה להחליף את המלתחה שלי, אין לי כסף לכך. אלה הם הבגדים שלי. זה אולי מנקר לכל מיני אנשים את העיניים, אבל זה לא אומר שאפשר להשיג את מה שיש מתחת לבגדים.

אני אוהבת סכס. בתקופות מסויימות היו לבעלי אבי ולי חיי מין נהדרים. היתה בינינו משיכה חזקה ביותר, אפילו אחרי שנות נישואין רבות. בכך אני מודה בפה מלא. מהבחינה הזאת לא היו לי טענות אליו אף פעם. היום, כשאנחנו כבר לא ביחד, קשה לי מאוד ליצור יחסים חדשים עם אנשים אחרים. זה לא רק בגלל שאני עדיין אשה נשואה ושיש לי התחייבויות מסויימות, במיוחד לאור המישפט. אפילו אם הייתי כבר גרושה, היה לוקח לי עוד זמן רב עד שהייתי משתחררת מן העבר ומתרגלת למצב חדש.

בינתיים ההצגה חייבת להימשך. אני אמשיך לטעון את טענותי בבית־המישפט, ואני מתארת לעצמי שגם הצד השני ינהג כך. לעיתונאים ולציבור זאת אולי חגיגה, אבל האמת היא שאני מרגישה לגמרי אחרת. כואב לי שהגענו למצב הזה. הייתי מוכנה לתת הרבה, כדי שנסתדר בצורה מכובדת יותר ופחות סנסציונית. אבל זהו המצב וצריך לחיות איתו, גם כשזה קשה ולפעמים אפילו בלתי ניסבל.

כשהכל ייגמר, אני רוצה, ראשית כל, לצאת לחופשה בחוץ־לארץ. אני זקוקה לזה כמו אוויר לנשימה. אחר־כך הכל פתוח. בדבר אחד אני בטוחה: אני רוצה לחזור למסלול הדוגמנות. בנוסף לכך אני רוצה ללמוד ולהתפתח גם בכיוונים אחרים, מתוך מבט לטווח ארוך יותר.

לא חומר לחרמנים

אני לא נזירה. אני תוססת ורגישה. כעת אני נאלצת להתפלש בבוץ הזה, אבל הזמן יעשה את שלו. אני עוד אצא מזה. וחוץ מזה, יש לי עוד הרבה מה לעשות עם עצמי בחיים, חוץ מלשמש חומר לכל החרמנים.

אני מוכנה להגיד אפילו יותר מזה. אני לא מוציאה מכלל אפשרות, וזה תלוי כמובן בשנינו, שאם אבי ואני נתגרש, נמשיך להיות ידידים וליהנות ביחד ב־

(המשך בעמוד 56)

אלפרדו חתולה הסיאמי של הדוגמנית ה־חטובה, הוא בן זוגה של החתולה לני. בעוד שבעליהם, סמדר ואבי, מתקוטטים ביניהם, חיים בעלי הפרווה בהרמוניה מלאה. סמדר סיפרה שהיא אינה מקיימת יחסי מין מזה שמונה חודשים, אולם היא מעוניינת לחזור ולעשות אהבה עם בעלה.

לי לה לו

מיד־ליד

★ **מסרטה.** אלמו משוכללת מאוד, דגם 1012, סופר 8 + קול למכירה. מעוניין בסינטסייזר פו־ליפוני עד 20 אלף שקל. טלפון 057־34724.

★ **בולים.** תמורת 200 בולים שונים מכל העולם אשלח 200 בו־לים אחרים. קניאל, רחוב בן־אליעזר 15/2, אשדוד מיקוד 77402.

★ **אידיאלי לעיר.** ביצועים של אופנוע במחיר טוסטוס! מו־טו־בי 50 משנת 1980 כחדש + טסט + תוספות רבות, אידיאלי לעיר, גם לגיל 16. בא עם קסדה אינטגרלית משוכללת, חדשה ל־גמרי. ניר, טלפון 052־28178.

נוגע ללב

★ **מטרה רצינית.** בחור צעיר + דירה ומכונית מעוניין בעדינה, דקת־גיזרה ויפה למטרה רצינית (יש אפשרות לדיור). ת״ד 2965 חולון, מיקוד 58129.

אסיר רוצה להינשא

אסיר בן 24, בריא ויציב, בעל עיניים כחולות־ירוקות ו־שיער חום, חובב ציור ואמנות, כדורגל כדורסל וטניס, עומד להשתחרר בחודש יולי הקרוב. אל תסתכלי עלי כעל עבריין, אלא כעל אדם שטעה. אני רו־צה להכיר בחורה שגילה נע בין 18 ל־23. לא חשוב אם תהיי עשירה או עניה, העיקר שתהיי ישרה, אמיתית, אוהבת ומבינה, ותצרפי תמונה. ההי־כרות — למטרת נישואין. ת״ד 16 כלא רמלה, מאיר סוויסה בן־דוד.

★ **מטרת נישואין.** ליפה ו־חטובה המצפה לשינוי אמיתי. אם את רווקה או גרושה, מעוניין להי־כירך רופא עצמאי, 38/180, חובב ספורט וטניס, מסודר היטב, בעל וילה, קליניקה ואמצעים. אשמח לה־כיר אותך בהקדם האפשרי למטרת נישואין. ת״ד 6424 תל־אביב מי־קוד 61063.

★ **קשר חברתי.** סטודנט 24/177 נאה מאוד מעוניין בך היפה והחטובה ליצירת קשר חברתי. ל־השתמע. ת״ד 5050 רמת־גן.

החלפות

צעיר נחמד 22, תכול עיניים, מעוניין במתאימה להחלפת מבטים. ת״ד 1009 בת־ים.

★ **כנה, אמיתית ורצינית.** בחור נאה, משכיל, סולידי ואנו־שי 173/25 מעוניין להכיר עלמת־חן בת 18 עד 22 על בסיס של ידידות כנה, אמיתית ורצינית. ת״ד 4133 ראשון־לציון מיקוד 75141.

★ **מתאימות.** סטודנט 28/168 נחמד, מעוניין להכיר צעירות מת־אימות ונחמדות. ת״ד 30401 תל־אביב מיקוד 61303.

מה הולך

★ **פרס למוצא.** כלבה חומה־מנומרת מסוג סטפורדשייר־בול־טרייר העונה לשם רוקסי אבדה בצומת רחובות אלנבי ויהודה ה־לוי ביום שישי. שייכת לאדם חולה. המוצא יקבל פרס כספי גבוה. טל־פון 03־545118 בכל שעות היום והלילה.

★ **עבודה חלקית.** פנסיונר בעל ניסיון רב בכל מיני עבודות משרד + ידע באנגלית, מעוניין בעבודה חלקית בשעות הבוקר. טל־פון 03־756392 בשעות אחר־הצה־ריים.

עושה חיים

מה קורה כשחמודה וספור־טיבית עושה חיים עם בן־זוג? אם הם כלבים, שני גורים מקסי־מים מחכים לכם. עדי, טלפון 03־945352.

★ **שיטה מהירה.** שיעורי פסנתר וגיטרה בשיטה מהירה ו־בלעדית, אפשרי לימוד בבית התל־מיד, על־ידי מורה מנוסה, לירו־שלמים. טלפון 02־533492 בשעות הערב.

★ **יפהפיה.** שותף או שותפה לדירה יפהפיה ברמת שאול ב־חיפה. 75 דולר לחודש. טלפון 04־527458.

★ **תלושי בונזו.** עבור אשה זקנה וערירית שכלבתה חלתה ו־זקוקה לטיפול וטרינרי, דרושים תלושי בונזו, ועל־ידי כך תוכל לטפל בכלבתה. ת״ד 118 תל־אביב מיקוד 61000.

★ **בצפון.** דרושים שותף או שותפה בני 30 פלוס לדירת שלושה חדרים בצפון תל־אביב. הכניסה ב־5 ביולי. טלפון 03־446884 בבוקר ובשעות הערב המאוחרות.

★ **הומור בצילום.** האגודה ל־קידום אמנות הצילום מארגנת תע־רוכה בנושא ההומור בצילום. פר־טים בת״ד 11480 תל־אביב. צילום שייבחר יופיע בקטלוג שיינתן ל־משתתפים.

★ **קוצר־רוח.** אם את חמודה וסימפטית שמעוניינת בהיכרות כנה ואמיתית, הינך מוזמנת לכתוב למורה נחמד בן 23 הממתין לך בקוצר־רוח. ת״ד 3189 פתח־תיקווה מיקוד 49131.

לשכוח את הטעם המר

אני גרושה נאה בת 26, ה־מבקשת להכיר גבר מעל לגיל 35, עשיר ונדיב, אשר יוכל לנסות לעזור לי לשכוח את הטעם המר של העבר בעזרת הווה טוב יותר. ת״ד 2842 רמת־גן עבור מירי.

★ **החצי השני.** בן 29, 174 גובהו, שלא חסר לו כמעט כלום, מחפש את החצי השני שלו — נאה ואינטליגנטית. ת״ד 22685 תל־אביב מיקוד 61226.

צירופים אפשריים

★ **גיל לא משנה.** תימני 30/175 ביישן מעוניין בנאה ו־חטובה + דירה מהרצליה והסביבה לידידות אינטימית חמה. גיל לא משנה. ת״ד 1300 רמת־השרון מי־קוד 47100.

בשעות היום

צעיר שחרחר מעוניין באשה חמה וחושנית מכל גיל וסוג לבילויים סוערים, בעיקר ב־שעות היום. כתבי לפני ש־תאחרי! ת״ד 37258 תל־אביב מיקוד 61372.

+ **מפונה.** אקדמאי ממפוני ימית 35/173 מעוניין לתפוס ראש עם נאה, הטובה ומשכילה לבילויים, נסיעות וידידות. ת״ד 6401 תל־אביב.

★ **ידידות אמת.** לא פנוי מעוניין בנאה ובמצב דומה (28 עד 32) לידידות־אמת מעניינת. ממ־תין לך 38/186 בת״ד 32161 תל־אביב, מיקוד 61321.

★ **יחס חיובי למיטה.** מבו־קשת ליברלית, נשית ואנושית, חטובה ונאה, לגבר נאה בעל בג־רות בן 30 המפתח יחס חיובי למיטה, לידידות דיסקרטית ואמי־תית. ת״ד 39221 רמת־אביב.

★ **תמיכה נדיבה.** מבוגר ו־מבוסס מעוניין בצעירה נאה, דקת גיזרה, לידידות דיסקרטית. למת־אימה — תמיכה נדיבה. ת״ד 30161 תל־אביב מיקוד 61302.

★ **סיפוק מושלם.** סטודנט ביישן, אתלטי ונחמד מעוניין ב־אשה, אפשרי עד 45, לבילוי אינ־טימי. מבטיח סיפוק מושלם. לציין טלפון. ת״ד 31454 תל־אביב, מיקוד 61314.

★ **שניים בשתיים.** שני גב־רים נאים + דירה (30) מעוניינים

משולשים

מנוסה במשולשים אינטימיים עם זוגות נשואים ורווקים מח־פש ומעוניין להתקשר עם זוג נשוי או זוג רווקים (מבאר־שבע או דימונה) למסרות אינ־טימיות והרפתקות־אהבים משו־לשות. ת״ד 888 דימונה.

בשתי צעירות לבילוי משותף. ת״ד 1163 גבעתיים, ת״ד 53111.

★ **להשתחרר מהבתולים.** חייל חמוד 21/174 העומד לפני שיחרור מעוניין באשה נאה שתע־זור לו להשתחרר מבתוליו. ת״ד 24043 תל־אביב, מיקוד 61240.

★ **קשר אינטימי.** עשיר ו־נדיב מציע תמיכה מאסיבית ל־צעירה חטובה ופיקחית שתיצור עימו קשר אינטימי־דיסקרטי. ת״ד 36852 תל־אביב מיקוד 61368. רצוי לצרף תמונה ומיספר טלפון.

★ **חוש הומור.** בן 39 עם חוש הומור מעוניין באשה עם חוש כזה לידידות אינטימית. ת״ד 30633 תל־אביב מיקוד 61306.

★ **יודע לתת.** פנוי רק ל־שעות, 31/182, שיודע לתת ומעונ־יין לקבל. סודיות מובטחת. מעוניין בדומה, שבבית אינה מסתפקת ורוצה לפעמים להתאוורר קצת. קחי אומץ וכתבי לת״ד 36467 תל־אביב.

★ **איוורור מיני.** גבר נאה בן 30 (לא פנוי), מעוניין בנשים המעוניינות באיוורור מיני. נא לציין מיספר טלפון. ת״ד 349 קריית־מוצקין.

ברכות

★ **לדודה מרתה.** ברכות ל־רגל החלמתך מהמחלה הקלה. עכ־שיו את יכולה לחזור למעגל ה־פעילות. האוהבים אותך בתל־אביב, בני המישפחה ובמיוחד הידידים.

★ **לצילה.** עד 120, ואם זה אפשרי — בלי בעיות כמו שהיה עד עכשיו. מיעקב הבעל והילדים.

★ **לדוני.** אתה חמוד, אני חמו־דה, אתה יפה, אני יפה, אתה צעיר, אני צעירה, אז למה צריך לריב? יהיה לך טוב, יהיה לי טוב, והכל יהיה בסדר, מברוריה.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● **כל הודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.**

● **מי שרוצה לצרף תמו־נה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המו־צעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**

● **ההודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת״ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.**

● **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

אהבה אחרי הגירושין

(המשך מעמוד 55)

מיטה. אני רוצה שנמשיך לעשות אהבה אחרי הגירושין. זה המצב שאליו הייתי רוצה להגיע, אם נתגרש. עד כדי כך אני עדיין מרגישה קשורה אליו.

אני לא רוצה ולא מנסה ליצור רושם שאני תמימה. בכלל לא. בסך־הכל אני מנהלת מאבק מיש־פטי קשה, שבמהלכו שני הצדדים לא בוחלים באמצעים. אנחנו זור־קים את כל הליכלוך על שולחן בית־המישפט. אין ברירה. אם רו־צים לסיים את זה, צריך ללכת עד הסוף. אין לי טענות לאף אחד. אני אשה מבוגרת וצריכה לדעת מה אני עושה. ואם אני עושה טעות, אני צריכה גם לשאת בה בכבוד.

לקחתי גם את הפרקליט הטוב ביותר, למיטב ידיעתי, בענייני

סמדר (כמלכת־מים) ובעלה
„היה לנו טוב ביחד"

אישות. אני יודעת שעורך־הדין מנשה בר־שילטון, שנעזר בעורכת־הדין שרית גולן, ידוע בניהול מישפטים חריפים, שלא אחת מל־ווים בטענות פיקנטיות ועסיסיות. אני חושבת שהמיקרה שלי הוא בדיוק בשבילו. בעניינים האלה הוא מס' 1. ואני חושבת שיאמינו לי אם אומר שהתענוג הזה עולה לי הון תועפות.

כמו לתכנן מילחמה

אני לא מכחישה גם ששכרתי בלש פרטי, יחיעם בן־ארי, ש־הכין עבורי חומר לבית־המישפט. אין פלא שלפעמים אני מרגישה שקשה לי לשלוט בעצבי. כל המערכה הזאת מתישה מאוד. לפ־עמים נדמה לי שאני מפקד בצבא, שצריך לתכנן את המילחמה, או חוקר מישטרה שצריך לעבוד על תיק קשה. עבור עורכי־הדין והב־בלשים זאת פרנסה. עבורי זה החיים והעתיד שלי. אני לא יכולה להרשות לעצמי לזלזל בדברים.

אז לכל המחזרים והרכלנים למיניהם יש לי לומר רק דבר אחד: תשכחו ממני! אני לא מתכוונת לברוח מהם או ממישהו בכלל. אני מתכוונת להמשיך לחיות ולבלות כמו בעבר. את המגיפה הזאת, שהתפשטה מסביבי, אני מתכוונת להדביר מהר, חזק ובני־חישות. עם העניין הזה אין לי בעיות להסתדר. הלוואי שיכולתי להסתדר עם אבי, כמו שאני מצ־ליחה להתמודד עם כל המזדנבים.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

פינות חשוכות

משהו רע אחד מרבים שקרה לי ב־מילואים האלה, היה כשהגעתי אל כמה מהפינות החשוכות בעיתונות שלנו, ש־בזמנים כתיקונם אין לי זמן בשבילן.

אחת הפינות האלה זה מוסף מהמוס־פים של „מעריב", משהו לצעירים, אני מניח, ושמו קריאת ביניים.

באותה פינה חשוכה, ביום האחרון של חודש מאי, בעמוד 19 המועד לפורע־

חמסין

חמסין. כך הם קוראים לסרט המצ־חיק שלהם. ערבי ויהודיה באותה מיטה. אבל אני לא מאמינה. ת'אמת, את היית יכולה? עם ערבי?

„מעריב", 31.5.82

נות, כנראה, מצאתי רשימה קצרה תחת הכותרת „חמסין".

השורות הפותחות את הרשימה הן אלה.

„חמסין. כך הם קוראים לסרט המצ־חיק שלהם. ערבי ויהודיה באותה מיטה. אבל אני לא מאמינה. ת'אמת, את היית יכולה? עם ערבי?"

להמשך אין קשר ישיר עם המישפטים בני אלמוות אלה. כותבת הרשימה, ורד ליון, טוענת כי החמסין האמיתי שורר במקום שבו צריכים חיילינו המסכנים ל־התמודד עם הילדים הערביים שזורקים עליהם אבנים לעיני המצלמות הזדוניות, ולמרות התנאים הקשים מפגינים אנוש־יות נפלאה.

אני כמעט נפלתי כשקראתי את הדב־רים האלה. במודעת בחירות של הרב כהנא זה כבר היה. אבל ככה סתם ב־„מעריב" — העיתון הנוהג להודיע ב־מפורש שלא לכל דבר שכתוב בו הוא מסכים?

איך שחזרתי מהמילואים לא התעצל־תי, והרמתי טלפון לגברת דניאלה בוקנ־שטיין, שהיא עורכת הפינה החשוכה. שאלתי אותה איך השתרבב הקטע הזה פיתאום.

„אני לא מבינה מה פה מפריע לך." היא אמרה לי.

לרגע אחד הייתי שוב חמום. „תארי לעצמך שבגרמניה היו עושים סרט על יהודי וגרמניה באותה מיטה, ואחר־כך היו מופיעות שורות כאלה על הסרט המצחיק בעיתון," ניסיתי להסביר.

הגברת בוקנשטיין מהירת התפיסה הו־דיעה לי מייד שהשורות נכתבו באירו־ניה, ואפשר ללמוד על כך בקלות מהמשך הרשימה. עוד אמרה לי שכותבת הרשי־מה, ורד ליון, היא קיבוצניקית צעירה מאוד וכישרונית מאוד מגיבעת־ברנר, „ש־הדיעות שלה הפוכות."

אני מצטער מאוד. אני לא מצליח ל־הבחין באירוניה. אני גם לא מצליח לראות איפה כאן הדיעות „ההפוכות". לי זה נראה די סביר שמי שחושבת ש־חיילינו בגדה שיורים באוויר שבתוך ה־ריאות הם גיבורים גדולים ואנושיים מאוד, גם תחשוב שערבי ויהודיה במיטה זה לא יתכן. חושבת, חושבת, וגם כות־בת.

מסיפורי איצל׳ה הנהג

הייתי במילואים. לא חשבתי שעושים חיים, ולא סעיתי. אבל מה, בכל זאת היה חידוש מעניין הפעם. סוף־סוף יצא לי לשמור על גבול של שלום.

וככה זה הולך: בכל מקום שבו יש מחלוקת על המיקום המדוייק של איזו אבן גבול, שמים המצרים מצידם שלו־שה אוהלים וכמה חיילים וצופה, וכך בדייק עושים גם הישראלים התמודדים.

תפקיד הצופה המצרי הוא להשקיף על האבן, ולבדוק שאנחנו לא נזיז אותה מהמקום, וזהו גם תפקידו של הצופה מהצד שלנו. וכך, במשך כל שעות היום יושבים הצופים וצופים על האבן, וזה על זה, ועל הבדואים שחורשים את אדמת המדבר כדי לזרוע אבטיחים.

וככה, בעוד אני יושב וצופה ועיתותי בידי, כמו שאומרים הסופרים, עלו וצפו בזיכרוני הזיכרונות.

גם לפני 15 שנים, בערך, הייתי יושב לי כך בערך וצופה על המצרים, חמוש במישקפת. אבל ההבדל, איזה הבדל.

אז הפרידה התעלה בינינו ובין המצ־רים. אז לא ישבתי חשוף בגיבעה, כי ה־צלפים ארבו בכל עבר. אז לא גרנו ב־אוהלים אלא עמוק בבונקרים, כי היו הפג־זות לא נעימות לפעמים. אבל אני רואה שאני מתחיל לגלוש לשטח מאוד לא אהוב עלי, של סיפורי גבורה הירואיים, אז נדבר קצת על איצל׳ה הנהג.

הדגל הוורוד

איצל׳ה הנהג לא היה בדיוק אחד מ־החבר׳ה שלנו. הוא לא היה בגרעין, ולא היה בהכשרה, ולא חלם ללכת להגשמה. הביאו אותו לפלוגה שלנו בתור הנהג של המם־פא, יענקל׳ה, איצל׳ה היה בחור גבוה ושמן עם פנים עגולים ואדמדמים, וגם מגמגם. אי־אפשר היה לא לאהוב את איצל׳ה, וגם איצל׳ה מטיבעו, כמו שעוד תראו, היה אוהב אדם.

מי שהיה בתעלה בימים ההם בזמן הזה, יודע שהצופים בבונקרים נהגו להסתכל ב־כביש שהתפתל מאחורינו לא פחות ממה שהתבוננו במצרים שמן העבר השני של התעלה. משם אמנם הגיחו הפגזים והכדו־רים השורקים, אבל מהכביש באו צרות לא פחות צרורות, ואלה הן: תלונה, על־תנאי, מחבוש, קנס ושלילת־חופשה — ש־בלשון נקייה קוראים לה ריתוק. ולמה? כי מהכביש הגיעו המפקדים שלנו, ש־תמיד מצאו מישהו בלי נעליים, או ב־מכנסיים קצרים, או בלי חגור בעמדה, איך אפשר לא.

הבעיה היתה שבכביש ההוא הסתובבו הרבה ג׳יפים. אם היינו צריכים להיכנס לכל המדים בכל פעם שעבר שם ג׳יפ, היינו משתגעים. ובדיוק בנקודה הזאת עזר לנו איצל׳ה, הנהג של המם־פא. בכל פעם שהמם־פא יצא לסיור מסוכן, היה איצל׳ה מתגנב למרכזיית הסלפונים ש־במיפקדה, ומודיע לנו שצריך להיכנס לנוהל קרב.

אלא מה, לא חלף זמן רב, ומלשן מן המלשנים סיפר למם־פא על מעלליו של הנהג. מה עשה יענקל׳ה המם־פא? היה מוציא את איצל׳ה לסיבוב שלו בבונקרים בלי התראה מוקדמת!

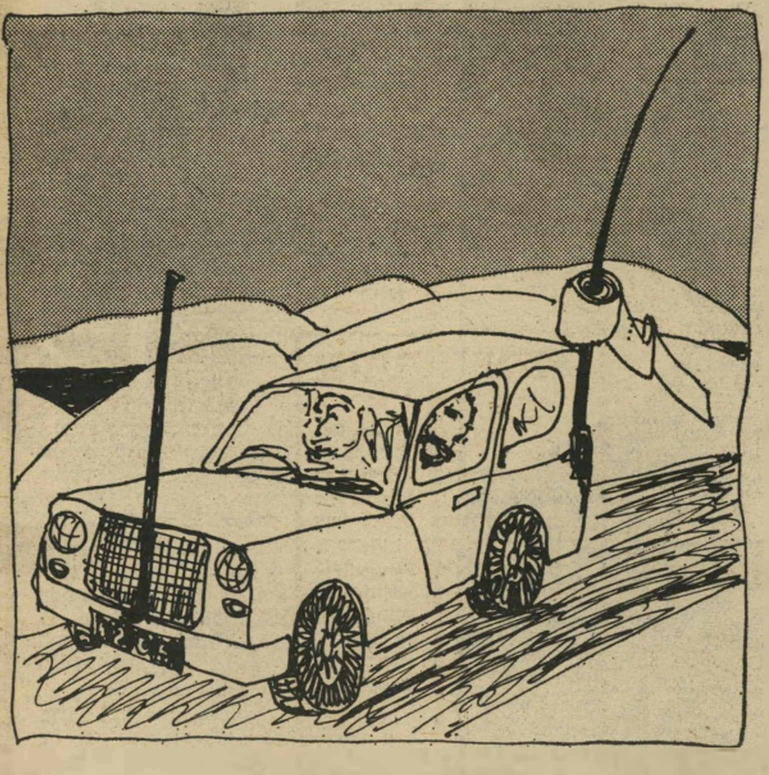

המם־פא ואיצ׳לה הנהג דוהרים בג׳יפ
לפני 15 · שנה

וכך, בכל פעם שיצא איצל׳ה לסיור עם יענקל׳ה, ללא התראה מוקדמת, כמובן, היה בוטל גליל הגון של נייר טואלט — צבעם היה ורוד באותם הימים — ותולה אותו על האנטנה של הג׳יפ.

וכך היו הצופים שבבונקרים בין ה־לשון באגם תמסח בדרום, ובין מוצב גשר הפירדאן בצפון יודעים, כי בראותם מרחוק ג׳יפ שמין דגלון ורוד מתנופף מאחריו — אות מובהק הוא לסכנה נוראה. יענקל׳ה המם־פא מגייע!

ראש בראש

כבר ראיתי בימי חיי שחקני פוקר לא מעטים וכמה מהם היו טובים באמת, אבל בזה אני מודיע: מעולם לא ראו עיני שח־קן פוקר מעולה כמו איצל׳ה הנהג. איצל׳ה הנהג פשוט לא ידע מה טעמו של הפסד במישחק הפוקר, שהיה רווח למדי ב־מקומותינו באותה תקופה.

והנה, סוף־סוף הגיעה השמועה על מומ־חיותו של הנהג גם לאוזניו של המם־פא שלנו, הסגן יענקל׳ה.

המפקד שלנו היה קצין צעיר בצבא־הקבע, גבר גבוה ורזה עם שפם ענק סטייל פלמ״ח, והוא לא העלה על דעתו, כמובן, שיתכן כי הנהג שלו, איצל׳ה, יכול להביס אפילו אותו במישחק מן המישח־קים.

ובכן, יום אחד בא המם־פא אל נהגו ואמר לו:

„שמעתי שאתה משחק טוב בפוקר, איצל׳ה."

ואיצל׳ה השיב בתקיפות רבה:

„אני אף פעם לא משחק פוקר בצבא, המפקד. זה אסור!"

אחרי שנפלו כמה חללים, ישבו טובי המוחות בפלוגה לטכס עצה, והועלו רעיו־נות שונים וגם משונים. אין זה מפתיע שאת הפיתרון הטוב מצא איצל׳ה בעצמו.

וזהו דבר הפיתרון: כדי שנוכל לדעת איזה מן הג׳יפים המתרוצצים בכביש הוא הג׳יפ של המם־פא שלנו, זה שאיצל׳ה נוהג בו, היה צריך לתת באותו ג׳יפ סימן מובהק הנראה למרחוק.

„תעזוב, תעזוב," אמר יענקל׳ה, „אף אחד לא יידע, נשב ונשחק ראש בראש כדי להעביר את הזמן."

איצל׳ה לא השתכנע במהירות. ההשל־כות העלולות לצמוח מן המישחק הזה לא נעלמו ממנו. אבל פקודה היא פקודה, וכך, בערב חורף אחד, התיישבו להם יענקל׳ה המם־פא ואיצל׳ה הנהג באוהלו של המפקד, ובתוך שלוש שעות הרוויח איצל׳ה את כל המזומנים שהיו בידי ה־מם־פא, וכן את כל שארית משכורתו ה־חודשית, ועוד משכורת חודשית אחת שלמה.

„עוד אף פעם ל־ל־לא היה ל־ל־י מישחק כל־ל־ל־כך קשה!" סיפר לנו איצל׳ה, „אני כל־ל־ל הז־ז־מן מנסה להפ־פ־סיד — ולא מצ־לליח!"

אולי לא היינו מאמינים לכל הסיפור הזה כולו, אלמלא היה איצל׳ה מזמין כל העת את יענקל׳ה המם־פא למצופים וטמפו בשקם, ויש האומרים גם שנתן לו קצת כסף לחופשות. „שיהיה ל־ל־לו לביז־בוזים," כמו שאמר איצל׳ה הנהג.

כיס־ס־סאות

אני מבין קטן מאוד בפסיכולוגיה, ואין לי מושג קל שבקלים ממה נבע הגימגום של איצל׳ה. אך דבר אחד אני זוכר, ו־הוא, שמלבד מישחק הפוקר הצטיין איצ־ל׳ה גם בסיפור בדיחות עסיסיות מאין כמותן — חציין על מגמגמים. אספר לכם בדיחה אחת שאיצל׳ה נהג לספרה, ודרך הסיפור חשובה לא פחות מן הסיפור.

והנה הבדיחה:

יום אחד בא קליינט לנ־ג־ג־ר אחד, ו־מז־ז־מין ממנו שולחן וארב־ב־עה כיס־ס־סאות. אומר לו הנגר: תח־ח־זור עוד שבוע, ויהיו מוכנים. חוזר הקל־ל־יינט ו־לוקח את השול־ל־חן ואת הכיסאות. עובר שבוע, והקל־ל־יינט חוז־ז־זר אל הנג־ג־ר בצעק־ק־קות איומות. איז־ז־זה מין כיס־ס־אות עשית לי! הוא צורח — כו־ל־ל־לם נשברו!

חוכ־כ־כמה גדול־ל־ה, עונה הנגר, בטח ישבת עליהם!

הייתי משלם הרבה בשביל לדעת איפה היום איצל׳ה הנהג ומה הוא עושה האיש הזה.

ב־5$

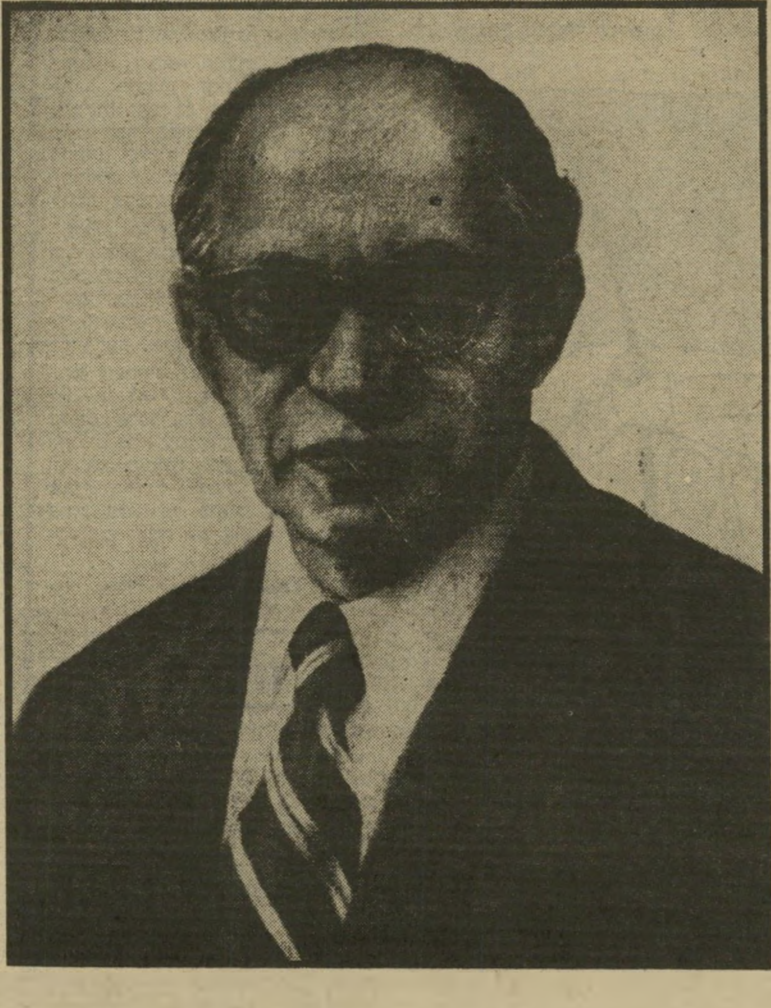

צייר רוסי הכין דיוקן של ראש־הממשלה - ואיש־עסקים

פרטי החליט להפיץ אותו ככרזה מבלי לשתף את הצייר ברווחים

מאבק ארוך עם שלטונות ברית־המועצות קדם להגירתם של אנדריי ונדיה רזניצקי לארץ. המאבק נמשך יותר משנה, ובמהלכו ערכה נדיה שביתת־רעב, שגרמה לסיבוך בהריונה. בנם, פיליפ, נולד בשל כך בלידה מוקדמת.

לאחר שנים רבות של מאבקים בלתי־פוסקים, בהן הדבר היחידי שהחזיק אותם בחיים היה יצר־הקיום, חשבו בני הזוג רזניצקי שהאל שלח להם את מלאכו הטוב בדמותו של דויד וויינגרטן.

שמו של איש־העסקים וויינגרטן היה ב־כותרות בתקופה האחרונה, בשל היותו חבר בוועדה שבדקה את עניין טיסות אל על בשבת. שמו הוזכר, ולא לחיוב, ב־מאמרים הרבים שנכתבו על כך. אולם וויינגרטן, כנראה, לא תיאר לעצמו ששמו יתנוסס באותיות קידוש־לבנה גם בכות־רות כתבי־תביעה.

פורטרט של האם

המהגרים החדשים שוכנו על־ידי משרד הקליטה בדירה רעועה. בנם התינוק חלה בשל העובש שכיסה את קירות ביתם, והשניים היו טרודים בריצות בין בתי־החולים השונים.

אנדריי הוא צייר, אולם עיסוקו נקטע בשל הטיפול המתמיד בפיליפ, ואילו נדיה לא עזבה את מיטת הפעוט לרגע. אחרי מאבקים ממושכים הצליחו בני־הזוג רזניצקי לשכור דירה בארמון־הנציב בירושלים, ונראה היה שהחיים מתחילים להתנהל בצורה רגועה יותר. נדיה תיכננה להתחיל לעבוד כעוזרת־בית, ואנדריי החליט לשמש צבעי לעת מצוא.

בשל המחסור המתמיד בכסף, לא הצליח אנדריי לארגן לעצמו סטודיו שבו יוכל לצייר ללא הפרעה. אולם הוא לא התייאש, ואף אגר די ציורים כדי לגשת לגלריה ספראי בירושלים ולבדוק אפשרות של תערוכה במקום.

בעל הגלריה, דב ספראי, ידוע כאיש־עסקים ממולח. הגלריה היא מסחרית ויש לה סניפים בתל־אביב ובבוסטון. ספראי התלהב מהציורים, ובו ברגע קבע ל־רזניצקי תאריך לתערוכה.

נוסף לכך הציע ספראי את עזרתו בדרך שונה. בעל הגלריה סיפר לצייר המופתע על חבר המעוניין בציור פורטרט של אמו המנוחה. אותו חבר היה דוד וויינגרטן או „המלאך הטוב" כפי שמכנים אותו בלשון סגי־נהור בני הזוג. וויינגרטן שילם 200 דולר דמי־קדימה עבור הפורטרט ו־סיכם עם הצייר, הדובר רוסית בלבד, כי ישלם לו עוד 800 דולר. „המלאך הטוב שכן הוא דחה את הצעתם לקבל ציור ב־מתנה. וויינגרטן ניסה להסביר לבני הזוג המשתאים איזו הנאה תיגרם לו אם יצליח לעזור להם לשפר את מצבם הכלכלי ה־גרוע.

אחת בוכה, שניה צוחקת

המהגרים התמימים בטחו בוויינגרטן. אנדריי נפגש עם ראש לישכתו של ראש הממשלה, יחיאל קדישאי, ממנו לקח שיבעה צילומים של בגין. בתום שלושה חודשי עבודה מפרכים, בתנאים־לא־תנאים, השלים הצייר המזוקן את ה־דיוקן.

הציור נלקח ללשכת ראש־הממשלה, שם נאמר לבני־הזוג כי בגין ראה כבר 20 דיוקנים, אולם אף לא אחד מהם מצא חן בעיניו. לדברי בני־הזוג אמר אז קדישאי, כי זהו דיוקן טוב, המראה את בגין כפי שהוא באמת. עינו הימנית בוכה ועינו השמאלית צוחקת.

בגין נהנה מהציור ותשובתו החיובית נתקבלה כעבור דקות ספורות. וויינגרטן טען, אימנם, שיש לשנות פרטים מסויימים בציור, אולם אנדריי התעקש להשאירם כפי שהם. הפורטרט נלקח על־ידי וויינגרטן לבית־דפוס, שיצוק מתבניתו את ה־פוסטרים שיועדו למכירה, ואשר הרווחים ממכירתם יועדו לכיסוי הוצאותיו של אנ־דריי ולכלכלת בני־מישפחתו.

באמצע אפריל הוזמן אנדריי לביתו של דויד וויינגרטן, שם ראה את הצילום ש־נעשה מהתמונה. לטעמו של אנדריי היה הצילום כהה מדי, אולם וויינגרטן סירב להתיר לו לגשת לבית־הדפוס ולהורות על השינויים, בטענה שהוא ידאג לכך ב־עצמו. הוא אף לא היה מוכן למסור ל־אנדריי את שם בית־הדפוס. באותה פגישה סיפר וויינגרטן לאנדריי, כי הוא מתכוון להכין אלף פוסטרים והמליץ לאנדריי ל־החתים את ראש הממשלה על מאה מביני־הם, ולתרום אותם לאגודה למילחמה ב־סרטן.

וויינגרטן דחה את מועד הענקת הציור בטענה שהוא מחכה שאשתו, שושנה, תחזור מחו"ל, משום שאין לה עדיין אף תצלום משותף עם ראש הממשלה.

הנשיקה הרטובה

ב־[illegible] באפריל הגיע הרגע המיוחל. בני־הזוג רזניצקי הוזמנו להגיש את מתנתם. הם פנו לבית מישפחת וויינגרטן ידע שאנדריי מתכונן לתערוכה," סיפרה בלהט נדיה הדוברת אנגלית רהוטה. „הוא התעניין בנו והתנהג כמי שדואג לגורלנו."

תוך כדי שיחה עלה במוחו של וויינגרטן רעיון. בשל הקשרים בינו ובין ראש ה־ממשלה, מנחם בגין, ידע דויד כי לראש־הממשלה אין דיוקן מצייר, למרות שהיה רוצה באחד כזה. ציור כזה, טען אז וויינ־גרטן, יעשה לאנדריי יחסי־ציבור עצומים והפירסום יגרום לדחיפה רצינית בקאריירה שלו.

וויינגרטן המשיך לפתח את רעיונו ואמר שיש אפשרות להדפיס פוסטרים מן ה־פורטרט, ואלה יימכרו היטב בשל הפופולאריות של ראש־הממשלה בקרב עמו. נדיה רזניצקי, שניהלה את השיחה עבור בעלה, תמהה מדוע רוצה וויינגרטן לעשות עבורם כל־כך הרבה, וללא כל תמורה,

האשה נדיה, הדוברת אנגלית רהוטה, משמשת פה ל־בעלה, כי הוא אינו דובר אנגלית או עברית.

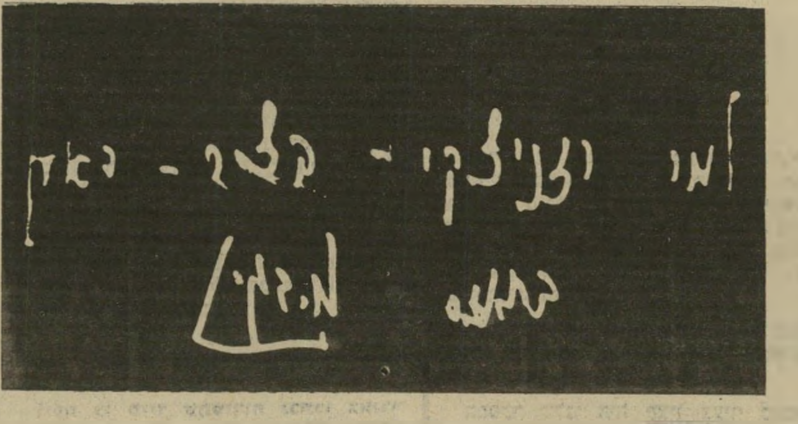

חתימה אישית של ראש־הממשלה, מנחם בגין, על־גבי הפוסטר ש־הודפס מדיוקנו. 3 פוסטרים חתומים על־ידי בגין הוענקו לצייר ולאשתו, אולם אחד מביניהם נלקח מהם על־ידי שושנה וויינגרטן.

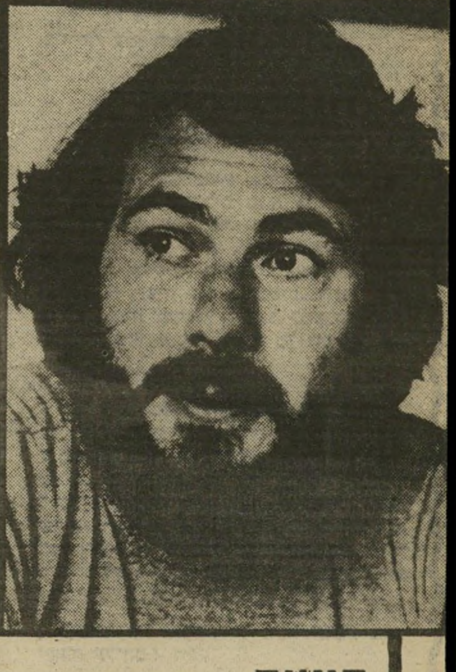

הצייר אנדריי רזניצקי עסק עד כה בציור בלבד. עתה הוא נאלץ לעבוד כצבע וסייד בעבודות מזדמנות.

במדינה

מישפט

מכשיר בלתי־מתאים

„במברג קטנטן אי־אפשר לפרוץ קיר," טען הסניגור, ושיחרר את הצעיר.

למישטרה לא היה ספק כי בידה תיק סגור ובטוח. הרי איש מישטרה, שוטר מן המדור המרכזי, ראה במו עיניו את ה־שודים מנסים לפרוץ לתוך חנות תכשי־טים. אותו שוטר היה בביתו בזמן הפסקת הצהריים, ומהמירפסת הבחינה עינו המנו־סה בשני אנשים המחזיקים מכשיר ומת־עסקים בקיר האחורי של חנות תכשיטים ברחוב בן־יהודה.

כשוטר חרוץ ירד מייד לרחוב ועצר את השניים „על חם". בידיו של אחד החשודים, אבנר ג'נאח, 25, נמצא מברג.

כאשר הובאו העצירים להארכת מעצר, חקר הסניגור, דרור מקרין, את נציג ה־מישטרה. „מה היה המכשיר שמצאתם בידי החשודים?" שאל, והקצין ענה כי היה זה מברג. „מה היה אורך המברג?" המשיך הסניגור לשאול והקצין השיב כי אורך המכשיר היה עשרה סנטימטר. ה־

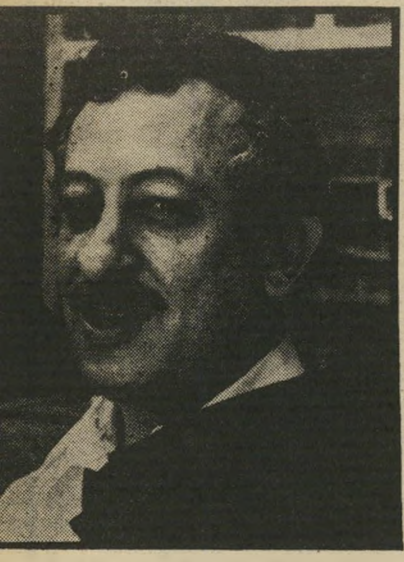

סניגור מקרין
מברג קטן

שופט אהרון פרוינד זקף את אוזניו: „ב־מברג קטנטן כזה ניתן לפרוץ קיר?" שאל, ואיש־המישטרה לא ידע מה להשיב.

בעיקבות חקירה זו שיחרר השופט את ההשודים באומרו כי טענת המישטרה אינה הגיונית.

דרכי חיים

המתמחה המתחזה

כשהתברר למישטרה כי הצעירה אינה מתמחה של עורך־דין, הוגש נגדה כתב־אישום.

למרבית האנשים יש צורך בארבע שנות לימוד באוניברסיטה כדי להפוך למתמחים אצל עורך־דין. אבל רחל בורג, 26, שילמה על כך רק בשנת מאסר אחת.

לפני כשנתיים נעצר אחיה של רחל והוחזק בתחנת־המישטרה של נתניה. ה־מישפחה שכרה עבורו את עורך־הדין צבי לידסקי, ורחל, שהחליטה לבקר את אחיה, הציגה עצמה בתחנת־המישטרה כמתמחה של עורך־הדין לידסקי, ונפגשה עם אחיה.

למרבית הפלא לא חקרו אותה שוטרי התחנה יותר מדי ולא ביקשו לראות אישורים. הם האמינו לה כי שמה רחל בורג, וכי היא מתמחה של עורך־הדין. רק אחרי כשבוע, כאשר שוחחו עם לידסקי, התגלגלה השיחה על המתמחה, ואז התברר למישטרה כי אין ולא היתה מתמחה בשם זה במישרדו של עורך־הדין.

סמים, גנבות והתחזות. חקירה

(המשך בעמוד 60)

חיבוק בגין

מעניק ראש־הממשלה לאשת ה־צייר, נדיה רזניצקי. (משמאל) דויד ויינגרטן ואשתו שושנה. מעמד הענקת הציור נערך בלישכתו של בגין. הציור היה גמור והפוסטרים הודפסו זמן רב לפני הגשתם לבגין, כי ויינגרטן רצה שאשתו, ששהתה בחו"ל, תהיה נוכחת במעמד זה, כדי לזכות בצילום משותף עם ראש־הממשלה.

ויחד איתם יצאו ללישכת ראש־הממשלה. הציור המקורי והפוסטרים שהמתינו בבית ויינגרטן היו עטופים, ובני־הזוג ויינגרטן אמרו שיפתחו את החבילות בלישכה עצמה מפאת קוצר זמן.

„כשהגענו למישרד ראש־הממשלה נת־בקשנו להמתין," מספרת נדיה. „ויינגרטן הסיר את העטיפות והראה את הפוסטרים לכל הנוכחים כשהוא מתעלם מאיתנו. כאילו שאין לנו חלק בציור."

באותו מעמד סוכם בין איש־העסקים היהודי־אמריקני ובין הצייר הרוסי כי 100 פוסטרים יימכרו לסוכנות היהודית — כל פוסטר בחמישה דולרים — ואת הסכום יקבלו בני־הזוג רזניצקי.

בתחילת הפגישה עם ראש־הממשלה

הוועדה אשר יהיו — אל־על לא תטוס בשבת, נפנה אל העולים הנרגשים. הוא אמר להם כי הסכום היחידי שיקבלו יהיה 500 הדולרים עבור הפוסטרים שנמכרו לסוכנות. שאר הרווחים ממכירת הפוס־טרים, אמר ויינגרטן, הוא יקח לעצמו, כדי לכסות את הוצאותיו. אם יישאר משהו, הוסיף, אולי יתן גם להם.

הצהרה זו היתה שונה מן ההסכם המקורי, הג'נטלמני כביכול, אולם נדיה ואנדריי הרגישו שם חייבים לוויינגרטן רבות, לכן לא התווכחו עימו.

צייר ואשתו קיבלו שני פוסטרים חתו־מים ועוד 15 בלתי־חתומים, השאר נשאר בידי ויינגרטן. כשתמה סערת הרגשות נפנו הצייר ואשתו לבחון את הפוסטר.

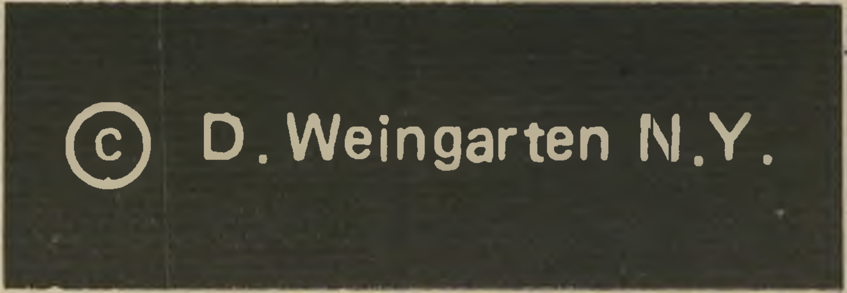

זכות יוצרים

בתחתית הפוסטר, באותיות קטנות, רשם דויד ויינגרטן את שמו כבעל זכויות היוצרים. בני־הזוג רזניצקי לא ידעו על־כך. הם גילו זאת אחרי שבחנו את הפוסטר בביתם בתום הפגישה עם בגין.

התעלם ויינגרטן לגמרי מנדיה ואנדריי. השיחה התנהלה בעברית, וכששאלה נדיה את שושנה ויינגרטן על אודות נושא השיחה, פטרה אותה שושנה בכך שאמרה לה כי דויד ובגין מדברים על אל־על ולא על הציורים.

אחרי ציפיה ממושכת הסיר איש־העס־קים את העטיפות מעל הציור. בני־הזוג רזניצקי ראו כי בתחתיתו הוטבעה הק־דשה בתבליט זהב, אולם מאחר שהכתוב היה בעברית, לא הבינו מה נכתב בה. נדיה רזניצקי קיבלה את הנשיקה הרטובה המסורתית מפיו של ראש־הממשלה, ונוסף לכך קיבלה שלושה פוסטרים חתומים על־ידי ראש־הממשלה.

אחרי שהסתיימה הפגישה המרגשת וכבו הבזקי המצלמות, יצאו הרזניצקים מן ה־לישכה. שושנה ויינגרטן לקחה מנדיה אחד מן הפוסטרים החתומים ואמרה ש־תמכור אותו בניו־יורק תמורת 100 דולר — סכום השווה לסכום שאותו הוציא בעלה עבור מיסגור התמונה.

כשסיים ויינגרטן לדווח לעיתונאים רבים על פגישתו עם ראש־הממשלה ועל הבטחת בגין לוויינגרטן, כי יהיו מסקנות

ואז גילו לראשונה כי במיסגרת הלבנה שמסביב לדיוקן יש הטבעת דפוס, שבה מצויין כי זכויות היוצרים שייכות לוויינ־גרטן, ניו־יורק.

מייד כשהובהר לישראלים הטריים כי הולכו שולל, פנו לוויינגרטן. הוא אמר כי אין לו זמן להיפגש עימם, שכן הוא נוסע לארצות־הברית. בני־הזוג ההמומים פנו לקדישאי, שלא רצה להתערב בעניין, ובצר להם פנו השניים לעורך־הדין אהרון אורדן.

ימים ספורים אחר־כך הגיש אורדן בשם לקוחותיו בקשה למתן צו־מניעה, שיורה לוויינגרטן להימנע מעשיית כל מעשה, במישרין או בעקיפין, של שימוש, הפצה, מכירה, שיווק, מיסחר, פירסום, תצוגה, הוצאה לאור, עשיית צילומים, פיתוחים ו־הדפסות מכל סוג שהוא מתמונת השמן של ראש־הממשלה.

שימעה של הבקשה הגיע לכתב אחד העיתונים הירושלמיים, שמיהר לפרסם את הידיעה. למחרת פורסמה באותו עיתון מודעה שהתפרשה על עמוד שלם, שבה ניסה ויינגרטן להוכיח את חפותו ואת כוונותיו הטובות.

„למעשה," נטען במודעה, „רצינו לפרסם שמו של צייר עולה חדש מרוסיה, והנה הוא מפורסם! חבל שלא בגלל כישרו־נותיו." עוד טען ויינגרטן, באמצעות המו־דעה, כי מוזרה העובדה שעולה חדש מרוסיה יודע כי ויינגרטן היה חבר בוועדה ציבורית ולמעשה הוא כבר התרגל, בתור־קף תפקידו זה, להשמצות נגדו.

כפויי טובה!

ויינגרטן שכר את עורך־הדין שלמה תוסיה־כהן, שהציע לבני־הזוג הצעת פשרה. בהצעה נאמר שהפוסטרים יוחזרו לבני־הזוג, ונוסף לכך ישלם להם ויינגרטן 1000 דולר. נדיה ואנדריי סירבו. העניין הפך עבורם עקרוני, והם סירבו להשתיקו.

הגילוי בדבר הונאתו של ויינגרטן פקח את עיניהם, והם הלכו לבדוק מה נכתב בתבליט הזהב שהוצמד לפורטרט. להפ־תעתם גילו כי בהקדשה לא היתה כל התייחסות אליהם: „לראש־ממשלת ישראל, מר מנחם בגין, בכבוד ויקר מוגש ע"י שושנה ודויד ויינגרטן וב"ב." ההקדשה גרמה לבני־הזוג רזניצקי להבין כי לא רק את הכספים מנע מהם ויינגרטן, אלא הוא אף לקח מהם את הכבוד שבהענקת הציור לבגין.

נדיה פנתה לקדישאי בשנית, ושוב ביק־שה את עזרתו. לדבריה, רצתה להדגיש לפני קדישאי ובגין את ההונאה.

קדישאי שאל אותה אם קראה את מאמרו של ויינגרטן, ושאל, לדבריה, מדוע היא ובעלה כפויי־טובה, אחרי כל מה שוויינגרטן עשה עבורם. נדיה ניסתה להסביר כי רומתה וכי היא רוצה להודיע לבגין על הרמאות, וכששאלה את קדישאי אם סיפר לראש־הממשלה על השתלשלות העניינים, ענה לה בשלילה, אולם הוסיף שבגין קורא עיתונים ובוודאי קרא גם על כך.

איך אתם מעיזים לבוא ולבקש עזרה, שאל אותה קדישאי בכעס, אף אחד לא עזר להורי כשהם באו לארץ!

אנדריי ונדיה אינם מרגישים אשמים בכך שאיש לא עזר להוריו של קדישאי. לדבריהם השנים יחלפו, אנשים ישכחו את פרשת סיני ואת פרשת אל־על, אולם הציור שצייר אנדריי יישאר כהוכחה לרצי־נו האמיתי של אנדריי להביע את רגשותיו החמים למנחם בגין, רגשות שחלפו־לאור האירועים המצערים.

בינתיים הודיע להם דב ספראי על ביטול התערוכה, ולדבריהם נובע הביטול מקשריו של ספראי עם ויינגרטן. אין הם יודעים איך ישיגו את הכספים שהוציאו להכנת התערוכה. מישרד־הקליטה העניק לאנדריי מילגה לקראת תערוכתו, ועכשיו יצטרכו, כנראה, להחזיר אותה.

טיבי זכרוני

יעקב שרת / איש ממאדים

בית־חרושת ליהודים

אסטרטגיה של סוחרים

רק תמול־שלשום תקעו הבש״שים (בגין־שרון־שמיר) שלנו בשופרותיהם העיליים והתחתיים תקיעות אסטרטגיות פרו־מערביות, והוכיחו באותות ובמופתים גדולים כי אנו מצודת הדמוקרטיה המערבית במזרח התיכון, וכי אין כמונו שותף אסטרטגי יעיל לארצות־הברית בתחום חיוני זה — לה ולעולם החופשי כולו. העניינים הגיעו בשלב מסויים, כזכור לאי־אלה בעלי זכרון, ל„מיזכר הבנה לשיתוף פעולה אסטרטגי אנטי־סובייטי״.

רק תמול־שלשום שררה הרגשה נפלאה, שישראל מתואמת אסטרטגית עם ארצות־הברית. בטחון העולם מובטח. בטחון ארה״ב מובטח. גם בטחון ישראל הקטנה מובטח. כפתור ופרח!

ופתאום — קרע שכזה בעניין הסיוע הצבאי לאיראן או לעיראק?

היכן התיאום האסטרטגי? היכן המחשבה המשותפת? היכן התכנון בצוותא, שלא לדבר על עצם הראייה של הדברים!

כי כאשר שתי מדינות נלחמות זו בזו ממש, כמו למשל במלחמת עיראק־איראן, וארה״ב מצדדת בזו (בעיראקים) ואילו ישראל בזו (באיראנים) — לא יעזור שום פלפול. הכל יכול להיות בזה. רק לא תיאום אסטרטגי. לא שיתוף־פעולה טקטי.

אפשר לתקוף את הבעיה מן הזווית של מי צודק — אנחנו המצדדים בחומייני או האמריקנים המצדדים בצדאם. אבל השאלה היא רק מי צודק? נניח שאנחנו הצודקים, נניח שאנחנו מצליחים לשכנע את עצמנו שהאמריקנים טועים טעות נוראה שעה שהם חושבים, שנצחון עיראקי מוחץ יסכן את כל המערך המזרח תיכוני, יטרוף פה לעינינו את כל הקלפים, ומי יודע מה יהיה אז ולמי יהיה כוח לחטט בהריסות (חוץ מלברית־המועצות העומדת מן הצד וממתינה במארב); נניח שהאמריקנים טועים אם נדמה להם, שעל־ידי סיוע לעיראק הם יחלצו אותה לגמרי משרידי תלותה הסובייטית, ויגבשו מערך פרו ערבי חזק בעולם הערבי, ומתוך ההשפעה המתחזקת שלהם באיזור גם ימנעו סכנות מישראל (שלא לדבר על האפשרות, שישראל תוכל להתברג — בעזרת ארה״ב ומצרים — לתוך המערך הזה) — אז מה? אז שיכנענו את עצמנו!

את האמריקנים לא שיכנענו. וזה לא טוב. מאוד לא טוב. כי עוד מעט, כשהמדבר הכלכלי יבוא, אנו נזדקק להם מאוד, נזדקק מפני שנצטרך הרבה הרבה כסף לקנות בו אוכל ודלק — ואז שום רווחים מפוקפקים של כמה סוחרי נשק ושל יצרני נשק בישראל, שהולך להם עכשיו קלף משוגע באיראן (דווקא) לא יספקו את צרכינו החיוניים שבחיוניים.

מיומנו של רוכב־אופניים (ברגים)

עכשיו אולי כבר אפשר לגלות סטייה אישית מבלי להסתכן בנטישת קוראים המונית: כן. אני רוכב אופניים מושבע, „עוד מנעורי״, כמאמר המשורר, הרבה הרבה לפני שפרופ׳ מיכאל קון ב„דבר״ ובועז עברון ב„ידיעות אחרונות״ כתבו מסות נשגבות על חשיבות האופניים בחיינו בארץ הזאת (כתבו — ושום דבר לא נשתנה; אבל בתחומים אחרים כן?).

ובתור רוכב אופניים, העושה לא אחת כמה עשרות קילומטרים בשבוע (קו צהלה — תל־אביב) אני ער לכמה תופעות, הנעלמות מעיני העושים דרכם ברכב למינהו, והפעם חש צורך דחוף לדווח לציבור כולו, מרגלי ועד מרצדסאי, על אחת מהן.

בשולי המדרכות ואבני־השפה של איי התנועה אני מבחין בעת האחרונה במיספר גדל והולך של ברגים — ברגים גדולים וברגים קטנים וברגים בינוניים. הברגים מוטלים להם בשולי הכבישים יחד עם שאר פסולת הממתינה להיאסף ואין מושיע, ולא אחד מהם כבר זכור לי היטב בצורתו ובמיקומו מלפני חודשיים. אני משכים לצאת לדרכי, נוסע לי להנאתי בין משאיות ואוטובוסים, חוטף נפיחות „אגזוזים״ אנטי־קרצינוגניות חישר לריאות — ושואב נחת עילאית מפגישה עם בורג מוכר מסויים, שנשר לכביש לפני זמן ועידן, ועודו מוטל במקום שהוא מוטל, לא נע ולא זע, נח לו ממש כאתרוג בקופסה.

אבל לא זה העיקר. העיקר הוא שמספר הברגים הללו למיניהם, מתרבה והולך, וביחוד בתקופה האחרונה. בי נשבעתי! וזה מתחיל להדאיג, מפני שהברגים הללו חסרים באיזה מקום, ואם אתם כבר מכירים אותי קצת, אתם גם יודעים איפה ולמי.

במדינה

(המשך מעמוד 59)

גילתה כי אמנם קיימת אשה בשם זה והיא אחותו של החשוד, וכי היא הציגה את עצמה בשמה הנכון אך במיקצוע שאול. נפתח נגדה תיק, ובינתיים היא נכנסה למאסר בגלל עבירה אחרת — יבוא 79 גרם הרואין לישראל. בעודה יושבת שלוש שנים על תיק הסמים, הגיע המועד לדון בכמה תיקים נוספים נגדה, על גניבת זוג תחתונים מסופרמרקס, העלבת שוטרת ופרשת ההתמחות. הסניגור דויד יפתח היה בטוח, כי כל עונש שיוטל על מרשתו יהיה חופף לעונש הארוך שאותו היא מרצה ממילא בעוון הסמים. היא הודתה באשמות אך להפתעת הכל, הטיל עליה השופט ראובן זיו שנה מאסר, שתתוסף למאסר שאותו היא מרצה כבר. סיעונו של השופט היה

פרקליט לידסקי*
ייצג את האח

כי הוא רוצה להרתיע את הנאשמת, לבל תשוב לסורה.

אשה צעירה

הבעל המבוגר ב־25 שנים מאשתו מקנא לה, ותוקף אותה במכות ואיומים.

לאברהם ציון, 52, יש אשה יפהפיה, הצעירה ממנו בעשרים שנה. הם נשואים כבר שבע שנים ולהם ארבעה ילדים, אך הזמן עושה את שלו. בשנה האחרונה התחיל הבעל לחשוד כי אשתו נתנה עינה בצעירים ממנו והחל מקנא לה מאוד.

הוא החל חוקר אותה ביסודיות על המקומות שבהם היתה והשעות שבהן יצאה מהבית. הוא ניסה גם לברר אצל הילדים לאן הם הולכים עם אמם. וכדי ללחוץ יותר על האשה גם תקף אותה, לפי כתב־האישום, כמה וכמה פעמים.

בחודש אפריל עזבה האשה את הבית ועברה להתגורר אצל הוריה. בעלה הגיע לשם וחיכה לה ליד השער. אחיה של האשה יצא כדי לסלק את הבעל מהסביבה. טוען כי ציון ניסה לדרוס אותו במכוניתו. אבל עורך־הדין סמי יונה, המייצג את ציון, הסביר בבית־המישפט כי בעצם היה זה האח שתקף אותו וזרק אבן על המכונית, וכאשר ניסה להימלט, פגע בשער־הבית.

השופט דויד בר־אופיר, שקרא את כל האשמות שאספה המישטרה נגד ציון בכמה תקיפות, החליט לעצור אותו עד תום ההליכים כי הוא עלול להיות מסוכן לציבור ולאשתו. גם השופט המחוזי דויד ולך, שבפניו התברר הערר שהגיש עורך־הדין יונה, לא שינה את החלטת המעצר, ולא התחשב בדיברי האשה שסלחה לבעלה, וטענה כי קיבלה עונש כפול — גם נענשה על־ידי בעלה, וגם נענשה כאשר נעצר, ועליה לגדל את ארבעת ילדיה בעצמה.

* עם המתמחה האמיתית שלו, מלי ברונשטיין.

כלבוטק

מאת

ד"ר יקותיאל שרעבי

ועדנה פיינרו

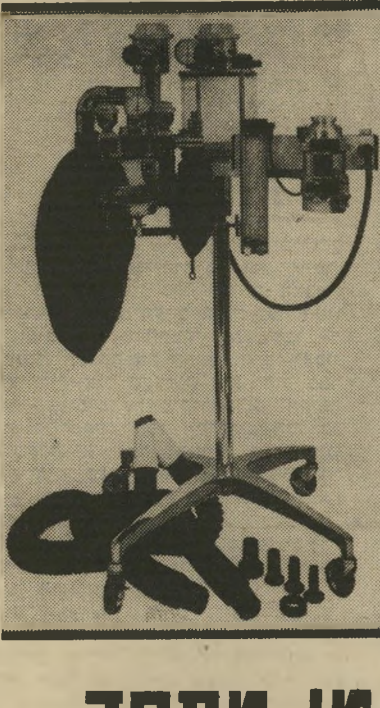

מי מפחד מהרדמה?

התשובה היא אינסטינקטיבית: כולם. כולם מפחדים מהרדמה, בעיקר הרופאים המרדימים בעצמם — אם נתקלים ברופא־מרדים העומד לפני ניתוח, מתברר שהחלק המפחיד אותו ביותר בעניין הוא לא החתך שייעשה בגופו כי אם החומר שיוזרק לו, ואם יוזרק בצורה ובכמות המתאימה.

לא כל שכן כשמדובר בבעלי־חיים. כל וטרינר מנוסה יעיד כי כשעולה על הפרק שאלת ההרדמה לפני ניתוח, הוא נתקל ברתיעה מיידית מצד בעל הכלב או ה־חתול: לפעמים מתביישים להודות בכך, אבל קיימת איזו אמונה עיוורת, כי הכלב האהוב פשוט לא יתעורר.

למעשה, הבעיות בהרדמת חית־הבית הן אפסיות כמעט, בייחוד כשרוב הניתוחים בחיות־בית נעשים בחיות בריאות, ולא בעלות כל מיני סעיפי־בריאות, כרוב ה־אנשים העולים על שולחן הניתוחים. יש ניתוחים שכיחים שמטרתם חיתוך־אוזניים, עיקור, קיבוע שברים למיניהם, הוצאת גופים זרים שחדרו למערכת העיכול או לאוזניים וכיוצא בזה.

אם מאמינים שחלק מן הפחד מקורו בחוסר־ידע, כדאי לפזר מעט את הערפל, לטובת כל מי שעתיד לעמוד לפני בעייה דומה: יש שתי שיטות מקובלות בהרדמה — הרדמה בזריקה או הרדמה בעזרת גאז, המוזרם באמצעות מכשיר למערכת ה־נשימה של בעל־החיים (כמו זה הנראה בצילום שלמעלה).

ובכן, בשנות ה־80 אפשר כבר להשתחרר מהפחד. הרדמה מודרנית לחיות־בית אינה שונה מהרדמה של אדם בבית־חולים. והרי איש לא יעלה בדעתו היום ניתוח בלי הרדמה.

הכל בגלל געגועים

מישפחת בן־הרצל היא מישפחה מרובת־ילדים: שלושה מהם גרים להם באידיליה מפוארת בסטודיו שעל הגג. עד לאחרונה היו רק שניים — בוני וקלמי, שני כלבים אפגאניים, הוא והיא, בעלי תלתלים ארוכים בגווני החום־קוניאק והחום־אפרפר, עם איפור טבעי מסביב לעיניים. התוספת האחרונה לשבט — כלב הרים פירינאי לבן כשלג, ו„ממושקף", שאמו חננה אותו ב־משקפיים שחורים המצויירים על אפו ה־צחור. גור צעיר זה, שגילו בסך הכל ששה חודשים, שוקל קילוגרמים נכבדים, המכפילים עצמם מדי שבוע בשבוע, וה־משווים לו מראה של חיה אימתנית.

אלא שמישקל לחוד וגיל לחוד — גאי־גאי הפעוט (זה שמו של הענק הצעיר) עדיין מפחד לרדת בעצמו במדרגות ה־מובילות מעליית־הגג לדירת המישפחה. אם כי על הגג יש לו ולאחיו המאמצים מרחב ענקי לשעשועים ולכל הצרכים האחרים, הרי כדי להורידו לטיול ברחוב צריך גב חזק מאד — כי הנ"ל לא יורד בעצמו, אלא יש צורך לשאתו. זו כבר משימה פיסית מסובכת, באשר המדרגות מסתלסלות בלוליינות והמיבצע של הורדת גאי־גאי על הידיים מסוכן למדי.

יום אחד, כשהתחשק לבת מישפחת בן־הרצל לעשות סיבוב עם גאי־גאי בשכונה ולהציגו לפני כל הקהילה הענפה (זוהי שכונה ברוכת כלבים ידידותיים מאוד), אזרה הילדה אומץ ועזרה לגאי־גאי לדרדר את עצמו במורד המדרגות. השניים עשו טיול עליז ומרנין, ונראה היה שגאי־גאי מרוצה מאוד מהסביבה, אלא שפיתאום הסתבר שתוך כדי ירידה נחבל הקטן בגפו והפגין צליעה הגונה. המישפחה הדואגת לא מצאה פיתרון אלא להשאירו בדירה כדי שלא ייאלץ לאמץ את רגלו הצולעת, עד שתעלה לו ארוכה.

אלא שאל הצליעה החלו מתלוות תופעות בלתי־נעימות. הכלב החל מקיא, מסרב לאכול, רובץ בפינת השטיח כשעצב־העולם בפרצופו, ומתנהג בצורה מוזרה.

גם הווטרינר שהובהל, לא הצליח לאבחן את המחלה, שממנה סובל גאי־גאי.

ברגע של ייאוש תהומי, כשהרפואה פש־טה רגל בבושת־פנים, קבעה גברת בן־הרצל בפסקנות: „הכלב לא חולה במחלה גופנית, הוא חולה בגעגועים. חייבים להע־לותו בחזרה למעלה! לא תרופות ולא שיקויים — הכלב חייב לחזור אל הגג ואל חבריו מימים ימימה!"

וכך, שוב על כפיים, הועלה גאי־גאי ברוב כבוד אל עליית הגג. מרגע זה ואילך, כמו השתנה לבלי הכר — הוא בלע את האוכל שלו בנגיסה אחת, לא השאיר פרור, הרים זנבו למעלה והרעים בשמחה ובקול גדול כשגפיו הקדמיות אוחזות במעקה — מה שמשמעותו בשפת הכלבים „הידד! הידד! חזרתי לחבר'ה!"

ומי שלא מאמין, יעלה נא לבית בן־הרצל, יטפס במדרגות הלולייניות אל הגג ויראה שם שלישייה עליזה כמימים ימימה. אמן.

הזוועה של יום־העצמאות

מה אפשר לומר למראהו של החתול שבצילום, הנראה רוכב על כתפיו של צלם־העיתונות הנוך גינוסר? לא די לומר שהוא יפה וחמוד מאין כמותו. קוראים לו „מיאו", והוא מפונק על־ידי כל יושבי כסית, ונוהג לאכול להם את הקצפת שמעל לתות־השדה...

כל זה אמת ויציב. אך האמת הנוספת היא שכל חתול יקר לבעליו, יפה ונחמד, ואהוב. וגם אם אינו שייך לאיש, והוא סתם חתול, הרי הוא יצור חי שאין לפגוע בו. שכן, כיצד היה נראה העולם בלי חתולים? כשם שהיה נראה בלי פרחים — נורא.

מקרה שהובא לידיעתנו, בטלפון בהול מצער־בעלי־חיים, מעורר מחשבות נוגות על סוג מסויים של יצורים החיים בינינו, ושאינם ראויים להגדרה: בני־אדם.

ביום־העצמאות האחרון הביאו לצער־בעלי־חיים בתל־אביב פח, מאותם פחים המשמשים לאיכסון נפט, ובו חתולה ושלושה גורים שזה עתה נולדו, כשהם מוטבעים בזפת. לדברי הילדה פרידשטיין, היו החתולים במצב של גסיסה ממושכת, ולא נותר אלא להרדימם. למה?!

השעות היפות של גן־מאיר

שורות אלה נכתבות על־ידי אחת משני עורכי המדור על שפת הריביירה הצרפ־תית. אין מה לומר — יפה כאן. החול כאן יפה, הים כאן יפה, השושנים כאן יפות. והכלבים — גם הם יפים כאן. מבריקים כמו חלונות־הראווה. מוזר, אבל נדמה כאילו הצרפתים מעדיפים להישאר צעירים ויפים, כמוהם גם רוב הכלבים, הצועדים קשורים יפה לרצועות.

מדהים לראות את מיספרם הרב של הגורים, המהלכים בעקמומיות כשהם מנ־סים לסחוב אנה ואנה, לעומת הכלבים הסולידיים הקשישים. שאלתי את עצמי — לאן נעלמים הכלבים הוותיקים, אם יש גורים רבים כל־כך? איפה הם כולם?

התשובה שקיבלתי זיעזעה אותי ביותר — זה חלק מהקישוט, אמרו לי, כמו ב־אופנה. הצרפתים אוהבים כלבים יפים כשם שאוהבים ללכת בבגד אופנתי. וכך נוהגים רבים, בבואם לנופש בריביירה המטופחת, לקנות להם גור לטיפוח כשם שהיו רוכשים חליפה חדשה. בסוף עונת הנופש הם פשוט משאירים את הגור ש־גדל, וחוזרים כל אחד למקומו. בסוף עונת־החופש נשארים באזור הרבה כל־בים הנאספים על־ידי המישטרה, והתופעה חוזרת על עצמה מדי שנה. אבל לא להת־פס להכללות — על־פי מיספרן העצום של הכלבות הנקבות, נדמה כי יש גם סי־בה נוספת: כמות שוטפת של המלטות. ואז כנראה משאירים את הקשישים תחת שמירה ואת התינוק לוקחים לטייל.

נוכח קהל הכלבים של פסטיבל הסרטים גדלים געגועי לגן־מאיר בתל־אביב. הגן, אמנם מזמן אינו יפה ואינו מבריק, אין בו שושנים או ספסלים הצבועים בלבן, אך יש בו קהילה חמה של אנשים המתכנסת מדי יום ביומו, בשעות אחרי־הצהריים, ו־לפעמים גם בשעות הערביים המאוחרות, כדי להעניק לכלביה, צעירים כזקנים, את המיפגש היומי עם החבר'ה. וכך הפך גן־מאיר למועדון־חברים על ארבע של פינ־סקר — בוגרשוב והסביבה.

פרק שלישי בסידרה: גם בראשית המדינה קרו מיקרי אונס מזעזעים. הראשון היה המזעזע ביותר

ה„אונס העברי הראשון" בוצע בגן־מאיר בתל־אביב, בלילה שבין ה־21 וה־22 באוגוסט 1949. היה זה אונס ברוטאלי, שלווה ברצח הגבר שהיה באותו זמן בחברת הנאנסת.

היום, כאשר מתרחשים בארץ כ־4000 מקריי־אונס בשנה, קשה לתאר את הסנסציה וההתרגשות שעורר אז אונס גן־מאיר. היו למיקרה כל הסממנים הדרושים כדי להפכו לסיפור מרתק ומסעיר.

הנאנסת היפהפיה, נעמי שטיין, היתה אז בת 20, בתו של עורך־דין תל־אביבי נודע, בלונדית גבוהה ודקת־גיזרה. הקורבן — דניאל פקטורי, היה אחיה של נעמי מאותו אב אך מאם אחרת. הוא היה אז בן 25 בלבד, וכבר נודע כמלחין מבטיח, שהלחין שירים מצליחים.

נעמי ודניאל ידעו זה על קיומו של זה רק מפי השמועה. למרות שהארץ היתה קטנה והם היו אחים למחצה, לא נפגשו מעולם, אלא רק כשבוע לפני המיקרה. נעמי התגוררה עם הוריה בתל־אביב ודניאל היה חבר־קיבוץ. שם התגורר עם חברתו לחיים, שושנה, שממנה נולדה לו בת. באותה תקופה הסתכסך פקטורי עם שושנה, והקיבוץ שלח אותו לתל־אביב לחופשה. כאן בפעם הראשונה פגש בנעמי, שהקסימה אותו.

כפתור החזייה

מהרגע בו נפגשו לראשונה היו הצעירים כמעט בלתי־נפרדים. הם יצאו לטיולים בתל־אביב ובילו כל ערב יחדיו. גם באותו ערב אחרון יצאו השניים לטייל בעיר ובדרכם עברו ליד גן־מאיר, מקום חביב על אוהבים באותה תקופה. הם נכנסו לגן והתיישבו ליד עץ אורן. כפתור ניתק מחזייתה של נעמי, היא ביקשה מאחיה שיסב את ראשו והורידה את חולצתה, הסירה את הגופייה והחזייה ולבשה את החולצה בחזרה על גופה העירום. רגעים מעטים אחר כך החלו מכות רצח ניתכות על ראשי השניים. תוקף, שהחזיק מקל עבה, התנפל תחילה על דניאל והמם אותו בשתי מהלומות. אז פנה התוקף לנעמי — הוא היכה גם אותה שתי מכות בראשה וכאשר ניסתה להתגונן, הנחית מכות עזות על זרועותיה.

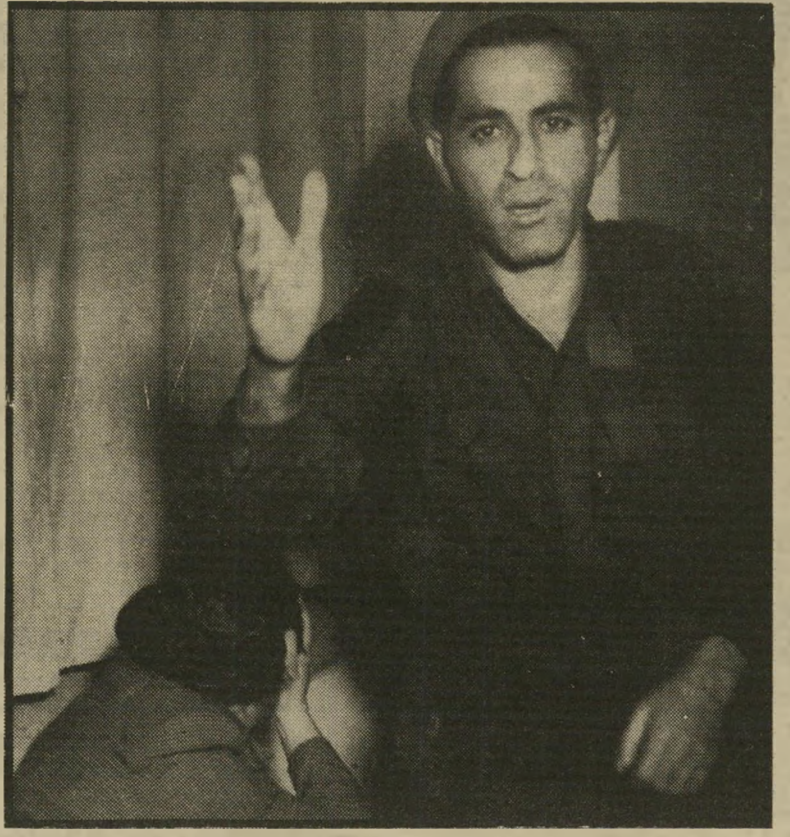

„לא אשם!" זעק יעקובוביץ' במשך כל תקופת מאסרו. לדבריו, עבר בגן בדרכו לביתו, שמע גניחות של אשה וניסה לעזור. „אם הייתי אונס, לא הייתי חוזר למקום," חזר וטען. משמאל בתמונה: אשתו אסתר.

האונס הישראלי הראשון

נעמי הספיקה לשמוע את אחיה נאנק, כאשר התוקף גרר אותה למקום מרוחק יותר. למרות הפציעה וזעזוע־המוח שנגרם לה, היא לא נכנעה לתוקף. היא המשיכה להתנגד ולהילחם כשעה, כשהיא שותתת דם ואינה יכולה להרים את ראשה.

סמוך לחצות הלילה הצליח סוף־סוף התוקף לאנוס את הצעירה הלוחמת, כאשר הוא תשוש לחלוטין מהמאבק הממושך.

כמעט נטולת־הכרה וחסרת־כוחות נותרה נעמי שוכבת על הדשא, כשהיא מנסה להתרומם ואינה מצליחה. להפתעתה הגדולה הגיע אחרי כעשר דקות אדם ובידו חלוק. הוא עזר לה להתלבש, ורצה להעבירה למקום אחר בגן, אך היא ביקשה ממנו לטלפן למגן־דויד ולהזעיק אמבולנס. דקות ספורות אחר־כך חזר האיש עם שומר בית־החלוצות שברחוב המלך ג'ורג', לראות את שלומה. בעיקבותיהם הגיעה המישטרה.

השוטרים העבירו את נעמי לבית־החולים ורשמו את שמותיהם של האנשים שמצאו אותה בגן. הגבר שהביא לה את החלוק והזמין את המישטרה הזדהה בשם דויד יעקובוביץ, שהתגורר סמוך לגן. כבר באותו רגע ניסתה נעמי להצביע עליו ולומר לשוטרים כי הוא־הוא הגבר שאנס אותה, אך הם חשבו כי היא מדמיינת מחמת המכות וההלם, ולא שאו לדבריה.

דניאל פקטורי הגיע באותו לילה לבית אמו, שם התגורר באותה תקופה, כשהוא מקיא דם ונטול כוח־דיבור. אמו, שניסתה לברר מה קרה לו, שאלה אותו אם חברתו שושנה היא שהיתה אחראית למצבו, ונדמה היה לה כי הוא הנהן בראשו. רופא שהוזעק אליו העביר אותו לבית־חולים, שם נפטר למחרת מפצעיו.

יומיים חקרה המשטרה ללא תוצאות. קצין־המישטרה שמונה כראש צוות־החקירה החדש, חקר שנית את נעמי. היא חזרה על גירסתה, כי הגבר שהביא לה את החלוק והזעיק את המישטרה הוא האנס שרצח את אחיה. הפעם הקשיבו לה השוטרים ושלחו לעצור את יעקובוביץ.

כאשר נעצר, חיפשו השוטרים גם את הבגדים שאותם לבש בליל המיקרה, אך מצאו אותם בגיגית המים, שבה כיבסה אותם אשתו, אסתר.

כשהיא שכובה על אלונקה, לאחר שהתבוננה נעמי היטב ביעקובוביץ' ומיששה את שערו, זיהתה אותו כגבר שאנס אותה. היא טענה כי זכרה היטב את שערו השמנוני מברילנטין, שבו נגעה בעת המאבק.

יעקובוביץ' היה מלא תמיהה על מעצרו. לדבריו, בילה את יום המיקרה במחנה צבאי רחוק מתל־אביב וחזר רק בשעות הערב המאוחרות. הוא היה בדרכו לביתו, כאשר שמע מתוך הגן אנחות אשה. הוא הלך בכיוון האנחות ורצה לעזור לצעירה הפצועה. „אם הייתי אונס, האם הייתי חוזר למקום, מלביש את הבחורה ומזעיק בעצמי את המישטרה?" שאל. על טענה זו גם חזרו סניגוריו בכל הערכאות.

עדיין בתולה

המישטרה בדקה את האליבי של יעקובוביץ', וגילתה כי הוא שיקר. באותו יום לא היה כלל במחנה הצבאי, אלא נראה בשעות־הערב בבית קפה רענן בתל־אביב. השקר החמיר את מצבו, והמישטרה העלתה את התיאוריה כי יעקובוביץ' היה אנס מקצועי. היה ידוע כבר במשך כשנתיים על מיקרי אונס ותקיפה מינית בגן־מאיר. בכל המיקרים היה האנס מחכה עד שעה מאוחרת. כאשר הגן היה מתרוקן כמעט ונותר בו רק זוג נאהבים אחד, היה מבריח במכות מקל את הגבר ואונס את האשה.

רוב הזוגות שהותקפו כך לא מיהרו להתלונן במישטרה. חלקם היו נשואים וחששו שבני־זוגם החוקיים יגלו את מעשיהם. חלק מהגברים התבייש בבריחתו מהגן. הנשים חששו לעלות על דוכן־העדים, לספר על החוויה הנוראה ולעמוד לחקירה נגדית. אבל המישטרה מצאה בכל זאת גבר שהותקף באותה צורה בגן־מאיר עם חברתו, כחודש לפני הרצח. היה זה סרן בצה"ל, שמעון בכר. הוא טען כי הגבר שתקף אותו בגן היה בעל מבנה גוף דומה מאוד לזה של יעקובוביץ'.

בחיפוש שנערך בביתו של החשוד נמצאו כ־40 תמונות של נערות ושונות. חלק מהן זוהו, והן סיפרו כי התמונות נגנבו מהן יחד עם ארנקיהן, כאשר ישבו בגן־מאיר. הארנקים הוחזרו לביתן בדואר.

הראיה האחרונה, ששיכנעה את המישטרה, היתה בדיקת הזרע. כאשר נעצר יעקובוביץ' נערכה בדיקת זרעו, והתגלה כי הוא עקר. גם הזרע שנתגלה בגופה של נעמי בבדיקה הגיניקולוגית היה עקר.

מדינת ישראל הגישה תביעה פלילית נגד יעקובוביץ', באשמת רצח דניאל פקטורי ואינוסה של נעמי שטיין. לכאורה היה זה תיק בטוח. אולם יעקובוביץ' טען בלהט שהוא חף־מפשע, ושכר לעצמו את שני הסניגורים המעולים ביותר במדינת ישראל דאז, יעקב בנימיני, שנפטר במהלך המישפט, ואשר לויצקי. השניים התעלו על עצמם בצורה שבה הגנו על יעקובוביץ'.

לסניגוריה היתה גירסה שהפרידה בין המכות שגרמו למותו של פקטורי והחבלות בגופה של נעמי ובין מעשה הבעילה שבוצע באותו לילה ללא ספק בגופה של נעמי, שהיתה עד אז בתולה. ההגנה התבססה על התאוריה כי התקיפה בוצעה בנקמתה של שושנה, חברתו הזנוחה של דניאל. היא אשר שלחה אנשים לעקוב אחריו, וכאשר גילו אותו מתעלס עם נעמי בגן־הציבורי, תקפו אותו והיכו את

הרעייה אסתר, אשתו היהודיה של יעקובוביץ', התגרשה ממנו אך חיכתה לו בצאתו מהכלא.

שניהם. כדי להסביר את המגע המיני של נעמי, טענו הסניגורים, כי באותו ערב קיימה נעמי יחסי־מין מרצון עם אחיה ה־חורג. לדברי הסניגורים חרגו היחסים בין נעמי ודניאל מגדר יחסי אחווה בלבד, ועברו לשלב של התעלסות שבין גבר ו־אשה. הם הדגישו את מצב לבושה של נעמי, חולצה ללא חזייה או גופייה — לבוש נועז ביותר בימים ההם.

הסניגורים גם הסתמכו על פיסקה מ־עדותה הראשונה של נעמי, שנגבתה ממנו בבית־החולים, שם נרשם מפיה: „נהגנו (הכוונה לנעמי ודניאל) לבלות באופן רומנטי ביחד... ישבנו שעתיים ובמשך הזמן הזה התעלסנו באהבים... דני שכב עלי ויתכן שליכלך אותי קצת בזרעו.” המילים האלה הוכחשו אחר־כך נמרצות על־ידי נעמי, והן נמחקו מעדותה כבר על ידי הקצין־החוקר.

גם היעדר שריטות על פניו וזרועותיו של יעקובוביץ' בא לחזק את טענות ה־הגנה. „האם יתכן שאחרי מאבק של שעה עם נעמי בגן לא נותרה אפילו שריטה אחת על גופו ופניו של האנס?” שאל הסניגור, וחזר על טעונו של יעקובוביץ' כאשר נעצר, „האם יתכן שהאנס יחזור למקום האונס עשר דקות לאחר מעשה ויזעיק בעצמו את המישטרה?”

אך לתובע היו תשובות לכל השאלות. נעמי העידה כי נאבקה עם התוקף כש־היא מרחיקה בידיה ובכתפיה את ראשו ממנה, ולכן לא נותרו עליו סימני שרי־טות. לטענת התביעה, חזר להביא לנאנ־סת חלוק, מכיוון שמנסיון המקרים הקוד־מים ידע שרוב הנערות אינן מתלוננות במישטרה. אילו היתה נעמי נשארת שוכ־בת חבולה ועירומה בגן, היה מישהו מגלה אותה ואז לא היה מנוס מהתערבות ה־מישטרה. אילו היה מצליח לשכנע אותה להתלבש וללכת הביתה, היה אולי גם הפעם מצליח להתחמק מעונש.

אבל נעמי היתה נערה נחושה וחזקה. היא לא הרשתה לו להזיז אותה למקום אחר בגן, וציוותה עליו בקול תקיף להז־עיק את מגן־דויד. היה זה שומר בית־

נידון למוות

בבית־המישפט המחוזי הורשע יעקו־בוביץ' ברצח ואונס ונידון למוות. הוא עירער וטען, כי לא יתכן שאנס ורצח בעוד הוא עצמו זעיק את המישטרה. בבית־המישפט העליון התקבל עירעורו. הוא הורשע בהריגה ואונס בלבד, ונידון ל־15 שנות־מאסר. לאחר שיחרורו מהכלא נתפס יעקובוביץ' שנית כשהוא מציץ לדירת אשה.

מקום הפשע

גן־מאיר במרכז תל־אביב היה מקום חביב על זוגות נאהבים, שנהגו להתעלס בו. היה זה מקום אידיאלי לאונס.

החלוצות, משם רצה יעקובוביץ' לטלפן למד"א, שהכריח אותו להזעיק גם את המישטרה, כששמע כי בגן נמצאת אשה פצועה. כך הסתבך יעקובוביץ' מבלי שהת־כוון.

הציץ לדירה

התיק נחרץ על־פי עדותה של ה־קורבן. השופטים החליטו כי היא עדה מהימנה, אשה חכמה, בעלת זיכרון טוב מהרגיל, בעלת ידיעות מדעיות וגם בעלת־יכולת לחשוב בצורה הגיונית.

בית־המישפט התרשם כי למרות החוויה הנוראה שעברה עליה, וחודשי ההחלמה הארוכים בבית־החולים שלהם נזקקה, שקלה היטב את דבריה והתאמצה להיות אוב־ייקטיבית, ולא להגזים בשום דבר.

בית־המישפט המחוזי מצא את יעקו־בוביץ' אשם ברצח, וגזר עליו עונש־מוות, שהיה אז העונש המחייב על רצח. הנאשם קם על רגליו וזעק: „אני חף מפשע, אלוהים ינקום אותי! מצפונכם לא יהיה נקי עד סוף חייכם, לא עשיתי כלום.”.

בית־המישפט העליון קיבל מבחינה עובדתית את כל מה שפסק המחוזי, וחזר על השבחים לשטיין. אך העירעור הס־תיים בחידושה של הלכה מישפטית בעניין רצח בזדון, הנלמדת עד היום על־ידי כל סטודנט למישפטים בשנה א'. כתוצאה מחידוש מישפטי זה, זוכה יעקובוביץ' מרצח והורשע בהריגה בלבד. העונש שהוטל עליו היה 15 שנות מאסר.

עשר שנים ישב יעקובוביץ' בכלא, והיה אחד האסירים המפורסמים ביותר בארץ. הוא המשיך לטעון לחפותו, ואף שיכנע בכך כמה תומכים נלהבים. אחד מהם, אליעזר בר־לב, נטל על עצמו להוציא את צידקתו של האסיר לאור.

כדי לטהר את יעקובוביץ' הלך בר־לב לבית אמו של דניאל פקטורי, וביקש ממנה שתהיה אורחת־כבוד בקונצרט לתל־מידים שבו ניגנה בתו של יעקובוביץ'. האשה הישישה כמעט התעלפה וגרשה אותו מביתה. הוא הרחיק לכת ושלח מכתב ליועץ־המישפטי, שבו ביקש ממנו לשלול את רשיון עורך־הדין מנעמי שטיין, שסיימה באותה תקופה את לימודי המיש־פטים. בר־לב טען, כי עד שתבורר סופית מהימנות עדותה במישפט הרצח, אין להר־שות לה לטעון במישפטים.

אחרי עשר שנות מאסר, ב־1959, שוחרר יעקובוביץ'. אז התברר כי למרות שמו היהודי, היה בעצם יווני קפריסאי, שנשא לאשה יהודיה והיגר איתה לארץ. כאן הסב את שמו ליעקובוביץ'. בתקופת מאסרו התגרשה ממנו אשתו, אך היא חיכתה לו ליד השער ביום השיחרור.

כאשר שוחרר יעקובוביץ' מהכלא היתה נעמי נשואה והרה. התוקף המשיך לטעון שהמערכה שלו טרם הסתיימה: „אני רוצה לדרוש רוויזיה של המישפט שלי... קודם צריך להכין את דעת־הקהל, ורק אחר־כך לגשת למערכה מישפטית חדשה, כדי להבטיח הצלחה בה,” אמר ב־1959 להעולם הזה.

אך החיים הוכיחו את ההיפך. כשנה אחרי שיחרורו מהכלא, נתפס שנית כשהוא מציץ לדירה שבה התפשטה אשה, מתוך כוונה להתפרץ לתוכה. הוא נעצר ונפתח נגדו תיק מישפטי, אך זמן מה אחר־כך עזב את ישראל ואיש לא שמע עליו יותר.

נעמי מתגוררת היום בתל־אביב, נשואה ואם לכמה ילדים יפהפיים. היא אינה רוצה לשוחח על החוויה שעברה עליה לפני כל־כך הרבה שנים. אך מישפט יעקובוביץ' לא נשכח.

אילנה אלון

על ספסל הנאשמים

בליווית סניגורו, ניהל יעקובוביץ' מערכה קשה, והעלה טענות מתוחכמות נגד הרשעתו ברצח. בבית המישפט העליון זוכה מאשמת רצח והורשע בהריגה בלבד.

איך להיות בו דרק במאה שקל,
איך להפוך מיכנסי־עור לחצאית סופר־
מיני ואיך לאלתר
כאשר עושים
סדר בארון
מבלי לזרוק דבר

פס על הקיץ

אודטה גלזר
חלון ראווה

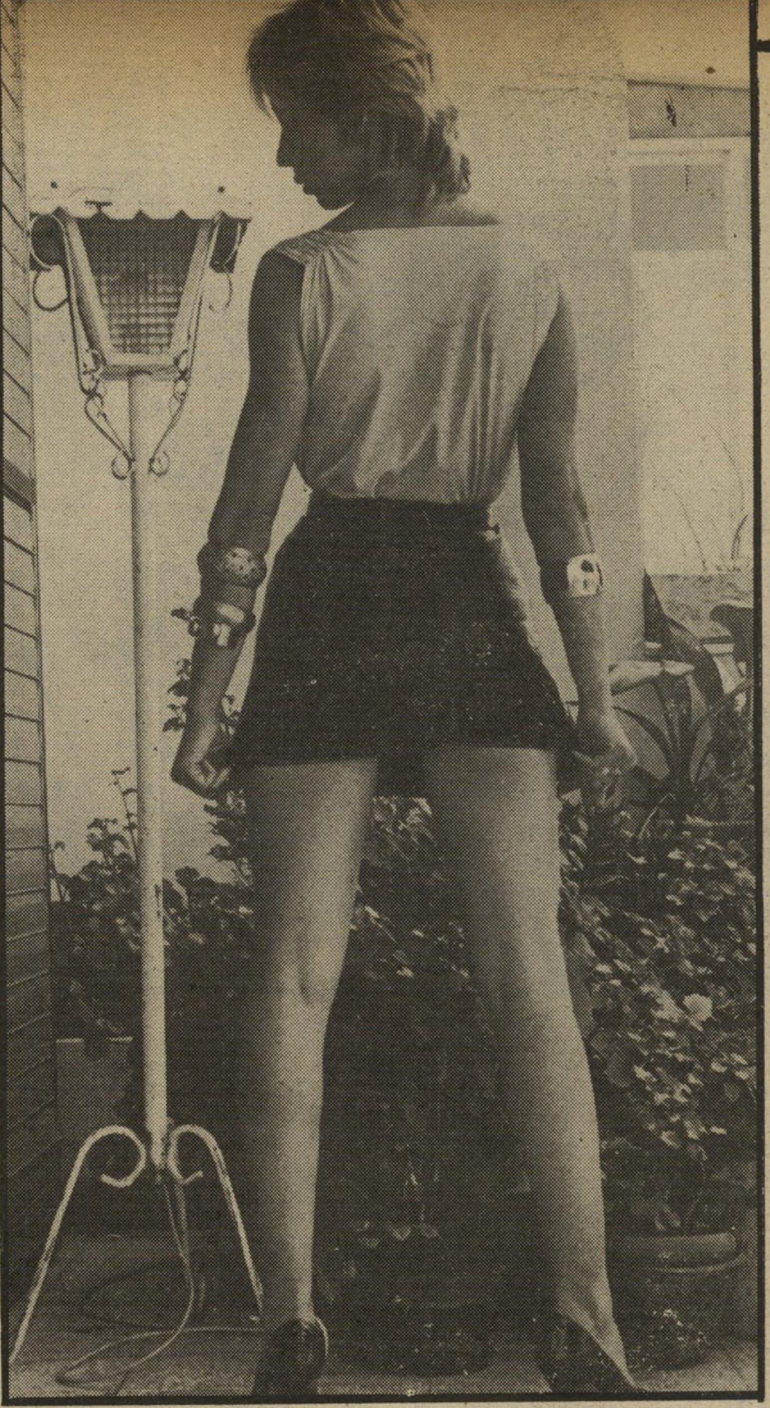

סופר מיני היא אותה הגברת בשינוי אדרת. שום דבר לא הולך לאיבוד, חוק שימור החומר קיים גם באופנה. מיכנסיים דמויי עור, שהיו רחבות ולא כל־כך אופנתיות, הפכו במחי גזירת מיספריים לחצאית סופר־מיני.

יש נשים שהטבע חנן אותן בנתו־נים נשיים טיבעיים ומהממים. ביניהן יש שאינן יודעות מה לעשות עם חיטובי־הן ואיך להבליטם, ויש בעלות דמיון ו־העזה.

מיכל אלבז, המכונה מיקי, היא אחת מ־אותן שיודעות. היא אמנם רק בת 22, אבל בעלת דמיון פורה ומוכנה לייעץ ל־אחרות כבה טריקים, כיצד להדגיש מ־למעלה את שיש מתחת; איך להיות מעניינת בעזרת שאריות בד; איך להפוך תעתועי דמיון למציאות; איך לאלתר חידושים מהבגדים הישנים.

„מגיל צעיר הייתי יוצאת־דופן," העי־דה על עצמה מיקי. „אפילו כשהייתי בגן־הילדים אהבתי לגוון את בגדי. הייתי מין ילדה גנדרנית שכזו, המחליפה לבושה מדי יום ביומו. המפנה הרציני בשטח האופנה היה אצלי עם התגייסותי לצבא. הייתי באה הביתה לחופשות של שבוע ימים, הובה אפשרויות לא היו לי ב־משכורתי הצבאית, ואז התחלתי לאלתר ממה שהיה לי בארון."

„נכון, הסיגנון שלי נועז," היא מודה ספק בצניעות ספק בגאווה, „הוא לא סולי־די. עם כל הכבוד לסולידיות, אני אוהבת השוניות, נשיות, להדגיש את מה שיש לי על־ידי מחשופי חזה עמוקים, שניצים גבוהים מאד בחצאיות ובשמלות ומיכנ־סיים הדוקים. אני אוהבת בדים שקופים ונעימים, הנופלים ברכות על הגוף, וכן בדי סטרץ' הנדבקים לגוף."

מיקי מוכנה לתת כמה דוגמות איך לשפר ולשפץ בגד ישן ולהתאימו לאופנה של היום, מבלי שהוא יעלה הון עתק.

רשות הדיבור למיקי אלבז:

נתחיל מבגדי־ים. הבעיה היא שכל בגדי־הים נראים בעיני מיושנים, מרובעים, סטנדרטיים וממוסדים. אני חיפשתי דרך לפרוץ ולעשות משהו שונה.

שמתי לב לכך שכל שנה מנסים ה־אופנאים לשוות רגל יותר ארוכה על־ידי גיזרה צרה יותר בחלק התחתון של בגד

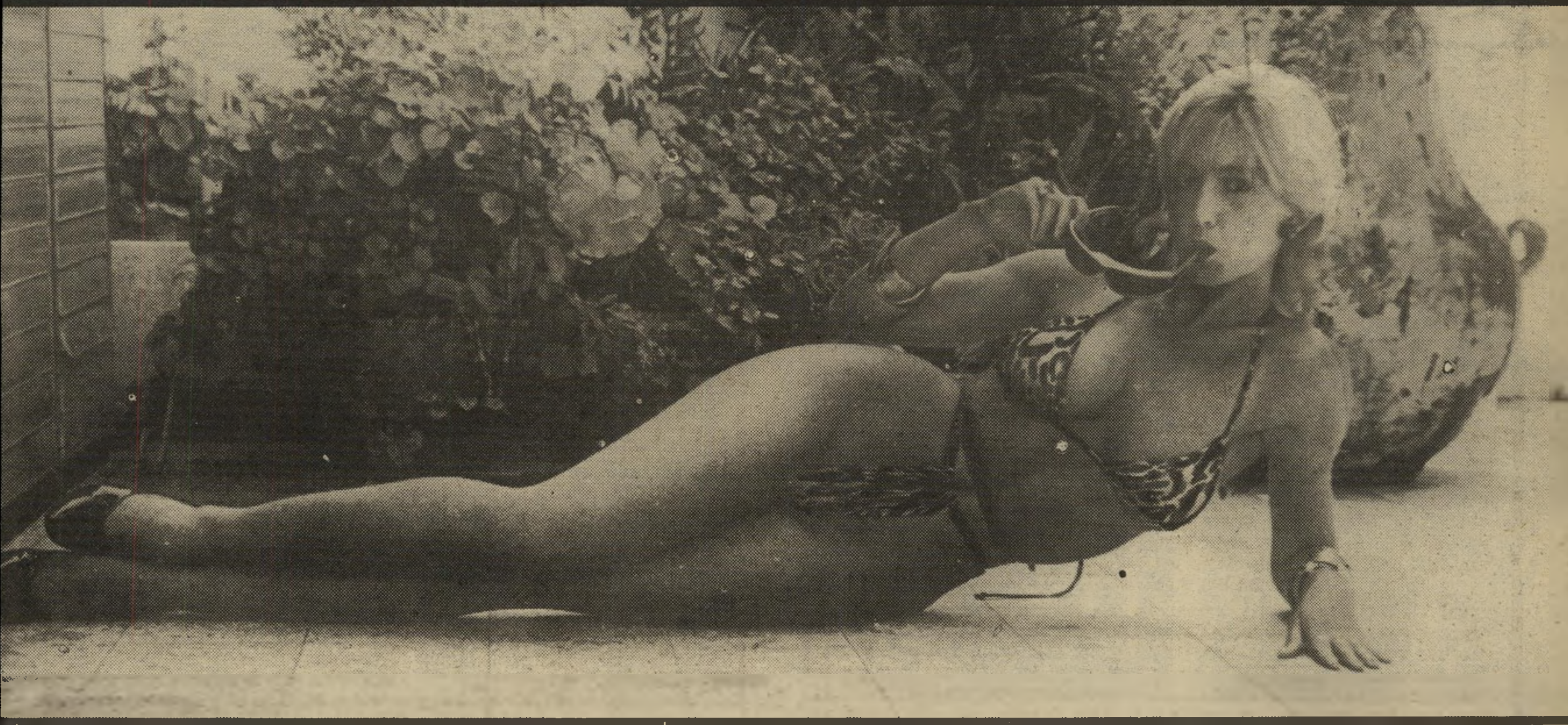

טרזן מבד מנומר שכל כולו בתפירה עצמית, עם עודפים לסרטים על הראש, מחירו 100 שקל בלבד. משחילים רצועת־עור במותניים, שהיא גם מקורית, גם יפה וגם מחזיקה את הגוף ומדגישה את קו־המתניים, והנה את מטורזנת כמראה בו דרק. שמלת ערב מיוחדת אפשר לעשות משני צעיפים הודים דקיקים. קושרים את הקצוות העליונים, ויוצרים פתח צוואר, משאירים פתחים לזרועות ואת השאר תופרים, כל אחת בגובה הרצוי לה ומשאירים פתחים בצדדים. בגד מקורי, מתאים ביותר לשעות הערב.

הים. אני החלטתי להקדים אותם במירוץ. עם כל הכבוד לגדעון אוברזון הוא קצת בפיגור אחרי. נכון שהבעיה שלו היא להיות מיסחרי, וזה קצת קשה ויותר מסובך. אך בגדי־הים שאני מעצבת עולה כשישית ממחיר בגדי־ים אחר בשוק הישראלי.

מה אני עושה? פשוט מאוד. קניתי בד אלסטי מנומר המתאים לרחצה בים — חצי מטר בד ברחוב נחלת־בנימין עלה לי 100 שקל בערך. גזרתי פיסת בד ברוחב של 20 ס״מ. השחלתי רצועת־עור במותניים (במקום גומי או חוט). המשווה לבגד הים מראה בסיגנון בו דארק. חגורת־העור היא גם מקורית, גם יפה וגם מחזיקה את הגוף ומדגישה את קו־המתניים.

החלק העליון, החזיה, הוא פשוט ותפור כרגיל, משני משולשים מינימליים. הצעירה הישראלית משופעת בבגדי־ים כמו שהאירופית במעילי־פרווה, ומסתבר שגם מבגדי־ים מיושן, מן העונה שעברה, אפשר לעשות בגדי־ים אופנתי — אם רק רוצים ומעיזים. לקחתי, למשל, בגדי־ים שלם, בצבע שחור. בשלב ראשון הצרתי אותו כלפי מעלה, משני הצדדים, על־ידי פתיחת התפר. לאחר־מכן לקחתי שרוך בצבע שחור, השחלתי אותו מתחת לחלק התחתון של הבגד מצד ימין למטה והכנסתי אותו לתוך החזיה השמאלית למעלה. את הצד השני של החוט הכנסתי בהצלבה לצד ימין של החזיה מלמעלה (נשמע מסובך אבל למעשה זה מאוד קל ונא לנסות). מש־כה משני צידי החוטים

חיתול הוא בגד־הים המתאים רק לנשים בעלות נתונים טיבעיים יפים, ורצוי שתהיינה גם קרחות במקומות מסויימ ם. החיתול כשמו כן הוא — חטיבה אחת של בד, שאינה מתחברת בשום מקום, רק נקשרת במותן מכסה טפח ומגלה טפחיים.

ערב נועז ומלהיב בסיגנון השרוואל סטרפלס הבדוואי, שהפך לנמר. בעזרת שני משולשים רופפים המתלבשים על החזה ונקשרים מאחור, גומי בטליה וחיתולון שיוצא מלמטה, את מהממת אותו ואותם בערב קיצי וחמים.

אכס נורמלי

זה היה סתם בגד־ים שחור נורמלי ומרובע מן השנה שעברה. וראו זה פלא: בעזרת השרוכים הכל־יכולים הוא שם פס על הקיץ, הפך אופנתי ומיוחד! ראו מה אפשר לעשות עם קצת דמיון והרבה העזה.

השרוכים מכווצות אוטומטית את כל החלק התחתון לפס וכך מתקבל בגד ים בעל רצועה נועזת ומעניינת, והעיקר — מאוד מקורי.

נכון שבגדי־הים של מתאימים לנשים בעלות נתונים טיבעיים יפים, ורצוי שגם לא תהיינה שעירות. מי ששעירה תהיה מוכרחה להיפטר משיער־ערוותה או להיות פחות נועזת.

גם מבגד־גוף סטנדרטי אפשר לעשות בגד־ים. את שתי הכתפיות של בגד־הגוף קושרים מאחור ויוצרים סטרפלס, וכאן נכנס לתמונה השרוך הקלאסי בצבע בגד־הגוף. מכניסים אותו בחלק התחתון, והיות שאין בבגדי־ים זה משולשים, עשיתי איקס וקשרתי מאחור במותן, כך שכל החלק התחתון התכווץ והפך לרצועה.

פטנטים בתחום אחר: היו לי מיכנסיים מחומר דמוי עור, רך ונעים. הם היו רחבים ולא כל־כך אופנתיים, לא ישבו יפה על בגוף, אבל היה כדאי לנצל את החומר. לכן גזרתי את המיכנסיים והפכתי אותם לחצאית מיני. את הכיסים המקוריים שהיו תפורים מאחור השארתי, את הרוכסן מקדימה גם השארתי כמו שהוא, והרי לי חצאית סופר מיני יפה ואופנתית, שלא עלתה לי פרוטה.

משכבה קיבלתי אוברהול ארוך וגדול, עם צווארון סירה מבד ארגל בצבע צהוב. לקחתי את הבגד אפילו, שהוא לא מצא חן בעיני. תליתי אותו על קולב בארון וידעתי שפעם יגיע יומו. ובאמת, באחד הימים עלה רעיון במוחי: בלי נקיפות מצפון לקחתי את המיספריים וגזרתי במותן, כדי לעשות ממנו חולצה.

את הכתפיות המקוריות הרחבות הצרתי. את צווארון־הסירה הקיים גזרתי באמצע, למחשוף עמוק. חיברתי שקית קטנה עם אבן שמצאתי בגינה. תפרתי את האבן בפנים, כדי שלא יראו אותה — האבן יוצרת רושם של תליון כבד, הגורם לצווארון ליפול יפה ויוצר הרבה כפלים.

בגד נוסף ששכב בארון כאבן שאין לה הופכין היה ז׳קט־קיץ מבד לורקס, בסיגנון חולצת קיבוץ. הבד היה מעניין, וחבל היה לזרוק אותו. עם קצת מחשבה הגעתי למסקנה שאפשר לעשות ממנו משהו מיני־מלי, כמו חצאית מיני פשוטה עם גומי וחולצת חזיה נוצצת. את החצאית אין צורך אפילו להסביר איך תופרים — פשוט גוזרים באורך המתאים ומוסיפים גומי. את חולצת החזיה מתאימים לגודל החזה, קושרים מאחור, מכווצים קימעה באמצע החזה ומצמידים שתי כתפיות.

עד כאן, עצותיה של אלבז.

מה אומר חברה החייל על בגדיה הפרובוקטיבים של חברתו הנועזת? „הוא דווקא מעודד אותי,” השיבה מיקי בחיוך תמים. הוא עצמו הוסיף: „לי זה לא מפריע, אני אוהב כשמסתכלים עליה. בכל מקום היא אטרקציה.

והוריה, מה הם אומרים? — „באתי מבית די שמרני. נולדתי במארוקו ובאתי לארץ בגיל 3. למזלי, אמא קצת בעניינים, כי יש לה חנות הלבשה. גם היא מצטיידת באביזרים משוגעים כדי למשוך תשומת ליבן של הלקוחות, אבל בכל זאת היו לי איתה קונפליקטים די רציניים. בסוף הבינו הורי שזהו סיגנון חיי וסיגנון לבושי, ושזה אינו מונע ממני להיות תלמידה טובה ורצינית.”

נמר של נייר

„לא ייאמן כי יסופר" בספר ✱ „המהפיכה האשכנזית" של מיכאל גרובמן ✱ ספרות יהודית בלשון העברית ✱ שותפתו של ש"י עגנון ✱ אוצר הלשון

תרגום

דאל

מדי יום ראשון בערב מובא סיפור־הפתעה טלוויזיוני על מירקעי הטלוויזיה הישראלית ומהמם את הצופים בו מחדש. סידרת הטלוויזיה לא יאומן כי יסופר נפתחת בסופר **רואלד דאל**, המספר את הרקע האישי לעלילה.

בימים אלה ראה בתרגום לעברית קובץ סיפורי הפתעה של דאל*, שעליהם מבוססת סידרת טלוויזיה זו. בקובץ זה ניתן למצוא את הטועם, סיפור על התערבות בין שני טועמי יינות, האחד מהמר על הווילה שלו והשני על בתו, שהוקרן לא מכבר. סיפור אחר הוא שה לטבח, המספר על אודות בעל המבהיר לאשתו עם שובו ממקום העבודה כי החליט להעדיף על פניה את אהובתו. האשה רוצחת אותו ברגל קפואה של כבש, ומיד מכניסה את כלי הרצח לכירה וצולה אותו. חבריו לעבודה של בעלה, אנשי המשטרה חוקרים מחפשים בבית את מכשיר־הרצח, וכאשר הם מתעייפים מציעה להם האלמנה הטרייה לאכול מאותה רגל קפואה, שהפכה צלויה.

אחד הסיפורים המעוררים צמרמורת ביותר בקובץ זה הוא הסיפור האיש מן הדרום: מבוגר, לבוש בחליפה לבנה, מפתה צעיר להתערבות על כך שהמצית של הצעיר לא יצית אש עשר פעמים רצופות. ההימור הוא על מכונית קאדילק מצידו של המבוגר לעומת „האצבע הזאת הקטנה של היד השמאלית שלך!" המתערבים עולים לחדר בבית־מלון, והצעיר מתחיל אחרי שידו השמאלית נכבלה לשולחן, להצית, וכשהמבוגר עומד מעליו ובידו קופיץ. בהצתה השמינית נפתחת הדלת ולחדר נכנסת אשתו של המבוגר, חוטפת את הקופיץ מידי בעלה, ולאחר אתנחתא היא מספרת: „הוא מהווה סכנה ממש, שם בבית, במקום שאנחנו גרים, הוא הספיק כבר לקצץ ארבעים ושבע אצבעות מאנשים שונים, והפסיד אחת־עשרה מכוניות... אין לו שום אותו. זה שלי... הוא מתערב איתכם כאשר למעשה לא נשאר לו עוד שום דבר משלו להתערב עליו... למעשה אני היא שזכיתי ממנו בכל, וזה היה מזמן. זה לקח זמן, הרבה זמן, והיתה זו עבודה קשה, אך לבסוף זכיתי בכל..." ודאל מסיים את הסיפור בהערה: „עד היום לא מש מנגד עיני מראה ידה; אצבע אחת היתה לה, ואגודל."

הסיפור יונתי תמתי מספר על זוג משועמם, המזמין זוג אחר להתארח סופשבוע למישחק קלפים. המארחים מכניסים מכשיר־האזנה מתחת למיטת האורחים ומגלים את הטריק של אורחיהם בקלפים, ומחזירים להם מנה אחת אפיים. הסיפור טוטו ימי הוא סיפורו של מהמר כפייתי, העולה על סיפון חוצת־אוקיאנוסים מפוארת, ומשתתף בהגרלות הטוטו על מהירותה של הספינה. הוא מתרגם לא נכון את מזג־האוויר ומניח את כל כספו על המהירות הלא נכונה. כאשר הבין כי הפסיד בתחרות, הוא יוצר קשר עם נוסעת זקנה וחרשת, כדי שיוכל לקפוץ מעל לסיפון האונייה הימה, ולעכב את מהירות האוניה, ולזכות בכל מחיר בתחרות. אלא שהזקנה סנילית, וכאשר היא מודיעה שהמהמר קפץ, איש אינו מאמין לה, בעוד הוא טובע.

„פוקסלי הדוהר", הוא סיפורו של מבוגר, שאינו יכול להשתחרר מאימי ילדותו בפנימיה הבריטית. אחרי 36 שנה בהם נהג לנסוע באותה קרון רכבת, מדי יום ביומו לעבודתו, הוא פוגש בפוקסלי הדוהר, מי שעינה אותו באותה פנימיה, ואחרי זיכרונות והגיגים למיניהם, מספר הקורבן לפוקסלי על פגישתם בילדותם, בתיקווה להכפישו, בעוד שפוקסלי משיב למבוכתו: „אני פורטסקיו — ג'וסלין פורטסקיו. אומן 1916." סיפור מחריד אחר הוא הסיפור עור, שבו מסופר על קבצן שהצייר הנודע **חיים סוטין**, צייר בנעוריו על עור גבו ציור קעקע. הקבצן מגיע לידיהם של סוחרי אמנות, החפצים בכל מחיר בעור גבו של הקבצן: „כמובן, אתה לא תחלים לעולם. רק התמונה תישאר". סופו של הסיפור: הריגתו של הקבצן ופשיטת עורו.

הסיפור צוואר מספר על בעל שרשרת עיתונים שאשתו רודה בו, בעוד הוא משקיע מכספו ביצירות אמנות מודרניים. לבסוף, כאשר האשה הרודנית דוחפת את ראשה לאחד מחורי הפסלים המודרניים, נוקם הבעל בה וברודנותה באמצעות משור. הסיפור בעלת האכסניה הוא סיפור בלהות, על בעלת אכסניה, הנוהגת להרדים את לקוחותיה ולשמר אותם. סיפור בלהות מחריד לא פחות הוא ויליאם ומרי, המספר על בעל שמת ממחלה המוריש לאשתו את כל רכושו, בתנאי שהיא תמסור את מוחו לידיו של מנתח מטורף, שיצמיד את המוח למכונת לב מלאכותי, ומאלץ אותה לחיות עם עינו וליבו. האשה מתעללת בעין בעלה, ועושה מולה את כל שהוא אסר עליה בחייו ובמותו.

בסיפור הדרך השמיימה מסופר על הגב' פורסטר שכל חייה סבלה מ„פחד חולני מפני איחור לרכבת, למטוס, לספינה, ואפילו להתחלת ההצגה בתיאטרון..." בעלה היה מתעלל בה בשל כך, עד שלבסוף היא מותירה אותו, טרם נסיעתה לביקור אצל בתה, כלוא במעלית שבדירתם, שם הוא גוסס ומת. סיפור גס מעט הוא מרת ביקסבי ומעיל הקולונל, שבו מסופר על אשת רופא שיניים שבגדה בבעלה עם קולונל, שכאשר מאס בה העניק לה במתנה מעיל פרווה. האשה בדרכה הביתה העביטה את המעיל בבית־עבוט. בעלה פדה את מעיל המינק שהקולונל נתן לאשתו, נתן לה במקומו עור מצורע, בעוד את מעיל המינק מסר לפילגשו, המזכירה האסיסטנטית שלו.

אחרון סיפורי הרצח הוא אדוארד הכובש, בו מסופר על זוג מבוגר — הוא עובד בגינת ביתם הכפרי בעוד היא מנגנת על פסנתרה. האשה נתקלת בחתול מוזר, וצופה בתגובותיו לנגינתה ומחליטה שהתגלגלה בו נשמתו של המלחין **פרנץ ליסט**. כאשר הבעל חש כי דעת אשתו הולכת ונטרפת, הוא משליך את החתול למדורת העשבים שלו, דבר המביא את האשה לנעוץ בו את סכינה.

סיפורי רואלד דאל הם מבריקים ופנטסטיים, עמוסים בהומור מאקאברי שחור. זה סיגנון כתיבה שכמעט ואינו מוכר לקורא הישראלי, וחבל. אלה סיפורים עשויים כהלכה, עם מסר קצר והנאה מרובה. חבל רק שתרגומו של אסי דגני אינו מוסר בעברית את הברק והחדות הלשוניים של דאל באנגלית. ספר קל ומומלץ מאוד לימי הקיץ החמים.

---

* רואלד דאל — סיפורי הפתעה; עיברית: אסי דגני; הוצאת זמורה ביתן; 253 עמודים (כריכה קשה).

החוויה הישראלית

ה„לוויתן" הגזען וגלזר־תעסה הז'דאנובית

מיכאל גרובמן אינו מאפיין דבר באמנות־הישראלית. הוא עלה ארצה לפני כמה שנים מברית־המועצות, שבה צייר כל מיני דגים ובעלי־חיים, שנועדו להמחיש את המיסטיקה הפראבו־סלאבית. כאשר היגר גרובמן לישראל, שיחק כמה שנים את הגיבור המעונה התורן, והתהדר לעיני כל בכמה מציוריהם של מורדי־הציור בברית־המועצות, שאותם הצליח להבריח למערב.

בישראל העביר גרומן את הדגים ובעלי־החיים המיסטיים הרוסיים שלו הסבה מיקצועית, אל המיסטיקה היהודית, כפי שזו נראתה לו, למרות ידיעותיו הדלות בה. אלא שגרובמן, בדומה לטכנאי־אמנות אחרים הגדלים במישטר טוטליטארי, חש לאן נושבת רוח הלאומנות היהודית בישראל, וזיווגה עם המיסטיקה הרוסית שאותה מרח עם תמונותיו.

כעבור זמן לא רב זכה גרובמן בקרב ציירי ירושלים לכינוי „ראספוטין הירושלמי", בשל שיערו הארוך והפסוק במרכז וכוחו המאגי, שאותו הפעיל על כמה מידידיו הרוסיים, ביניהם אחד בשם **שמואל אקרמן**, שעיצב את אחד מסימלי המיסטיקה הרוסית, בטריטוריה של **רב־סרן חדד** בדרום־לבנון.

עד מהרה, החליט גרובמן שהגיעה העת בה עליו להנהיג קבוצת אמנים. מה עשה? שיכנע את האמן החוזר־בתשובה והלאומן (שממשלת הליכוד שיגרה אותו לפני כשנה כנספח תרבות לרומא) **אברהם אופק**, וביחד איתו ועם אקרמן הקים קבוצה אמנותית, העונה לשם לויתן. האני מאמין של קבוצת לויתן היה כמאמרו של אברהם אופק שאמר „לכולנו יש כיפה פנימית, בתוך הלב... אנחנו מאמינים בציווים המוסריים של עשרת הדיברות. הלא עליהם בנוייה הציוויליזציה..." לאימרי השפר של אופק הוסיף גרובמן משלו: „האמנות אינה מטרה לעצמה, אלא מדרגה בדרך אל האלוהים שבנפש האדם."

את הלוויתנים מהמיסטיקה הרוסית, שריצפו את עבודותיו של גרובמן טרם עלייתו ארצה, הוא המיר בכותרת לקבוצתו בשם לויתן, תוך שהעתיק ממי שהעתיק את הסיפור על אותו בעל־חיים אשר על־פי האגדה משמש עורו סוכה לצדיקים בגן־העדן וגם מאכל מטעמים. את הצהרת לויתן סיכמו שלושת החברים הלאומניים בקביעה „הופעתנו המשותפת היא ניסיון התחלתי של יצירת סיגנון לאומי כולל, התואם את רוח בניינה של ישראל החדשה..."

בשבוע שעבר הצטרף גרובמן לנושא דגל אחר של „יצירת סיגנון לאומי כולל, התואם את רוח בניינה של ישראל החדשה...", **קלמן כצנלסון**, מחבר כתב הפלסתר הגזעני המהפיכה האשכנזית בסוף שנות ה־50. כצנלסון, ממנהיגי התנועה הרוויזיוניסטית, הטיף בסיפורו להחזרת בני עדות־המיזרח לארצות מוצאם, ולכינונה של מדינה אשכנזית יהודית בארץ־ישראל.

צייר־לאומן גרובמן
ראספוטין הירושלמי

גרובמן, המריח את ריח הסנסציה בכל מקום שבו ניתן לאתרו, הציג בשבוע שעבר בתערוכה בבית־האמנים הירושלמי תמונה מיסטית, שבה כתב ברוסית את הכותרת „אשכנזים לאושוויץ".

סגנית שר־החינוך **מרים גלזר־תעסה**, מי שמינתה את עצמה בשנה האחרונה כז'דאנובית שילטונית, אשר מחפשת כל הזדמנות כדי לתקוף את יצירת אנשי־הרוח בישראל, קפצה על ציורו של גרובמן כקפוץ רוכב סוסי־מירוץ על אתונו של בילעם. מיד טענה כי „חופש האמנות במקרה זה לא יכול להיות טיעון או נימוק, לכתובת מסוג זה" ותבעה להסיר את הציור מכתלי בית־האמנים.

כך השיגו שניהם את מטרותיהם. גרובמן, הלוויתן הגזען הלאומן והמיסטיקן, הקרוב ברוחו וביצירתו ללאומנות הימין הישראלי יותר מכל אמן אחר, סיפק לז'דאנובית גלזר־תעסה עילה נוספת להגיע לכותרות, תוך שהוא מנצל קונפליקט מאוד לא־מיסטי של החברה הישראלית, את קונפליקט העדות, שפוליטיקאים מסוגה של גלזר־תעסה הפכוהו לנשק בחירות מהמעלה הראשונית.

הזיווג בין גרובמן, המזהם את כותלי האמנות הישראלית בשם קידומו למדורי החדשות של עיתוני־הצהריים, עם חברת־הכנסת וסגנית שר־החינוך, שתרומתה היחידה לתרבות הישראלית הוא בקידומה לאותן כותרות, מעורר בחילה. איזה מילכוד של תרבות הליכוד רקחו להם שני אלה! מה להם ולחופש הביטוי האמנותי בארץ? מה להם ולתרבות הישראלית?

למרות זאת, מן הראוי להילחם על זכותו של גרובמן להסית בציוריו ככל שתרצה נפשו, באותה מידה בה היה ראוי להילחם על זכותו של קלמן כצנלסון מחבר המהפיכה האשכנזית לפרסם את סיפרו. דמוקרטיה ותרבות חזקים אינם פוחדים לא ממיכאיל כצנלסון. לא ממרים גרובמן ואפילו לא מקלמן גלזר־תעסה.

עיון

רטוש

בין מאות סיפרי ביקורת הסיפורת והשירה העבריים שראו־אור בשנים האח־

רונות, מעטים היו בעלי ערך להבנת בעיות היסוד של הסיפורת והשירה העבריים. בימים אלה ראה־אור ספר מסותיו הראשון של המשורר המנוח **יונתן רטוש** ספרות יהודית בלשון העברית*. שהוא בעל משמעות מרחיקת לכת בהבנת בעיות היסוד של הספרות והתרבות הישראליים.

רטוש, אבי הזרם הכנעני בשירה העברית, מורד ברוב מוסכמות התרבות והחברה המתהוות בישראל, לא זכה בחייו לראות את מסותיו מכונסות בספר. מסות אלה, שבחלקן פורסמו בביטאון הכנענים אלף, בשידורי־רדיו ובבימות של אקראי, קוראות תיגר על כל מסדי התרבות הנוצרת בישראל.

במסת הפתיחה, תחת הכותרת ספרות יהודית בלשון העברית, בוחן רטוש את הסיפור לילה בלי יריות של **ס(סמילנסקי) יזהר**. כבר בפתיחתה בוחן רטוש את הסיפורת העברית לאור סיפור בשם המהגרים ליוהן בויר, העוסק בצעיר נורבגי שהיגר לאמריקה, ובמשך כל שנותיו חלם על נסיעה למולדתו. בערוב ימיו הוא שב למולדתו בלוויית נכדו, כאשר נופי הסב אינם אומרים מאומה לנכד, שהוא אמריקאי מלידה.

המהגרים הוא המשל שבו בוחן רטוש את הספרות היהודית המיזרח־אירופית, את סיפורי **שלום עליכם**, מהווי הפרולטריון היהודי המיזרח־אירופי. רטוש מקשה את השאלה: „מבחינה תרבותית הבעיה היא, אם במרכזה של התרבות העברית החדשה עומד היהודי, המהגר והעולה, ובעיות התאקלמותו — ובני הארץ אינם לה אלא בני מהגרים ועולים שכבר נתאקלמו — או שמרכזה ונושאיה של התרבות העברית החדשה הם בני הארץ, העברים, בני ארץ העברים, — והבאים לארץ, כל הבאים אליה לדורותיהם ולתקופותיהם, הם מהגרים, שלא ל,התאקלם' עליהם בארץ הזאת, כי אם להתבולל בה; ואשר בדרך כלל, לא יצליחו להטמע בה כליל, ורק בניהם, בני ארץ העברים, יהיו עברים...״ זו תיזת היסוד של השקפת רטוש, בדבר עתידה של התרבות הישראלית.

משורר־לוחם רטוש
אידיאולוג של תרבות

במסה נוספת, תחת הכותרת ספרות ישראלית או כלל־יהודית?, ממשיך רטוש בבחינת שאלת בני המהגרים: „ממש כך אולי קשה לקבוע בדיוק מתי חדל אנגלי שהיגר לאוסטרליה להיות אנגלי והיה לאוסטרלי, או באיזה דרך הפך צאצאם של מהגרים לאמריקאי; אולם עובדה ברורה, כללית, עובדה קיבוצית היא כי אנגלים רבים היגרו לאוסטרליה וכיום אין שם אלא אומה אוסטרלית, וכי האוסטרלים אינם אנגלים, וכי באמריקה קיימת אומה אמריקאית בפני עצמה...״

רטוש קובע, כי במשך גלות היהודים, נקשרה התרבות היהודית בתרבויות הארצות שאירחו אותם: „הספרות הכלל־יהודית אין בה התפתחות טבעית ישרה. מורכבת היא, כאמור, מספרויות ספרויות נפרדות. כל אחת פרי ארץ אחרת, מסגרת תנאים המיוחדים לה לבדה. כל אחת הוויה בפני עצמה...״ במילים אחרות, של המחשה למציאות, ניתן לדבר על ספרות יהודית אמריקאית, שבה מולכים בכיפה סופרים כ**נורמן מיילר, סול בלו, פיליפ רות, ברנרד מלמוד** ואחרים. אפשר לדון על ספרות יהודית צרפתית, שבה בולטים סופרים כ**רומן גארי, אלבר כהן, פאטריק מודיאנו** ואחרים. וישנה ספרות יהודית ישראלית, שבה ניתן למנות סופרים כ**עמוס קינן, יצחק בן־נר, יצחק לאור** ואחרים.

כדי לבסס את טיעונו, מבהיר רטוש את עמדתו על הלשון העברית: „לשון עברית — לשון האומה; ארץ העברים — על כל תקופותיה, אירועיה, בעיותיה, הן בעיות היסוד של התרבות והמדיניות שלנו כאחת. הברירה שלפני ספרותנו היא בעצם הברירה בין שתי מערכות ערכים אלו: בין ערכי הפזורה, היהודית, לבין ערכי האומה, העברית...״

לאור השקפות אלה, בוחן רטוש במסותיו כמה מאפיינים של הסיפורת והשירה הישראליים. תחת הכותרת בריחה אל המציאות, ,לילה בלי יריות' לס. יזהר, מציג רטוש תיזה מרתקת לפיענוח כמה ממהלכי הסיאוב של הסיפורת הישראלית: „אם אלתרמן מופיע כקשיש, כאב, כבן הדור החולף, ויזהר — הצעיר ממנו רק כדי עשר שנים — כנער, כבן הדור הצעיר... שניהם — איש איש על פי דרכו — בורחים. בורחים אל המציאות, אל ההווי, בורחים אל כל בעיה יומיומית, ותהיה קשה ותריפה, ובלבד להמלט מפני בעית היסוד, בעית הבעיות של המתרחש וקם, מפני הגדרת עצמותה של התרבות העברית המבקיעה לה את דרכה, מפני ההגדרה העצמית העברית, על כל שינוי הערכים הכרוך בה...״

רטוש טובע מטבעות חשיבה בדבר אין־האונות היוצרת של הנוער העברי, ותלותו הכפוייה בדור המייסדים, דור המוצג בעיני רטוש, כאינפנטילי, דור המוצא מיפלט בתלישות מצורך בניית עולמו הוא.

במסה דבר החיילים האפורים — מדוע גדולים הדברים מכוח לבם של סופרים צעירים מבני הארץ בוחן רטוש את השקפותיו לאור שירו של **ע. הלל** דבר החיילים האפורים, שיר, שנועד בידי מחברו לגבש את תחושות הקולקטיב של דור מלחמת תש״ח. רטוש מציע במסתו עריכה ובנייה חדשה של השיר, תוך שהוא מנמק את שינוייו המוצעים. לקראת סיום מסתו, מזהיר רטוש: „סכנתה של לבנטיניות אמנם נשקפת לנו. אבל נראה שהיא נשקפת מן היהדות דווקה...״ והוא מוסיף ומדגיש: „היהדות אולי תרבות גדולה היא. אבל אין תרבות של מולדת, תרבות אומה. זוהי תרבות של פזורה, תרבות עדה הנפוצה קהילות קהילות ברחבי עולם, ואשר על כן תרבות יהודית לבני־מולדת משחתת היא ומשיחתה, אולי פי כמה מחותמה של לבנטיניות רגילה, ובמידה שמי מבני המולדת עולה במעלותיה כן תעמיק להשחית בו...״

אחת המטרות העיקריות במילחמתו התרבותית של רטוש היו המשוררים **נתן אלתרמן** ו**אברהם שלונסקי**. במסה מנגד לארץ מתמודד רטוש בשירו של אלתרמן מריבת קיץ, תוך שהוא מלגלג על ניסיונותיו של המשורר לגולל בשירה את הבעייה היהודית. רטוש מגנה את אי־התאקלמותו של אלתרמן בארץ ובנופיה, וממשילו בראיית הארץ מנגד, כדרך שראה אותה משה רבנו מפיסגת הר נבו. במסתו מקרא ב,שער נפילים' לא. שלונסקי („אנחנו הנפילים המקדימים לבוא / כורעים בעילפון למרגלות נבו. / נמשלנו בלילות לציפרי הסער, / המפליגות אל פיפיות התער...״ רטוש מנתח את מרכיבי שירו של שלונסקי, שורה אחר שורה, דימוי אחר דימוי, ובעיקר, את כריעתו של דור הנפילים למרגלות הר־נבו.

בקובץ המסות שיר השירים לח.נ. ביאליק מתמודד רטוש עם ענק השירה העברית, תוך שהוא מנסה להבהיר את המרחק של „המשורר הלאומי״ מהחיים בארץ־ישראל, או כפי שתימצת זאת המשורר **יהודה עמיחי** בפואמה מסעות בנימין האחרון מטודילה, שם כתב: „ביאליק, אביר קרח בין עצי זית, / לא כתב שירים בארץ ישראל כי נשק / לאדמה וגרש זבובים ויתושים בידיו / הכותבות ומחה זיעה ממוחו המפייט / ובשרב שם על ראשו מטפחת מן הגולה...״

יחד עם זאת, בחינתו של רטוש את מגילת האש ואגדת שלושה וארבעה היא ממיטב ניתוחי השיר שחוברו בעברית, לשירת משורר כלשהו. רטוש כמו ממחיש כאן, שאין כמשורר להבנת שירו של משורר אחר. את דבריו מסיים רטוש בקביעה התואמת להשקפת עולמו, שבה הוא מציין: „אולי יותר משלמדו של ביאליק הוא עניין ללמודי הספרות או למדעי הספרות, דומה שהוא עניין למדעי היהדות, מה שנודע בשעתו בשם ,חכמי ישראל', ,יודאיקה'...״ וזאת, תוך התעלמות, מעובדת יסוד אחת, והיא ששירת רטוש לא היתה קיימת אלמלא ניצבה על שירת ביאליק, כפי שהספרויות האמריקאית והאוסטרלית לא היו קיימות בזכות עצמן, אלמלא קדמה להן הסיפורת האנגלית.

לספרות יהודית בלשון העברית מצורפים גם נספחים, שבהם מגיב רטוש לטיעונים של מבקרים שונים, כד״ר **ישראל אלדד**, או בחינת נושא סכנת הלבנטיניות ורשימות שלו על תיאטרון. לנספחים אלה מצורפים כמה מיכתבים של רטוש אל אביו, שבעתיד עוד יקדישו להם חוקרי השירה העברית מאמרים וספרים רבים.

לסיכום ספרות יהודית בלשון העברית הינו אחד המעולים בסיפרי הבנת הדרכים והכיוון של הסיפורת והשירה העבריים שחוברו אי־פעם. אין ספק, שרטוש האידיאולוג התרבותי עשוי להשפיע על מהלכי התרבות העברית בעתיד, אחרי מותו, עשרת מונים מאשר בחייו, וייתכן שיש בזה מגורלו של משורר גדול.

הקדמתה של גברת **ש(מואלביץ) שירה**, רעייתו של מנכ״ל משרד ראש־הממשלה, היא חיבור של מעריצה־מאמינה עיוורת. בנסיונה להסביר לקורא הישראלי את עולמו של רטוש, היא רק מסבכת אותו. ש' שיפרה מסוחררת מלשונו העברית של רטוש, ומרטשת את מאמריו, תוך שהיא עושה זאת בלשון יומרנית למדנית. ספרות יהודית בלשון העברית של יוחנן רטוש, הינו ספר מעולה. מומלץ לקורא להתעלם מדיברי הקדמתה של מעריצת רטוש, ולספוג לתוכו את חוכמת המשורר במלואה.

* יונתן רטוש — ספרות יהודית בלשון העברית; מבוא, הערות ומובאות ש' שיפרה; הוצאת הדר; 214 עמודים (כריכה רכה).

שירה

זק״ש

כאשר זכה הסופר הישראלי **ש״י עגנון** בפרס נובל בשותפות עם המשוררת **נלי זק״ש**, מעטים ידעו בארץ מיהי אותה משוררת. נלי זק״ש (בגרמנית: **זקס**, כלומר איש סקסוניה; כשם יהודי: **זק״ש**, ראשי־תיבות של זרע־קודש) נולדה בברלין, בדצמבר 1891. ביכורי שירתה פורסמו ב־1921, כאשר יועצה הראשון בענייני ספרות היה **סטיפאן צוויג**. עם פרוץ מילחמת־העולם השניה חולצה ביחד עם אמה הקשישה לשבדיה, שם תימצתה בשירה ובמחזה מיסתורין, את הסבל של העם היהודי בגרמניה, תוך שהיא נעזרת בבדלי לשון של המיסטיקה היהודית.

קובץ שיריה המתורגמים של נלי זק״ש לעברית, מדומה*, ראה־אור בימים אלה בתרגומו של **ידידיה פלס**. בקטע הפתיחה חיים בצל האימה מנסחת זק״ש את חלום הבלהות הנאצי, שאותו עברה בטרם מילוטה לשבדיה: „ואני רותקתי לחלום. חלום של אצבעות וצעורים. אכלתי לשובע ממאכל־הפחד. השמועות מצצו כעלוקות. היה הלילה למסגרת העוטרה לתליין סכוחו מתחת לאפודת־עורו...״ היא מסיימת קטע זה ב„שמע ישראל שירת המוות של העם עתיק־היומין זעק מגרונם של העומדים לפני הכותל השחור — לא אדע איך צנח הכותל — אבל זאת אדע, שכבר לפני המוות עברו וצלחו אותו.״

מיקבץ השירים הראשון של מדומה הוא שירים משנות ה־40, מחזור הנפתח בהוי הארובות, שבו כותבת זק״ש: „הוי אתן הארובות, הוי אתן דאצבעות, / וגוויות ישראל בעשן מבעד האוויר!...״

בשיר אליכם, הבונים את הבית החדש שבה המשוררת ומזכירה את יגונה ויגון מות ימה: „הוי ליל הילדים הבוכים! /

משוררת זק״ש
מבט המתים בגב השותקים

ליל הילדים שבאות מוות כומנו! / ולשינה לא תהיה כניסה עוד...״

זק״ש אינה חוסכת את שבט שירתה מהאדישים, שהתבוננו נכוחה וראו את השואה, ובשירה אתם הצופים מן הצד היא מקללת אותם: „שלמבט עיניכם הרגו ההורגים. / חשם שיש וחשים מבט מאחור, / כן תהושו בגווכם / מבטי המתים. // כמה עיניים מתבקעות תבטנה בכם...״ שורות הלובשות בישראל של 1982, למרבה ההפתעה, משמעות חדשה.

במחזור השירים השני, משנות ה־50, כותבת זק״ש: „כל הארצות מוכנות לקום / מעם מפת הארצות. / להתפרק את עורן הכוכבי / את הצרורות הכחולים של ימיהן / לקשור על גב / את הוריהן — שרשיהם אש — / לחבוש במגבעות על השערות העשנות...״ באל סופר זוהר מציגה זק״ש את ראייתה עולם סתום זה, וכותבת „גופת האלף־בית מתוך הקבר קמה־ועלתה, / מלאכי־האותיות, נכיש מימות עולם, / שנכלאו עם טיפות מים מן ימי בראשית...״

שירתה של זק״ש היא בבחינת התגלמות השירה. גיבוש עילאי של תחושות וכאב. בשיר ירושלים בכל, שהוא משירי שנות ה־60 של זק״ש, היא כותבת על העיר: „מכותה באשפת החצים / ועם החץ לא נורתה / והחכמה משחירה תמיד סביב הפוד / ושחוחים הלמד־וו במעשה הצער...״

זק״ש היא רדופת־מוות, דבר העולה לאורך כל שיריה, ומגיע לשיאו כאשר היא כותבת: „כה העמקתי נסוע / מעבר להורדתי / עד שפגשתי במותי הקודם / שחזר וגרשני / לתוך הפירמידה המזמרת הזאת / למדוד עד תום את ממלכת / השתיקה הדלוקה / ואני עד לובן מתגעגעת אליך / מוות — חדל מהיות אב־הורג לי...״

בחיפוש אחר חיים מציגה זק״ש את חלום המולדת המוסרית ליהודים: „אני עוקבת אחר זכותי למולדת / זו הגיאוגרפיה של ארצות ליליות / שם הזרועות הפרושות לאהבה / תלויות צלובות על קווי הרוחב / על בלימת ציפיה...״

מדומה של נגי זק״ש הוא מתת מעולה לשוחר השירה המעולה. גם תרגומו של ידידיה פלס טהור מסייגים, כשירתה של זק״ש.

* נלי זק״ש — מדומה; עברית: ידידיה פלס; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 94 עמודים (כריכה רכה).

מאת דן עומר

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שהופיע השבוע לפני 25 שנה בדיוק, עסק בכתבת־שער שלו, תחת הכותרת „שערוריית הבולים", בספסרות בבולים ישראליים, הנעשית בחסותה של ממשלת־ישראל. תחת הכותרת „כך מזייפים בחירות" הוצגו הוכחות חותכות על כיום בחירות על־ידי נציג מפא"י ביישוב עולים. שליח „העולם הזה" למיזרח־הרחוק, רפי נלסון, המשיך בדיווחיו ממסעותיו — הפעם התמקד דיווחו, תחת הכותרת „אריה בלירה", כאי ציילון.

בשער הגליון: שערוריית הבולים הישראלית, 1957.

מפ"ם, הבולדוזר והקואליציה ★ דמוקרטיה נוסח בן־גוריון ★ עמרם בלוי ועבירות הציונות

העם

נגד הנגד

ביציע המלא מפה־אל־פה התמתחו ה־אורחים כדי לראות מי מצביע איך, כיצד הקרב הגדול על דוקטרינת אייזנהאוור מגיע לסיומו. ההצבעה המכרעת (59 בעד, 5 נגד, 39 נמנעים) קבעה סופית את עמדת ישראל כלפי ברית־המועצות.

ההכרעה היתה רק למראית־עין. כל ה־עולם ידע כי כל ענייני החוץ של ישראל נקבעים על־ידי איש אחד בלבד, דויד בן־גוריון, וכי היד האחת שלו שקולה כנגד כל שאר 119 הידיים הימניות של הח"כים הנכבדים. זו היתה הצבעה מיותרת לגמרי.

אולם דבר חשוב הרבה יותר היה מוטל על כפות־המאזניים: אמון העם במיפל־גותיו, נכס שבלעדיו לא ייתכן כל מישטר דמוקרטי אמיתי. היד שהורמה בהצבעה פערה באמון זה פצע שלא יגליד זמן רב. כי שתי המיפלגות שסירבו להצביע נגד הדוקטרינה, למרות שהיא שוללת את כל אשר אמרו והצהירו במשך שני דורות, זרעו רוח צינית העלולה להצמיח קציר של סערה.

דוקטרינת יערי. בעוד שבעיני אח־דות־העבודה לא היה מעולם שום ספק כי הישיבה בממשלה חשובה עד אין ערוך יותר מכל עיקרון, היה המאבק במפ"ם הרבה יותר קשה. כי מרכז מפ"ם, שהוא המוסד העליון של המיפלגה, החליט קודם לכן פה אחד (עם שיבעה נמנעים) להצביע נגד הדוקטרינה.

עיבוד פרטי הביצוע הוטל על מוסד נמוך יותר, הוועדה המדינית. לזו נתברר כי בן־גוריון יזרוק את מפ"ם מהממשלה אם תעז להצביע נגד. בלב קשה התכנסו חברי הוועדה ליד מיטתו של המנהיג הקשיש, מאיר יערי, השוכב חולה בחדרו במשק מרחביה.

חזית אנשי הנגד היתה נכבדה מאוד: יעקב חזן, מזכיר המיפלגה נתן פלד, יעקב ריפטין ואליעזר פרי. תקיף ביותר היה מרדכי בנטוב, הסבור כי אנשי מפא"י מחבלים בכוונה תחילה בפעולות מישרד־הפיתוח שלו, כדי להאשימו בכישלון.

אך מאיר יערי הכריע את הכף נגד הצבעת־הנגד. טענתו, שהיתה חדשה והפ־תיעה את חבריו: ברית־המועצות לא עזרה לישראל בכל ימות השנה, כדי שזו לא תצטרף לדוקטרינת אייזנהאוור. לכן אין היא ראנייה לכך שמפ"ם תקריב את עצמה על מיזבח הלחימה בדוקטרינה, המכוונת נגד ברית־המועצות. ההימנעות מספיקה בהחלט.

לשווא הרעישו ריפטין ופרי שמיים ו־ארץ הסוציאליזם. דעת יערי נתקבלה ברוב קטן. משתתפי הישיבה התפזרו ברוגז הדדי בלתי־רגיל.

חתונה בלי בולדוזר. לגבי האזרח הפשוט, לא היתה כל הפרשה אלא בחינה של יושר פוליטי. הנימוקים הטכסיסיים בעד ונגד עניינו אותו רק במעט. דעת העם הזדהתה עתה עם הערה צינית, שהושמעה לפני שבועיים בפי חתן ה־שימחה, דויד בן־גוריון עצמו: „רק ב־בולדוזר אפשר להוציא אותם מהממשלה..."

מפלגות

כף היד השחורה

המיכתב שהגיע לידי עורך הארץ היה סנסציוני. חתם עליו חבר מזכירות מפא"י, מוסד המורכב מ־35 חברים ותיקים ונא־מנים של המיפלגה. תוכנו לא רק אישר באופן מוחלט את גילויי העולם הזה על גיבוש קבוצת־המנהלים של בן־גוריון (היד השחורה), אלא כמעט הזדהה מילה במילה עם גילויים אלה.

התלונן הכותב: „המצב הוא שהמיפלגה מתנהלת כיום על־ידי בן־גוריון וכמה פקידים: יוסף טל, שימעון פרס, משה דיין, טדי קולק, אהוד אבריאל, שאול מאירוב (אביגור) ופקידי מישנה..." היו אלה אותם השמות שהוזכרו על ידי העולם הזה (1021) כחברי הממשלה אשר בן־גוריון היה רוצה להשאיר בידיה את השילטון, כאשר יישמט ההגה מידיו.

„מנהיג אחד". האם קובעת המיפלגה את מעשי נציגיה בממשלה? הכותב גילה סוד שהיה גלוי ברבים: „מרכז המיפלגה כבר לא נתכנס כמה חודשים. השבוע תתקיים ישיבת מרכז אבל לא תהיה זאת ישיבה, אלא סימפוזיון... בסוד כמה חברים כבר נתקבלו ההחלטות.

„...עניין (הנסיגה מ)סיני נעשה ללא שום דיון בשום מוסד מיפלגתי, על דוקטרינת אייזנהאוור דנה ועדת־החוץ (של המיפלגה) אחרי שהממשלה כבר החליטה. חברי מפא"י בממשלה קבעו את עמדתם על דעת עצמם, או יותר נכון על דעת בן־גוריון בלבד."

בן־גוריון אינו בא לישיבות המזכירות המיפלגתית, כי „אינו צריך להשתתף, ממילא הוא מכריע בביתו או במישרדו."

מה עושים מנהיגי המיפלגה במצב זה? „יש סיעות, רק סיעות, רק גושים. סיעה אחת חותרת תחת האחרת, גוש אחד לוחם בגוש האחר, חבר אחד שונא את חברו, מנהיג אחד מתחרה במנהיג אחר. אין מנהיגות קולקטיבית, אין מזכירות, אין מרכז, אין ועדת־חוץ וביטחון. אין הכרעות דמוקרטיות. אין דיונים יסודיים. אין בירו־רים אידיאולוגיים. אין אידיאולוגיה. אין מחשבה תנועתית — בשטח זה יש ניוון מוחלט."

מה יש? „רק מנהיג אחד, ועל פיו ישק דבר, כל דבר. יש מנגנון מנופח. יש תקציב מנופח. יש בניין למיפלגה. יש מישרדים. אין רוח. אין נשמה. אין יצירה. אין אווירה."

„מישטר דיקטטורי..." אולי יותר מהפכני אף מהדברים עצמם היה עצם מעשה הכותב, אדם הקרוב לכמה ממנהיגי המיפלגה החשובים ביותר, שפירסם את דבריו דווקא בעיתון זר, שאינו שייך למיפלגה.

הסביר הוא עצמו כאילו בהתנצלות: „אין חבר יכול לומר בפומבי ובשמו מה שהוא חושב... אין זה סוד שבן־גוריון היה רוצה לסלק שורה של עסקנים שאינם נכנעים למישטר דיקטטורי בכסות הדמו־קרטיה."

הנדון: הכדאיניק

.מה לכבוש היום

מאת אורי אבנרי

„הכדאיניק"

אחד מחידושי הלשון הידועים ביותר של השבועון, שתיאר בצורה קולעת דור שלם של עסקני מיפלגות, שעשו כל שיכלו רק למען עצמם. הפיסקה האחרונה של הנידון נשמעת אקטואלית גם היום: „הדבר המסוכן כיום אינו שיש עודף בתוכים. הדבר המסוכן הוא שיש מחסור בנשרים".

„העולם הזה" 1026
תאריך: 12.6.1957

ספורט

דרוש טיהור בית

ועדת החקירה, שהוקמה על־ידי התאח־דות הכדורגל לחקירת שערוריות המיש־חקים בליגה א', עוד לא סיכמה את דיוניה, ושערוריה חדשה הקשורה אף היא ב־מישחקים אלה צצה והופיעה. מישחק ה־מיבחן, שהתקיים לפני שבוע בין מכבי יפו להפועל ירושלים, נסתיים אומנם ב־תוצאת תיקו 1:1, כך שאי־אפשר היה להאשים קבוצה כלשהי במכירת מישחק. אולם הפרשה לא היתה חלקה כפי שנר־אתה.

תוך מהלך המישחק בלטה אזלת־רגלם של שניים מטובי שחקני מכבי יפו, ה־חלוצים ברוך כהן ומשה הרשקוביץ. הם שיחקו בחוסר הקרבה וללא מאמץ, כאילו תוצאות המישחק לא היו חשובות להם. היתה זאת התנהגות תמוהה, הסביר יצחק בן־בשט, אחד ממנהלי הקבוצה היפואית, להעולם הזה: „לפני המישחק הבטיחו השניים, יחד עם כל השחקנים, לתת את כל כוחם למישחק. ברוך כהן סובל לפעמים לפני מישחקים גדולים, אבל הפעם לא התלונן. התנהגותם על המיגרש היתה בלתי חברותית ולא קבוצתית."

לאוהדי יפו היו הסברים אחרים לגבי סיבות מישחקם הירוד של השניים. אולם מאחר שלא נמצאו כל הוכחות של ממש, הסתפקה האגודה היפואית בהענשת שני שחקניה אלה בכך שלא ישחקו במשך חודשיים עם קבוצתם.

הנגע בכל. השבוע עומדת ועדת ה־חקירה לסיים את חקירותיה בשערוריות ליגה א' ולהוציא מסקנות. נוכח הגילויים האחרונים נראה היה שאין כימעט קבוצה בליגה א' שרגלה לא היתה במעל הכללי. גם קבוצות שהאשימו את יריבותיהן ב־קניית מישחקים ובמכירתם לא היו נקיות ממעשים אלה.

המסקנה ההגיונית שנתבקשה מגילויי אי־ההגינות היתה אחת: אין לשום קבוצה מליגה א' הזכות לעלות לליגה הלאומית. כל עוד לא תטהרנה הקבוצות את עצמן, יש להמשיך את מישחקי הליגות כפי שהיו בשנה האחרונה, כשרק 10 קבוצות משחקות בליגה הלאומית. כל מסקנה אחרת תגרום רק להתפשטות נגע השחי־תות הספורטאית גם לאיברים הבריאים עדיין.

אנשים

● מנהיג נטורי קרתא, ר' **עמרם בלוי**: „הציונים עוברים את כל העבירות שבתורה, חוץ מאיבוד עצמם לדעת. אז מילא, שיעשו כבר גם את זה."

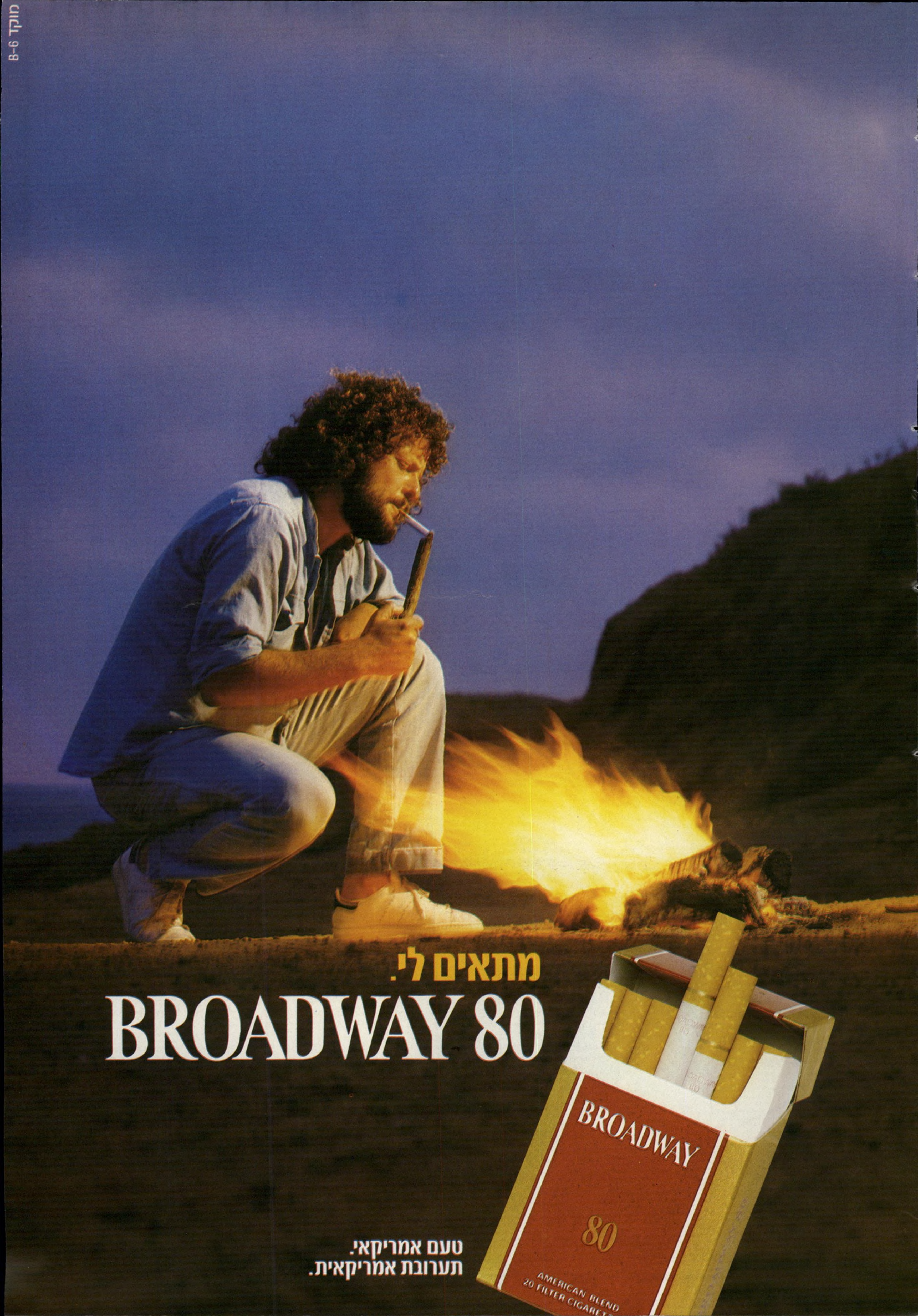

מתאים לי.
BROADWAY 80
BROADWAY
80
AMERICAN BLEND
טעם אמריקאי.
תערובת אמריקאית.

MP'S
אופנה בפעולה.
להשיג בחנויות ספורט וחנויות
להלבשה ספורטיבית
MP'S
ACTION SPORTSWEAR
43
20
קרליבך 29 ת"א טל: 03-284633
DALLAS
COWBOYS
ליכטנזון צרפתי

ספורט

כדורגל

שוויצר לא מחליט על ההרכב

המאמן דויד שוויצר, שבדרך־כלל הוא הפוסק האחרון בענייני איוש שחקנים בקבוצתו החדשה, מכבי תל־אביב, לא עמד בלחצו של כוכב הקבוצה, „האנגליי” אבי כהן.

בחודשים האחרונים הפך אבי לגורם מכריע בקבוצתו. הוא היה בעל המילה האחרונה גם בהקשר לצירופו של השחקן שלמה קירט.

כהן לחץ. מאז שובו של כהן ארצה, התגלעו בין כהן ובין קירט סיכסוכים קשים שהגיעו עד לחילופי מהלומות. באחת ההזדמנויות אף כינה כהן את קירט „תימני מלוכלך”.

קירט (26), שחקן־הרכש של מכבי תל־אביב, הגיע לקבוצת־הפאר לשעבר מקבוצת בני־יהודה רק בשנה האחרונה. קירט נחשב לשחקן טוב, הלוחם ללא פשרות על המיגרש. שווייצר לא הסתיר את רצונו להשאיר את קירט בקבוצה. אך לחצו של אבי כהן היה חזק מדי, וקירט לא ישחק במכבי תל־אביב בעונה הבאה.

החוזה המוצלח של עופר

שחקנים אחדים מבית״ר ירושלים אינם מעוניינים בהמשך עבודתו של מאמנם בשנה האחרונה, אליהו עופר. בין אלה נמצא גם כוכב הקבוצה אורי מלמיליאן. כבר כמה חודשים יש סיכסוך, לפעמים גלוי ולפעמים סמוי, בין השניים, והיו לו השלכות גם על שאר השחקנים.

אי־האמון של השחקנים במאמנם הגיע לכך שהנהלת הקבוצה חשדה בשחקנים שהיטו מישחק אחד לרעת בית״ר רק כדי שמצב הקבוצה יחמיר בטבלה ויביא לכך שמאמנם הלא אהוד, עופר, יפוטר או יתפטר.

חוזה יקר. בעקבות ההפסד הצורב של הקבוצה בחצי־גמר גביע המדינה, שבו נוצחה הקבוצה בצורה כה מבישה, לעיני קהל האוהדים הרב שנכח במיגרש, חשבו בהנהלה לגרום לפיטורי המאמן. אבל הרעיון נגנז בעיקבות בדיקת החוזה של עופר. התברר שביטול החוזה יעלה לקבוצה בכסף רב. גם העובדה שהשחקנים יידעו שיש בכוחם להכתיב להנהלת הקבוצה מי יאמנם לא מצאה־חן בעיני המנהלים.

יהוד: „עלילת שווא, שקר וכזב”

השבוע התפוצץ עניין מענק הכספים שהבטיח ראש מועצת יהוד, סעדיה חתוכה, לשחקני הקבוצה. שחקנים הביעו בעילום שם את התמרמרותם מעל גבי עיתון־ספורט, הודו שיש קשיים במתן הכסף, וייתכן שלא יקבלוהו כלל.

„סעדיה חתוכה הבטיח, אך אין מי שישלם,” הם מגלים.

ראש־המועצה הנמרץ נעלב מהפירסומים עד עומק נישמתו. בתגובה הוא הכריז שאם זו הדרך שבה הקבוצה בחרה להודות לו לגביו „הפועל יהוד נגמרה.”

„נקבל הכל.” עיתונאי־הספורט שפירסם את הסיפור הוא תושב יהוד לשעבר ומקורב מאוד לקבוצה. הוא לא הסכים לגלות את מקור האינפורמציה שלו.

אריה חביב (26), השוער הבינלאומי המצטיין של הפועל יהוד, שהוא גם תושב העיירה ומשחק בקבוצה מזה 10 שנים, הגיב על הנעשה:

„זוהי עלילת־שווא, שקר וכזב שאין דוגמתו. לומר דברים כאלה על חתוכה, שהוא האדם הישר ביותר שאני מכיר. אנחנו כן נקבל את הכסף. זה בדוק. לקראת סוף החודש נקבל הכל. אני חושב שאותו שחקן שהפיץ את השקרים הוא פושע. לא מגיע לסעדיה שיעשו לו כזה דבר. כל אחד מ־22 השחקנים השוד בינתיים. הנהלת הקבוצה תתבע את העיתון על הוצאת דיבה, ואז העיתונאי יספר מי השחקן שמסר לו את המידע. אותו שחקן יעוף וגם לא יקבל את הכסף. אנחנו מתכוונים ללכת ולחפש אותו עד הסוף.

„הבאנו שם לכל העיירה ואנשים צריכים לתרום. היום יודעים כולם איפה יהוד. זה נכנס להיסטוריה. אם לא יתנו את הכסף נחכה, ולא נלך לעיתון.”

חביב סיים את חוזהו בן שלוש השנים ביהוד. הוא גילה שיש לו מחשבות לשחק בחו״ל. „אם תהיה לי הצעה טובה.” אך ביהוד מקווים שחביב יישאר בקבוצה.

שוער חביב בפעולה
„השחקן הזה פושע!”

רכיבת אופניים

רוח בגלגלים

משה לוי (17), רוכב האופניים מהפועל רמת־גן, הוא בין אלה שיסעו בחודש הבא לאליפות העולם במירוצי אופניים, שתתקיים באיטליה.

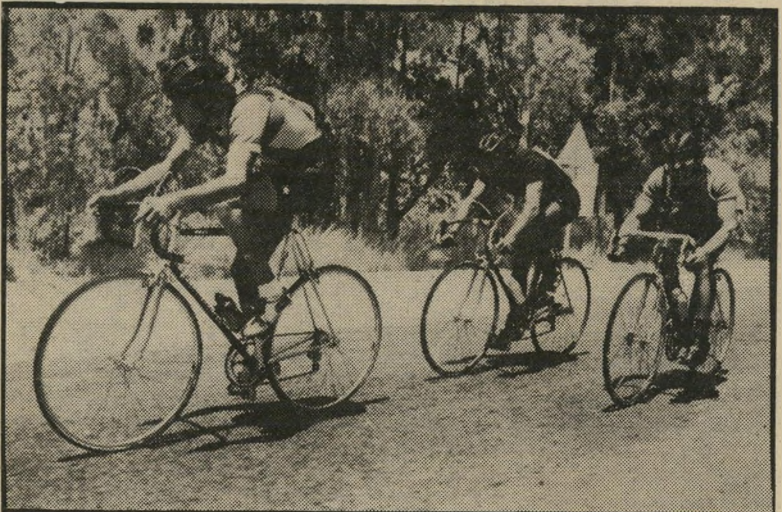

רוכבי אופניים אביחיל, אוחנה ולוי
מעשה אלימות ושחיתויות

מירוצי אופניים הם ענף ספורט מקובל וידוע באירופה. בארץ הוא החל להתפרסם רק בשנים האחרונות. במירוצי האופניים יש סוגי מירוצים שונים. אחד מהם הוא מירוץ־השדה.

לפני כמה חודשים זכה לוי באליפות הפועל במירוצי־שדה. הוא הקדים גם את הבוגרים. מירוץ־שדה הוא מירוץ הכולל גם ריצה תוך כדי נשיאת האופניים על הכתפיים, לפעמים בחולות, בבוץ ובגשם, למרחק של 20 ק״מ.

במרתון שהתקיים בשבת בכבישי ירושלים העקלקלים, התחרו בוגרים ונוער למרחק של 110 ק״מ, על אליפות הפועל. לוי זכה פעם נוספת באליפות הנוער, אך הדבר עלה לו במאמצים אדירים.

„תפסו טרמפ.” אחרי 20 ק״מ הוא הקדים את יריביו במרחק ניכר. שני מתחרים מנצרת עילית, שזינקו עם קבוצת הבוגרים 10 דקות לפני לוי, פיגרו אחר קבוצתם. הם פגשו בדרכם בנער הרמת־גני הנמרץ ו„התיישבו לו על הגלגלים”. בז׳רגון של רוכבי האופניים פירוש הדבר הוא שהם נצמדו אליו. הרוכב הראשון סופג את כל הרוח ולכן עיקר העומס מוטל עליו, והרוכבים שמאחוריו מוגנים. בדרך־כלל יש חילופי־מקומות בין הרוכבים וכך כולם יוצאים נשכרים מהעניין. אך לא הפעם. הבוגרים מנצרת־עילית לא הסכימו לעזור לרמת־גני. הם „תפסו עליו טרמפ” ואחרי 70 ק״מ של רכיבה קלה יחסית פרצו השניים וסיימו את מסעם.

למרות הכל השיג לוי את כל מתחרי הנוער וזכה בתואר אלוף הפועל לנוער. מאמנו של לוי הגיש עירעור על כשרות תחרותם של שני הבוגרים מנצרת־עילית, למורת רוחם של השניים.

בתקופה האחרונה היו בענף האופניים מעשי אלימות רבים, ויש חשש למעשי־שחיתות. כל אלה קוממו אגודות־ספורט רבות לפעול נגד השולטים בענף. התלונות מופנות בעיקר נגד יו״ר הוועדה לאופניים, יעקב גולדברג מנצרת־עילית, ונגד מאמן נבחרת ישראל לבוגרים, עקיבא רזניק (40) גם הוא מנצרת־עילית.

לאכול כדי לנצח

„הספורטאים בארץ לא מגיעים לשיא יכולתם, כי יש משהו שמגביל אותם. ספורטאים רבים נכשלים בתחרויות ספורט בגלל חוסר ידע בענייני התזונה שלהם.”

כך קבע השבוע יאיר קרני (31) קפטן נבחרת ישראל באתלטיקה, שהתמחה בארצות־הברית בתזונת ספורטאים.

קרני, שמחזיק גם בשיא הישראלי בריצת מרתון, הוא המומחה היחידי בארץ בתחום מיוחד זה. כיום הוא מרצה את יסודות תורתו במיכללות לספורט ברחבי הארץ.

יאיר ניסה את התורה על בשרו. הריצות הארוכות שבהן הוא עוסק מזה 16 שנה, אילצוהו לבדוק את הרכב ארוחותיו לפני המירוצים המפרכים. ועל כך הוא אומר: „כשספורטאי אינו מקפיד בענייני תזונה לפני תחרות, נגמר לו הבנזין באמצע. בז׳רגון המיקצועי אומרים שהוא נתקל בקיר.

הפחמימות עוזרות. המטרה בתזונה היא להביא את האתלט למצב שבו האוכל, לא רק שלא יפריע לו בזמן התחרות, אלא שיוכל אפילו לסייע לו להגיע ללא משברים לשיא יכולתו. זה נעשה על־ידי אכילת פחמימות: לחם, תפוחי־אדמה, אורז, בננות, ספגטי ופירות והמנעות משומנים וחלבונים: בשר, חמאה, גבינה צהובה.

לדברי קרני אין מספיק מודעות בארץ לדיאטה נכונה. „אולי בליגה הלאומית המאמנים המנוסים מקפידים, אך בכל שאר הענפים, שם הספורט אינו חצי מיקצועני, שם לא מקפידים. לפעמים הספורטאים מנסים לשנות את הדיאטה, ורק מזיקים לעצמם.”

השבוע, בתחרויות הבינארציות שנערכו באיצטדיון הדר־יוסף, זכה קרני בריצת 10 אלפים מטר במקום השני.

קרני, שהוא ספורטאי פעיל בהפועל עמק־חפר, לקח תחת חסותו את הצעיר הנתנייתי שלומי אזולאי, ומכשיר אותו לקראת קאריירה של רץ מרתון. אזולאי בן ה־18 מחזיק בשיא הישראלי בריצת המרתון לנוער.

אצן קרני
נכשלים בתחרויות

הקרב על צור

● **יום השני, ראש־הניקרה, 09.30.** שני צנחנים דוחפים את השכפצים והחגורים לתוך החיפושית שלנו. הם רו־צים להגיע אל הגדוד שלהם. שניהם היו בחופשת שיחרור. הם אינם יודעים היכן הגדוד נמצא בדיוק. אפשר להסתמך רק על דיווחי רדיו הפלאנגות, המוסר שצנ־חנים ישראליים הונחתו באיזור צידון.

אחרי כמה קילומטרים אנחנו פוגשים בגדוד תותחי שני אינץ׳. התותחנים מתים להצטלם. הכביש זרוע במהמורות ובורות של פגזים שנחתו עליו. מלבד רעש הזחי־לים של הזלדות — שקט מוחלט. הכביש מתפתל לאורך החוף, המדהים ביופיו. צוקי־גיר לבנים, ושוניות צרות הנדחקות לתוך הים השקט. מפקד הגדוד, ג׳ינג׳י הנוהג בג׳יפ שבראש, מבקש שלא נחלוף על פניו. „הדרך לצור עדיין לא מטוהרת,״ הוא אומר.

הקרב על צור

● **יום השני, ראס־אל־ביאדה, 10.00.** התותחנים מתעכבים. ואנחנו אי־תם. מן הגבעות שבמיזרח גולש כוח שהגיע ולא לאורך כביש החוף.

בזה אחר זה גולשים הטנקים, והנגמ״שים, שמאוחר יותר יסתערו על צור. היחידים המגלים התלהבות הם אנשי מייג׳ור חדאד, המציפים את הצומת.

זהו ערב־רב מוזר. הם לובשים מדים של צה״ל מכל התקופות: מדים בצבע זית, מדים מנומרים, ומדי חאקי. יש להם קלצ׳ניקובים, רובי אם־16 וגם רובי אף־אן בלגיים. הם מצויידים בג׳יפים אפורים, אך גם במכוניות פרטיות רבות.

אנשי חדאד חונים כולם ליד הצומת. איש אינו מעלה בדעתו להניח להם להת־קרב למקום שבו מתנהל הקרב, ונראה שגם הם אינם משתוקקים להתקרב לשם. במרחק כמה מטרים מן הצומת יש יחידת ביקורת של כוח יוניפי״ל. מאיישים אותה הולנדים מצוחצחים, הנראים כחיילי שו־קולדה. אנשי חדאד אינם אוהבים אותם, ומנסים להתגרות בהם. מפקדם של ה־הולנדים, קפטן באוארד, מנסה להבין מדוע תומכים אנשי חדאד בישראלים.

מים! חייל צה״ל שותה לרוויה מים, שמגיש לו צעיר לבנוני, הגר באחד הכפרים שנכבשו.

(המשך ממעוד 9)

הקרב על צידון

● **יום השני, שפך הזהרני, 08.30.** מטוסי חיל־האוויר מפציצים את בתי־הזיקוק שבשפך נהר אל־זהרני, בין צור לצידון. במכלי־הדלק במקום פורצת שרי־פה גדולה, שממנה מתמר עשן שחור ו־סמיך. עד מהרה הוא הופך לענן כהה, ההולך וגדל. שמי האזור מתכסים אט־אט בשחור והשמש נעלמת מן העין. מופצצת גם העיר צידון עצמה, שבה נמצא ריכוז של אנשי אש״ף.

הכובש חייל ממחלקת־הסיור של הכוח שפרץ לתוך צור נח ומצית סיגריה. מאחוריו, ליד הקיר שספג פגיעות מכדורים, יושבים הפליטים שברחו מצור. החיילים התייחסו אליהם בצורות שונות. היו שאמרו שהם אינם סובלים יותר מאנשי קריית־שמונה. אחרים טענו שאינם אשמים בדבר, ואינם צריכים לסבול. לפליטים לא יהיה לאן לחזור בתום הקרבות.

הקרב על צור

● **יום השני, ראס־אל־ביאדה,** על הצומת מפקד סגן־אלוף מזוקן, חסר־מנוחה ורתחן. הוא מתיר לתותחנים לע־בור. לעיתונאים אסור. יריית תותח פית־אומית ובודדת מקפיצה את עשרות אנשי חדאד, הרובצים בצומת. הם מתגודדים סביב אחד מהם, שברשותו מישקפת. הוא מנסה לבדוק אם מבחינים בפגיעה בצור.

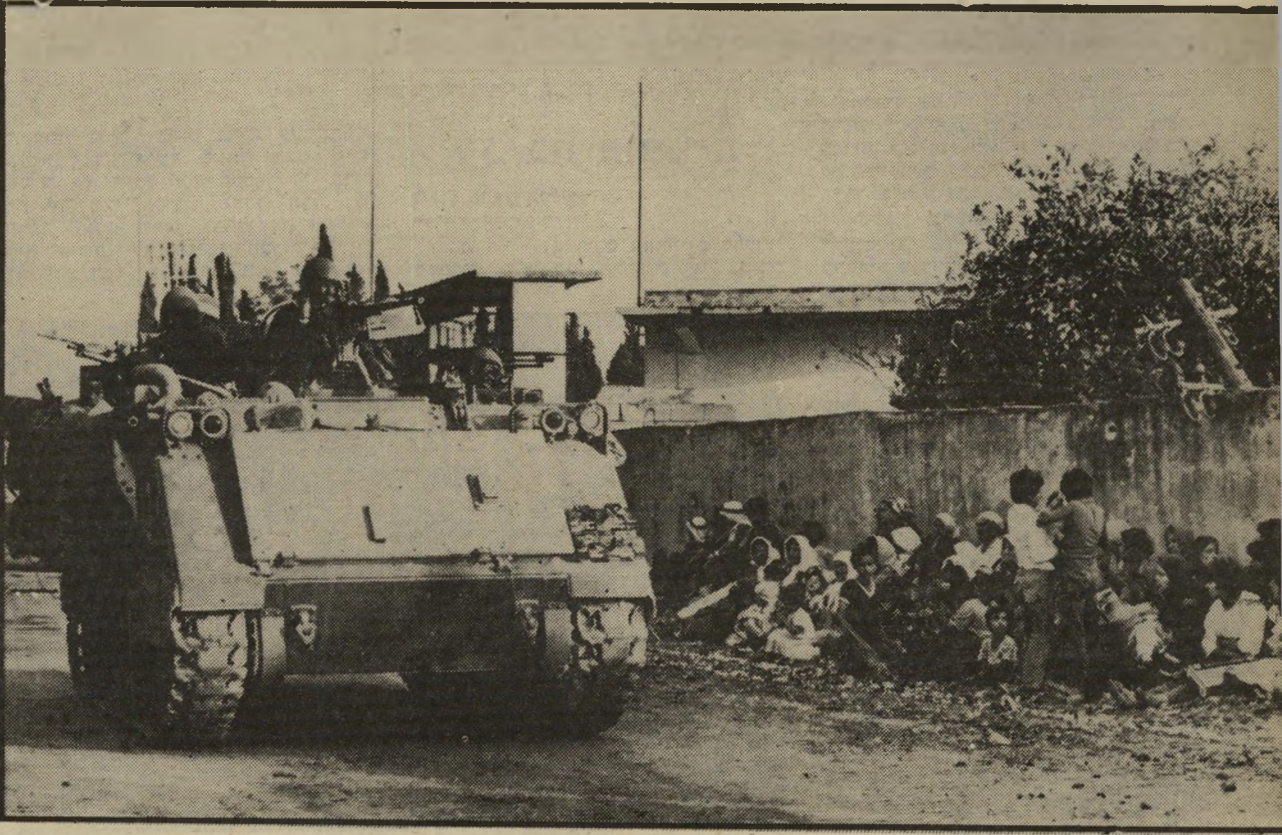

בעיני הכבושים טנק המרכבה עומד לפנות אל תוך צור, כאשר הילדים הלבנוניים היושבים לצד הדרך מתבוננים בו ביראה. על־פי ההסדר בין צה״ל והצלב האדום, פונו האזרחים מבתיהם לפני שהתחילו בהפצצת צור מן האוויר ובירי ארטילריה מן הקרקע. משמאל: פלסטינית זקנה, שנאלצה לעזוב את ביתה בגלל הקרבות.

עשן מעל צידון העיר צידון עולה באש כתוצאה מהפצצות מטוסי חיל־האוויר. בתמונה נראה העשן הרב שהיתמר במשך שעות ארוכות מעל העיר. ההפצצות נועדו לפגוע בריכוזי אש״ף בעיר לפני הקפתה על־ידי כוחות היבשה והים. אולם מתצפית מרחוק נראה שנפגעו גם בתים ומית־קנים אזרחיים רבים. צידון הוקפה משלושה עברים: ממיזרח ומדרום, על־ידי כוח שחצה את הליטני בגשר עקייה וממערב על־ידי כוח שהונחת מן הים.

חדאד אנשי מייג׳ור חדאד עוס־קים בתיקון הזחל שפרס טנק. הם כלל לא התקרבו לאזור הקרבות.

הנראית על קו האופק, חצי־אי בתוך הים. מראס־אל־ביאדה רואים את צור בערך כמו שרואים את עכו מחיפה, אבל יותר קרוב.

בעיקבות היריה הבודדת נשמע עתה מטח של כמה פגזים. אלה הם תותחי הו־ביצר מתנייעים, המוצבים על הגבעות ש־ממערב. עכשיו אפשר להבחין בכמה פגי־עות בצור, ובענני עשן מעל לעיר.

במכשיר־הקשר נשמעת היטב השיחה בין מפקד הכוח ובין אחד מסגניו. הנושא הוא ההתקפה על ראשידייה, מחנה־פליטים הנמצא כמה קילומטרים מדרום לצור:

„אתה מגיע עד לקו, ומשם אתה יורד ומתארגן, כך שתוכל ללכת לפי התוכנית. המשימה שלך זו השכונה הצפונית.״

„יריתי ארבעה־חמישה בכינון ישיר.״

„בסדר, תמשיך. קח אליך קודקודי־מישנה, ותקבע מי מושך ימינה ומי לחוף, כך שהמלבן שלך יהיה ברור. כל הקומ־פלקס עד לבית־הספר הוא באחריותך.״

בינתיים מציגים אנשי חדאד את מומיהם לפני העיתונאים. אבן נימר, אב ל־11 ילדים מכפר מראש, הוא קטוע רגל. את הפרוטזה סידרו לו בבית־החולים רמב״ם בחיפה. מגיע גם עבדאללה, לבוש בפיג׳מה. הוא פותח את כפתוריה כדי להציג את גדם היד החבוש שלו. „זה מההפצצה של הפלסטינים,״ הוא אומר.

הקרב על צור

● **יום השני, ראס־אל־ביאדה, 11.30.** מפקד הכוח משוחח בקשר עם אחד מסגניו, הנמצא בקשר עם אנשי יוניפי״ל והצלב האדום. הקרב על ראשידייה כבר נגמר. הפעם מדברים על צור. המפקד אומר שהוא מוכן לתת ארכה עד 12:0, ואז ירדו על העיר (מטוסים) (ארטילריה). ההארכה היא לצורך פינוי האזרחים מן העיר.

קצין הקשר: „הצלב האדום אומ־רים, למה שתפציץ? ייצאו כולם, ולא תצטרך להפציץ גם אחרי 12.30.״

המפקד: „הוא יוציא את כולם?״

הקצין: „הוא אומר ככה: בוא אתה ותגיד איזה כמות אתה רוצה שהוא יוציא מהעיר — והוא יוציא אותם, כל כמות שתספק אותך.״

המפקד: „אם הוא יכול להבטיח לי שכולם יצאו החוצה במיסדרים — בסדר. אבל איך הוא יכול להבטיח שלא יירו עלינו כשניכנס לשם?״

הקרב על צידון

● **יום השני, הכביש לצידון, 12.00.** כוח צה״ל, שנע מערבה לכיוון הים, נתקל ברכב טויוטה של אש״ף, נושא מיקלע רוסי מסוג דה־שה־קה, שחונה במידרון במרחק כמה עשרות מטרים מן הכביש, דרומית מיזרחית לעיר צידון.

על הטויוטה, מעין טנדר פתוח מתוצרת יפן, נפתחת אש צולבת. היא נורית ממיק־לע כבד, מעל גבי זלדה, וממיקלע קל מג׳יפ. הצרורות הארוכים נוקבים במכונית ככברה. עולה ממנה עשן ומתלקחת אש קטנה.

מרכב אש״ף המותקף לא נורית באותה עת אף יריה אחת. אחרי שספג עשרות קליעים, ניגש סיור רגלי של גולני לטהר אותו. לא נמצא בקירבתו אף לוחם פלס־טיני, חי או מת.

החיילים ממשיכים לסרוק את האיזור, ומתפרשים גם במידרון מעברו השני של הכביש. חבריהם מחפים עליהם מלמעלה בנשק אישי ובמטולי רימונים, עד שהשטח נקי מכוחות פלסטיניים.

הקרב על צור

● **יום השני, ראס־אל־ביאדה, 12.30.** אנחנו הולכים לתפוס עמדה סו־בה על הצוק שצופה על צור, כדי שאפ־שר יהיה לצלם את ההפצצה. שקט מוח־לט. העיר צור שקטה. גבוה בשמיים אפשר לשמוע מטוסים שנוסעים לכיוון צידון ובירות. רחוק בים רואים ספינות־טילים של חיל־הים. השקט נמשך, ואנחנו חוזרים לאיזור הצומת. שם אנחנו שומעים במכשיר־הקשר שליוניפי״ל ניתנה ארכה עד 14.30 לפינוי האזרחים מצור.

הקרב על צידון

● **יום השני, חוף הים, 13.45.** הכוחות שנעו מערבה מגיעים לחוף־הים הדרומי לעיר צידון. הם אינם נכנסים לעיר עצמה. תחת זאת הם מתפרשים בשטח, הגדוש בעצים ובצימחיה, כדי לטהר אותו מלוחמים פלסטינים. כוח גדול יורד דרומה, לעבר צור, כדי להי־פגש בסופו של דבר עם הכוח העולה צפונה.

כוח אחר הונחת קודם לכן מכיוון הים.

הקרב על צידון

● **יום השני, גשר עקייה, 14.20.** כוחות רבים ממשיכים לחצות ללא הרף את הליטני.

הקרב על צור

● **יום השני, ראס־אל־ביאדה,**

אל הים! כוח ממתין להוראה להמשיך להתקדם אל עבר העיר צידון, שעל חוף הים. ברקע נראה עשן בתי־הזיקוק שעל שפך נהר אל־זהרני, שבין צור וצידון. כוח זה נע מכיוון דרום־מיזרח לכיוון צפון־מערב. הוא חצה את הליטני ועקף את הכוחות שצרו על העיירות נבטייה וחצביה. כוח אחר שעלה על צידון הונחת עוד קודם מכיוון הים.

המשך הדיווח בעמוד 76

ערב צאתו לספרד כדי לשפוט במישחקי

שופט הכדורגל הבינלאומי אברהם קליין בגילוי־לב על חוויותיו במיגרשים במשך 26 שנות שיפוט

„אני לא פוחד משריקות בוז!”

הוא נחשב בין שופטי הכדורגל הטובים בעולם. 41 שופטים בינלאומיים הוזמנו לשפוט במישחקי גביע העולם שייערכו החודש בספרד. אברהם קליין הישראלי ביניהם.

הוא השופט היחידי בעולם המוזמן זו הפעם השלישית לשפוט במישחקי גביע העולם.

לכדורגל הישראלי אין מוניטין בינלאומיים. אך לשיפוט הישראלי יש ויש, לא מעט בזכותו של קליין.

השופט החיפאי, שהוא בינלאומי מאז 1965, הספיק לשפוט עד כה בעשרים מישחקים בינארציים של נבחרות לאומיות של מדינות שונות. הדבר נחשב לשיא בקנה מידה עולמי. כל השופטים הישראלים הבינלאומיים גם יחד לא הצליחו להגיע להישג כזה.

קליין, שהוא במיקצועו מפקח על ספורט במישרד־החינוך, לא קנה מעולם כרטיס טיסה לחו״ל. תחביבו, שיפוט כדורגל, עזר לו לחרוש את העולם לאורכו ולרוחבו. שופטי הכדורגל אינם מקבלים שכר, אלא כיסוי הוצאות בלבד. התחביב זיכה את קליין ביוקרה, מוניטין, ואין ספור חברים ברחבי העולם.

„שופט טוב הוא אמן”

קליין הצליח בחו״ל יותר מאשר בארץ. בשנת 1972, כשדורג בארץ במקום ה־12 ברשימת השופטים, בחרה בו הוועדה העולמית לשיפוט כשופט כדורגל הטוב ביותר בעולם באותה שנה. השנה, כשהוא בשיא כושרו ובשיא הקאריירה הרצינית והמכובדת שלו, החליט קליין לפרוש, אחרי 26 שנות שיפוט.

על הסיבות שהניעו אותו לפרוש, על דיעותיו על הכדורגל בארץ ובעולם, על הצלחותיו הגדולות בחו״ל והפחות גדולות בארץ, סיפר אברהם קליין בראיון שהעניק ערב נסיעתו לספרד להעולם הזה.

ממוצע קומה, רזה ושזוף, בהיר־שיער ונוטה להקרחת, בעל עיניים כחולות צלולות ומבט חם וחייכני, הוא ישב ניניח בדירתו שעל הכרמל.

סיפר אברהם קליין:

מבחינת גיל אני מרגיש בדיוק כמו לפני עשרים שנה. גם מבחינת כושר, כי את זה מודדים במעבדה. יש מיבחני כושר והתוצאות שאני משיג לא נופלות ממה שהיה לפני שנים. אני פורש כי אני רוצה לפרוש בשיא. אי־אפשר לטפס לשיא גבוה יותר ממה שהגעתי, ואפשר רק להידרדר למטה. אני פורש ברצון, ברוח טובה ובחיוך. תמיד חלמתי לפרוש ב־

עולמי! קליין עם חבריו למיקצוע, השופטים הבינלאומיים הפורשים של השנה, בטקס השמעת הימנון במישחק גמר גביע המדינה. משמאל נפתלי איתן, באמצע מנחם אשכנזי. קליין אומר כי הוא מעדיף לפרוש כשהוא נמצא בשיא.

מישחקי גמר הגביע העולמי, שזהו שיא כל המישחקים.

שיחקתי כדורגל, הייתי גרוע. ראיתי שאני לא אגיע להישגים. החלטתי לשנות את ההובי. עברתי לשיפוט והסתבר לי שההימור הצליח. התחלתי לשפוט מישחקי־נוער, ליגות נמוכות, ולאט־לאט התקדמתי לליגה הלאומית.

כל מדינה יכולה לרשום שיבעה שופטים בפיפ״א. האירגון מזמין באופן אישי שופטים, לפי התרשמותם מיכולתו של השופט.

שופט טוב זה אמנות. אלה תכונות אופי מלידה. צריך להיוולד עם זה. לא מספיק ללמוד חוקים, יש לשלוט בשחקנים, לנהלם, ולהעביר את המישחק לפסים ספורטיביים. שופט צריך להיות בעל כושר מנהיגות ולדעת לעמוד בתנאי לחץ קשים.

באיצטדיון בבאונוס־איירס שפטתי לפני קהל ביתי של 100 אלף ולפעמים 200 אלף איש. זהו קהל חם שלא רק מעודד את קבוצתו, אלא מנסה גם להשפיע על החלטות השופט. ישנם שופטים שמתמוטטים כשהקהל העצום מתחיל ללחוץ על שופט כדי שקבוצתו תזכה ביתרון לא הוגן. קהל ביתי הוא קהל מיאטי, וישנם שופטים שלא עומדים בלחץ. שופט צריך להיות אמיץ במיגרשים ביתיים. אם הקבוצה הביתית לא תנצח, הוא יודע שהוא יעמוד במצב לא נעים.

יש הרבה דברים שלא כתובים בחוקה ושקורים במיגרש, והשופט חייב להחליט מהר מאוד. אין לו זמן כמו לשופט בבית־מישפט, שיכול לקחת חומר הביתה ולשקול. פה לפעמים ההכרעה נופלת באלפית שניה, לטוב ולרע. ההחלטה חייבת להיות מהירה ובלתי מתפשרת. והכי חשוב, לשופט צריך להיות חוש הומור, שלא ייעלב מכל מילה שאומרים לו.

לא מתייחס לקללות

שופט חייב להיות חזק מאוד ברגעים מסויימים. הוא חייב להיות אינטליגנטי, לחזות דברים מראש ולמנוע אותם. יש מישחקים קשים מאוד לשיפוט. למשל, אני יודע מראש, שהמישחק בין אנגליה וארגנטינה בספרד יהיה מישחק קשה.

שופט חייב להיות בכושר גופני מעולה. אם שופט נמצא רחוק ממקום האירוע, קשה לו להעריך מה קורה. גם השחקנים והקהל לא יכבדו החלטת שופט שעומד רחוק. לעומת זאת, אם השופט קרוב למקום, גם אם השיפוט לא היה מדוייק לחלוטין, הקהל יקבל אותו, כי הוא יסמוך על השופט שהוא ראה נכון.

עליך להכיר את הקהל העומד לפניך. גם קהל מתורבת בא למיגרשים למצוא פורקן. כבר ראיתי אנשים, שבכל מקום אחר נחשבו לרציניים ותרבותיים, שמגיעים למיגרש ומתנהגים כפירחחים. שאלתי פעם אחד כזה: למה? והוא ענה לי: „כל השבוע אני לא יכול לצעוק ולהתפרק, לא במישרד וגם לא בבית. במיגרש הכי קל למצוא פורקן, ובעיקר על השופט.” אך לא פעם נזרקים ביטויים מעליבים גם אל השחקנים.

אני לא מתייחס לקללות ולשריקות בוז. אני מתעלם לגמרי. לא אומר שזה נעים, אך זהו חלק מהמישחק בארץ ואני חי עם זה. אבל אם שחקן מקלל, שופט חייב להרחיקו מהמיגרש. שחקנים יודעים זאת ונזהרים.

לפעמים בא שחקן באמצע משחק לשאול אותי כמה זמן נשאר עוד לשחק. בארץ באים 15 דקות מפתיחת המישחק. בחו״ל באים בדקות האחרונות. אני לא חייב לענות, אך בדרך־כלל אני אומר לו: „יש לך עוד מספיק זמן להבקיע שני שערים,” והשחקן מתמלא מרץ ורץ לחפש את הכדור.

קשה לבדוק תכונות של שופט במעבדה. זה אפשרי רק על המיגרש. באולימפיאדה זה סיפור אחר. משחזרים כל אירוע במיגרש על מסך־ענק. אם זה קורה בעיצומו של המישחק והשופט טועה, זה לא נעים. כשמבחינים בטעות שיפוט אחרי המישחק ולא באמצע, כשהכל לוהט, זה אחרת.

קיימות טעויות של שופטים. זהו חלק מהמישחק. אין שופט בעולם שלא טועה. בכל מישחק מחליט השופט בין 100 ל־200 החלטות ויש להניח שכמה מהן לא מדוייקות. זה בדיוק כמו ששחקן שוגה. ההבדל הקטן הוא ששחקן יכול לטעות עשרים פעם ולשחק גרוע, אבל אם יבקיע במזל שער, הוא יהיה גיבור המישחק.

דיגלונים ומדליות

בביתו בחיפה מורה קליין על הדיגלון של אלופת העולם היוצאת, ארגנטינה, והנושא את דמותם של שח־קניה. על הרכוש היקר שאסף השופט במסעותיו במיגרשי־הכדורגל בעולם, שומר כלב הזאב ברק. לקראת משחקי האליפות בספרד החל אברהם קליין להתאמן כל יום והוריד ארבעה קילוגרם.

הגביע העולמי סיפר

אם לשופט תהיה החלטה לא נכונה אחת ממתוך מאה, הוא יהיה שעיר לעזאזל.

אני שופט מזה 26 שנה ועד היום מזכירים לי כמה מישחקים לא טובים. מבחינה סטטיסטית זהו פסיק. יש לי הרושם שבודקים אותי בזכוכית מגדלת, יותר מאשר את האחרים. זה די טבעי. יש כלפי ציפיות גדולות יותר ואני חושב שזה בצדק. אך אני לא מקבל את מה שאומרים עלי. אומרים דברים גם מתוך קינאה. דורגתי בין הראשונים בעולם על־ידי מומחים בעולם.

✶ קטנוניות של כמה אנשים

יש משקיפים ומבקרים שנותנים ציון לשופט אחרי כל מישחק. את המיקום שלי בין השופטים בארץ אפשר לבדוק באיגוד השופטים. זה מזכיר לי שבשנת 1972 ישבתי בארוחת־צהריים וקראתי עיתון ישראלי. יושב־ראש ועדת השופטים העולמית ישב מולי. סיפרתי לו שבדירוג השופטים בישראל דורגתי במקום ה־12. באותו מעמד הוא סיפר לי שוועדת השיפוט בחרה בי באותו שבוע כשופט הטוב ביותר באותה שנה ונבחרתי בשל כך לשפוט את מישחק הגמר של אליפות העולם. הדירוג הנמוך שלי בארץ הוא תוצאה של קטנוניות של כמה אנשים. אין זו הדיעה הכללית.

בכדורגל הישראלי יש תקופות. לפני כמה שנים, בשנות ה־70', היו בארץ שחקנים־כוכבים רבים כמו שפיגלר, שפיגל, ויסוקר, שום. בעולם ידוע שכוכבים, שהם בעלי מנהיגות חיובית, בונים סביבם קבוצה ומושכים אחריהם את האחרים. ב־1970 היתה לנו קבוצה מעולה, כשעמנואל שפר אימן את הנבחרת.

היום יש כוכבים רק בשמיים. אני סתם מתלוצץ, יש גם עכשיו שחקנים טובים. מה שחורה לי זה שהקהל הפסיק לבוא למישחקים. לפני 20 שנה היה איצטדיון רמת־גן מלא עד אפס מקום. נבחרת ישראל הציגה אז מישחקים מעולים. אבל אני עדיין אופטימי ומאמין שבהכוונה נכונה תחזור הנבחרת לרמתה הטובה. לדעתי מרימוביץ הוא המאמן הטוב ביותר בארץ, ואני מאמין שהוא יוביל את הנבחרת להישגים טובים. יש לו היכולת.

השחקנים מקבלים היום שכר גבוה ב־הרבה מאשר פעם.

קשה לי לקבוע אם הרמה מצדיקה את התשלומים. לא התעמקתי בנושא הכספים. בעולם מקבלים שחקנים הרבה מאוד כסף. כדורגל היום זה שואו, הצגה. קהל משלם במיטב כספו עבור כרטיס־כניסה למישחק.

אי־אפשר לרמות קהל. ברגע שקהל לא בא למיגרשים, הדבר מצביע על המצב. בחיפה, כשהקבוצה שיחקה טוב, הקהל בא והיו הכנסות טובות.

הבעיה של רמת הכדורגל בארץ אינה של ההתאחדות. אנחנו ארץ עניה. להתאחדות אין כסף. לדעתי הרשויות צריכות לבנות מיתקני ספורט כמו שעשו עכשיו ביבנה. מדוע אין בירושלים עד היום הזה מיגרש כדורגל? עיר בירה בלי מיגרש כדורגל!

✶ תרגילים של פלה

בחו"ל קשה יותר לשפוט מאשר בארץ, מכמה סיבות. בחו"ל חייבים להצליח בכל מישחק. שופט שנכשל פעם אחת לא מקבל יותר הזמנות. מאחר שהמישחקים הבינלאומיים כל־כך חשובים, מכל מיני סיבות, גם פוליטיות, אסור להיכשל. האחריות גדולה.

לאליפות־עולם מתכוננות הקבוצות ב־משך ארבע שנים, לכן יש חשיבות מרבית ששופט יהיה מוכן ודרוך. לכן זה קשה כל־כך. המעמד עצום, מול עיניהם של מיליארדים של אנשים אשר רואים כל טעות ומנתחים אותה מכל הכיוונים. אין ספק שלשפוט כאן, בארץ, אחרי המישחקים הבינלאומיים, זה דיכאון.

לקראת מישחקי ספרד הורדתי ארבעה קילוגרם ממישקלי. אני מתאמן כל יום, בבוקר ובערב. כשאנשים מסתובבים במיטה לצד השני אני רץ. אני עושה זאת עם מאמן הכושר שלי, יעקב אלמוג, שצעיר ממני ב־15 שנה. הוא מושך אותי אחריו.

אני גם עוקב בווידאו אחרי שחקנים שאני הולך לשפוט עכשיו. למשל, חשוב להכיר את השחקנים. את פלה שפטתי כמה פעמים, וכבר היכרתי אותו טוב. פלה ניסה לסחוט ממני בעיטת 11 מטר ב־1972, בריו־דה־ז'נרו. הוא עשה תרגיל כאילו קיבל מכה איומה ונזרק על האדמה. כשלא קבעתי עבירה, כי הבחנתי שזהו מישחק, פלה אמר לי: „איזה מין החלטה?" לא נעלבתי, יכולתי להוציא לו כרטיס צהוב, אבל במקום זה אמרתי לו: „לא מתאים לשחקן כמוך לעשות תרגיל כזה."

פלה, שהיה אז גדול מאוד, העריך את התנהגותי. ארבע שנים אחרי זה הפך פלה לפרשן ספורט, והפך למעריץ שלי. הוא כתב במאמריו שאני שופט מצויין וראוי לשפוט במישחקי־הגמר בארגנטינה. אולי זה גם השפיע על ההחלטה להזמין אותי פעם נוספת לגמר.

כדורגל מיקצועני הוא כמו כל מיקצוע השחקן חי ומתפרנס מכדורגל. הוא כפוף לאגודה שלו 24 שעות ביממה. כל כולו כדורגל. כדי להצליח חייבים להשקיע את הכל, בכל מיקצוע.

בארץ ישנן בעיות לא מעטות. תחילה יש לפתור את הבעיה הפוליטית המלווה אותנו. אנחנו למעשה מנודים ממישחקים רבים.

קבוצות הכדורסל משתתפות במישחקים באירופה ולכן הרמה שלהם עלתה. כשיש התמודדויות, הרמה עולה. יש אילוצים להביא שחקנים זרים ולדאוג למאמנים טובים יותר. אין היום מדינה בעולם שלא שמעה על מכבי תל־אביב.

אך בכדורגל המצב שונה. אנו לא משתתפים באירועי גביע־אירופה לכדורגל, מסיבות פוליטיות. היתה תקופה ששיחקו באירופה, אחר־כך היה מי שהחליט לעבור לזירה האסיאנית, שהיתה יותר קלה. היום יש לנו בעיות באסיה, בגלל מדינות ערב. לכן גם שם אין כמעט התמודדות. לכן גם לא כדאי להביא שחקנים זרים וטובים, כי אין עם מי להתמודד.

ההתאחדות עושה מאמצים אדירים ל־התקבל לאירופה, אבל מסיבות פוליטיות אנחנו לא רצויים. זוהי לדעתי הסיבה העיקרית למצב הכדורגל בארץ. אילו שיחקנו באירופה, היינו בונים מיתקנים, היו מוצאים את הכסף לזה. אבל היום זה לא בוער לאיש.

ודבר נוסף: היום לנהל קבוצת כדורגל זה כמו לנהל מיפעל. צריכים להיות כי־שורים. מכבי תל־אביב מנוהלת בצורה סופר־מיקצועית, לכן הם מצליחים. אבל בכדורגל הישראלי יש מנהלים לא מיק־צועיים.

אני מצפה עכשיו לנסיעה לספרד, גם אם לא אשפוט במישחק הגמר. אומנם לא שיבצו אותנו עדיין למישחקים, יעשו זאת רק ב־10 בחודש, אך אני כבר יודע שאין לי שום סיכוי. אני לא יכול לגלות מדוע, אך יש לי אינפורמציה ישירה ומדוייקת. אני מרוצה מעצם העובדה שאהיה שם.

אחרי ספרד אשתדל לעזור לשופטים ישראלים, שאני חושב שיוכלו לייצג את ישראל בכבוד בעולם.

דינה ינון

פלה על הארץ

קליין ניגש לבדוק מה קרה לכדורגלן הברזילאי פלה. במישחק בריו־דה־ז'נרו ניסה פלה הגדול לסחוט מהשופט הישראלי בעיטת 11 מטר. קליין הכיר את השחקן, וחושיו הורו לו שזוהי העמדת פנים: „לא מתאים לך תרגיל כזה," אמר קליין לפלה. מאז אותה תקרית הפך פלה למעריצו הנלהב של השופט קליין.

(המשך מעמוד 73)

14.30. ההרעשה מתחילה. אנחנו נמצאים שוב על הצוק. המטוסים עדיין אינם מגיעים. זוהי הרעשה ארטילרית. צה״ל יורה על צור בתותחים מתנייעים ובמרגמות 160 מילימטר. המטחים — חמישה או שישה פגזים בכל מטח, ניטחים בהפרשים של 10 דקות זה מזה. לפעמים אפשר להבחין בפגיעה עצמה: הבזק עז על אחד הבניינים שלאורך החוף. פטריות לבנות ואפורות עולות מעל לעיר.

שני חיילים מצטרפים אלינו על הצוק. הם מתלוננים שגייסו אותם „כמו חורנים״. אף אחד לא אמר לאן הולכים ובשביל מה. הם כבר יומיים בשטח, מאז מוצאי־שבת, ולא לקחו איתם „אפילו סבונייה״.

הקרב על צור

● **יום השני, בית ח׳ולה, 15.30.** אחרי המטחים הראשונים התחילו הכוחות לנוע מראס־אל־ביאדה. בדרך אנחנו חולפים על־פני טורים אינסופיים של נגמ״שים, טנקים, משאיות וג׳יפים. החיילים רובצים ליד כלי־הרכב, רובם עסוקים בפתיחת קופסות־שימורים.

ליד הכפר בית ח׳ולה, בשדה פתוח שמגדלים בו מילונים, ניצבת סוללת מרגמות 160 מילימטרים. הם יורים על צור בזה אחר זה. הטווח הוא קצר — לא יותר מחמישה קילומטרים. מאחורינו וגם מצפון לנו אפשר לשמוע את תותחי 155 מילימטרים. מימין לדרך בודקים חבלנים בית נטוש. אחד מהם יוצא מן הבית ובידו קלצ׳ניקוב שמצא שם. צלמי־העיתונות מנסים לתפוס את המרגמות בדיוק בשעת היריה. הם מתלוננים שאינם מצליחים להתאים את עצמם לקצב המרגמות. „זהו ירי לפי דרישה,״ מסביר אחד הרגמים, „ועכשיו צריך לירות לפי דרישת הצלמים.״

עכשיו, ב־16.00 בדיוק מתחילה התקפת המטוסים על צור. המטוסים יורדים מגבוה־גבוה, מכיוון השמש במערב, וצוללים על העיר. הפיטריות שהם מותירים אחריהם גבוהות וגדולות בהרבה מאלה של הארטילריה. „פיל הולך להרוג עכבר,״ אומר חייל אחד.

הקרב על צור

● **יום השני, בית ח׳ולה, 16.15.** החיילים ממפקדת סוללת המרגמות רוצים שיצלמו גם אותם, ולא רק את הרגמים התותחים והמרגמות יורים. הכביש רועד, עימו גם החיפושית. נדמה שהרעש בא מלמטה, והוא דומה מאוד לקול שמשמיע תקר בצמיג. אחרי זמן־מה מתחילים להתרגל, וכמעט שאין מבחינים עוד בקול היריות.

הקרב על צור

● **יום השני, ראשידייה, 17.00.** אנחנו ממשיכים לחלוף על־פני הנגמ״שים והטנקים, החונים לצד הכביש. בשדה, מול הנגמ״שים, יושבים כמה מאות פלסטינים.

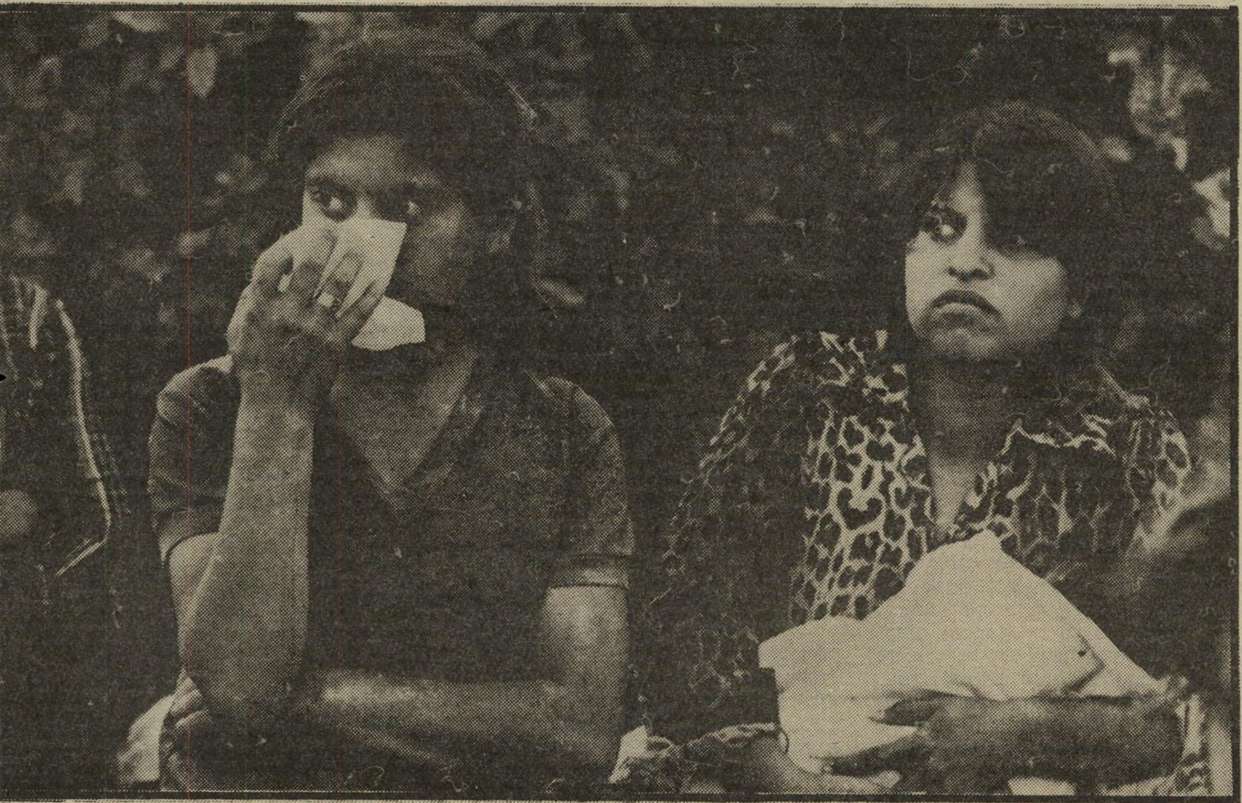

לאן ללכת?

הנערות־הפליטות שגורשו ממחנה הפליטים בראשידייה יושבות בשדה ליד המחנה, ותוהות אם הן יכולות לשוב לבתיהן. במשך זמן רב ישבו הפליטים בשדה, מנסים למצוא מיסתור מהשמש, והתבוננו בפחד בחיילי צה״ל שחנו מולם, לאורך הדרך אל צור. אף אחד בקרב מפקדי צה״ל לא ידע כיצד לנהוג בפליטים שעזבו.

מלמעלה

חייל צה״ל משקיף למצלמה מעל רכב משוריין, בעת המתנה ליציאה לשטח. ההמתנה נמשכה לעיתים שעות רבות.

החיילים אינם מתייחסים למילחמה הזאת ברצינות רבה. איש אינו חושש מהתקפה ארטילרית. על מטוסים של הצד השני אין מה לדבר. מסביב לרדיו־טרנזיסטור, המודיע בפעם המי־יודע־כמה על כיבוש הבופור, מנסים לנחש כמה הרוגים היו שם, „שלנו ושלהם״. אף אחד אינו מסוגל להבין מדוע לא מפרסמים את מיספר האבידות. מישהו מספר ששמע שלתחנת איסוף־הפצועים הביאו שיבעה הרוגים, אבל הוא אינו יודע אם אלה „שלנו״ או „שלהם״.

בפעולה. הם תוהים בקול רם, מדוע רואים בסביבה רק צוותי־טלוויזיה זרים, ומלבד צוות העולם הזה, לא ראו כלל עיתונאים ישראלים. „הפיונים לא מעניינים אותם, הם יושבים ליד הגנראלים,״ אומר אחד החיילים.

הקרב על צור

● **יום השני, בדרך צפונה, 16.30.** אלה הם דיירי מחנה־הפליטים בראשידייה. עכשיו הם פליטים פעם נוספת. שוב סילקו אותם מבתיהם. הם חוששים שלא יהיה להם להיכן לחזור. הילדים בוכים. הם רעבים. החיילים נותנים לנו רשימות של ד״שים. המטוסים ממשיכים „לרדת״ על צור. גם הארטילריה מחישה את קצב־הירי. כנראה רוצים לכבוש את צור לפני שתרד החשיכה. „תלכי לצלם בקיבוץ ברעם!״ צועק מישהו על הצלמת. „שם האמהות בוכות בתוך המיקלט.״ „כאן — בחוץ!״ משיב מישהו.

טנק על וולוו

מכונית וולוו שכורה של צלם רשת הטלוויזיה ויזניוז, טלי גודר, נמחצה והוצאה מכלל שימוש על־ידי טנק שעבר בכפר ג׳ימשיט, שם חנתה. עשרות מכוניות נפגעו בלבנון בצורה דומה.

ארכיטקטורה

חיילי צה״ל בג׳יפ על רקע מיבנה בעל ארכיטקטורה מוסלמית אופיינית בלבנון. רבים מהבתים בכפרים שאליהם הגיע צה״ל היו נטושים. התושבים ברחו לפני שהצבא נכנס לכפרים. על הבתים הונפו דגלים לבנים.

מה שאפשר לשאת — על ראשיהם, בסלי־נצרים גדולים. הם מתלוננים שאין להם מה לאכול, שהם אינם יודעים לאן ללכת, שהם פוחדים לחזור לבתיהם. הם שואלים את החיילים אם ללכת צפונה, בעיקבות הכוח שפרץ לצור, אל בתיהם — או להתרחק מהאש דרומה. החיילים מושכים בכתפיהם. הם אינם יודעים.

קולות־הנפץ החדים של הטנקים נשמעים מקרוב, ובעיקבותיהם ירי המיקלעים והרובים. כיבוש צור מסתיים במהירות. לא נשאר הרבה מן השכונות שבמבואות העיר, במקום שבו חיו ריכוזי אש״ף. תם הקרב על צור.

על הסכין

חיילי החרמ״ש של צה״ל מיטיבים את ליבם באבטיחים לא הרחק מהכניסה לצור. בשעות ההמתנה הארוכות שלפני הפריצה לצור ניסו החיילים להפיג את השיעמום בזלילת מנות־הקרב, ואחר־כך ניסו לגוון קצת את התפריט. בכביש החוף הלבנוני יש מיקשות אבטיחים רבות. בדרך לעיר צור עברו חיילי צה״ל על פני שיירות הפליטים.

תפילה

אנשי מילואים מתפללים שחרית בנקודת היציאה שלהם בשדה פתוח בצפון הארץ. משם המשיכו צפונה, לדרום לבנון.

הקרב על צור

● **יום השני, צור, 17.30.** זו הפעם הראשונה שבה אנו רואים מקרוב את ההרס שזרעה האש. בצומת שלפני הכניסה לעיר צור פעור בור ענק. אולי פגיעה של מטוס, אולי של מוקש ענק.

מן העבר השני של הצומת בית דו־קומתי נטוש, מנוקב כדורים, שלידו מכונית ירוקה, מרוסקת. בתוך הבית יש אותות של מנוסה מבוהלת. בגדים וכלי־אוכל זרוקים בכל מקום, ולידם אינפוזיות וחומרי־חבישה.

הקרב על צור

● **יום השני, צור, 16.00.** תמונת הפליטים חוזרת על עצמה. מול חווילה מפוארת, בת שתי קומות, יושבים כמה עשרות פליטים. הילדים בוכים, ראשי הנשים כבושים באדמה. עכשיו מסיימים המטוסים את מלאכתם. כבר אפשר לשמוע את קולות הירי הקצובים והחדים של המיקלעים והרובים, במבואות העיר.

הקולות במכשירי־הקשר מבשרים: שתי דקות לתזוזה. החיילים קופצים על כלי־הרכב, דורכים את המיקלעים והרובים. פלוגת טנקים נעה בראש, ופונה מערבה לעבר צור. הנגמ״שים נעים בעיקבותיהם לתוך העיר. חייל מזוקן מצביע לפנינו על השדירה שבה נע צה״ל. „מכאן הם באו,” הוא אומר ומצביע על הפליטים, „זה נראה ממש כמו יציאת־מצרים. עמדנו פה וראינו אותם, וכאב לנו הלב.” עכשיו הם בדרך חזרה לצור. אלפי אנשים.

הנערות נושאות את התינוקות. הנשים והנערים נושאים את רכוש המישפחה —

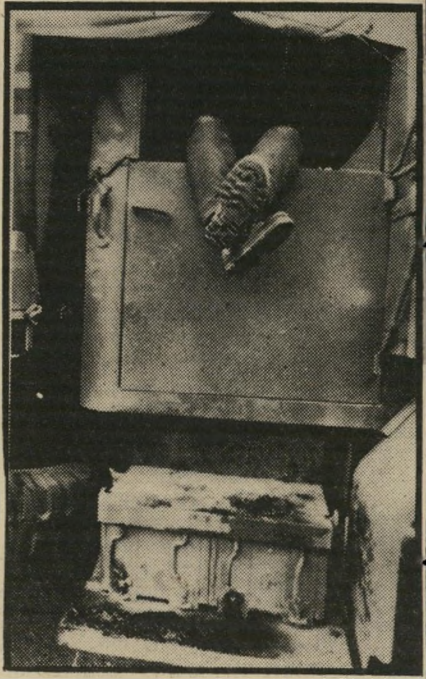

עייפות

החיילים ניצלו כל רגע פנוי לשינה. למעלה נראות רגליו של חייל במנוחה. למטה בתמונה: חייל ומעיל על ראשו.

מיפגש בצומת

לפני הפניה לעיר צור חולפים הטנקים על פני הפליטים שנמלטו מבתיהם. לפליטים לא היה מזון, וחיילי מחלקת־הסיור שהשתכנה בבית שממולם, נתנו להם מדי פעם מציות ממנות־הקרב של צה״ל. כמעט שלא היו גברים צעירים בין הפליטים. הילדים בכו ללא הרף, כשרעש הטנקים העוברים על פניהם מבעית אותם.

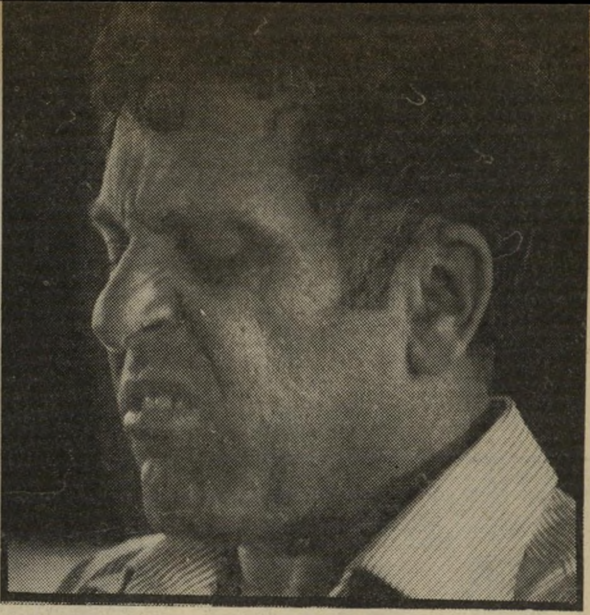

עיתונאי אריה אבנרי
„אם יש בידך גליון —

שופט דבורין
— איך אפשר לאסרו?״

הפה שאסר

בהחלטה פשוטה, שלא בנוכחות העיתון ובלי לשאול את פיו, קיבל שופט על עצמו לאסור הפצת עיתון

בשעה 8 בערב דחה השופט חיים דבורין את בקשתו של עורך־הדין גד שמגר לצוות לאסור על הפצת מוסף ידיעות אחרונות של יום השישי. שעה לאחר־מכן נעתר אותו השופט עצמו, לבקשתו של העיתונאי אריה אבנרי ועורכי־דינו, ואסר על הפצת מוסף היום השישי של מעריב.

אמנם עילות התביעה בשני המיקרים היו שונות לחלוטין, אבל נימוקי העיתונים היו זהים. אין לתאר את הנזק שנגרם לעיתון שהפצתו נאסרת. עיתון הוא דבר חד־פעמי. אם לא הופץ היום, ייזרק לפח ואבדה לחלוטין עבודתם של מאות אנשים — עיתונאים, עורכים, סדרים, גרפיקאים ופועלי־דפוס. עשרות מיליוני לירות ירדו לטמיון, ואין דרך לתקן זאת. גם הנזק שנגרם למוניטין של העיתון הוא עצום. מפרסמים שסמכו על־כך שמודעותיהן תגענה לציבור דווקא בסוף־השבוע הזה, יחשבו פעמיים לפני שיפרסמו בו שוב.

מלבד זאת — דבר הידוע היטב לעיתונאים, אך לא לשופטים: חלקים רבים של העיתון מופצים בעצם זמן מה לפני מועד מכירתו. החלקים הפנימיים של מוספי סוף־השבוע נמצאים במקומות־המכירה כבר ביום החמישי בבוקר, ולפעמים גם קודם לכן. צו איסור הפצתם, היוצא ביום חמישי בערב, איחר את המועד, ואי־אפשר יהיה לבצעו.

„אי־אפשר למנוע...״

כאשר נכנס עורך־הדין שמגר, ובידו המוסף של ידיעות אחרונות שעליו התלונן, ראה אותו עורך־הדין מיבי מוזר, נציגו הקבוע של הצהרון. הוא היה אצל השופט דבורין, שהיה נשיא־תורן באותו ערב, לצורך בקשה אחרת. כאשר התברר לו כי מדובר בבקשת צו נגד ידיעות אחרונות, ביקש מהשופט להרשות לו לייצג באופן ספונטאני את העיתון. שמגר לא התנגד, וכך נערך דיון מאוזן, שבו יוצגו שני הצדדים. שמגר הביא את טענותיו של מרשו, נאשם שזוכה מרצח בראש־העין, שטען כי כתבה של מרדכי גילת על הזיכוי הציגה אותו באור עוין ובלתי־נכון, שיש בו משום הוצאת־דיבה עליו. לדבריו, היתה גם פגיעה בעיקרון סוב־יודיצה, כיוון שהעירעור טרם נשמע.

בצד התשובות העניייניות היה בידו של מוזר קלף חזק אחד. הוא שאל את עורך־הדין שמגר „איך השגת את הגליון?״ ועורך־הדין ענה בתמימות כי קנה אותו בקיוסק שליד הבית.

„אם כך, הרי שאין אפשרות מעשית לאסור את הפצת המוסף. הוא כבר הופץ. ואף נמכר לקהל!״ טען מוזר.

השופט התרשם מאוד מטיעון זה, דחה את בקשתו של שמגר וכך כתב בהחלטתו: „ביחוד נראית לי הטענה, שאין למנוע בצו דבר אשר בעצם כבר נעשה, והעותק שהוצג לפני על־ידי שמגר מהווה ראיה לכך.״

נזק שלא יתוקן

אתרע מזלו של מעריב, והיועץ המישפטי שלו לא נמצא בביתו של השופט כאשר הגיעו לשם אריה אבנרי ושני עורכי־דינו, וביקשו צו האוסר על הפצת מוסף של מעריב.

אבנרי טען באוזני השופט, כי טיוטת סיפרו החדש על השר דויד לוי נגנבה מביתו. קטעים מאותה טיוטה גנובה יופיעו, לדבריו, בכתבתו של העיתונאי אמנון אברמוביץ במוסף מעריב. כדי למנוע הפרת זכות־היוצרים שלו, דרש הסופר לאסור הפצת העיתון.

גם לבקשתו של אבנרי צורף תצלום הכתבה במוסף שאליה התייחס, ברור היה שאם הגיעה לידיו, הגיעה בוודאי גם לאחרים. מכיוון שנוהגי־ההפצה של שני הצהרונים דומים, סביר היה להניח כי השופט ייזכר בטענותיו של עורך־הדין מוזר, ולא יסטה מהחלטתו הקודמת.

למרבית הפליאה לא כך עשה. הוא אמנם שאל את עורכי־הדין עליזה אסולין ויצחק בן־עזרי אם מוסף מעריב הופץ כבר, אך הם ענו לו שאין להם ידיעה על כך. הם הציעו לשופט דרך להתגבר על הדבר: „האנשים המפיצים ביום השישי בבוקר את כותרת העיתון לחנויות, יקחו איתם בחזרה את המוספים שכבר הופצו,״ אמרו, והשופט שמע הסבריהם בעל־פה ונעתר להם.

לפני שנתיים, כאשר ביקש שמואל פלאטו־שרון ופרקליטו יצחק לאלו, צו למנוע הפצתו של עיתון הארץ מנשיא בית־המישפט־המחוזי, בנימין כהן, טרח לטלפן לדפוס הארץ כדי לברר באיזה שלב נמצאת הדפסת העיתון. השופט ביקש לזמן מייד לביתו גם את נציג העיתון, כדי לשמוע מה בפיו, לפני בעיתון. ואמנם, אחרי שמיעת שני הצדדים, סירב הנשיא כהן להוציא את הצו המבוקש.

השופט דבורין לא נהג כך. הוא קיבל את טענת אריה אבנרי ונציגיו, ואסר את הפצת העיתון. אך כל מי שקנה למחרת את עיתון מעריב קיבל לידיו גם את המוסף, למרות צו בית־המישפט.

הפרה כזו של צו, שאינה באה באשמת העיתון, יש בה כדי לחתור תחת כבודו של בית המישפט, הנמנע בדרך כלל מלהוציא צווים שאי־אפשר לקיימם, והדיון בבקשה במעמד שני צדדים שיהיה (אם העיצומים ירשו זאת) לפני השופט יהיה בבחינת פוסט־מורטם בלבד. הנזק שנגרם לעיתון אינו ניתן לתיקון, בעוד שלאבנרי יש תרופות מישפטיות אחרות — כמו תביעה פלילית ותביעת־נזיקין — היכולות לתקן את המעוות, אם יהיה צורך בכך.

נורות אדומות

הפרשה כולה מעלה מחדש בעייה כאובה: יחס הזילזול של בית־המישפט לתפקידו של עיתון בחברה הדמוקרטית. לא יעלה על הדעת ששופט אמריקאי, למשל, היה מרשה לעצמו להוציא בקלות כזאת צו למניעת הופעתו של עיתון או חלק ממנו, על־סמך טענה מסוג זה, אף מבלי לשמוע מה בפי העיתון, ואף מבלי לטרוח להזמין את נציגיו לדיון.

החלטת השופט דבורין מדליקה נורה אדומה נוספת במערכת הנורות האדומות המזהירה מפני הסכנות החמורות המאיימות עתה בארץ על חופש־העיתונות.

הנסיך השחוח

(המשך מעמוד 37)

נים. הוא הפר את החוק בפרהסיה, גנב עתיקות מכל הבא ליד והפך סוחר בינלאומי בהן בעודו מכהן כשר בכיר בממשלה ומשמש כסמל המדינה ברחבי העולם.

אפיזודה מפורסמת — כאשר ירד דיין ממכוניתו, הזיז את החביות שחסמו כביש שהיה בתיקון, ונסע בדרך האסורה — הפכה סמל לכל דרך־חייו.

גרוע מזה: היא הפכה נורמה למדינה, שבה פשטו השחיתות האישית והציבורית, הפרת החוק בידי מיוחסים בעלי־חסינות, התעשרות אישית של בעלי־השררה ומחיקת כל גבול בין עיסוקים לאומיים ועסקים פרטיים.

הסלחנות משחיתה

לדיין היה מותר הכל. כל מעשה, שהיה מעורר זעם ורוגז אילו נעשה בידי אחר, עורר חיוך סלחני וגא כאשר נעשה בידי דיין.

זה היה מסוכן מאוד — מסוכן לדיין עצמו.

כפאראפראזה של אימרה מפורסמת, אפשר לאמר כי „הסלחנות משחיתה, והסלחנות המוחלטת משחיתה באופן מוחלט.״

בידעו שמותר לו הכל, הרחיק דיין לכת יותר ויותר, כלפי מישפחתו, כלפי חסידיו וכלפי המדינה כולה, עד שהצטבר כתב־האישום שאודי בנו מטיח בפניו.

יתכן שגם מבחינה זו שימש דיין סמל למדינה כולה. הסלחנות שבה התייחסה אליה מישפחת־העמים במשך שנים רבות, בשל זכר השואה וסיבות אחרות, היתה בעוכריה. מנהיגיה התרגלו למחשבה של־ישראל מותר הכל. אין עוד גבול לתאוות ולתיאבון — וההיסטוריה מלאה בדוגמות של עמים ומדינות שהלכו אל אובדנם מפני שלא ידעו לשים סייג לעצמם.

גם אדם נורמלי היה מתפתה להפקרות גוברת והולכת, כאשר הכל מותר לו. ואילו משה דיין לא היה אדם נורמלי.

אני סבור — וסברתי תמיד — כי דיין היה אדם מופרע מאוד, אדם בעל פגם נפשי קשה.

אי־היכולת שלו לקשור קשרים הוגנים עם בני־אדם, כגברים כנשים (מלבד ידידתו רחל, שאותה נשא לאשה אחרי יחסים של עשרים שנה), להעניק חום מינימלי לבני־מישפחתו, לומר אמת, לשמור על חוקים וכללים — כל אלה לא היו אלא סימפטומים למופרעות יסודית, שמקורה בוודאי בימי ילדותו וביחסיו עם אמו. אודי בנו אינו האדיפוס הראשון במישפחה.

המופרעות שלו לא הפריעה לכאריזמה. לעיתים היה נדמה לי שנכון ההיפך: דווקא המופרעות היתה מקור הכאריזמה שלו.

הנתק שלו מבני־אדם נתפס כמרחק של מנהיג, שהוא משיכמו ומעלה. תפיסותיו הפשטניות־להחריד נראו כהברקות גאוניות של אדם בלתי־שיגרתי, תחת להיראות כפי שהיו — תוצאות של מוח בלתי־מאורגן של איש שלא קרא ספר מימיו. אי־יכולתו להבחין בין אמת ושקר נחשבה כטכסיסנות פוליטית מזהירה, וכך גם אי־יכולתו לקבל החלטות.

היה משהו סימלי ברטייה השחורה, שהציקה לו מאוד במשך רוב שנות חייו, אך שהבריות ראו בה סמל כאריזמטי שובה לב. דיין היה איש מופרע, ובוודאי גם אומלל ביסודו, אך בעיותיו אך הגבירו את כוח־המשיכה שלו. התאונות הרבות שאותן הביא על עצמו בקלות־דעת שגבלה בהרס־עצמי, והמחלות הפסיכו־סומאטיות שרדפו אותו כל חייו, לא הפריעו לתדמיתו כצבר זקוף־קומה, בלתי־מתוסבך, איש־הכוח, סמל הישראלי החדש.

התמונה שצויירה על־ידי אודי בנו, בהתקפה של שינאה ללא־גבול, היא תמונה מדוייקת עד להכאיב. אך המוני־ישראל אינם מסוגלים להשלים עם תמונה זו. פולחן־האלילים נמשך גם אחרי שהגופה הוטמנה בקיברה.

יותר מכפי שדיין היה זקוק להמונים, היו ההמונים זקוקים לדיין.

(על כך — בהמשך)

בלי מיץ פז - אני לא זז!
מיץ פז
מיץ היצוא מס' 1 של ישראל.
ב-18 מדינות ברחבי העולם
שותים אותו בהנאה.
שתה אותו גם אתה.
תהנה...
מיץ פז
תפוזים, אשכוליות, ענבים.
מיץ פז
משקה קל תפוזים
1 ליטר
השר בנאי & שות'

י"ח סיון תשמ"ב, 9.6.1982 מיספר 2336 שנה 46 המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

80 עמודים

העולם הזה

לבנון בוערת

ומה הלאה?